

*Марія
Вальпурта*

БОГО
ЖИТТЯ І СТРАСТІ
ЧОЛЮ
ГОСПОДА НАШОГО
ВІК
ІСУСА ХРИСТА

2
ТОМ

Марія
Вальшторпа

Життя і страсті Господа нашого
ІСУСА ХРИСТА

Текст, що є дуже блідим і майже нечитаним, складає основну частину сторінки.

Примітка життя ІСУСА
Початок першої глави євангеліста

Переклад з німецької
Людмила БІЗЮКОВА

ВИДАВНИЦТВО ОЦЬСЬКІХ ВАСИЛІАН "МІСІОНЕР" 16818-2001

FOTO

TOMI 2

© 1998 by the Board of Regents of the University of Wisconsin System

Відгуки церковних досвідчених теологів та єпископів
про твір Марії Валльторта

Марія
Валльторта

3 листа Папського Біблійного Інституту в Римі, від 23 січня 1952 року в іонієській редакції
"Кілька років тому я прочитав "Життя і страсті Господа"

ЧОЛОВІК

особливості написані менш точно; автор, з якої в різноманітних редакціях Христіві історично-біографічного твору (1911) і (1912) Мени з'явився в 1900 році, який був першою книгою, що вважалася найкращою в області історичної біографії Христа. Манастирський монах і теолог Е. М. Маттеї, який в 1900 році в Римі написав "Життя і страсті Господа" і який в 1911 році в Римі написав "Життя і страсті Господа" і який в 1912 році в Римі написав "Життя і страсті Господа"

Життя і страсті Господа нашого ІСУСА ХРИСТА

Приховане життя ІСУСА
Початок першого року прилюдного життя

Хто його читатиме, той зрозуміє цей світ і життя Господа Ісуса Христа, який завдяки свідчанню Коррадо Берті, професора теології, який почув його особисто під час аудієнції в Папі 25 лютого 1948 р.

Переклад з німецької мови
Ярослава БІЗРЮЧКА

Достоїнний Божий слуга отець Ніко, капелан із Сан-Джованні-Ротонди, перекладає на твір Марії Валльторти "Життя і страсті Господа" історично-біографічного твору (1911) і (1912) Мени з'явився в 1900 році, який був першою книгою, що вважалася найкращою в області історичної біографії Христа. Манастирський монах і теолог Е. М. Маттеї, який в 1900 році в Римі написав "Життя і страсті Господа" і який в 1911 році в Римі написав "Життя і страсті Господа" і який в 1912 році в Римі написав "Життя і страсті Господа"

ББК Э 375-4-3

УДК 248.21

*За дозволом
Церковної Влади*

Вальторта Марія.

Богочоловік: Життя і страсті Господа нашого Ісуса Христа:

Том II. Перший рік прилюдного життя Ісуса (Продовження)/ Пер.
з нім. Ярослава Безручка. - Львів: Місіонер, 2001. - 388 с.

ISBN 966-658-010-1

У чотиритомному виданні описів містичних видінь італійки-християнки Марії Вальторти "Богочоловік" детально відображено життя Ісуса Христа, Його Матері, апостолів та ін. З другого тому твору читач почерпне відомості про діяння Сина Чоловічого серед юдеїв та поган, зокрема Його проповіді, чудесні зцілення. Особливо яскраво тут змальовано Юду Іскаріота, шлях молодого юдейця до зради Спасителя.

Для широкого кола читачів.

ББК Э 375-4-3

ISBN 966-7086-64-X (повне зібрання)

ISBN 966-658-010-1 (том II)

© 1990 by Emilio Pisani, Isola del Liri, Italien

© Ярослав Безручко, переклад, 2001

© Видавництво "Місіонер", 2001

Відгуки церковних достойників про твір Марії Вальторти

**З листа Папського Біблійного інституту, Піацца Пілотта, 36,
Рим, від 23 січня 1952 р.:**

"Кілька років тому я прочитав "Життя і страсті Господа нашого Ісуса Христа" Марії Вальторти, звертаючи особливу увагу на екзегетичні, історичні, археологічні й топографічні розділи. Щодо екзегези, то в книжках, які я перевірив, не знайшов жодних, вартих уваги помилок. Я був дуже вражений тією обставиною, що археологічні й топографічні описи зроблені з гідною похвали точністю. Деякі особливості описані мені точно; автор, з якою я розмовляв через посередника, дала задовільні пояснення... В цілому твір є не тільки цікавим і приємним, але й справді будуючим, а для мені інформованого читача таємниці життя Ісуса будуть повчальними...

Мені здається, що твір... міг би бути дуже корисним для католицьких родин і широких верств населення, тому що в легкодоступній і виховній формі він розгортає піднесену картину життя та особистості нашого Господа, Божої Матері й апостолів".

о. Агостіно Беа (пізніше кардинал)

Папа Пій XII: *"Опублікуйте цей твір таким, яким він є. Хто його читатиме, той зрозуміє".* Цей вислів високого пастиря став відомим завдяки священику Коррадо Берті, професорові теології, який почув його особисто під час аудієнції в Папи 26 лютого 1948 р.

Архієпископ Альфонсо Карінчі, тодішній секретар Конгрегації з питань беатифікації та канонізації, в 1959 році "схвалив і благословив" заключне повідомлення про весь твір.

Достойний Божий слуга отець Піо, капуцин із Сан-Джованні-Ротондо, передбачив, що твір Марії Вальторти буде дуже впливовим і пошириться по всьому світу (цитовано з твору, Т. 10, с. 358, італійський оригінал).

ПЕРШИЙ РІК
ПРИЛЮДНОГО
ЖИТТЯ ІСУСА

(Продовження)

95. ЗЦІЛЕННЯ ТЕЩІ ПЕТРА

Петро каже Ісусові: "Учителю, я хотів би Тебе просити зайти в мій дім. Я не наважувався сказати це Тобі минулої суботи. Але я хотів би, щоб Ти прийшов".

"У Витсаїду?"

"Ні... сюди, в рідний дім моєї дружини".

"Чому цього бажаєш, Петре?"

"З багатьох причин. І сьогодні мені сказали, що моя теща хвора. Якби Ти міг її вилікувати, можливо, була би вона..."

"Говори до кінця, Симоне".

"Хотів би я сказати... Якби Ти наблизився до неї, тоді вона перестала би... так, знаєш, це є дещо інше, чи я чую, як про когось говорять... чи я сам його бачу і чую. І коли ще один до цього посвятився би... тоді..."

"Тоді також її гнів минувся б, - хочеш, мабуть, сказати?"

"Ні, гнів ні..., але, знаєш, існує багато думок, і вона не відає, коли повинна визнати правоту. Прийди ж, Ісусе!"

"Я прийду. Дозволь нам іти! Повідомте очікуючих, що я перед твоїм домом буду говорити до них".

Вони йдуть до невеликого будинку; він ще нижчий, ніж дім Петра у Витсаїді, та ближче до озера. Будинок відмежований від озера схилом зі скалистою породою і, думаю, що при штормі хвилі вдаряються об його стіни. Будинок є доволі низький, але дуже широкий і має досить місця.

У саду перед домом, розташованим над озером, стара виноградна лоза, яка простягається над грубо побудованою альтанкою, неначе старий фікус, якого вітер з озера цілком зігнув над будинком. Розбурхана крона торкається стіни і вдаряється у віконниці, які зачинені, щоб затримати пекуче сонце. Тут є тільки ця виноградна лоза і фікус, а також низький колодязь із покритим зеленню муром.

"Виходь, Учителю".

У кухні є жінки: одні лагодять сіті, інші готують їжу. Вони вітають Петра, потім вклоняються, збентежено, Ісусові й допитливо дивляться на Нього.

"Мир цьому дому! Як почуваяться хворі?"

"Говори ти, бо ти старша невістка", - кажуть три жінки до однієї, яка саме витирає руки фартухом.

"Сильна гарячка. Ми викликали лікаря, однак він сказав, що мати застара, щоб стати здоровою, і коли хвороба від костей до серця доходить і гарячка не припиняється, тоді це, особливо в старому віці, спричинює смерть. Вона вже нічого не їсть; я намагаюся приготувати добру їжу, ось знову, дивись, Симоне! Я варю їй саме той суп, який вона завжди так охоче їла. Я одержала від зятя кращу рибу. Вона така неспокійна, здається, плаче, скаржиться, богохульствує".

"Будьте терплячі до неї, неначе вона ваша матір, Бог вас за це винагородить! Проведіть мене до неї".

"Вчителю, я не знаю, чи вона Тебе хоче бачити. Вона нікого не хоче бачити. Я не наслідуюся їй сказати: "Приведу... тобі Учителя".

Ісус усміхається, не втрачаючи спокою. Він звертається до Петра: "Отже, це тобі, Симоне. Ти чоловік і найстарший із зятів, як ти мені казав, іди!"

Петро багатозначно морщить обличчя. Він проходить через кухню, потім заходить у кімнату і крізь зачинені ним двері чути, як Петро розмовляє з якоюсь жінкою. Він висуває голову, махає рукою і каже: "Ходи, Учителю, чимскоріше, - і додає тихо, ледве зрозуміло, - перш ніж вона змінить свою думку". Ісус швидко йде через кухню і відчиняє двері. Стоячи на порозі, Він проказує ніжно й урочисто: "Хай буде мир з тобою!" Тоді ступає в кімнату, хоч Йому і не дано ніякої відповіді. Ісус йде до низького ложа, на якому - сивоволоса жінка. Через сильну гарячку, яка робить червоним її запале обличчя, вона важко дихає.

Ісус нахиляється над ложем і всміхається старенькій: "Чи маєш болі?"

"Я помираю".

"Ні, ти не помреш. Віриш, що я тебе зможувилікувати?"

"Чому повинен Ти це робити? Ти ж не знаєш мене".

"Для Симона, котрий мене просив, і також заради тебе, щоб дати твоїй душі час побачити світло і полюбити".

"Симон? Він робив би краще... Як це сталося, що Симон про мене турбується?"

"Бо він кращий, ніж ти про нього думаєш. Я знаю його і знаю це. Тому радо виконаю його просьбу".

"Ти хочеш мене вилікувати? Я ще не помру?"

"Тепер не будеш помирати".

"Я вірю, я вірю, якщо не помру!"

Ісус знову всміхається. Він бере її за руку. Ісус має вигляд, як при чудотворенні... Потім Він закликає: "Будь здорова! Я хочу цього. Піднімайся!" і відпускає її руку, яка падає. Старенька плаче. У той час, коли Ісус доторкнувся до неї з великою ніжністю, голосно скрикнула. Коротка мить мовчання, потім старенька вигукує: "О Боже батьків! Я нічого більше не маю, я вилікувана! Приходьте! Приходьте."

Невістки приспішують.

"Погляньте! - каже старенька, - я можу рухатись без болю. Я не маю гарячки. Погляньте, яка я свіжа. І серце не б'ється більше як молот коваля. О, тепер я не помираю!"

Жодного слова до Господа. Ісус на це не зважає. Він каже до найстаршої невістки: "Одягни її, вона повинна встати. Вона може це". Потім Він хоче йти.

Симон зовсім зніяковіло звертається до тещі: "Учитель тебе вилікував. Не скажеш Йому нічого?"

"Звичайно, я не подумала про це. Дякую! Що я можу зробити, щоб засвідчити свою вдячність?"

"Бути доброю. Дуже доброю. Бо Вічний був добрим до тебе. І коли це для тебе нічого не означає, то дозволь мені сьогодні в твоєму домі відпочити. Протягом тижня я відвідував усі місцевості в околиці й сьогодні зранку прийшов сюди. Я втомлений".

"Звичайно, звичайно, залишайся тут, якщо бажаєш!"

Однак в її голосі було мало захоплення.

Ісус розташувався в саду з Петром, Андрієм, Яковом та Йоаном.

"Учителю!"

"Мій Петре?"

"Я соромлюся".

Ісус робить рух рукою, наче хоче сказати: "Хай буде добре". Потім Він додає: "Вона не перша і не буде останньою, яка не відразу є вдячною. Я ж не очікую жодної вдячності. Мені досить подати душам спосіб себе рятувати. Я виконую свої обов'язки. Однак вони також повинні мати свої обов'язки".

"О, невже дано також іншим цей спосіб? Де?.."

"Допитливий Петре! Я хочу тебе задовольнити, незважаючи на те, що я не люблю непотрібні цікавості. Пригадуєш матір Сарі в Назареті? Вона була дуже хвора, коли ми прийшли в Назарет, і нам сказали, що дитина плаче. Щоби її, добру і лагідну, не залишити сироті й пізніше зведеній сестрі, я відшукав жінку... Я хотів її лікувати... однак не встиг ще переступити через поріг, як чоловік з приятелем прогнали мене від неї: "Геть, геть! Ми не хочемо неприємностей від синагоги!" Для неї, для всіх я вже заколотник... Незважаючи на це, я її вилікував... заради її дітей. А до Сарі, яка була в саду, я ніжно сказав: "Я зцілюю твою матір! Йди додому і не плач більше!", і жінка в ту ж мить була вилікувана; дитина розповіла це матері, батькові, а також дядькові, а через те, що розмовляла зі мною, була покарана. Я знаю це, бо дитина пішла за мною, коли я залишив місто..."

"Я (*Ти) мав би її знову залишити хворою".

"Але, Петре!"

Ісус пильно дивиться на нього. "Чи є це любов, яку я тобі й іншим звіщаю? Що сказав ти, відколи вперше почув мене? Про що я говорив, які умови я висував до тих, що хотіли бути моїми учнями?"

"Це правда, Вчителю, я осел. Пробач, однак я не можу терпіти, коли Тебе не люблять".

"О, Петре, ти бачитимеш ще більше невдячності. Багато несподіванок переживеш, Петре: особистості, які так звані святим світом як митарі зневажаються, навпаки, будуть взірцем для світу, а не копіюванням тих, які їх зневажають; до моїх вірних належатимуть погани; вони через силу волі й покуту знову стануть чистими; грішники, які виправляться!"

"Слухай, що грішник покається, я вважаю можливим, але розпусниця і митар?!"

"Ти не віриш?"

"Ні".

"Помиляєшся, Симоне; ось йде твоя теща до нас".

"Учителю, прошу Тебе, сядь за мій стіл".

"Дякую, жінко, Бог тобі віддячить!"

Вони йдуть у кухню і сідають за стіл, і старенька щедро подає чоловікам рибний суп і смажену рибу.

"У мене є тільки це", - вибачається вона. Потім каже до Петра: "Мусять все твої зяті робити з того часу, як ти пішов у Витсаїду. Якби ти, принаймні, зробив мою доньку багатою, але я знаю, що ти часто відсутній і не йдеш ловити рибу".

"Я йду за Вчителем. Я був з Ним у Єрусалимі й також на шабаші я з Ним. Я не марную часу".

"Однак нічого не заробляєш. Замість того, щоб бути слугою пророка, ти би зробив краще, якби повернувся. Ти граєшся в святого".

"Не соромишся говорити так про того, хто тебе вилікував?"

"Я Його не критикую. Він робить свою працю. Я критично ставлюся до тебе, бо ти граєшся у неробу. Зрештою, не станеш ні пророком, ні священиком. Ти - дурень, грішник і нероба".

"Маєш щастя, що Він тут присутній, бо..."

"Симоне, теща дала тобі чудову пораду. Можеш і тут ловити рибу. Ти ж раніше також в Капернаумі рибалив, як я чую; можеш суди повернутися".

"І знову тут жити? Але, Учителю, Ти..."

"Слухай, мій Петре! Коли ти тут, тоді будеш або на озері, або біля мене. Отже, що означає для тебе жити в цьому домі?"

Ісус поклав руку на плече Петра, маю враження, що спокій Ісуса переноситься на апостола.

"Ти маєш рацію, Ти завжди маєш рацію. Я буду це робити. Однак вони?"

Він показує на Йоана і Якова, своїх помічників і супутників.

"Хіба вони не можуть також сюди прийти?"

"О, наш батько і, особливо, наша мати щасливі, юли вони нас при тобі пам'ятають, немов син є вдома. Вони нам не заважатимуть".

"Можливо, потім прийде Заведей?" - каже Петро.

"Звісно, не лише можливо. Й інші з ним. Ми прийдемо. Вчителю, без сумніву, ми прийдемо".

"Є Ісус з Назарета тут?" - питає дитина, яка появляється при вході в сад.

"Він є тут, заходь!.."

Входить малий хлопець, упізнаю його як одного з дітей, що їх бачила у якомусь із перших видінь Капернаума. Він впав перед Ісусом і обіцяв бути чемним, щоб могли куштувати мед раю.

"Малий приятелю, підійди ближче", - каже Ісус.

Хлопець, трохи збентежений такою великою кількістю людей, які його розглядають, набирає мужності й поспішає до Ісуса, який обійняв його, посадив на коліна і подав на куску хліба трохи риби.

"Тут, Ісусе, все для Тебе. І сьогодні сказала мені одна особа: "Це є шабаш. Занеси Учителеві з Назарета і скажи своєму приятелю, що він повинен за мене помолитися... Він знає, що ти є моїм приятелем". Дитина щасливо сміється і їсть хліб з рибою.

"Гарний малий Якове, скажи тій людині, що за неї возношу свої молитви до Отця".

"Це для вбогих?" - хоче знати Петро.

"Так".

"Це знову та ж милостиня? Подивимось!"

Ісус дає йому гаманець. Петро спорожняє все і рахує. "Завжди подібна висока сума. Хто ця особа? Скажи, малий, хто це?"

"Я знаю, але не буду говорити".

"Яка впертість! Починай, будь ласка, тоді дам тобі фрукт".

"Я нічого не скажу тобі, дарма, що ти мене зараз лаєш або пестиш".

"Послухайте, що за язик!"

"Яків має рацію, Петре. Він дотримує слова; залиши його в мирі!"

"Знаєш-бо, Вчителю, хто є ця особа?"

Ісус не відповідає. Він турбується про дитину, дає ще шматок смаженої риби, яку попередньо почистив од кісток. Однак Петро не відступає, тому Ісус мусить йому відповісти.

"Я знаю усе, Симоне".

"А ми не повинні цього знати?"

"Ти ніколи не покинеш своїх поганих звичок", - Ісус лає його, сміючись, і каже: "Незабаром знатимеш. Погане повинно залишатися прихованим, а це не завжди вдається. Все-таки, що стоїть добра, навіть коли має залишитися таємним, щоб бути

достойним, воно одного дня на честь Бога відкривається, сутність його в одному із дітей засвічується. Бог є любов. І він це розуміє, бо любить свого ближнього. Иди, Якове, і передай тій людині моє благословення!"

Так закінчується видіння.

Потім Ісус каже тільки до мене: "Привітання, яке тобі подобається, моє привітання: "Мир хай буде з тобою!" Мусиш також і ти вітати всіх цими словами. Навіть коли це мій заступник був би, повинен так вітатися, як я вітався і вітатися вчив. Невже Бог не є сам мир? Мир, який ми вважаємо чимсь найкращим? Чи не означає це хвалити самого Бога, коли хвалимо мир? Кажі: "Мир хай буде з тобою!", не з ними або з вами, а саме з тобою, як я це сказав. І коли ти входиш у дім, тоді кажі: "Мир цьому дому!" Немає жодного кращого, красномовнішого, святішого вітання, як це, і жодного, яке так добре мене нагадує.

До побачення. Мир хай буде з тобою!"

96. ІСУС ПРОПОВІДУЄ І ТВОРИТЬ ЧУДА В ДОМІ ПЕТРА

Ісус наступив при вході до дому тещі Петра на купу кошиків і тросів. Сад повний людей, інші сидять на березі озера або у витягнутих на сушу човнах. Здається, що Ісус вже хвилину говорить.

Я чую: "Напевно, багато з вас це відчуло у своїх серцях, однак це є не так. Господь був добрим до свого народу, незважаючи на те, що той багаторазово ламав з Ним вірність. Послухайте таку притчу, це допоможе вам зрозуміти.

Один цар мав багато-багато коней у своїх стайнях. Проте він особливо любив одного. Цар же багато вклав, щоб його мати, а потім, коли кінь йому належав, відвів йому почесне місце, до нього щоразу підходив, щоб подивитися на улюбленця очима і серцем. Він мріяв зробити з нього чудо царства. Коли кінь не підкорився наказам свого господаря і втік до іншого володаря, цар у своєму болі й незадоволенні обіцяв бунтареві після покарання прощен-

ня. Вірний своїй обіцянці, він і тоді турбувався про улюбленця, посилав йому дарунки і сторожів, які повинні були оберігати спогади про коня в його серці.

Проте кінь у своїй любові й бажанні бути прощеним не був такий непохитний, як цар, хоч і терпів у вигнанні. Іноді він був добрий; цар мав терпіння і робив усе, щоб свого улюбленого коня мати за вірного друга. Однак що більше спливало часу, то впертішим ставав кінь. Він хотів до царя і голосно скаржився під багатом іншого господаря, та насправді не бажав належати цареві. Не вистачало до цього сильної волі. Виснажений, пригнічений і зітхаючий, він все ж не погоджувався. "Я сам винен, що мені так ведеться", - думав, але потім звинувачував царя. Згодом зробив останню спробу.

"Дотепер, - сказав цар, - я посилав вісників і друзів. Тепер пошлю йому мого рідного сина. Він має таке ж серце, як і я, і переконає його з такою ж любов'ю - ще більше, бо мій син рідний, але з любові блаженний я".

Так послав він сина.

Це є уподібненням. Ви вірите, що цар любив цю тварину?"
"Безмежно".

"Чи могла тварина скаржитись на свого господаря через лихо, яке мусила зазнати, тому що вона покинула його?"

"Ні", - відповідає наговп.

"Дайте відповідь ще на таке запитання: "Як, на вашу думку, цей кінь зустрів сина свого царя, який прийшов, щоб його звільнити, вилікувати і знову привести у найкращу стайню?"

"Звичайно, з радістю, вдячністю і симпатією".

"Все-таки, коли син царя сказав би коневі: "Я прийшов, щоби тобі те і те зробити, але ти мусиш бути добрим, слухняним, згідливим і вірно відданим мені", що, думаєте, сказав би кінь?"

"О, це ж не питання. Після того, як він довідався, що таке бути викинутим з царства, вчинить він на вимогу царського сина".

"Отже, якою була би повинність коня?"

"Ще кращою, аніж це від нього вимагалось, ще прихильнішою, ще слухнянішою, щоб дістати пробачення за минулу вину і вдячність за одержану доброту".

"А якщо він не так повівся би?"

"Тоді заслужив би смерть, бо був би гірший від дикого звіра".

"Друзі, ви висловили добру думку. Чиніть те, що ви очікували б від коня! Ви, люди, - улюблені творіння Бога - Царя Неба і мого, і вашого Отця. Ви, яким, відповідно до пророків, Бог посилає свого рідного Сина: я благаю вас для вашої вигоди, бо я вас люблю, як лише Бог любити може, Бог, який є в мені, щоб чудо визволення здійснити, будьте, принаймні, такі, якою, на вашу гадку, повинна бути ця тварина. Змети вітром того, хто себе як людину ще на один шабель нижче від тварини ставить! Коли це тим, які до тієї хвилини згрішили, могло дати ще прощення - занадто багато часу вже минуло, як був виданий закон, і занадто багато прощення! Я прийшов, щоб вам слово Господа знову принести, Син Чоловічий є між людьми, щоб повернути їх до Господа. Ідіть за мною! Я є дорога, правда і життя".

Звичайний неспокій між людьми... Ісус наказує учням: "Веліть убогим вийти вперед! Я маю для них багату милостиню людини, яка йде за їхньою молитвою, щоб дістати прощення від Господа".

Виступило вперед троє старців, одягнених у ганчір'я, двоє сліпих, один каліка і дві вдови з сімома голодними дітьми.

Ісус оглядає уважно кожного, усміхається до вдови і особливо до дітей. Він каже до Йоана: "Приведи цих у сад! Я хочу пізніше з ними поговорити".

Потім став Він поважним, Його око спалахує, коли перед Ним появляється старець. Однак Він не каже ще нічого. Ісус кличе Петра і велить принести гаманець, який незадовго перед цим одержав, і інший, з дрібними монетами, що зібрані між заможними. Він випорожнює все на лавочці, біля криниці, рахує і ділить на шість частин: одну, дуже велику, яка складається зі срібних монет, і п'ять малих, в основному, з бронзовими монетами, і лише з кількома більшими срібними. Ісус кличе хворих, убогих і питає: "Чи хочете мені щось сказати?"

Сліпі мовчать. Скалічений мовить: "Той, від кого Ти приходиш, хоче Тебе захистити!" Більше нічого. Ісус кладе в його здорову руку милостиню, каже: "Бог хоче тобі за це віддячити".

"Я бажаю собі від Тебе оздоровлення!"

"Ти тому не просив?"

"Я вбогий і черв'як, якого великі розтопчують... я не насмілювався надіятись, щоб Ти міг мати співчуття до жебрака".

"Я - милосердя, що схиляється над нещасним, який до мене звиває. Я нікому не відмовляю. Я вимагаю тільки любові й довир'я, щоби сказати: "Я звертаю увагу на твою просьбу".

"О мій Господи! Я вірю і люблю Тебе. Допоможи ж мені, вилікуй свого слугу!"

Ісус проводить своєю рукою по зігнутому плечу і каже: "Я хочу, щоб ти одужав". При безконечних прославляннях чоловік швидко й поставно піднімається.

Ісус подає сліпим милостиню і жде хвилину, потім велить іти. Він кличе старців. Дає першому милостиню, втішає і допомагає йому покласти гроші в пояс. Ісус жалісно розпитує про стан здоров'я другого, який розповідає Йому про свою хвору доньку. "Я маю лише її. Ну ж вона помре мені. Що зі мною станеться? О, якби Ти прийшов! Вона не може прийти, бо не в силі піднятися, вона хотіла, але це неможливо. Вчителю, Володарю, Ісусе, змилуйся над нами!"

"Де живеш, батьку?"

"У Хоразині. Запитай про Ісаака Йони, званого "Дорослим". Хочеш справді прийти? Не забудеш про моє нещастя? Вилікуєш мою доньку?"

"Віриш, що я можу її оздоровити?"

"Ще й як у це вірю! Тому й кажу Тобі про це!"

"Йди додому, батьку, донька вітатиме тебе біля порога!"

"Але ж вона ще в ліжку і не може встати з часу трьох... Ох!.. Ну, я зрозумів! О, дякую, дякую, Вчителю! Будь прославлений Ти і той, хто Тебе послав! Хай буде прославлений Бог і Його Месія!" Старий виходить, плачучи, і поспішає, уже за садом повертається: "Вчителю, чи прийдеш, незважаючи на це, в мій бідний дім? Ісаак чекає на Тебе, щоб цілувати Тобі ноги, омити їх своїми слізьми і подати Тобі хліб любові. Прийди, Ісусе, я розкажу Тобі про жителів села".

"Я прийду. Іди в мирі й будь щасливий!"

Виступає вперед третій старець, найобшарпаніший. Однак Ісус має лише велику купу монет. Він кличе голосно: "Жінко, підійди з твоїми дітьми!"

Жінка, ще молода і поворотка, виходить уперед з похиленою головою. Вона подібна до сумної курки з курчатами.

"З якого часу ти є вдовою, жінко?"

"В місяць Тішрі буде три роки".

"Скільки тобі років?"

"Двадцять сім".

"Це все твої діти?"

"Так, Вчителю, і я більше нічого не маю. Все витрачено... Як я можу працювати, коли мене ніхто з цими малими не хоче?"

"Бог ніколи не покидає навіть черв'яка, якого Він сотворив. Він і тебе не покине, жінко. Де ти живеш?"

"Біля озера, віддаленого на три стадії од Витсаїди. Отой мені сказав, що я повинна прийти. Мій чоловік втопився в озері, він був рибалкою".

"Ех", - каже Андрій; він почервонів і хотів чимскоріше зникнути.

"Ти вчинив правильно, Андрію, сказавши жінці, що вона повинна прийти до мене".

Андрій, підбадьорений, каже: "Її чоловік був моїм приятелем; він загинув під час грози. При тому пропав також його човен".

"Візьми, жінко. Цього тобі вистачить на довший час. Потім зійде нове сонце на твій день. Будь доброю, виховуй своїх дітей в Законі й допомоги Бога не бракуватиме тобі. Я благословляю тебе і твоїх дітей".

Зі скарбом, який пригортає до серця, жінка віддаляється.

"А я?" - запитує старець, що залишився. Ісус поглядає на нього і мовчить.

"Для мене нічого? Ти несправедливий. Я прийшов здалека, бо казали мені, що Ти роздаєш гроші, і от я бачу, як Ти одним даєш багато, а мені нічого. Бідному, хворому старцеві. І Він хоче, щоб Йому вірили".

"А ти не соромишся говорити неправду? Ти вже одною ногою в могилі, а сієш брехню і намагаєшся пограбувати голодних. Чому хочеш у братів вкрасти милостиню, яку я взяв, щоб справедливо розділити?"

"Але ж я..."

"Мовчи! Ти мав би з моєї мовчанки і моєї дії зрозуміти, що я тебе знаю, і повинен би, наслідуючи мене, мовчати. Чому хочеш, щоб я тебе присоромив?"

"Я бідний".

"Ні, ти скупий і злодій. Ти живеш заради грошей і лихварства!"

"Я ніколи не позичав проти лихварського оброку, Бог мені свідком!"

"Чи не є найгіршим лихварством оббирати тих, які справді терплять нужду? Иди і покайся, щоб Бог тобі простив!"

"Присягаюся Тобі..."

"Мовчи, наказую це тобі! Написано: "Ти не повинен свідчити неправдиво!" Якби я не мав великої пошани перед твоїм віком, то обшукав би тебе і знайшов би на твоїх грудях наповнений золотом гаманець - твоє справжнє серце! Йди геть!"

Старий, тепер так присоромлений тим, що його таємниця розкрита, йде геть. Люди висміюють його, глузують з нього і ганьблять, як злодія.

"Мовчіть! Якщо він помилився, то не повинні ви також помилитися. Цей чоловік провинився супроти щирості, він нечесний. Вам не вистачає любові до ближнього, коли його ганьбите. Брат, який ганьбить, не сміє бути ображеним. Кожен має свої недоліки. Ніхто, крім Бога, не є досконалий. Я мусив його присоромити, бо не можна обманювати, особливо вбогих. Але лише Отець знає, що мені дуже болісно подібне чинити. Також і ви повинні відчувати біль, коли б ви разом мусили дивитися, як ізраїльтянин порушує закон у той час, як він убогого, вдову намагається обдурити. Не будьте зажерливими. Ваша душа повинна бути вашим скарбом, а не гроші. Не будьте клятвopорушниками. Ваша мова повинна бути ясна і добра, як також і ваші вчинки. Живіть так, щоб в годину смерті у вашому серці був мир. Мир того, який справедливо жив. Ідіть же додому..."

"Змилуйся, Господи! Цей син мій є німим через злого духа, який його мучить".

"А цей мій брат є наче нечистий звір, який котиться в болото і споживає бруд. Оскільки його приніс злий дух, то примусив він невільно робити брудні справи".

Ісус іде до натовпу. Він простягає руки і наказує: "Виходьте з них. Поверніть Богові Його творіння!"

Чути крики, хворі сіпаються, - аж ось обидва нещасні зіцілюються. Жінки, які їх привели до Ісуса, падають перед Ним додолу і возвеличують Його.

"Ідіть додому і будьте вдячними Богові. Мир поміж усіма вами. Йдіть!"

Люди відходять і обговорюють те, що відбулося. Чотири учні оточують Учителя. "Приятелі, я говорю вам, в Ізраїлі є всі гріхи, і злі духи розташувалися тут назавжди. Є одержимість, яка примушує губи німіти і спокутує людину жити, наче страховисько, і їсти покидьки. Однак гіршою і далеко поширенішою буває одержимість, яка замикає серця чесності й любові, робить з них брудні притони розпусти. О, мій Отче!"

Ісус сідає, Він пригнічений.

"Ти втомлений, Учителю?"

"Не втомлений, мій Йоане. Все ж сумний я є через стан серцець і незначну волю до виправлення. Я прийшов... Однак людина, людина... О, мій Отче!"

"Вчителю, я люблю Тебе, ми всі любимо Тебе..."

"Я знаю, однак вас дуже мало... а моє бажання врятувати багатьох є таким великим".

Ісус обіймає Йоана і кладе свою голову на голову Йоана. Він сумний. Петро, Андрій і Яків стоять поблизу Нього і дивляться з любов'ю і сумом.

Так закінчується видіння.

97. ІСУС МОЛИТЬСЯ УНОЧІ

Я бачу, як Ісус залишає дім Петра в Капернаумі й намагається при цьому якомога менше уваги привернути до себе. Я розумію, що Він там заночував, щоби догодити Петрові.

Ще глибока ніч і небо заповнене зірками. На озері лише їх відблиск, і не помітили б тихі води, якби не було прибою об кам'янистий берег. Ісус зачиняє двері, оглядає небо, озеро, вулицю. Він у задумі, потім йде не вздовж озера, а в напрямку населеної частини місцевості, однак повертає в поле і знаходить на цій польовій дорозі щасливе домашнє вогнище. В цьому земному спокої Ісус опускається на коліна, щоби помолитися.

Він гаряче молиться. Спочатку клячучи, потім, зміцнівши, стоячи прямо, все знову і знову зводячи погляд до неба. Під слабким світлом бачу Його обличчя, яке має одухотворений вигляд. Він молиться і лише всміхається, колись Він важко зітхав, наче ніс смертельну ношу. Ісус молиться з широко розведеними руками і подібний до живого хреста, високий, ангельський, Він сам - наче втілення доброти і милосердя. Ісус має вигляд, немовби благословив край, день, що починається, гаснучі зорі й озеро, яке повільно стає видимим.

"Вчителю, ми так шукаємо Тебе! Ми застали двері замкненими, коли повернулися з риболовлі, і подумали, що Ти відійшов. Ми не могли Тебе знайти. Нарешті сказав нам один селянин, який віз кошики і почув, що ми Тебе шукаємо: "Ісусе, Ісусе...". "Кличете Вчителя, який говорить до натовпів? Він пішов по цій дорозі, до пагорба. Він мусить бути в Оливному саду, бо туди Він ходить найчастіше. Я бачив Його там вже не раз". Чому Ти так рано відійшов, Учителю? Чому Ти не відпочив? Чи, може, ліжко було незручним?" - сказав одним видихом Петро, який нарешті знайшов Ісуса.

"Ні, Петре, ліжко є добрим і приміщення також. Я не проти це робити частіше, щоб свій дух зняти і з'єднатися з Отцем. Молитва є силою для нас самих і для інших. Через молитву досягають усього. Коли випрошена ласка від Отця також не завжди триває, то не треба робити з цього висновку, що це є нестатком любові з боку Отця. Навпаки, треба бути переконаним у тому, що це відбувається відповідно до Божого розпорядку, який скеровує долю кожної людини для її власного блага. Завжди та молитва дає спокій і душевну рівновагу, щоб ми могли протистояти багатьом речам, які нас оточують, не сходячи із священної дороги. Трапляється так, Петре, що оточення затемнює дух і тривожить серце. Як же може затемнений дух і занепокоєне серце сприймати голос Бога?"

"Це правда. Тоді ми не вміємо молитися. Ми не можемо висловитися так гарно, як Ти".

"Скажіть так, як ви можете. Це не слова, а спонукальні причини, що їх супроводять, як Отцеві приємно".

"Ми хотіли б так молитися, як Ти молишся".

"Я буду вчити вас молитися. Навчатиму найсвятішої молитви. Однак, щоб це не була пуста формула на ваших устах, хотів би я, щоб душа ваша посідала трохи святості, світла і доброти; цьо-

му хочу я вас спочатку навчити, а вже згодом учитиму святих молитов. Хочете чогось, що аж тут мене знайшли?"

"Ні, Вчителю. Однак є так багато тих, які від Тебе чогось хочуть. Були вже люди на шляху до Капернаума; вони вбогі, хворі, люди, сповнені добра, волі, з бажанням піддатися навчанню. Вони прагнули Тебе. Ми казали їм: "Учитель втомлений і спить. Приходьте наступної суботи".

"Ні, Симоне, ти не повинен так їм говорити. Не лише один день на тиждень для благочестя. Я є любов, світло і благо в кожний день тижня".

"Адже дотепер Ти говорив тільки під час суботнього відпочинку".

"Бо я ще був невідомим. Однак що відомішим я стаю, то більше протікає кожен день в милості й ласках. Істинно кажу тобі: прийде час, коли Синові Чоловічому навіть не залишиться миті для спокою і їжі, яка у горобця була, щоб відпочити на гілці й насититися зернинами".

"Потім захворієш; цього ми не допустимо. Твоя доброта не повинна робити Тебе нещасливим".

"І ти думаєш, що це могло б мене зробити нещасливим? Але ж, Петре! Коли б увесь світ до мене прийшов і хотів би мене почути, щоб через гріхи плакати й страждання в моєму серці вивантажити, щоб вилікуватися тілом і душею, і навіть коли б я втомився у розмові, прощаючи, витрачаючи сили, тоді був би я дуже, дуже щасливим, Петре, я навіть не оплакував би більше небо, де я був в Отцеві (цей вислів є у Євангелії від Йоана 16:28; 20:17)... Звідкіля були люди, які хотіли прийти до мене?"

"Із Хоразина, з Витсаїди, з Капернаума і навіть від Тіберія і Гергеса. Вони пройшли сотню нових поселень між містами".

"Ідіть і скажіть їм, що я прийду в Хоразин, у Витсаїду і прилегли села".

"Чому не залишаєшся в Капернаумі?"

"Бо я прийшов до всіх і всі повинні мене мати, а втім, чекає мене старий Ісаак... Він не повинен розчаровуватися у своїй надії".

"Отже, Ти будеш тут на нас чекати?"

"Ні, я іду, а ви залишаєтеся в Капернаумі, щоби людей скеровувати до мене. Потім я повернуся".

"Отже, мусимо залишитися самі..." Петро сумний.

"Не засмучуйся! Слухняність повинна робити тебе бадьорим, і так само впевненість, щоби бути мені потрібним учнем, а разом з тобою це потрібно й іншим".

Петро і Андрій, Яків і Йоан заспокоюються.

Ісус благословляє їх, і вони розходяться.

Так завершується видіння.

98. ЗЦІЛЕННЯ ПРОКАЖЕНОГО БІЛЯ ХОРАЗИНА

З фотографічною точністю маю з раннього ранку перед своїм духовним оком бідного прокаженого.

Насправді він радше схожий на людський уламок. Я не можу навіть сказати скільки йому років, бо хвороба позначилася на ньому спустошливо. Оскільки хворий напівнагий, помічаю його худе тіло, наче мумія. Руки й ноги захиріли і не вистачає у них частин, так що кінцівки не містять в собі нічого людського. Бідні скалічені руки подібні до лап птаха, ноги - до бичачих копит, такими незграбними і спотвореними вони є.

І передусім голова! Голова померлого, який залишається непохованим і від сонця й вітру розкладається, така ж. Кілька жмутьів волосся тут і там на жовтуватій оболонці, яка є повною шкірок, подібних до висушеного порошу на черепі, напіввідкриті й глибоко запалі очі, підгнилі губи й ніс, при яких стає видимим хрящ, і вуха, які є лише подібні до черепашок - все це вкрите шкіряною жовтуватою оболонкою, з-під якої видно кості. Оболонка, здається, повинна тримати разом бідні кості в брудному "мішку", який покритий рубцями і гнійними ранами. Суцільна руїна.

Бачачи цього вкритого зашкорублою шкірою скелета в брудному пошматованому плащі, мене мимоволі охоплює думка про смерть, тільки ця людина замість коси тримає в руці сукувату гілку, наче палицю.

Він стоїть на порозі осторонь лежачої нетрі, яка так занедбана, що не можу й сказати, чи первісно вона була могилою або сховищем для лісорубів, чи є рештками зруйнованого дому.

Він дивиться на дорогу, що на відстані трохи більше як сто метрів від його сховища, вкрити пилом головну дорогу, на якій ще припікає сонце. Ніхто не рухається по ній. Як далеко сягає око - тільки сонце, порох і самотність. Далі вгору - в напрямку північного сходу - повинно бути село або місто. Я бачу лише перші будинки на віддалі коло одного кілометра.

Прокажений, зітхаючи, затримує погляд. Потім він бере побиту чашку, наповнює її в потічку і п'є. Ось він тягнеться до чагарника, нагинається і виринає із землі декілька диких буряків. Потім повертається до струмочка, мис буряки від найгіршого бруду і повільно їсть, з величезними труднощами підносить він покалічені руки до рота. Буряки, очевидно, тверді, як дерево, тому що він їх намагається старанно жувати, при цьому мусить часто випльовувати, бо не може проковтнути навіть коли для цього п'є воду.

"Де ж ти, Авелю?" - хтось кличе його. Прокажений повертається, і на його губах з'являється щось схоже на усмішку. Проте це є лише спотворене зображення, бо губи, з яких мало що залишилося, неспроможні більше усміхатися, і своєрідним крикливим голосом він відповідає: "Тут. Я більше не надіявся, що ти прийдеш. Думав, що з тобою сталося нещастя. Я був дуже сумний. Якщо б з тобою щось трапилося, що залишилося б тоді робити бідному Авелеві?"

У той час, коли він іде до дороги, назустріч йому швидкими кроками наближається людина.

"Це дійсно ти, Самуїле? О, якщо ти той, якого я очікую! Хто б ти не був, не чини мені злого!"

"Це ж я, Авелю, дійсно я... І я здоровий. Поглянь, як я біжу. Я трошки запізнився, знаю. Я турбувався про тебе. Однак, коли ти тільки дізнаєшся... О, ти будеш дійсно щасливим! Тут я маю хліб... лише для тебе... також добру рибу і сир. Все для тебе. Я хочу, щоб ти святкував, мій бідний друже, щоб підготувати тебе до великого свята".

"Відколи ти став такий багатий? Я не розумію..."

"Я це тобі розкажу".

"І ти здоровий, я не впізнаю тебе".

"Слухай же: я дізнався, що у Капернаумі є святий Учитель, і пішов туди..."

"Зупинися, зупинися! Я заразний!.."

"О, це нічого не означає, я більше не маю жодного страху".

Цей чоловік, який є ніхто інший як бідний паралізований, що в домі тещі Петра був оздоровлений Ісусом, стоїть лише за декілька кроків перед прокаженим. Він говорить ідучи і при цьому щасливо всміхається. Прокажений каже знову: "В ім'я Господа, зупинися! Коли тебе ніхто не бачить..."

"Я стою... Дивись, кладу запаси сюди. Їж в той час, коли я говорю". Він кладе клунок на великий камінь і розв'язує його. Потім іде декілька кроків назад, а прокажений наближається і кидається на неочікувану їжу.

"О, як багато часу минуло відтоді, коли я востаннє їв таку їжу. Як смачно! Я думав, що муситиму відпочивати з порожнім шлунком. Жоден співчутливий сьогодні не прийшов. Тому я пробував жувати корінець..."

"Бідний Авель! Я думав про це. Однак я казав собі: "Тепер він буде сумний, але незабаром стане щасливим".

"Щасливий, так, через добру їжу..."

"Ти назавжди будеш щасливим!"

Прокажений хитає головою.

"Послухай, Авелю, якщо ти зможеш повірити, то будеш щасливим"...

"Вірити? В кого?"

"В Учителя, в Учителя, який мене вилікував".

"Але ж я прокажений, і вже на кінцевій стадії. Як Він може мене оздоровити?"

"О, Він це може! Він Святий!"

"Так, Єлисей також лікував прокаженого Намана, однак я... я не можу піти до Йордану".

"Ти будеш зцілений без води. Послухай, цей Вчитель є Месією, розумієш? Месія! - Він Божий Син і буде лікувати всіх, хто має віру. Він каже: "Я хочу", і демони тікають, органи розправляються і сліпі очі бачать!"

"О, ще б пак, я маю віру! Однак де я можу побачити Месію?"

"Тому я і прийшов. Він є в тому селі. Я знаю, де Він буде сьогодні ввечері. Якщо ти хочеш... Я собі сказав: я повідомлю про це Авеля, і коли Авель відчуває, що він може повірити, тоді приведу його до Вчителя".

"Ти божевільний, Самуїле? Коли наближуся до будинків, то закаменію!"

"Не до будинків. Настає вечір. Я приведу тебе до малого лісу, а потім піду і покличу Вчителя. Я проведу тебе!"

"Йди, йди геть, швидко! Я сам туди піду. Я буду повзти ровом між живоплотами. Однак ти йди, йди! О, йди, мій добрий приятелю! Якби ти знав, що означає мати цю хворобу... І що це значить дістати надію на одужання!"

Прокажений вже не турбується про їжу. Він плаче і благає свого приятеля жестами.

"Я йду, а ти прийдеш пізніше!" - каже колишній паралізований і поспішно відходить.

Авель ледь повзе по ямі вздовж дороги, в якій повно будяків. Тільки посередині є вузький потічок. Настає вечір, нещасний заглиблюється в кущові зарослі, він постійно насторожі, чи не чути кроків.

Двічі лягає в рів, спочатку - побачивши вершника, який проїхав повз нього, вдруге - коли проходили попри нього троє людей, що йшли в село, навантажені сіном. Потім він повзе далі.

Однак ще до його приходу Ісус із Самуїлом досягли лісу. Самуїл говорить до Ісуса: "Незабаром він прийде... Він може лише повільно йти, через рани".

"Я не спішу!"

"Будеш його лікувати?"

"Він вірить?"

"О!.. Він майже помирає від голоду, після довгих злиднів він побачив добру їжу, однак залишив усе до останнього шматка, щоб так швидко, як можливо, сюди прийти".

"Звідки ти його знаєш?"

"Я жив з милостині після того, як постраждав від нещасного випадку і вештався вулицями з одного місця до іншого. Тут я проходив кожен сьомий день, тут побачив цього нещасного... одного дня, коли він, зморений голодом, прийшов до дороги в пошуках чогось їстівного. Це було під час грози. Він рився у відходах, наче собака. Я мав у торбині сухий хліб - дар милосердних людей, і поділив це з ним, з того часу ми - приятелі, я кожного тижня ділюся з ним тим, що сам маю... Якщо маю багато, то він одержує

більше, а коли мало, він одержує небагато. Я роблю, що можу, неначе він мій брат. А з вечора, коли Ти мене оздоровив - благословенний будь за це - думаю про нього... І про Тебе!"

"Ти добрий, Самуїле! Тому й ласка тебе приголубила. Хто любить, той одержує усе від Бога. Однак тут є щось в чагарнику!"

"Це ти, Авелю?"

"Це я".

"Ходи, Вчитель чекає на тебе тут, під горіховим деревом!"

Прокажений виповзає з ями і висувається з великими труднощами по схилу вгору до поляни. Ісус стоїть там, прихилившись спиною до дуже високого горіхового дерева, і чекає на нього.

"Вчителю, Месіє, Святий, змилосердися наді мною!" - закликає прокажений і кидається на траву біля ніг Ісуса. Обличчя його на землі, кличе він ще раз: "О мій Господи! Якщо хочеш, очисти мене!" Потім він піднімається, стоячи навколішки, зводить вгору кістляві руки з покаліченими долонями і видно його спустошене обличчя... Сльози течуть по його щоках і поранених губах.

Ісус, сповнений жалю, оглядає прокаженого. Месія дивиться на людину, яка знівечена страшною хворобою. Тільки справжня любов до ближнього переносить її близькість, такою відштовхуючою і смердючою є вона. Дивись же, простягає назустріч йому свою гарну, здорову руку, свою праву руку, щоб бідного погладити. Той, однак, кидається назад, на п'яти, і кричить: "Не торкайся мене! Май жалість наді мною!"

Однак Ісус робить крок уперед. Урочисто, сповнений добра і милосердя, кладе Він свою руку на роз'їджену проказою шкіру і каже спокійним, сповненим любові, але владним голосом: "Я хочу. Стань очищеним!"

Рука перебуває декілька хвилин на шкірі Авеля. "Встань, іди до священика і виконай, що велить закон. Не розповідай, що я тобі зробив. Залишайся лише добрим! Не гріши знову. Я благословляю тебе".

"О Господи! Авелю! Ти здоровий!" - вигукує приязно Самуїл, який спостерігав

"Так, він здоровий. Через свою віру він це заслужив. Будь здоровий! Нехай буде мир з тобою!"

"Вчителю! Вчителю! Вчителю! Я не покину Тебе. Я не можу Тебе покинути".

"Роби, що велить закон. Потім побачимося знову. Нехай буде моє благословення над тобою!"

Ісус рушає і подає Самуїлові знак, що він повинен залишитися. Обидва приятелі плачуть від радості, ідучи в печеру.

Тут закінчується видіння.

99. ЗЦІЛЕННЯ ПАРАЛІТИКА В ДОМІ ПЕТРА В КАПЕРНАУМІ

Я бачу береги Генезаретського озера. А ось - притягнуті до землі човни рибалок. Петро та Андрій зайняті тим, що лагодять сіті, які їм, наскрізь мокрим, передають помічники, після того як вони їх очистили в озері від усього зайвого, що начіплялося.

На віддалі десяти метрів зігнулися у човні Йоан і Яків і лагодять сіті, їм допомагають юнак і п'ятдесятирічний чоловік, здається, Завсдей, бо юнак називає його "майстром" і він дуже подібний до Якова.

Петро та Андрій нахилилися над човном і працюють мовчки, щоб полагодити нитки сіток і сигнальні корки. Лише іноді вони обмінюються декількома словами про свою роботу, котра, як я припускаю, була даремною.

Петро не сердиться через порожній гаманець і невинагороджену працю. Він каже: "Мені жаль... що цьому бідному подати їсти? Ми лише зрідка маємо милостиню, і цих десять динарів і семи драхм, які за сім днів зібрали, я не чіпатиму. Тільки Вчитель повинен визначити, коли і як використати ці гроші. А до суботнього відпочинку Його тут не буде. Мав би я добрий улов! То малу рибу я підготував би вбогим; і якщо один в домі з цієї причини мурчав би, я собі з цього нічого не робив би, здорові можуть самі собі зарадити, але хворі!"

"Бідний паралізований... вони пронесли його довгим шляхом сюди, з великими труднощами...", - каже Андрій.

"Слухай, брате! Думаю, що ми не повинні так розлучитися... Я не знаю, чому Вчитель не завжди хоче, щоб ми були з Ним. При-

наймні, не постійно мав би я перед очима хворих, яким не могу допомогти... І коли їх потім бачив би, міг би їм сказати: "Він тут!"

"Я тут!" - Ісус безшумно наблизився по піску.

Петро та Андрій вигукнули: "О, Вчителю!" - і до своїх друзів: "Якове, Йоане, Учитель є тут, Він прийшов!"

Обидва підійшли, і всі стовпилися навколо Ісуса. Один цілує Його одяг, інші - руки, а Йоан насмілювався навіть обняти Ісуса і свою голову поклав на Його груди. Ісус цілує його в голову.

"Про що ви говорили?"

"Вчителю, ми говорили про те, як Ти нам необхідний!"

"Чому, приятелі?"

"Щоби могли Тебе бачити і любити, а також заради бідних і хворих. Протягом двох і більше днів чекають вони на Тебе. Я зробив, що міг. Я їх туди провів. Бачиш хатину на необробленому полі? Там майстри суден. Я туди також доставив одного паралізованого, який має високу гарячку, і дитину, що помирає на грудях матері. Я не міг її відіслати шукати Тебе".

"Ти добре зробив. Все ж як міг ти їм допомогти і хто їх привів? Ти ж кажеш, що це вбогі".

"Безперечно, Вчителю, тому що багаті мають вози і коні, бідні ж - лише свої ноги. Вони не змогли б Тебе наздогнати. Я зробив, що міг. Поглянь, це є милостиня, яку я одержав. Я нічого з цього не чіпав. Це Твоя справа".

"Петре, ти міг би це все-таки зробити. Мій Петре, мені жаль, що ти через мене вилаяний і маєш клопоти".

"Ні, Вчителю, я не турбую Тебе тим. Це для мене нічого не означає. Тільки шкодую, що я не міг більше займатися милосердям. Проте, повір мені, я, всі ми зробили, що могли".

"Я знаю це, знаю також, що ти марно працював. Проте хоча і харчів тут нема, любов до ближнього залишається: жива й активна любов до ближнього, яка в очах Всевишнього є святою".

Діти приходять, кричучи: "Вчитель є тут, Вчитель є тут! Ісус прийшов! Ісус прийшов!" Вони туляться до Нього, Ісус їх пестить, водночас каже учням: "Симоне, я йду до твого дому. Та й всі йдуть і сповіщайте, що я прийшов, і тоді несуть до мене хворих".

Учні швидко розходяться в різні напрямки. Однак весь Капернаум уже знає, що прийшов Ісус. Діти потурбувалися про це. Наче

бджоли з вулика до всіляких квіток, так вони летять у будинки, на вулиці й площі. Радісно розносять вістку матерям, подорожуючим, старим, які сидять на сонці, і повертаються, щоби ще раз доторкнутися до того, хто їх любить. А одна хоробра дитинка каже: "Говори сьогодні до нас і для нас, Ісусе! Ми дуже любимо Тебе. Ти знаєш, що ми кращі, аніж дорослі".

Ісус усміхається до малого психолога і обіцяє: "Я буду до вас говорити". І, відійшовши од дітей, слідує до будинку і входить із вітанням: "Мир цьому дому!"

Люди збираються у великому приміщенні, призначеному для вітрил, сіток, кошиків і запасів. Дивляться, як Петро готує все для Ісуса і як переносить речі в один кут. Озера звідсіль не видно. Чути тільки його шум. Ось малі, оброслі мохом мури саду, стара лоза і щільно вкрите листям фігове дерево. У приміщенні ніде яблуку впасти: хто не знайшов місця, стоїть в саду або на вулиці.

Ісус починає говорити. В першому ряду - п'ять високопосадових осіб, які властолубно підготувалися, оперті на глибоку пошану, яку їм виявляє населення. Їхня поведінка, знатний одяг і зарозумілість вказують на те, що це фарисеї та книжники. Ісус воліє все ж таки мати навколо себе дітей. Вінок невинних личок з ангельськими усмішками і сяючими очима, зведеними до Нього. Ісус говорить і час від часу гладить у розмові ту чи ту кучеряву голівку дитини, яка присіла до Його ніг і притуляє голову до Його коліна.

"Мій улюбленець увійшов у свій сад, до грядок з пахощами, щоб помилуватися рослинами і зірвати лілій... Він пастух на нивах лілій", - так говорить Соломон, син Давида, від якого походжу я, Месія Ізраїлю. Мій сад! Який же сад є кращим і Бога достойніший, ніж Небо, в якому створені Отцем ангели є квітами? Але Єдинородний Син Отця, Син Чоловічий, хоче інший сад, бо для людей прийняв я тіло, без якого не зміг би я сплатити провину людей. Сад, який під небесним стояв би, якщо б сини Адама, які були призначені для Неба, діти Господа, не віддалилися як лагідні бджоли з вулика, щоб землю святістю населити. Але ж ворог посіяв баламутство і терпіння в серце Адама, а бур'ян і терня з його серця почало рости на землі. Вона не є садом, а пустелею і дикою місцевістю, в якій панує пропасниця і гніздяться гадюки. Але ж обранець Отця має ще один сад на землі, на якій панує сатана. У

той сад Він йде, щоб втішатися Його небесним кормом: любові й чистоти; і з цієї грядки зриває Він улюблені квіти, в яких нема нечистоти, зарозумілості. (Ісус пестить багатьох дітей, які радісно до Нього всміхаються). Це мої родини!

Соломон у своєму багатстві не мав жодного вбрання, яке було б кращим, ніж лілія у пахучому полі, і жодної корони з такою пишною, захоплюючою красою, як ось ця лілія, з її чашею-перлиною. Однак моєму серцю жодна лілія не є дорожчою, аніж ця дівтора. Нема такої клумби з квітами, такого саду багачів, повного благородних лілій, які були б цінніші, ніж ця чиста, невинна, щира, проста дитина.

О жінки й чоловіки Ізраїлю! О ви, великі й скромні, що стосується становища і майна, слухайте! Ви тут, щоби мене пізнати і любити. Отож, ви мусите знати, що найперше повинно мені належати. Я не говорю до вас незрозумілими словами, не подаю вам важкі приклади. Я лише кажу: "Візьміть цих дітей за зразок!"

Хто з вас не має вдома сина, онука чи брата в дитячому віці? Чи не є така дитина відпочинком, втіхою, зв'язком між батьками, родичами, приятелями; дитина, душа якої чиста, мов чудовий ранок, личко якої проганяє хмари і пробуджує надії, пестощі якої сушать сльози і викликають силу любові? Чому міститься у вас така сила? У вас, які є слабкими, несміливими, незнаючими... Бо у вас живе Бог, сила і мудрість Бога. Справжня мудрість, ви хочете і можете вірити. Ви вмієте в цій любові й вірі жити. Отже, будьте собою - прості, чисті, повні любові, щирі та віруючі.

Нема жодного мудреця в Ізраїлі, який був би більшим, ніж найменший з тих, хто належить Богові, і їхнє Царство Боже. Благословенні Отцем, улюбленці Сина, квіти мого саду, мій мир нехай буде серед вас, серед всіх, які вас з любові до мене наслідують!"

Ісус завершив.

"Учителю, - кличе Петро, - тут є хворі. Двоє можуть почекати, поки Ти вийдеш, але тут є один, затиснутий в юрбі, що не в силі стояти. Ми не можемо пройти. Чи повинен я його відіслати?"

"Ні, опустіть його через дах".

"Добре сказано. Ми негайно це зробимо".

Чути, як на нижньому даху над залогом тупотять ногами. Оскільки це приміщення не житлового будинку, воно не має зацементованої те-

раси, а покрите шифероподібним матеріалом. Учні Ісуса роблять отвір і з допомогою шнурів опускають вниз ношу з хворим. Ставлять перед Ісусом. Люди скупчуються і підходять ближче, щоб краще бачити.

"Ти мав велику віру, як і ті, які тебе сюди принесли".

"О Ісусе, хіба ми не повинні Тобі вірити?"

"Ну, добре, так кажу я тобі: сину (чоловік ще досить молодий), всі твої гріхи прощаються".

Чоловік дивиться на Ісуса плачучи... Він, мабуть, розчарований, бо надіявся на тілесне зцілення. Фарисеї і книжники шепочуть одне до одного, морщать носи і перекошують чола й роти зневажливо.

"Чому обурюєтеся ви у своїх серцях ще більше, ніж губами? Що, на вашу думку, легше паралізованому сказати: "Гріхи тобі прощаються" чи "Встань, візьми своє ліжко і йди"? Ви думаєте, що тільки Бог здатен прощати гріхи. Ви ж не можете відповісти, що є більше, бо людина ця, в якої тіло хворе, витратила всю свою силу, не будучи вилікуваною. Тільки Бог може їй допомогти. Тепер для того, щоб ви знали, що я на все був спроможний, щоб ви усвідомили, що Син Чоловічий має силу над тілом і душею, над небом і землею, скажу я до цієї людини: "Встань, візьми своє ліжко і йди! Йди додому і будь здоровим!"

Чоловіком починає трясти, він викрикує, піднімається, кидається до ніг Ісуса, цілує їх і одночасно плаче й сміється, а з ним - рідні й натовп, який вивільнює дорогу, щоби пропустити зціленого. Ликуючи, слідує за ним народ, але без п'яти озлоблених, які гордовито йдуть геть.

Так може мати з немовлям, схудлим до кісток, дійти до Ісуса. Вона показує Йому дитину й каже: "Ісусе, Ти любиш їх, дітей. Ти сам це говорив. Заради любові, заради Твоєї Матері..." І вона плаче. Ісус бере вмираюче немовля, притискає до свого серця і тримає над його личком з посинілими губами і вже опущеними повіками свої уста лише хвилину... І коли Він його забирає від своєї русявої бороди, личко стає рожевим, а на ротуку появляється задушевна усмішка, очі дивляться навколо бадьоро й допитливо, і дитина ловить своїми рученятами, які ще недавно були затиснуті в судомі, волосся і бороду Ісуса, який з цього сміється.

"О мій сину!" - вигукує щаслива мати.

"Візьми, жінко, будь щаслива і добра".

Жінка бере дитину й притуляє до грудей, а дитя відразу починає вимагати їжу, воно шукає грудей, відкриває їх і п'є, п'є жадібно і щасливо...

Ісус благословить і йде далі, аж до порога, де чекає хворий.

"Вчителю, будь добрий!"

"Ти також! Використай свої знову здобуті сили справедливо!"

Він гладить його ласкаво і виходить.

На березі Ісуса оточують і вихваляють ті, які Його частково випередили та котрі слідують за Ним і просять: "Ми Тебе не могли почути. Ми не могли знайти. Промов також до нас!"

Ісус подає знак згоди, і тоді натовп майже придушує Його. Він піднімається в човен Петра. Це також недостатньо. Натовп завеликий.

"Штовхни човен у воду й відсунь його трохи від берега!"

Видіння закінчується.

100. ВДАЛА РИБОЛОВЛЯ

Видіння знову починається словами Ісуса:

"Коли весною все цвіте, тоді селянин говорить щасливо: "Буде багато плодів". Він ликує у своєму серці, переповненому цією надією. Адже від весни до осені, від місяця цвітіння до місяця збору врожаю чимало днів, як багато вітру і дощу, сонця і грози очікувано! Інколи є війни або жорстокість сильних, хвороби рослин; часом захворіє сам селянин - і рослини не будуть ніколи відкопані або підтримані, не будуть ніколи зрошені, підрізані, підняті й очищені. Незважаючи на те, що дерева обіцяли багатий урожай, вони відтепер чахнуть і відмирають частково або повністю.

Ви слідуєте за мною, Ви любите мене. Ви є наче рослини весною, ви прикрашаєтеся добрими намірами і любов'ю. Ізраїль є на цьому початку мого апостольства як наша улюблена країна в сяючий місяць Нісан.

До цього слухайте: як спека, що веде до сухості, прийде сатана, який мені заздрить, щоб спалити вас своїм подихом. Світ з'явиться із його крижаним вітром, щоб примусити ваші квіти замерзнути.

Настануть пристрасті та бурі. Нудьга буде як бузупинний дощ. Прийдуть усі мої і ваші вороги, щоб зробити неродючим усе, що з цього вашого святого змагання до Бога повинно розцвісти.

Застерігаю вас, бо знаю. Хіба все це повинно бути загубленим, коли я не зможу більше до вас говорити і вершити чудес? Ні! Я сію і обробляю, поки мій час триває. Потім це буде у вас рости і дозрівати, якщо ви добре усім піклуватиметеся. Погляньте на цей фікус біля дому Симона Йони. Той, котрий його садив, не вибрав відповідного місця. Він посадив рослину біля вогкого муру на північній стороні. Дерево загинуло б, якби само про себе не потурбувалося.

Та рослина знайшла сонце і світло. Тепер погляньте: деревце викривлене, але ж сильне і вільне, підкріплюється вже зранку на сонці й готує цим сік для своїх сотень і сотень плодів. Воно само себе захистило. Деревце начебто сказало: "Творець бажав, щоб я людям радість і плоди дарувало. Я хочу, щоб його воля керувала моєю волею". Фікус! Дерево без мови, без душі! А ви, діти Бога, люди, невже ви є менші, ніж рослина?

Добивайтесь того, щоб вирощувати плоди вічного життя! Я виховую вас, і як останнє подам вам сік, і нема більш діючого від нього. Не допускайте, щоб сатана на руїнах моєї праці, над моєю жертвою, над вашою душею сміявся. Шукайте світла! Шукайте сонця! Шукайте сили! Шукайте життя! Я є життя, сила, сонце, світло всіх, які мене люблять. Я тут, щоб вас туди повести, звідкіль я прийшов.

Я говорю тут, щоб усіх вас закликати дотримуватися Закону: десяти заповідей, які гарантують вічне життя, і з порадою любові скажу вам: "Любіть Бога і ближніх!". Це є перша умова, щоб виконати все добре. Це найсвятіша зі святих десяти заповідей Бога. Любіть! Ті, які люблять Бога чистою любов'ю заради Його самого і для яких Бог є Господом, будуть мати на Небі й на землі мир, який для них стане пристанищем і вінцем".

Після благословення Ісуса люди віддаляються досить неохоче, але ж серед них нема хворих і вбогих. Ісус каже до Симона: "Поклич обидвох інших сюди! Ми хочемо закинути сіть".

"Вчителю, мої руки болять ще, я всю ніч даремно викидав і затягав сіті. Риба в глибині, хтозна-де".

"Роби, що я тобі кажу, Петре! Слухай завжди того, хто тебе любить!"

"Я буду робити, що Ти скажеш, з поваги до Твого слова". І він голосно кличе помічників, а також Якова та Йоана.

"Дозволь нам виїхати на риболовлю! Вчитель хоче цього". І в той час, коли вони виїжджають, говорить він до Ісуса: "Все ж я повинен це Тобі сказати, Вчителю, що час не є дуже сприятливим. Хто знає, де є риба, щоби відпочити?.."

Ісус, який сидить у човні, усміхається і мовчить.

Вони їдуть на човні через озеро і потім викидають сіті. Хвилини очікування і - хоч озеро спокійне, щось хитає човен.

"Це ж риба, Вчителю!" - вигукує Петро з широко розплющеними очима. Ісус усміхається і мовчить.

"Піднімати! Піднімати!" - наказує Петро учням. Однак човен нахилється в бік сіті. "О Якове, Йоане! Швидко! Несіть весла! Швидко!" їм вдається витягнути сіть наверх, не пошкоджуючи улову.

Човни зупиняються. Вони впритул один до одного. Один кошик, два... п'ять... десять. Човни наповнені дивовижною здобиччю. І все ще тріпоче риба в сіті, срібна і золота, і пробує уникнути смерті. Нема іншого вибору: решта мусить бути спорожнена в човні! Так заповнюється підлога човна, і кишить від життя, яке бореться зі смертю. Човни занурені глибоко у воду через велику вагу.

"Налягайте на весла, розтягніть вітрила! Зверніть увагу на кермо! Тримайте наготові жердини, щоб уникнути зіткнення! Вага завелика!"

Під час маневрування Петро не мав часу на роздуми. Він, коли всі вийшли на берег, розкаюється: "Вчителю, Господи! Відійди від мене! Я грішна людина. Я не вартий того, щоб бути біля Тебе!"

Петро кидається перед Ісусом на покриті гравієм вогке узбережжя.

Ісус спостерігає за ним і усміхається: "Встань! Слідуй за мною! Я тебе більше не відпущу! Відтепер станеш рибалкою людей, а з тобою ці - твоїми супутниками. Не бійся більше нічого! Я кличу вас! Ходіть!"

"Негайно, Господи! Ви турбуєтесь про човен. Принесіть усе Заведесві й моему швагрові! Ходімо! Все для Тебе, Ісусе! Нехай буде прославлений Він за цей вибір!"

Видіння закінчується.

101. ІСКАРІОТ ЗНАХОДИТЬ ІСУСА В ГЕТСИМАНСЬКОМУ САДУ Й ВИДАЄ СЕБЕ ЗА УЧНЯ

У післяобідній час бачу Ісуса... між оливковими деревами. Він сидить на пагорбі, сперши лікті на коліна, передпліччя витягнувши вперед, склавши руки. Вечоріє, і стає все темніше в пустому оливковому саду.

Ісус на самоті. Він відклав свій покров, неначе Йому було гаряче, і Його світлий одяг відрізняється од зелені довкола.

Якийсь чоловік спускається з пагорба між деревами. Здається, неначе він щось або когось шукає. Чоловік високий на зріст і одягнений у яскравий одяг. Обличчя не можу добре бачити, тому що погане освітлення і далека відстань; крім того, чоловік закриває обличчя краєм покрову. Коли він побачив Ісуса, робить рух, наче хоче сказати: "Тут же Він є" і пришвидшує крок. З віддалі декількох метрів вигукує: "Вітаю, Учителю!"

Ісус раптом повертається і піднімає обличчя, тому що прибулий стоїть трохи вище. Він розглядає його серйозно, майже сумно. Той повторює: "Вітаю Тебе, Вчителю! Я - Юда з Каріота. Не упізнаєш мене? Не пригадуєш?"

"Я упізнаю тебе і пригадую. Ти разом з Томою розмовляв зі мною в останню Пасху".

"І Ти сказав до нього (*мене): "Обміркуй це і прийми рішення перед своїм поверненням". Я вирішив: "Прийду!"

"Чому ти прийшов, Юдо?" - Ісус тепер дійсно засмучений.

"Чому? Я Тобі це вже казав... Я мрію про Царство Ізраїлю і побачив Тебе як царя".

"Заради цього ти прийшов?"

"Через те! Я віддаю себе сам і все, що я посідаю - здібності, знання, дружбу і старання - Тобі на службу і на службу Твоєї місії для відбудови Ізраїлю".

Вони стояли навпроти і дуже близько, пильно стежачи один за одним, Ісус - серйозний, аж зажурений, а той, другий, зарозумілий, молодий і енергійний, легковажний і честолюбний.

"Я тебе не шукав, Юдо".

"Я це бачив, але я Тебе шукав. Уже протягом кількох днів я посилав людей на ворота, які повинні були повідомити про Твоє прибуття. Я думав, що Ти прийшов би зі своїми учнями, так було б краще Тебе помітити. Все-таки... Я дізнався, що Ти тут, бо група паломників захоплено говорила про оздоровлення хворого. Та ніхто не міг мені сказати, де Ти зупинився. Оскільки мені спало на думку це місце, я і прийшов сюди. Не зустрівши Тебе тут, втратив би я надію, щоб Тебе знайти..."

"Думаєш, добре для тебе, що ти мене знайшов?"

"Так, бо я шукав Тебе, я ждав Тебе, я хотів Тебе!"

"Чому? Чому ти мене шукав?"

"Адже я Тобі вже це сказав, Учителю. Ти мене не зрозумів?"

"Я тебе зрозумів, о, так, я тебе зрозумів. Однак я бажаю, щоб і ти мене зрозумів, перш ніж за мною підеш. Ходи, розмовлятимемо ідучи!", і так ідуть вони один біля одного короткими стежками, які перетинають оливковий сад.

"Ти повинен слідувати за мною заради гуманної причини, Юдо. Я мушу тебе розчарувати, я не тому прийшов".

"Хіба Ти не обіцяний Цар євреїв, про якого говорили пророки? Та й інші вже прийшли. І хоч не було в них багато речей, проте вони падали, наче листя від вітру. Ти маєш з собою Бога, бо Ти твориш чуда. Але де є Бог, там посланництво має неодмінний усіх".

"Ти сказав правду. Зі мною Бог. Я - Його Слово. Я передбачений пророками, обіцяний праотцями й очікуваний народом. Все-таки, чому, о Ізраїлю, ти став сліпим і глухим, що не можеш більше читати і бачити, чути, розуміти справжній зміст того, що сталося? Моє царство не з цього світу, Юдо. Подай свій спосіб мислення! До Ізраїлю я прийду, щоб принести світло і велич пісень. Однак не світло і велич цього світу. Я приходжу, щоб праведників Ізраїлю повести в царство. Бо з Ізраїлю повинна вирости рослина вічного життя, серцевиною якої є кров Господа, що буде поширюватися по всій землі аж до кінця днів. З Ізраїлю - мої перші прихильники. Але також мої переслідувачі, також мої кати, також мої зрадники..."

"Ні, Учителю! Цього ніколи не станеться. Навіть коли всі Тебе зрадять, я залишуся Тобі вірним і буду Тебе захищати".

"Ти, Юдо? І на чому ґрунтуєш цю свою впевненість?"

"На своїй честі, як людина".

"Вона шкідливіша, ніж павутиння. У Бога ми повинні випрошувати силу, щоб стати чесними і вірними. Людина? Людина творить людські діла. А щоб Божі діла творити - Мссію в правді й справедливості наслідувати, що означає діла Господа творити - людина мусить померти і заново народитися. Ти на це здатний?"

"Так, Учителю! І потім... увесь Ізраїль Тебе любитиме; однак катів і зрадників Мссії це не буде влаштовувати; це очікує Тебе століттями".

"Це буде їх влаштовувати. Подумай про пророків! Про їхні вислови... про їхній кінець. Я схильний до того, щоби в багатьох розчаруватися. І ти - один з них, Юдо, ти маєш зараз перед собою лагідного, спокійного вбогого, який вбогим хоче залишитися. Я не прийшов, щоб нав'язувати себе чи вести війну. Я не буду спірно влаштовувати сильним і могутнім царство чи владу. Я тільки готуватиму душі, і прийшов, щоби підірвати вогнем моєї любові кайдани сатани. Я прийшов, щоби навчати милосердя, пожертви, покори, впевненості. Я скажу тобі, скажу всім: "Не пожадайте людського багатства, а працюйте задля вічних скарбів!" Не піддавайся, Юдо, ілюзіям побачити мене як завойовника Риму й правлячих партій. Такі люди, як Ірод і Цезар, можуть спокійно спати в той час, коли я промовляю до людей. Я не прийшов, щоби віднімати скіпетр... мій вічний скіпетр вже готовий. Але ж не кожний, хто є любов'ю, як я нею є, може його досягти. Іди, Юдо, і подумай над цим!"

"Відсилаєш мене, Вчителю?"

"Я не відсилаю нікого, тому що хто відсилає, той не любить. Однак скажи мені, Юдо, як оцінив би ти вчинок людини, котра знає, що вона має заразну хворобу, і необізнаного, який до неї наближається, щоб з її келиха напитися, застерігає: "Поміркуй, що ти робиш?" Назвав би ти це ненавистю чи любов'ю?"

"Любов'ю назвав би я це, бо вона не хоче, щоб необізнаний ставив своє здоров'я під загрозу".

"Візьми, отже, і мої слова до уваги!"

"Чи можу руйнувати своє здоров'я, коли я з Тобою приходжу? Ніколи!"

"Більше, аніж здоров'я, можеш руйнувати, подумай добре над цим, Юдо. Мало нараховується тому, хто стає душогубом, бо він думає виявити справедливість, в той час, коли не знає правди,

однак, великою є вина того, який хоча і знає правду, не тільки її не наслідує, а ще й стає її ворогом".

"Ним я не стану. Візьми мене, Вчителю! Ти не можеш мене усувати. Якщо Ти є визволителем і бачиш, що я - грішник, загублене ягня, сліпий і зійшов з дороги, то чому відмовляєшся мене порятувати? Візьми мене, я до смерті йтиму за Тобою!"

"Аж до смерті, це правда! Але ж потім..."

"Потім, Учителю?"

"Майбутнє - у руках Господа. Йди! Вранці побачимося на воротах рибалок".

"Дякую, Вчителю! Господь хай буде з Тобою!"

"І нехай рятує тебе Його милосердя!"

Тут закінчується видіння.

102. ІСУС ДІЄ БІЛЯ РИБАЛЬСЬКИХ ВОРИТ. ЧУДО ЗЛАМАНИХ КЛИНКІВ

Я бачу Ісуса, який самотньо йде по тінистій вулиці. Здається, що долина родюча, багата на воду. Треба сказати, маленька долина, вона затиснута невеликими горами, і посередині тече струмочок.

У цю ранкову пору місцевість безлюдна. Ось-ось настане день, гарний, передлітній день і, крім пташиного цвірінкання на деревах - здебільшого, на оливкових, особливо на горі зліва, та жалібного воркотіння диких горлиць, які гніздяться в щілинах гори, не чути нічого. Також струмочок з його мізерною водою, здається, не викликає жодного шуму, лише відбиває зелень навкруги, тому видається темно-зеленим.

Ісус іде по, так би мовити, стежці, якою є розколений корінь дерева, що прокладений через струмок, немає навіть поруччя. Він продовжує свій шлях на другому березі. Ось видно мури і брами, також торговців, які зібралися перед ще зачиненими воротами. Осли і мули зчиняють галас. Образи їхніх власників падають не тільки на спини довговухих, але також і на людські голови. Двоє серйозно почали суперечку, причина якої така: один осел узявся

за кошик осла, який належав іншому господареві. Можливо, це лише бажаний привід, щоб закінчити стару сварку. Аж ось із одягу, що досягає литок, блиснули два, з долоню широкі, ножі.

Жінки верещать, чоловіки кричать, однак ніхто не намагається перешкодити чоловікам у бійці. Ісус, що приходить з дороги, піднімає голову, дивиться на обох і поспішає швидкими кроками до них.

"Зупиніться, в ім'я Господа!" - велить Він.

"Ні, я хочу з цією проклятою собакою покінчити!"

"Я також! Ти любиш бахрому? Я зроблю з твоїх нутроців бахрому".

Обидва крутяться навколо Ісуса, штовхають і ображають Його, щоб Він зійшов їм з дороги. Чоловіки намагаються зустрітися, однак без успіху, тому що Ісус рухами свого покрову відхиляє випадати і відбиває наступ. Його покров розірваний. Народ кричить: "Йди геть, назарянине, інакше спіткає це також Тебе!"

Однак Він не рухається і тому турбується закликати обох до спокою через звернення до Бога. Але без успіху. Лють робить супротивників безрозсудними.

З Ісуса випромінюється чудотворна сила. Він закликає: "Я наказую вам, припиніть!"

"Ні! Відійди, ти, собако назаретянська!"

Тоді Ісус підносить руки. Він не каже жодного слова. Однак клинки на дрібні шматочки розпадаються по землі, неначе вони зі скла.

Обидва чоловіки здивовано розглядають тепер позбавлені цінності короткі ручки клинків, які вони тримають у руках. Спонтанного приголомшує їхню лють. Люди навкруги також вигукують зі здивуванням.

"А тепер? - різко питає Ісус. - Де ж є ваша сила?"

Вартові на воротах, які через крик стали уважнішими, поспішають, здивовані, сюди, і один нагинається, щоб позбирати залишки клинків. Він випробовує їх нігтем пальця і не вірить, що вони сталеві.

"А тепер, - повторює Ісус, - де ж ваша сила? На чому обґрунтуєте своє право? На металевих скалках тут, у поросі? На цих кусках металу, які не мали жодної іншої сили, як лише гнів проти брата, через який ви би втратили благословення Господа і всі сили? Ах, нещасні, ви розраховуєте на людські засоби, щоби перемогти, і ніхто не знає, що не сила, а святість на землі й на тому світі робить

переможними. Бо Господь є зі справедливими. Послухайте, всі з Ізраїлю, а також ви, римські солдати! Слово Бога говорить до всіх людей і Син Чоловічий невірним не заборонятиме цього.

Друга заповідь Бога - заповідь любові до ближнього. Бог є добрий і хоче прихильності в своїх діях. Хто не прихильний до ближнього, не може називатись дитиною Бога і не може мати Бога. Людина не є нерозумною твариною, яка себе захищає і заради здобичі кусає. Людина має розум і душу. Розум каже їй, як вона себе як людина має поводити. Душа каже їй, як свято жити. Кожний, хто чинить не так, прирівнюється до тварини і потрапляє у сіті сатани, бо гріх гніву відчиняє злому двері до серця.

Любіть одне одного! Я не кажу вам нічого іншого, любіть свого ближнього, як це Господь, Бог Ізраїлю хоче! Не будьте з крові Каїна! За декілька монет ви можете стати вбивцею, через шматок землі завширшки з долоню! Через краще місце праці? Через жінку? Що це за справи? Вічні? Ні! Вони тривають менше, ніж життя, яке є тільки хвилиною вічності. І що ви втрачаєте, коли посягаєте на них? Вічний спокій, який справедливим обіцяний і який вам Месія зі своїм царством принесе.

Ідіть дорогою правди! Слухайте голос Господа! Любіть це! Будьте чесні, стримані, смиренні й справедливі! Ідіть і думайте про це!"

"Хто Ти, що так говориш і своєю волею можеш знищити меч? Тільки один здатний такі діла творити - Месія. Не раз, Йоане, диявол є сильніший. Може, Ти - Месія?"

"Я є ним".

"Ти? Ти, котрий хворих лікуєш і Бога в Галилеї проповідуєш?"

"Я є ним".

"Я маю стареньку матір, яка на смертному ложі, порятуй її".

"А я, чи бачиш? Я став безсилим від болю. Мої діти ще малі, вилікуй мене!"

"Йди додому. Твоя мати видужає сьогодні ввечері, і ти стань здоровим! Я хочу цього!"

Натовп кричить. Потім вони питають: "Як Твоє ім'я?"

"Ісус із Назарета!"

"Ісус, Ісус! Осанна! Осанна!"

Натовп перебуває в захопленні радістю. Осли тепер роблять що хочуть і ніхто більше не звертає уваги на це.

Матері приходять з міста, тому що про подію вже стало відомо скрізь. Жінки несуть своїх дітей. Ісус благословляє їх і всміхається до них. Він намагається прорвати коло захоплених, щоби добратися до міста і піти туди, куди хоче. Але народ не випускає Його на волю. "Залитись у нас! У Юдеї. Ми також діти Авраама", - кричать вони.

"Учителю! - наближається Юда. - Вчителю, Ти переді мною прийшов. Що тут відбувається?"

"Учитель вчинив чудо! Не в Галилеї, ні, тут, у нас хочемо Його мати".

"Бачиш, Учителю. Увесь Ізраїль любить Тебе. Було б добре, коли б Ти тут залишився, Чому Ти ухиляєшся?"

"Я не ухиляюся. Я, власне, сам прийшов, щоби погані манери галилейських приборчників не порушували чуттєвість юдеїв. Я хочу всі овечки Ізраїлю об'єднати під скіпетром Господа".

"Тому я Тобі говорив: "Візьми мене, я з Юдеї і знаю, як обходяться з такими, як я! Ти не залишаєшся в Єрусалимі?"

"На декілька днів, щоб почекати одного учня. Він також з Юдеї. Потім і я піду через Юдею".

"О, я ж піду з Тобою, я хочу Тебе супроводжувати. Ти прийдеш у моє село, а я поведу Тебе в мій дім. Прийдеш, Учителю?"

"Я прийду... Про Христителя нічого не знаєш, ти, який з Юдеї і живеш біля могутніх?"

"Я знаю, що він ще у в'язниці, однак вони хочуть його відпустити на волю, бо населення погрожує заколотом, якщо пророка не звільнять. Знаєш його?"

"Я знаю його".

"Любиш його? Що думаєш про нього?"

"Я гадаю, що жодна інша людина не може бути більше подібна до Іллі, ніж він".

"Вважаєш його справді Предтечею?"

"Він є ним. Він і є вранішньою зіркою, яка оповіщає прохід сонця. Блаженні, які підготували себе через його проповіді на сонце!"

"Йоан дуже суворий".

"З іншими не суворіший, ніж з самим собою".

"Це правда. Але важко його наслідувати у вправах на покаяння. Ти добріший, а це легше, щоб Тебе любити".

"І все-таки..."

"І все-таки, Вчителю?"

"І все-таки, так, як його через суворість ненавидять, так будуть і мене через мою доброту ненавидіти, тому, що ми обидва проповідуємо Бога. Бог є немилим серед злісників. Записано ж, що це так! Так, як мені сповіщає про з'явлення, так сповіщатиме мені про смерть. Все ж Йоан - покаяння і доброта для убивців!"

"Чому, Вчителю, передбачення завжди сумні? Люди люблять Тебе, Ти бачиш це..."

"Бо це впевненість. Смиренні люди люблять мене. Але ж юрба - це не тільки смиренні. Проте я не сумний.

Я покірний перед майбутнім і пристосований до волі Отця, який мене сюди послав. Для цього я і прийшов. Ми є тільки при храмі. Я піду в Бель Нідраш, щоби людей навчати. Якщо хочеш, залишися".

"Я хочу на Твоєму боці залишитися. У мене одна мета - Тобі служити і Тобі допомогти дістатися до торжества".

Вони йдуть у храм; видіння закінчується.

103. ИСКАРИОТ У ХРАМІ, ДЕ ПРОПОВІДУЄ ІСУС

Я бачу Ісуса і біля Нього Юду Іскаріота. Вони покидають мур і після того, як зійшли на терасу чи сходи, запишаються стояти під склепінням воріт, що веде в широкий двір, викладений різнобарвними мармуровими плитами. Площа дуже гарна і переповнена людьми.

Ісус оглядається навколо й обирає місце, яке Йому подобається. Але перш ніж Він туди подається, каже до Юди: "Поклич мені начальника міста! Я мушу дати себе пізнати, щоб пізніше не сказали, що я порушив приписи і глибоку пошану".

"Вчителю, Ти дотримуєшся звичаїв. Ніхто не має більшого права, ніж Ти, говорити в Божому домі, Ти, Його Месія!"

"Я знаю це і ти також, однак вони не відають того. Я не прийшов, щоби робити неприємність або давати настанови до порушення закону чи до зневаги звичаїв. Я, навпаки, прийшов, щоби навчати глибокої поваги, покори й послуху і не допускати неприєм--

ностей. Тому хочу просити дозволу говорити від імені Господа, заявити про мене керівнику місцевості, як цього вимагає право".

"Цими днями Ти цього не зробив".

"Недавно горіла в мені пильність за Божий дім, який через багато справ був осквернений. Я Син Отця, і з любові до мого дому діяв силою Його величі, якій підпорядковані начальники і священники. Нині я - наставник Ізраїлю, навчаю цього також Ізраїль. І, нарешті, Юдо, чи думаєш ти, що учень вище від Учителя?"

"Ні, Ісусе!"

"Отже, хто ти, а хто я?"

"Ти - Вчитель, а я - учень".

"Коли ти це визнаєш, то чому хочеш повчати Вчителя? Іди і слухайся! Я слухаюсь свого Отця. Ти ж слухайся свого Вчителя! Перша умова для Сина Божого - безумовна слухняність, без заперечень, у переконанні, що Отець може дати лише святі доручення. Перша умова для учня - Вчителя слухати й усвідомлювати, що тільки Вчитель може дати правдиві доручення".

"Це правда. Прошу вибачити, я буду слухатися".

"Прощається тобі. Іди! І ще, Юдо: пригадуй собі в майбутньому завжди про це!"

"Пригадувати? Так!"

"Ні, пригадуй собі те, що я навпроти храму був шанобливий і лагідний. Навпроти храму, тобто, навпроти могутніх каст. Іди!"

Юда дивиться на Нього задумливо й допитливо... але не наважується далі запитувати. У думках він відходить, щоби повернутися зі святково одягнутою особою.

"Тут, Учителю, є начальник".

"Мир хай буде з тобою! Я прошу дозволу навчати з учнями?"

"Тирабин?"

"Я є ним".

"Хто ж був Твоїм учителем?"

"Дух Господа, який до мене говорить у своїй мудрості й мене осяває словом Святого Письма".

"Чому стоїш, отже, під небом тут - говориш, не знаючи Вчителя всієї науки? Як може хтось посідати знання, коли його ніхто не вчив?"

"Як вивчився Давид, неосвічений пастух, який, за волею Господа, став могутнім і мудрим царем?"

"Як Тебе звати?"

"Ісус, син Йосифа від Якова, з роду Давида, і Марії, дочки Йоакима з дому Давида і Анни Ааронової. Марія була дівою, яка побралась через первосвященика в храмі, за наказом Ізраїлю, оскільки вона була сиротою".

"Хто може це підтвердити?"

"Повинні ще левити (старозавітні священики) тут бути, які собі про це пригадують; ровесники Захарії з річника Авіаса, мого родича. Запитай їх, якщо сумніваєшся в моїй щирості!"

"Я хочу Тобі вірити. Все ж, хто доведе, що Ти здатний мене повчати?"

"Послухай мене і поміркуй сам".

"Я не хочу Тобі заважати... Але хіба Ти не є назарянином?"

"Я народився у Вифлеємі в Юдеї в час перепису населення, про який віддав розпорядження Ірод. Діти Давида розсіяні на островах несправедливих приписів. Одначе рід походить з Юдеї".

"Ти знаєш... фарисеї... вся Юдея... І Галилея..."

"Я знаю. Однак будь спокійний, у Вифлеємі я бачив світло, у Євфратовім Вифлеємі; звідтіл походить мій рід. Якщо я тепер живу в Галилеї, то тільки тому, щоби сповнився запис".

Начальник відійшов на декілька метрів, потім покликав Його. Юда запитав Ісуса: "Чому Ти не сказав, що є Месією?"

"Це стане зрозумілим із моїх слів".

"Яке пророцтво повинно сповнитись?"

"Увесь Ізраїль об'єднається під наукою Христа. Я - пастир, про якого говорять пророки, і я прийшов, щоб скликати з усіх сторін ягнят. Я приходжу, щоб лікувати хворих і вивести заблуканих на віху. Для мене не існують жодна Юдея, Галилея, Ідумея чи Декаполіс. Є одне - любов, яка лише одним оком дивиться і в єдині обійми з'єднує щоби урятувати".

Ісус захоплений. Його постать, здається, променіє. Він усміхається. Юда дивиться на Нього. Допитливі люди приєдналися до них.

Ісус, усміхаючись, наближається до малої групи людей, миловидність Його усмішки жоден художник не зможе відобразити, жоден віруючий, який цього не бачив, коли-небудь собі уявити. Він каже: "Прийдіть, якщо маєте потребу в вічних словах".

Він іде під арку воріт і, притулившись до колони, починає говорити. Ісус повертається до вранішніх подій.

"Коли я прийшов сьогодні вранці в Сіон, то побачив, як два сини Авраама були готові за декілька динарів взаємно накласти на себе руки. В імені Бога міг я їх проклясти, бо Господь каже: "Не вбивай", і каже Він також, що буде той проклятий, хто не підкориться заповідям.

Однак маю жаль за їхнім незнанням про дух Закону і пере-, шкодив убивству, щоби обидвом дати можливість розкаятися, пізнати Бога і Йому в покорі служити, щоби вони не тільки любили один одного, але також своїх ворогів.

Так, Ізраїлю, новий день починається для тебе, й заповідь любові стає світлішою. Чи починається рік дещо туманно і сумно, з днями, які коротші за сон, і ночами, які є довгими, наче хвороба? Ні! Це починається з сонячним, квітучим, веселим місяцем Нісан, коли все сміється, і людське серце також, найбільшим і найсумнішим відкриваються надії, бо тепер - літо, сонце і досягають плоди, колосся! Солодкою є дрімота на багатій квітами поляні з зірками, немов свічками; легко також себе утримувати, бо кожний клаптик землі родить овочі або фрукти, щоб людина могла втамувати голод.

Послухай, Ізраїлю: зима, час очікування минув. Нині — радість виконаної обіцянки. Хліб і вино підготовлені для твого голоду. Сонце є над вами, і все починає від цього сонця глибоке і солонке дихання.

Також перша заповідь Закону, найсвятіша із святих заповідей: "Люби Бога і ближнього".

В обмеженому світлі, яке тобі до цього часу давалось, - ти не міг би нічого більше робити, оскільки на тобі тяжів ще гнів Бога на основі безсердечності Адама - мовилося тобі: "Люби тих, котрі тебе люблять, і ненавидь своїх ворогів!" Ворогом був не лише той, хто переступив кордони твоєї власності, але також той, котрий тобі особисто, здавалося, нашкодив або тебе якимось образив. Такою була ненависть в усіх серцях, бо де ж людина, яка брата добровільно або недобровільно не образила? Або хто досягає старечого віку, не будучи коли-небудь ображеним?

Я кажу вам: любіть також тих, які вас кривдять! Роби це з думкою, що Адам і кожна людина через нього стала порушником

заповідей Божих, і що немає такого, який може сказати: "Я ніколи не образив Бога".

І ще, Бог прощає не лише раз, десять разів, ні, тисячу і десять тисяч разів, існування людства - доказ. Прощайте всім, як вам Бог прощає. І коли ви це не можете робити з любові до брата, який вам нашкодив, тоді робіть це з любові до Бога, який дає вам хліб і життя, який турбується про всі ваші земні потреби і передбачає кожну подію, щоби підготувати ваш вічний спокій біля Нього. Це новий закон, закон весни Господа, часу розквіту ласки, яка прийшла до людей, часу, котрий буде плодом, подібного ніхто не має - дарувати і двері Неба відчиняти.

Голосу волаючого в пустелі ніхто не почує. Все ж, він не є німим. Він завжди говорить за Ізраїль до Бога і промовляє до серця кожного чесного ізраїльтянина. І він каже після того, як закликав вас до покаяння, щоби шлях до Господа, який приходить, виявити, і тому поверх того дати, кому бракує найнеобхіднішого, він каже: "Агнець Божий, що прощає гріхи світу, який вогнем Святого Духа христить, є серед вас; Він буде токи чистити і пшеницю збирати".

Пізнайте того, кого Предтеча вам сповіщає. Його страждання біля Господа, щоб вам дати світло, ви будете бачити! Ваші духовні очі відкриваються. Пізнайте Світло, яке приходить! Я зміцнюю голос пророка, що сповіщає Месію, і силою, яка мені дана Отцем, і своєю силою зміцнюю її і закликаю вас до правди Закону. Готуйте ваші серця на ласку недалекого спасіння Спасителя, що є посеред вас. Блаженні ті, які достойні стати спасеними, бо вони добру волю мали! Хай буде мир з вами!"

Один запитує: "Чи ти - не учень його, що з такою пошаною про нього говориш?"

"Я був хрищений ним на березі Йордану, перш ніж він був ув'язнений. Я поважаю його, бо він - святий в очах Бога. Істинно скажу вам, що серед синів Авраама немає такого, щоби в ласці був більший, ніж він. Від його народження до його смерті зі співчуттям невинно спочивають очі Господа на цьому благословенному".

"Чи запевнив він Тебе про прибуття Месії?"

"Його слово, яке не говорить неправди, знаменувало присутнім уже живого Месію".

"Коли і де?"

"Коли прийде година, щоби його знаменувати".

Юда ж почуває себе зобов'язаним повторювати усім: "Месія є той, хто до вас говорить. Я засвідчую це, бо знаю Його, тому що я - Його перший учень".

"Він?.. Ох!.." Люди сполохано відходять набік. Та Ісус є такий добрий, що іде до них.

"Вимагайте він Нього чуда. Він - могутній. Він оздоровлює. Він читає в серцях! Він відповідає на кожне запитання".

"Говори до мене, я хворий. Праве око сліпе, а ліве починає висихати".

"Учителю!"

"Юдо?"

Ісус гладить дівчинку, повертається.

"Учителю, цей чоловік - майже сліпий і хотів світло очей повернути, я кажу йому, що Ти можеш допомогти".

"Я можу, якщо вірять. Чоловіче, чи маєш віру?"

"Я вірю в Бога Ізраїлю. Я прийшов, щоби зануритися у ставку Витсаїди. Та тут переді мною є завжди інші".

"Можеш мені вірити?"

"Коли я в ангела купелі вірю, чи не повинен я тоді вірити в Тебе, коли Твій учень каже, що Ти є Месією?"

Ісус усміхається. Він зволожує свій палець слиною і торкається ним хворого ока: "Що бачиш?"

"Бачу предмети, без попереднього туману. Чи не хочеш Ти також друге оздоровити?"

Ісус знову всміхається. Він повторює це саме на сліпому оці. "Що бачиш?" - питає Він, задираючи повіку.

"О Володарю Ізраїлю! Я можу дивитися, як тоді, коли був дитиною і бігав по полянах. Будь прославлений навіки!"

Чоловік кидається до ніг Ісуса і плаче.

"Йди і будь віднині добрим стосовно доброти Бога!"

Левит (священик), який прийшов після чуда, що відбулося, питає: "Хто дає Тобі силу для таких дій?"

"Ти питаєш мене про це? Скажуть тобі, коли відповіси на питання: "Чи є пророк, який сповістив про прихід Месії, більший, ніж сам Месія?"

"Що за питання? Месія більший, бо Він є обіцяний Всевишнім Спаситель".

"Чому тоді пророки вірили в чуда? Хто дав їм силу до цього?"

"Бог дав їм її, щоби показати людям, що Він з ними".

"Тепер з такою самою силою я вірю в чудо: Бог є зі мною, а я - з Ним. Я доводжу людям, що Месія - з більшим правом і в більшій мірі - може зробити те, що зробили пророки".

Замислений, левит відходить. Все закінчується.

104. ІСУС ПОВЧАЄ ЮДУ ІСКАРІОТА

Ісус і Юда покидають храм. До цього часу вони молилися на визначеній для чоловіків ізраїльтян площі в найближчому сусідстві Найсвятішого.

Юда хотів би залишитися біля Ісуса. Однак Учитель відмовляється: "Юдо, я бажаю в нічні години залишитися сам. Уночі мій дух черпає від Отця поживу. Молитву, розважання і самотність вважаю необхідніми за матеріальну поживу. Хто хоче жити для духа й інших вести до цього, повинен відмовитися од м'яса, я хотів сказати, всі свої турботи звернути до духа. Всі, знаєш, Юдо! І ти повинен так чинити, якщо хочеш належати Богові, отже, Надприродньому".

"Але ж ми є ще на землі, Вчителю. Як можемо зневажати м'ясо і дарувати всі плекання тільки духові? Чи не суперечить те, що говориш, Божій заповіді: "Не вбивай"? Чи в цьому також не міститься заповідь не вбивати себе самого? Якщо життя є дар Божий, отже, чи повинні ми його не любити?"

"Я відповім тобі так, як не відповів би звичайній людині; такій вистачило б, щоб спрямувати погляд душі або духа у надприродний небесний простір, щоби його понести разом з нами у польоті в сфері духа. Ти ж - не проста людина. Ти виріс в оточенні, яке тебе витончило... отруїло своїми хитромудрощами і вченням. Пригадуєш Соломона, Юдо? Він був мудрий, наймудріший свого часу. Пригадуєш, що він сказав після того, як дізнався всього, гідного

уваги: "О суета сует, все - суета! Бога боятися і Його заповідей дотримуватися, це є справжня людина". Ось кажу тобі зі страв брати поживне, не отруту. Коли ми дізнаємося, що нам страва шкодить, бо вона викликає в нас згубні реакції, що нашими органами не переробляються, тоді муситимемо цієї страви уникати. Краще їсти лише простий хліб і пити джерельну воду, ніж відбірні страви зі столу короля, приправи яких отруюють".

"Що повинен я залишити, Вчителю?"

"Все, про що знаєш, що воно тебе непокоїть. Бо Бог є мир, і коли хочеш ступати на дорогу Бога, мусиш свій дух, своє серце й своє тіло звільнити від усього, що не є миром і породжує неспокій. Я знаю, що це важко - оновити себе, - але я ж тут, щоби тобі в цьому допомогти. Я прийшов, щоб людям помагати, знову в другому відтворенні - самовідтворенні, якого самі бажають. Все ж хочу я відповісти на запитання, щоби ти не сказав, що через мене зробив помилку. Справді, самогубство - це вбивство. Як власне, так і чуже життя, є даром Божим, і лише Бог, який його дав, має право його знову забрати. Хто себе сам позбавляє життя, цим визнає свою зарозумілість, а Бог ненавидить зарозумілість".

"Зарозумілість, кажеш? Я думав би раніше, що відчай".

"Чи, властиво, відчай не є зарозумілістю? Подумай, Юдо! Чому хтось впадає у відчай? Або тому, що він думає, коли біда до нього приходиться, що належить самому дати раду з нею, хоча він цього не може, або тому, що він винен, і думає, що Бог не зміг би йому простити. Чи не є зарозумілість, як у першому, так і в другому випадку, причиною? Людина, яка сама собі хоче допомогти, не має смиренності, щоб простягнути руку Отцеві й просити Його: "Я не можу, однак Ти можеш. Допоможи мені, бо на Тебе надіюся і чекаю". Інша людина скаже: "Бог не може мені простити". Отже, це також зарозумілість. Смиренний співчуває і прощає, коли йому образа спричиняє біль. Зарозумілий не прощає. Він зарозумілий, бо не може своє чоло прихилити і сказати: "Отче, я згрішив, прости твоїй бідній, сповненій провині, дитині!" Знай-бо, Юдо, що Отець може все простити, коли людина за прощення молиться щирим, пригнобленим серцем, яке є смиренным і слухняним до воскресіння в добрі!"

"Однак певні провини не будуть кривити, не зможуть перекошувати!"

"Ти кажеш це; і це є правда, бо людина так хоче. Все ж істинно, так, істинно кажу тобі: коли винний у найбільшому з усіх злочинів поспішив би до ніг Отця - Він тому називається Отцем, Юдо, і Він є Отцем безконечної досконалості - і, плачучи, просив би прощення і готовий був покутувати, але без розпачу, тоді дав би йому Отець можливість покути, щоби зробити його гідним прощення і врятувати його душу!"

"Тим кажеш, що люди, про яких йде мова у Письмі та які себе умиртвлювали, погано чинили?"

"Недозволено комусь заподіяти насильство, а також собі самому. Це завжди несправедливість. У достатньому знанні добра вони одержуватимуть, у певних випадках, милосердя від Бога. Але ж коли слово буде пояснювати кожну правду і з його духом зміцнюватиме душі, відтоді нікого більше не буде виховувати, хто помирає у розпачі. Не в хвилину особливого суду і також після століть пекельних мук при останньому суді! Ніколи! Це суворість з боку Господа? Ні, справедливість! Бог скаже: "Ти судив! Ти, творіння, обдароване розумом і надприродним пізнанням, мною створене, мою вільною волею, ти сказав: "Бог не прощає мені. Я від Нього назавжди відлучений. Я сам себе засуджую за мій промах. Я відійду з життя, щоб уникнути докорів, не обдумуючи при цьому, що докорами більш нічого не досяг". Ти себе на моє батьківське серце заховав би. І так, як ти собі спрямував, таким ти є тепер. Я не пригнічую волі, яку дав тобі".

Так відповідатиме Вічний самогубцеві. Думай над цим, Юдо! Життя - це подарунок, отже, його потрібно любити. Але що це за подарунок? Святий дар! Звідси й повинен він у святий спосіб стати улюбленим. Життя триває, як довго тіло має до цього силу. Потім починається велике життя. Вічне життя. Сповнене блаженства для справедливих, сповнене муками для несправедливих. Життя є метою чи засобом? Життя - це засіб! Воно служить для кінцевої мети - вічності. Отже, дайте життю те, чого йому потрібно, щоб себе утримувати і служити душі для досягнення мети. Стриманість тіла з усіма його жадобами - усіма! Стриманість душі з усіма її бажаннями - усіма! Стриманість серця з усіма його пристрастями, які є людськими. Невпинним залишається все-таки пробудження пристрастей, що є Господніми - любові до Бога

і до ближнього, волі служити Богові й ближньому, покірності слову Бога, героїзму в добрі й в доброчесності.

Я тобі відповів, Юдо. Ти переконався? Задовольняє тебе це пояснення? Будь відвертим і питай, якщо тобі щось незрозуміло. Я тут, щоб стати твоїм Учителем!"

"Я зрозумів, цього мені достатньо. Але те, що зрозумів, дуже важко здійснювати. Ти можеш це, бо Ти - святий. Але ж я... Я - людина, молода і сповнена сили до життя!"

"Я прийшов до людей, Юдо. Не до ангелів. Ангели не потребують Учителя. Вони бачать Бога. Вони живуть у Його раю. Вони знають пристрасті людей, бо дух, який є їхнім життям, дозволяє ангелам усе знати; також тих, які не є призначені до ангелів-хоронителів людей. Однак як духи, якими вони є, знають лише один гріх, що один з них зробив, і тих, які в любові менш сильні, потягнув за собою: зарозумілістю, стрілою люцифера, поранив найкращого з архангелів і зробив його найбридкішою потворою безодні.

Я прийшов не до ангелів, які жახалися після падіння люцифера вже при найменшому сліді зарозумілої думки. Я прийшов до людей, щоби з них зробити ангелів. Людина була вершиною творіння. Вона мала від ангела душу і від тварини - красу в усіх її тілесних і моральних аспектах. Жодна інша істота не була подібною до людини. Вона була царем землі, як Бог є Царем Неба, і одного дня, коли він востаннє заснув би на землі, міг би він з Отцем на Небі бути царем.

Сатана вирвав у людини-ангела крила і дав їй кінцівки хижого звіра і жадібність за нечистим; він зробив з людини те, що можна називати не людиною, а людиною-демоном. Я хочу завдане сатаною спотворення кинути в забуття, знищити голод нечистої плоті, знову дати людині крила і зробити її царем, співспадкоємцем Отця і Небесного царства. Я знаю, людина, якщо тільки захоче, могла б зробити те, що я кажу, щоб знову стати царем і ангелом. Я не говоритиму вам жодних речей, які ви не зможете виконати. Я не належу до промовців, котрі сповіщають науки, які не можна здійснити. Я прийняв справжню плоть, щоб дізнатися з досвіду тіла, якими є спроби людей".

"А гріхи?"

"Всі можуть грішити, якщо цього хочуть".

"Ти коли-небудь грішив, Ісусе?"

"Я ніколи не хотів грішити. І це не тому, що я Син Отця. Я маю тверду волю показати людині, що Син Чоловічий не грішив, бо Він не хотів грішити, і що людина, як забажає, не грішитиме".

"Ти ніколи не був близький учинити гріх?"

"Мені 30 років, Юдо. Я не проживав у печері на горі, а жив між людьми. Але коли б я на самотньому місці землі проживав, віриш, що я перед спробами залишався б незламним? Ми всі маємо в собі добре і погане. Все це носимо в собі. Над добром витає подих Бога й одухотворює все, як святий ладан. На зло дує сатана і запалює його до згубного вогню. Однак уважна воля і безперервна молитва є наче вологий пісок для пекельного вогню; вони гасять і придушують його.

Я - людина і Син Божий. Що я як людина не можу пізнати або усвідомити, пізнаю і усвідомлюю як Син Божий. І нарешті, Юдо, дай мені відповідь на таке питання: страждає той, який голодний, більше, коли він каже: "Я сідаю за стіл", чи коли він каже: "Я не маю що їсти"?

"Він терпить більше в другому випадку, бо знання того, що нічого не одержав, є його посередником між ароматом страв, і "шлунок стягається від бажання".

"Отже, спроба гризе як небажання, Юдо! Сатана дозволяє цьому стати сильнішим, виразнішим, спокусливішим, ніж виконана дія. А дія задовольняє, іноді викликає відразу, але спроба не знесилює".

"Ти ніколи не піддався?"

"Я ніколи не поступався".

"Як Тобі це вдавалося?"

"Я просив: "Отче, не введи мене у спокусу!"

"Ти, Месія, який робить чуда, молив Отця про допомогу?"

"Не лише про допомогу, я Його молив не ввести мене у спокусу. Гадаєш, тому, що я є Я, не можу відмовитися від Отця? О ні! Істинно кажу тобі, що Отець Синові все дає, Син усе від Отця одержує. Я кажу тобі, що все, що ви у моє ім'я просите в Отця, дається. Однак нині ми перебуваємо в Гетсиманії, тут я живу. З того боку муру видно вже перші оливкові дерева. Ти живеш за Топетом. Вечір уже опускається. Краще, коли ми туди не підемо разом. Побачимось зранку на тій самій площі. Бувай здоровий! Хай буде мир з тобою!"

"Хай буде мир також з Тобою, Учителю! Однак я хотів би Тобі ще щось сказати. Я піду в Кедрон, а потім повернуся. Чому Ти живеш у такому скромному домі? Адже люди звертають увагу на багато речей. Не знаєш нікого в місті з гарним домом? Я міг би привести Тебе до приятелів, якщо хочеш. Через дружбу зі мною вони Тебе прийняли б... І це був би притулок, гідний Тебе".

"Я не вважаю так. Гідне й негідне виступає в усіх станах. І, не бажаючи провинитися проти любові, але заради справедливості, кажу тобі, що негідне, зловмисне негідне, часто є серед великих. Та не великий буде могутнім, а смиренний і святий".

"Але ж щоби стати шанованим, щоби домогтися..."

"Шанують Ірода? Поважають кесаря? Ні! Вони проклинаються вустами і в серцях. Повір мені, Юдо, при добрих, а також при тих, які лише доброго воліють, буду домагатися більше зі скромності, аніж із владолюбства".

"Але ж... Ти сильних завжди зневажатимеш? Будеш робити їх ворогами? Я думав уже над тим, як з багатьма знайомими від Твого імені поговорити, що мають одне ім'я..."

"Я не зневажаю нікого. Я піду як до вбогих, так і до багатих, як до рабів, так і до царів, як до чистих, так і до грішників. Але ж коли тому, хто мені хліб і притулок для моїх трударів подасть, як також дах і їжу, я буду вдячний, то все-таки надаватиму перевагу смиренному. Багаті мають вже чимало радостей. Убогі нічого більше, ніж чесну совість, вірну любов, як діти, і я буду більшістю з них вислуханий. Я буду завжди прихильним до вбогих, засмучених і грішників. Я вдячний тобі за твій добрий намір. Але ж сам я залишаюся на цьому місці миру і молитви. Іди! Хай просвічує тебе Господь за те, що добре!"

Ісус відпускає учня і зникає під оливковим деревом.

Видіння завершується.

105. ІСУС ЗУСТРІЧАЄ ЙОАНА ЗАВЕДЕЄВОГО В ГЕТСИМАНСЬКОМУ САДУ

Я бачу Ісуса, що йде до низького білого будинку посередині оливкового саду. Його вітає юнак. Він, здається, тут живе, бо має в руках знаряддя праці.

"Господь з Тобою, Учителю! Твій апостол Йоан прийшов, і ось він знову вирушив у дорогу, щоб йти Тобі назустріч".

"Ще далеко?"

"Ні, лише пройшов цю стежку. Ми припускали, що Ти йшов би сюди з Витанії".

Ісус подається швидко на шлях, обходить скелястий виступ і бачить Йоана, котрий майже біжучи поспішає в напрямку міста.

Ісус кличе його і учень обертається. Його обшччя яснішає з вигуком: "О, мій Вчителю!" Він поспішно йде назад. Ісус простягає йому назустріч руку й обидва сердечно обіймаються.

"Я прийшов, щоби Тебе знайти... Ми гадали, що Ти був у Витанії, як Ти й говорив".

"Так, я мав це на думці. Але мушу в оточенні Єрусалима починати з Благою Вістю. Однак потім я затримався у місті... щоб навчати нового учня".

"Все, що Ти робиш, Учителю, добре. Бачиш, також тепер ми зійшлися".

Вони йдуть разом. Ісус кладе свою руку на плечі Йоана, котрий трохи менший за Нього і тому змушений на Ісуса заглядати, одначе є блаженний через цю невимушеність. Так вони повертаються до малого дому.

"Ти вже довго тут?"

"Ні, Вчителю. Я з Симоном зранку вирушив у дорогу, йому повідомив, що Ти мені доручив. Потім ми затрималися на полях Витанії, розділили серед вбогих харчі й розповіли про Тебе селянам, які працюють на полях. А коли сонце вже не було гарячим, ми розлучилися. Симон пішов до приятеля, якому хотів розповісти про Тебе. Він є власником майже всієї Витанії. Вони вже давно знайомі, ще їхні батьки зналися. Одначе зранку прийде Петро. Він говорив мені, що щасливий, бо може Тобі служити. Симон дуже

діловий. Я хотів би бути таким, як він, але я тільки неосвічений парубок".

"Ні, Йоане, ти також робиш багато доброго!"

"Ти справді задоволений бідним Йоаном?"

"Дуже задоволений, мій Йоане, дуже!"

"О мій Вчителю", - Йоан спритно нахилиється, щоб поцілувати Ісусові руку, потім гладить нею себе по щоці.

Вони тільки що підійшли до будиночка й увійшли в низеньку прокурену кухню. Господар дому вітає: "Хай буде мир з Тобою!"

Ісус відповідає: "Хай буде мир у цьому домі, з тобою і з усіма, хто в ньому проживає! Я маю тут при собі учня".

"Для нього також є хліб і олія".

"Я приніс сушену рибу, яку мені дали Яків і Петро. А в Назареті передала мені Твоя Мати хліб і мед. Я поспішав з цим, не відпочиваючи, проте хліб таки зачерствів".

"Нічого, Йоане. Це завжди має пахощі рук моєї Матері".

Йоан бере зі свого подорожнього мішка, який він приносить з кута, їжу. Я бачу, як своєрідно готується печена риба. Її кладуть на декілька хвилин у гарячу воду, потім рибу намащують олією і печуть над полум'ям.

Ісус благословляє страву і сідає з учнем за стіл. Сідає також господар дому, якого Ісус називає Йоною, і сідає його син. Приходить мати, приносить рибу, чорні оливки і варені, заправлені олією, овочі. Ісус пропонує також мед. Він подає його матері на кусочку хліба. "Він з мого вулика. Моя Мати доглядає бджоли. Ти, Маріє, також дуже добра до мене і заслуговуєш, може, й більшого", - каже Ісус, щоб жінка не відмовилася від меду. Вечеря закінчується короткою загальною розмовою.

Після подячної молитви Ісус каже Йоанові: "Ходімо разом в оливковий сад. Ніч тепла і світла. Приємно ще трохи побути надворі". Господар дому каже: "Учителю, вітаю Тебе. Я втомлений і мій син також. Ми хочемо піти відпочивати. Я залишаю двері відчиненими і малу лампу на столі, щоб світила. Ти ж знаєш, як це робити".

"Іди ж, Йоно! Загаси світло. Місяць такий ясний, що можна бачити без лампи".

"Та де ж спатиме Твій учень?"

"Біля мене. На моїй постелі є місце і для нього. Чи не так, Йоане?"

Йоан захоплений думками, що відпочиватиме біля Ісуса. Вони йдуть в оливковий сад. Та Йоан взяв ще щось з торбини, покладе-ної вже аж в кухні. Після короткого відрізка дороги вони вже на пагорбі, з якого можна бачити весь Єрусалим.

"Присядьмо тут і порозмовляймо", - каже Ісус.

Йоан сідає біля ніг Ісуса в зеленій траві, кладе свої руки на Його коліна, ставить свою голову на руки і знову споглядає на Ісуса. Він подібний до дитини біля любої особи.

"Тут також гарно, Вчителю. Поглянь, яким великим здається місто вночі, більшим, ніж удень".

"Це від місячного світла, яке стирає контури. Дивись, це виглядає так, неначе межі розстеляються в срібному світлі. Подивись на купол храму! Не здається, що вона ширяє в повітрі?"

"Видається, неначе ангели несуть його на своїх срібних крилах".

Ісус зітхає.

"Чому зітхаш, Учителю?"

"Бо ангели покинули храм. Ті, котрі вигляд чистоти і святості в душі повинні були додавати храму - бо кожне місце має свою душу, тобто посідає дух, до якого воно піднесене, і храм має або повинен був мати душу - молитву і святість. Не можна давати того, чого не посідаєш, Йоане! А коли там також багато священників і левитів, то навіть не одна десята з них покликана робити життя святим місцям. Вони приносять тільки смерть; переносять свою духовну смерть на святе. Ці люди мають лише формули, але ж не життя. Вони є мерцями, які тільки через розкладання залишаються теплими".

"Вони зробили Тобі боляче, Вчителю?"

Йоан засмутився.

"Ні, навпаки, на мою просьбу вони перестали зі мною говорити".

"Ти їх про це просив? Чому?"

"Бо я не хочу починати суперечку. А проте вона не заважати-ме. Бо я збуджую в дечому шалений людський страх і стаю для інших докором. Одначе це - їхня справа, а не моя".

Спершу настає мовчання, згодом Йоан знову починає говорити: "Вчителю, я знаю Анну і Каяфу. Через торговельні справи моя родина увійшла з ними у зв'язок, прийшов я також до храму, і вони були добрими до сина Заведея. Мій батько постійно забезпечував

їх кращою рибою. Таким є звичай, Ти знаєш. Коли хочеться мати друзів і їх не втрачати, треба чинити..."

"Я знаю це", - каже Ісус серйозно.

"Якщо Ти так думаєш, то я буду говорити про Тебе з первосвященником. І потім... якщо бажаєш, я знаю одного, який перебуває в ділових стосунках з його батьком. Це багатий торговець рибою. Він має великий будинок біля площі для верхової їзди, бо це заможні люди, але вони дуже добрі. Там було б для тебе затишніше і менш втомливо. Але, щоб туди дістатися, треба йти дорогою, яка веде через частину міста Офеля, забрудненою, і там завжди повно ослів і розбійників".

"Ні, Йоане, дякую. Я радо залишуся тут. Відчуваєш спокій? Я говорив це ж іншому учневі, який робив мені подібну пропозицію. Він, правда, казав: "Щоб стати більше оціненим".

"Я сказав лише, щоб Ти менше втомлювався".

"Я не буду втомленим. Я змушений багато ходити і ніколи не бути втомленим. Знаєш, що мене втомлює? Немилосердність! О, вона лежить в мене на серці, наче важка ноша".

"Я люблю Тебе, Ісусе!"

"Так, ти втішаєш мене. Я дуже люблю тебе, Йоане, і буду завжди любити, ти ж бо мене ніколи не зрадиш".

"Зрадити? Тебе? Ох!"

"А все ж таки є багато тих, які мене зраджуватимуть. Йоане, послухай. Я говорив, що запізнився, бо навчав нового учня. Він - молодий юдей, освічений і знаний".

"Тоді з ним матимеш менше клопоту, аніж з нами, Вчителю. Я радію за Тебе, що Ти маєш такого, котрий є здібнішим від нас".

"Думаєш, що він мені менше клопоту принесе?"

"Ну, якщо він є не настільки незнаючим, як ми, тоді він краще розумітиме Тебе і краще буде Тобі служити, особливо, коли він Тебе більше полюбить".

"Це ти добре сказав. Одначе любов не залежить від виховання і від освіченості. Дівоче серце любить з усією силою своєї першої любові. Коханий зберігається глибше в дівочому серці й у дівочій душі, аніж там, де вже є наявні інші любовні стосунки. Однак, коли Бог хоче... Послухай, Йоане, я прошу тебе бути йому другом. Моє серце здригається при думці, щоби ставити тебе, "необстрижене ягня", поруч із знавцем життя. Також, коли він володіє собою, оскільки"

ки знає, що ти - ягня, але також є орлом, то цей досвідчений буде також пробувати тебе до того намовляти, щоб торкатися основи, яка завжди є повною нечистоти. Але ти зі своїм здоровим людським розумом розмахом крил зробиш себе вільним і прямуватимеш лише до неба і сонця. Я прошу тебе, стань таким, яким ти є - другом нового учня, котрий Симоном-Петром, а також іншими не дуже буде люблений, і всели в нього свою душу!"

"О Вчителю, не Ти задовольняєшся цим?"

"Я є Вчитель, мені не все кажуть. Ти - співучень, трохи молодший, якому легше довіряються. Не бажаю, щоб ти мені казав, що він тобі не довірятиме. Я ненавиджу шпигунів і зрадників. Однак прошу тебе наvertати його через твою віру і з твоєю любов'ю і чистотою переконувати, Йоане! Він отруєний мертвими водами ґрунту. Тому мусить осушитися сонцем любові, очистити думки, бажання і дії, а потім обсадитися вірою. Ти можеш це зробити".

"Якщо Ти думаєш, що я це можу... Ох!.. Так! Якщо Ти скажеш, що я це можу, я буду це робити. З любові до Тебе!"

"Дякую, Йоане!"

"Учителю, Ти говорив про Симона-Петра. Я пригадую те, що спочатку хотів Тобі сказати. Радість, щоби почути Твій голос, одвела мене тоді від думки. Коли ми після Зелених свят повернулися до Капернаума, відразу виявили звичайну кількість незнайомих. Хлопець приніс моїй матері гроші. Я потім віддав їх Петрові; він мені їх повернув і сказав, що я повинен трохи з них використати на повернення і на перебування в Доко, а решту передати Тобі, тому що Ти міг би їх використати... також Петро думав, що вони тут необхідні... але ж Ти кажеш, що ні... Я витратив з тої суми тільки два динари на двох убогих біля Єфраїма. Для себе використав те, що дали моя мама і добрі люди, яким я сказав Твоє ім'я. Тут гаманець".

"Ми хочемо це зранку розділити між убогими. Юда також ознайомиться з нашими звичаями".

"Чи прийшов Твій двоюрідний брат? Як міг він так швидко тут бути? Коли я був у Назареті, він не казав мені, що відійде".

"Ні, Юда є новим учнем. Він з Каріота. Однак ти його бачив на Пасху ввечері. Він був з Томою..."

"Ох, це той!" Йоан трохи почервонів.

"Так... А що робить Тома?"

"Відповідно до Твого бажання: залишив Симона Ханаанця, пройшов шлях до моря, назустріч Филипові й Вартоломею".

"Так, я хочу, щоби ви їх любили без надання переваги, їм взаємно допомагали і їх терпіли. Ніхто не є досконалим, Йоане. Ні молоді, ні старі. Але ж коли ви маєте добрі наміри, то досягаєте досконалості, і якщо потім у вас ще чогось не вистачає, я хочу доповнити. Ви - наче сини одної святої родини. І маєте різні характери. Один є сильний, інший - лагідний, ще хтось - мужній, боязкий, імпульсивний або дуже стриманий. Якщо б ви були всі однакові, то були б могутньою силою в одному характері, з усіма недоліками. Отож, так творить довершену спільноту, бо ви один одного доповнюєте. Любов об'єднує вас, вона мусить вас зв'язати, любов до справи Бога!"

"І всюди й завжди заради Тебе, Ісусе".

"Спочатку - справа Господа, а вже потім - любов до Його Христа!"

"Я? Хто ж я в нашій родині?"

"Ти мусиш бути сповненим любові Помазанця Божого. Ти втомлений, Йоане? Хочеш повертатися назад? Я залишаюся, щоби помолитися".

"Тоді залишаюся також і я, щоб з Тобою помолитися. Дозволь мені це".

"Залишайся".

Ісус молиться псалми і Йоан - з Ним. Однак голос апостола незабаром затихає і він засинає, схиливши голову на плече Ісуса. Ісус усміхається і кладе свій покрив на плечі сплячого, щоби потім у молитві розважати.

Так закінчується видіння.

106. "ЙОАН - ПРАОТЕЦЬ УСІХ ТИХ, ЩО ВІДДАЮТЬ СЕБЕ ЯК "ЧАСТИЦІ" З ЛЮБОВІ ДО МЕНЕ"

Ісус каже: "Ще одне порівняння між моїм Йоаном та іншим учнем. Порівняння, з якого постать мого улюбленого учня вимальовується ще ясніше. Він відмовляється навіть думати, що є уч-

нем. Самовідданість Юди нереальна. Він є зарозумілий, його "я" хворобливе від жадібності. Юда не змінює способу думок. Він нейтралізує дію самовідданості й ласки.

Юда - провісник всіх хибних апостолів. І їх багато. Йоан є зразком усіх, які з любові до мене стали Святими Дарами.

Я і моя Мати - найблагородніші жертовні Святі Дари. Нас досягти важко, навіть неможливо, бо наша жертва постала в тотальній гіркоті. Але ж, мій Йоане! Це дар Божий, який може наслідуватися всіма родами люблячих мене: дівами, мучениками, віруючими, проповідниками Євангелія, слугами Господа і Матері Божої, діючими і споглядаючими; він є прикладом для всіх! Він любить мене! Візьми до уваги різні способи міркування. Юда питає, веде переговори, зміцнюється, а також, коли він, мабуть, уступає, то зберігає все-таки свій менталітет. Йоан почуває себе нічим, все сприймає, не питає чому і прагне зробити мене щасливим. В цьому він гідний наслідування.

Ти не відчув, як тобі в його простій і вірній любові стало спокійно? Ох, мій Йоане! Я прагну, щоб мій "маленький Йоан" щоразу більше був подібним до мого улюбленого учня. Приймай все і говори завжди як апостол: "Все, що Ти робиш, зроблено добре, Вчителю!", щоб стати гідним моїх слів: "Ти - мій улюблений мир!" Мені також треба втіхи, Маріє. Подай її! Моє серце є Твоїм місцем перепочинку!"

107. ІСУС І ЮДА ІСКАРИОТ ЗУСТРІЧАЮТЬ СИМОНА-ЗИЛОТА І ЙОАНА

Я бачу Ісуса і Юду неподалік від воріт муру храму, вони ходять туди-сюди.

"Ти впевнений, що він прийде?"

"Я впевнений у цьому. Він залишив на світанку Витанію і мусять потім зустрітися з моїм першим учнем у Гетсиманії".

Хвилина мовчання, тоді Ісус зупиняється, допитливо дивиться на Юду, який стоїть перед ним. Він кладе руку на його плечі й питає: "Чому не кажеш мені, що ти думаєш, Юдо?"

"Які думки? Я не маю особливих думок в цю хвилину, Вчителю. Питань я перед Тобою ставлю достатньо. Ти не можеш на те скаржитися, що я лінивий у розмові".

"Ти ставиш мені багато запитань і розповідаєш мені чимало речей про місто і його жителів, та все ж не розкриваєш переді мною свого серця. Яке значення мають для мене вісті про керівництво чи особливості тієї чи тієї родини? Я не марнотратна людина, яка прийшла сюди гаяти час. Ти знаєш, для чого я прийшов. І ти можеш добре розуміти, що передусім для мене важливо те, щоб бути Вчителем моїх учнів. А чому я вимагаю від вас одвертості й довіри? Любив тебе батько, Юдо?"

"Він мене дуже любив. Я був його гордістю. Коли я повертався зі школи додому, а також пізніше, як ішов з Єрусалима до Каріота, він вимагав, щоб я йому все розповідав. Він цікавився усім, що я робив; якщо це було щось втішне, він тішився, коли справи були менш радісні, він мене утішав. Коли я іноді (а ми всі робимо помилки) щось неправильно зробив і тому був сварений, він виправдовував осуд. А робив це батько в такий добрий спосіб, наче старший брат. Завжди закінчував словами: "Я кажу це тобі, бо бажаю, щоб мій Юда став праведником. Хочу, щоб я був благословенним у моєму синові... Мій батько..."

Ісус, що завжди уважно дивився на учня, був щиро зворушений розповіддю *про* батька і мовив: "Так, Юдо, будь переконаний у тому, що тобі кажу: ніщо не може твого батька зробити щасливішим, ніж те, що ти - мій вірний учень. Душа твого батька - там, де вона чекає на вічне світло, радіє, коли бачить, що ти є мій учень; бо коли він тебе так виховав, то сам став праведником.

Та, щоби бути моїм учнем, мусиш собі сказати: "Я знову знайшов свого втраченого батька, який мені був наче старший брат, я віднайшов його в моєму Ісусові, я буду Йому все говорити, як рідному батькові, щоб "благословення і добру думку про себе зберегти". Подай мені це, вічний Боже", а хотів би ти передусім турбуватися, щоб Ісус перед тобою міг говорити: "Ти є добрий. Я благословляю тебе".

"О так, Ісусе, так! Якщо Ти мене так любиш, я стану добрим, таким, як Ти цього хочеш, і як мій батько цього хотів. І моя мати не буде більше терен відчувати в серці. Вона мені завжди говори-

ла: "Ти не маєш уже поводиря, сину, а він тобі необхідний!" Ох! Якщо б вона дізналася, що я Тебе люблю!"

"Я буду тебе любити, як ніяка інша людина. Я тебе дуже-дуже любитиму, я люблю тебе понад усе, не розчаровуй мене!"

"Ні, Вчителю, ні! Я був сповнений суперечностей, заздрості, ревнощів, честолюбства, чуттєвості... Ще недавно. Ти мене скривдив, радше, не Ти, а мій поганий характер... Я думав, що буду Твоїм першим учнем... а Ти мені сказав, що маєш іншого".

"Ти сам його бачив. Не пригадуєш, що я на Пасху був у храмі з багатьма галилейцями?"

"Я думав, це друзі... Припускав, що я перший обранець, а тому переважаючий".

"У моєму серці нема жодної різниці між першим і останнім. Коли б перший став винним, а останній святим, тоді було б це в очах Господа різницею. Однак я їх, незважаючи на це, любитиму блаженною любов'ю святого, болючою любов'ю грішника. Ось Йоан із Симоном. Йоан є мій перший, про Симона я говорив два дні тому. Симона та Йоана ти вже бачив. Перший був хворим".

"Ах, так, прокажений. Я пригадую. Він уже учень?"

"З наступного дня!"

"А чому я маю такий довгий час на очікування?"

"Юдо?!"

"Вибач".

Йоан побачив Учителя і звернув на це увагу Симона. Вони пришвидшили крок. Вітанням Йоана є поцілунок, який Ісус не приймає. Але Симон кидається на землю і цілує Ісусові ноги, й кличе: "Хвала моєму Спасителю! Благослови Твого слугу, щоби його діла були в очах Господа святими, і я Його своїм прославленням величаю, бо Він Тебе мені послав".

Ісус кладе руку Симонові на голову: "Так, я благословляю тебе, щоб подякувати тобі за працю. Вставай, Симоне! Це - Йоан, це - Симон, він є моїм новим учнем. Симон також хоче йти услід за правдою".

Вони вітаються: обидва з Юдеї - скромно, Йоан - із захопленням і теплотою.

"Ти втомився, Симоне?" - питає Ісус.

"Ні, Вчителю! Зі здоров'ям послав Ти мені також життєву силу, яку я ще досі не пізнав".

"Я знаю, що ти її добре застосуєш. Я говорив із багатьма, і всі мені підтвердили, що ти вже повідомив про Месію".

Симон задоволено сміється: "Також учора я говорив з одним чоловіком про Тебе, він є чесним ізраїльтянином. Надіюся, що якогось дня познайомишся з ним. Я хотів би тебе повести до нього".

"Це неможливо".

Юда перебив їх: "Учителю, Ти обіцяв піти зі мною до Юдеї".

"Це правда. Симон іде, щоб підготувати людей до мого прибуття. Час короткий, друзі, а народ численний. Тепер я йду з Симоном. Перед вечором можете обидва вийти мені назустріч на шляху до Оливної гори. "Ми хочемо розділити милостиню між убогими. Ідть-но!"

Ісус, віч-на-віч із Симоном, запитує: "Людина з Витанії, отже, є ізраїльтянином?"

"Так. Він справді чекає на Месію. Коли я сказав: "Месія серед нас", він одразу відповів: "Я щасливий, що живу в цей час!" "Ми якогось дня підемо до нього і принесемо його дому благословення. Ти вже бачив нового учня?"

"Так. Він молодий і, мабуть, інтелігентний".

"Так, він такий. Ти, котрий також походиш з Юдеї, сприймаєш його ідеї з більшим розумінням, ніж інші".

"Це побажання чи наказ?"

"Люб'язний наказ. Ти, котрий натерпівся, можеш мати більше поблажливості. Терпіння є вчителем за багатьох обставин".

"Якщо Ти це велиш - буду я до нього цілком поблажливим".

"Так, це правильно. Можливо, мій Петре, і не тільки він буде об це ударятися, як я наближаю цього учня до себе. Проте одного дня вони зрозуміють... Що менше хтось є бажаним, то більше потребує він розуміння. Інші, ох, інші душі обшліфуються взаємно. Я не хочу все робити сам. Я вимагаю волі людини і співдопомоги інших, щоб виховувати людину. Закликаю вас допомагати мені. І я вдячний за вашу допомогу".

"Учителю, чи припускаєш, що він Тебе розчарує?"

"Ні. Він молодий і виріс у Єрусалимі".

"О, в Твоїй близькості, я певен, він позбуватиметься поганих звичок цього міста. Я, вже старий і через невдачі зачерствілий, завдяки Тобі став новою людиною".

Ісус шепоче: "Так було".

Потім каже голосно: "Ходімо зі мною в храм! Я навчатиму народ".

Видіння закінчується.

108. ІСУС, ЙОАН, СИМОН І ЮДА ЙДУТЬ ДО ВИФЛЕСМА

Уже рано-вранці бачу Ісуса перед воротами храму, де Він завжди зустрічається з учнями Симоном і Юдою. З Ісусом є Йоан. Я чую, що Він каже: "Друзі, я прошу вас піти зі мною через Юдею, якщо для вас це неважко, особливо для тебе, Симоне".

"Чому, Вчителю?"

"Дорога в горах, з ЮдУї, нелегка, і ще важче, мабуть, з любов'ю зустрічати людей, які зробили тобі боляче".

"Що стосується дороги, можу Тебе заспокоїти, бо з того часу, як Ти мене вилікував, я став сильнішим від юнака і не маю багато проблем, особливо, коли це Твій клопіт, і я його перебираю собі. Щодо зустрічі з людьми, які мені нашкодили, в серці Симона з того часу, як він Тобі належить, немає жодної злоби; він навіть вільний від гіркоти через витерпілий біль. Ненависть спала з лусками хвороби, і я не знав, повір, яким є найбільше чудо, що Ти його наді мною учинив: лікувати моє розкладене тіло чи запалене помстою серце. Не хочу помилитися у тому, що найбільшим чудом було останнє. Душевна рана лікується завжди важче, а Ти вилікував її негайно. Справді, це диво! Бо людина з поганими звичками не може вилікуватися, якщо Ти ці звички не знищиш своєю освячуючою волею".

"Ти правильно міркуєш!"

"Чому не дієш так з усіма?" - питає Юда трохи ображено.

"Але ж Він робить це, Юдо. Чому говориш так з Учителем? Чи не відчуваєшся в Його присутності оновленим? Я вже був учнем святого Йоана Христителя. Однак повністю перетвореним став я лише тоді, коли Ісус мені сказав: "Іди!"

Йоан, який звичайно не вмішується в розмову, на цей раз не може мовчати. Ніжно й ласкаво поклав він одну руку на плече Юді, щоб його заспокоїти, переконуючи. Потім він усвідомлює, що своєю мовою випередив Ісуса. Йоан червоніє і каже: "Прости, Учителю! Я говорив замість Тебе... бо я хотів... я хотів, щоб Юда Тебе не засмучував".

"Так, Йоане. Але він не засмутив мене як учень. Мене засмучує, коли я уявляю, що сатана псує людину і вводить в оману її душу. Ви це знаєте? Всі ви збили з пантелику душу через нього. Та настане день, так, він настане, коли ви відчуєте в собі силу Господа, Його ласку: ви зустрінете мудрість з Його духом. Тоді ви будете спроможні правильно судити".

"А чи будемо ми всі правильно міркувати?"

"Ні, Юдо!"

"Ти говориш про нас, учнів, чи про всіх людей?"

"Спочатку думаю про вас, потім про всіх інших. З настанням того часу введе володар своїх трудівників на дно і відправить їх у світ".

"Не робиш це вже тепер?"

"У цю мить я використовую тільки вас, щоб сказати: "Месія тут. Прийдіть до Нього!" Потім зроблю вас здатними до того, щоби ви від мого імені проповідували і від мого імені робили чуда..."

"О, і чуда?"

"Так, з тілами й душами".

"О, як будуть тоді нас поважати!"

Юда в уяві змальовує собі це.

"Ми потім не будемо вже разом з Учителем, і... я завжди боятимуся робити як людина те, що Богові належить", - каже Йоан і поглядає на Ісуса, сповнений вдячності й суму.

"Йоане, якщо Учитель дозволяє, хотів би я тобі свої думки висловити", - каже Симон.

"Говори до Йоана! Я хочу, щоби ви взаємно радилися".

"Ти вже знаєш, що це порада?"

Ісус усміхається і мовчить.

"Тоді я це скажу тобі, Йоане. Ти не смієш, ми не можемо боятися. Ми опиратимемося на мудрість святого Вчителя і на Його обіцянку. Коли Він каже: "Я посилаю вас", тоді це знак про те, що Він знає, що може нас послати, хоча без того, щоб ми Йому або собі шкодили, або справі Господа, яка всім нам му-

силь бути дорога, наче наречена. Коли Він нам обіцяє покрити нашу духовну вбогість вершиною сили, яку дає Йому Отець для нас, то ми можемо бути певні, що Він робитиме це і що ми досягнемо вміння, не самі, а через Його милосердя. Безумовно, все це станеться лише тоді, коли ми не допустимо зарозумілість й людських бажань. Я думаю, що коли ми наше завдання, яке має духовну природу, змішуємо із земним ставленням, то пророкування Христа не здійснюватиметься. Не тому, що він нездатний, а тому, що ми Його дію душімо петлею пихи. Я не знаю, чи добре висловився".

"Ти дуже добре висловився. Я був несправедливий. Але, знаєш, думаю, бажання захоплюватися як учні Месії, як учні, які Йому в такій великій мірі належать, що удостоюються робити те, що Він, - полягає у бажанні дозволити Помазанику стати ще могутнішим серед людей. Хвала Учителеві, який має таких учнів, - хотів би я при цьому мовити", - відповідає Юда.

"Не все є фальшивим, як ти кажеш. Однак поглянь, Юдо, я приходжу до тих, що переслідуються, бо вони погано зрозуміли, хто є Месією. Так, коли б ми чекали Його з нетерпінням, не припускалися б помилок, які означають удар проти правди й опір проти закону Риму, за що ми як від Бога, так і від Риму караємось. Ми хотіли у Христі бачити поборника і визволителя Ізраїлю, нового Макавея. А чому? Бо ми свої інтереси, батьківщину і народ поставили понад інтересами Бога. О, інтереси батьківщини є також святі, однак чим вони є в порівнянні з вічним Небом? У той час переслідування, а згодом - відокремлення жертв, коли я втік і переховувався у печерах диких звірів й з ними ділив поживу і пристановище, щоб уникнути римської влади і, перш за все, доносів фальшивих друзів, коли я, чекаючи смерті, відчував уже навколо себе в печері для прокажених запах могили, скільки я там усього передумав і побачив справжню постать Месії, Твою, Учителю, лагідну і добру, Твою, Учителю і Царю духа, Твою, о Христе, Сину Отця, який веде нас до Отця, а не в палаці з пороку, не до богів бруду... Ти... о, мені легко це дається - Тебе наслідувати, бо - вибач за мою сміливість, яка виправдана - я Тебе бачу таким, яким собі уявляв. Я пізнав Тебе знову, тепер я Тебе розпізнав. Це не є "Тебе пізнання", а "розпізнання" особи, душу якої вже знав..."

"Тому я тебе покликав... І тому беру тебе з собою у свою першу подорож через Юдею. Я хочу, щоб ти мене повністю розпізнав... І хочу також, щоб ті, які ще незрілі, дізналися, як відбувся прихід їхнього Вчителя. Потім ви зрозумієте. Ми вже є біля вежі Давида. Східні ворота близько".

"Вийдемо там?"

"Так, Юдо. Спочатку підемо у Вифлеєм, туди, де я народився. Добре, що ви вивчаєте місцевість... Зможете іншим про це говорити. Це належить також до знання Месії і Письма. Ви будете знаходити пророцтва вже в історичних подіях. Підемо через сад. Під тінню дерев, біля гостинного дому, відпочинемо, поки сонце пече. Потім продовжимо наш шлях".

Видіння закінчується.

109. ІСУС У ВИФЛЕЄМІ, У ДОМІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ ІВ ПЕЧЕРІ

Дорога на рівнині - кам'яниста, заповнена і висушена літнім сонцем. На ґрунті, тобто там, де він трапляється, невеликий шар маленьких оливкових листочків.

Ісус і троє учнів ідуть один за одним по вузькій стежці, яка в тіні оливкових дерев зберегла свою зелень і через те не є такою заповненою.

Дорога робить прямокутний поворот і веде, злегка піднімаючись, до улоговини у формі підкови. Більші й менші будинки творять тут невеликий населений пункт. Якраз на повороті вулиці стоїть шестигранний будинок, вивищений невеликим куполом. Він зачинений і виглядає покинутим.

"Тут є гріб Рахилі", - каже Симон.

"Отже, ми нарешті прибули. Увійдемо зараз у місто?"

"Ні, Юдо, спочатку я покажу вам одне місце, опісля підемо в місто, поки ще день, можемо говорити до людей, якщо вони захочуть нас слухати".

"А чому б не бажали?"

Ісус та учні біля надгробного пам'ятника. Він - давній, але добре збережений і побілений вапном. Ісус чекає, щоб напиться з сільської криниці. Жінка, що надійшла, пропонує Йому воду. Ісус запитує: "Ти з Вифлеема?"

"Так. Тепер час збору врожаю. Я зі своїм чоловіком тут на полях, щоби подбати про ріллю і плодові сади. А Ти галилеєць?"

"Я народився у Вифлеємі, однак живу в Назареті, в Галилеї".

"Тебе також переслідували?"

"Мою родину. Чому запитуєш, може, і тебе? Багато переслідуваних серед вифлеємців?"

"Хіба цього не знаєш? Скільки Тобі років?"

"Тридцять".

"Отже, Ти саме тоді народився... Ох, яке ж нещастя! Але чому Він саме тут народився?"

"Хто?"

"Про Нього кажуть, ніби є Спасителем. Нехай будуть прокляті дурні, які сп'янілими від алкоголю очима бачили на небесах ангелів, у ревінні й у меканні чули небесні голоси, а потім ще в тумані сп'яніння змішували трьох бродяг з Найсвятішим землі. Проклянуть їх і всіх, які їм вірили!"

"Але ж усім своїм прокляттям ти не пояснюєш мені, що тоді повідомлялось. Чому прокляття?"

"Чому?.. Послухай, куди Ти хочеш іти?"

"У Вифлеєм, з моїми друзями. Я маю там справу. Мушу привітати давніх друзів і передати їм вітання моєї Матері. Але також багато дізнатися, бо моєї родини протягом багатьох років уже нема більше тут. Ми покинули місто, коли мені було лише декілька місяців".

"Отже, перед нещастям. Послухай, якщо Ти не відчуваєш огиди перед домом селянина, то розділи з нами хліб і сіль. А також Твої супутники. Зможемо поговорити під час вечері і я дам вам до ранку притулок. Мій дім малий, але над стайнею нагромаджено багато сіна. Ніч тепла і ясна. Якщо бажаєш, можеш там спати".

"Володар Ізраїлю відплатить тобі за гостинність. З радістю прийду в твій дім".

"Прочан несе благодать. Дозвольте нам іти. Я ж мушу перед тим ще помити шість глечиків на зелень".

"Я тобі допоможу".

"Ні, Ти - пан. Те, як Ти *поводишся*, *говорить* про це".

"Я - ремісник, жінко. Цей чоловік - рибалка. Я не є багатою людиною".

Він бере глечик і набирає з криниці воду. Йоан *допомагає* Йому при цьому. Інші також хочуть щось робити. Вони запитують жінку: "А де город? Покажи його нам, ми понесемо тобі воду".

"Нехай Бог благословить вас за це. Нирки мене болять. Ходімо..."

У той час, коли Ісус витягає наверх свій глечик, троє зникають на малій стежці й незабаром повертаються назад з двома порожніми глечиками, наповнюють їх і знову відходять. Роблять це щонайменше десять разів. Юда каже сміючись: "Вона не може нас належно похвалити за допомогу. Ми хочемо так багато налити води на салат, щоби земля два дні була вологою, а жінку не боліли нирки".

Юда, повертаючись востаннє, каже: "Учителю, думаю, що цього не варто було робити".

"Чому, Юдо?"

"Бо вона має щось проти Месії. Я говорив: "Не лихослов! Чи не знаєш, що Месія для народу Ізраїлю є великою ласкою? Єгова обіцяв Його Якову і всім пророкам і праведникам Ізраїлю. А ти ненавидиш Його?" На це вона відповіла: "Не Його, а того, котрий п'яними пастухами і вбогими віщунами з Леванта був названий Месією". І ось Ти..."

"Знаю, що я поставлений для заперечення багатьох. Ти сказав їй, хто я?"

"Ні, я не дурний. Я хочу Твої і наші плечі зберегти".

"Ти добре зробив. Не через плечі, а тому, що я міг би дати себе розпізнати, коли б вважав це потрібним. Ходімо!"

Юда виходить до городу. Жінка спорожняє три останні глечики і веде чоловіків до простого будинку, розташованого посередині фруктовому саду.

"Заходьте, мій чоловік уже вдома".

Вони заходять у низьку закурену кухню.

"Мир цьому дому!" - вітає Ісус.

"Хай зійде благословення Господнє на Тебе і на Твоїх супутників. Заходьте", - відповідає чоловік і несе спершу посудину з водою, щоби чоловіки могли помитися і очиститися. Потім вони заходять і займають місце за великим столярським столом.

"Дякую вам від моєї жінки. Вона мене повідомила. Я ще ніколи не зустрічав галилейців. Мені казали, що вони невиховані й неосвічені. Але ж ви - добрі й веселі. Хоча і втомлені, ви багато працювали. Ви здалека?"

"Ми прийшли з Єрусалима. Ці є юдейцями. Я і той чоловік походимо з Галилеї. Та, повір мені, чоловіче, добре і погане є всюди".

"Це правда! Жінко, неси їжу! Я маю тільки хліб, овочі, олію і сир. Я - селянин".

"Я також не пан, а тесля".

"Ти, такий розсудливий і розумний?"

"Гість із Вифлеема, я вже тобі казала. І коли Його рідні йшли услід, то, мабуть, тому, що вони багаті й освічені, як от Ісус Навин з Ур, Матей Ісаака і Левин Авраама, були... бідні, нещасні!" - до розмови втручається господиня дому.

"Тебе не питали. Вибач їй. Жінки балакучіші, ніж горобці ввечері".

"Це були родини з Вифлеема?"

"Хіба не знаєш їх?"

"Ми мусили втікати, коли мені було декілька місяців".

Жінка, справді балакуча, знову починає: "Він відійшов перед масовим убивством".

"Звісно, бо інакше Тебе не було б на світі. Після того Ти не повертався додому?"

"Ні".

"Яке ж велике нещастя! Багато було вбито, чимало змогло втекти і скільки ще недораховано! Ніколи не знатимемо, чи вони загинули в пустині, чи пропали у в'язницях через непокору. Але чи було це повстання? Хто міг спокійно дивитися, як убивали невинних?"

І це несправедливо, що Левин та Ілля живі, а багато невинних загинуло".

"Хто ці двоє і що вони роблять?"

"Ти вже, напевно, чув про дітовбивство Ірода! Більше тисячі дітей в місті й ще тисячі в околиці. Що стосується невинних дітей у рідні Ірода, то їх тридцять двоє. Тільки у Вифлеемі було вбито вісімнадцятеро і в близькій околиці - чотирнадцять. Серед них - шість дівчат, бо були одягнені так, як хлопці. Сталось усе це в темряві ночі. Як завжди буває, селянин перебільшує і перекручує правду. Тому є численні фальшиві легенди.

Поспіхом, у темряві й замішанні нелюди забирали дітей з колисок, з ліжок матерів і проколювали їх. Лише кілька пастухів, які, щоби отямитися від холоду й жаху ночі, великими ковтками випивали виноградний сік, розповідали, як побачили ангелів, почули пісні й були покликані до Вифлеема: "Прийдіть і поклоніться! Месія народився". Уяви собі: Месія у стаєнці!

Я мушу сказати правду: ми були сп'янілі, я, ще юнак, а також моя майбутня дружина, яка тоді мала лише декілька років, в бідній галилейській жінці хотіли розпізнати Діву, яка породила і про яку говорили пророки. Простий галилеєць був при Ній! Напевно, Її чоловік. Як могла Вона, Його жінка, бути дивою? І, незважаючи на це, ми вірили і несли дари, поклонялися і пропонували наші будинки для притулку... Бідна Анна! Вона втратила своє майно і життя, а також дітей своєї доньки, яка могла врятуватися, бо була одружена з торговцем із Єрусалима. Анна втратила свій достаток, її дім був спалений, і оточення, за наказом Ірода, знищене. Залишилося здичавіле поле, на якому пасеться худоба".

"Усе сталося з вини пастухів?"

"Ні, також через трьох чаклунів, які прибули з царства сатани. Мабуть, були ці троє товариші диявола. А ми, дурні, вважали їхнє прибуття за особливу честь! Бідний настоятель синагоги! Ми вбили його, бо він *поклонився, що пророки* правди наклали печать на слова пастухів і ворожбитів".

"Отже, це все - вина пастухів і мудреців?"

"Ні, галилейцю, і наша, нашого довір'я. Ми давно чекали Месію. Століттями. Останнім часом всі були знову розчаровані через якогось фальшивого Месію. Один був галилеєць, як Ти, інший звався Тадей. А насправді вони - брехуни! Авантюристи, що живуть у гонитві за щастям. Ця лекція мусила би робити нас пильними. Проте..."

"Чому ж проклинаєте всіх пастухів і мудреців? Коли ви себе вважаєте дурнями, то зобов'язані себе звинувачувати. Прокляття тягне за собою прокляття. Чи ви впевнені, що правильно чинили? Хіба не могло б те, що пастухи і мудреці казали, бути правдою, яку розкрив їм Бог? Чому думаєте, що вони були брехунами?"

"Бо час пророків правди не настав... потім ми замислилися... Опісля наша кров, яка пролилася на джерельні корита, струмочки, відкрила нам очі мислення".

"Чи не міг Всевишній, з любові до народу, перенести на більш ранній термін прихід Спасителя? На чому ґрунтували своє твердження мудреці? Ти говориш, що вони прийшли зі сходу?.."

"За їхніми припущеннями, через нову зірку".

"Чи не було записано: "Зоря сходить над Яковом, скіпетр піднімається з Ізраїлю?" Чи не Яків - великий патріарх, який на землі Вифлеема зробив зупинку, на цьому місці, яке для нього було дороге, наче зіниця ока, бо тут померла його Рахиль?.. І чи не промовили уста пророка: "Паросток виростає з роду Ісаї, і квітка розквітає зі свого кореня"?

Ісая, батько Давида, народився тут! Паросток з роду, з кореня вирваний через зухвальство. Діва, що породить Сина не через чоловіка, а через Господню волю, інакше не була б Дівою. Через те Він матиме ім'я "Емануїл", Син Божий, а отже, сам Бог і той, який Бога несе до народу Божого, про що свідчить Його ім'я.

І не скажуть віщуни, що Він повинен об'явитися невірним як велике світло? Чи могла б зор'я, яку побачили мудреці, не бути колишньою зорею Якова, великим світлом обидвох пророцтв Валаама й Ісаї? І чи не нема у пророцтвах також вбивства вифлеємських дітей, що відбулося за наказом Ірода? Крик почули на висотах... Це Рахиль, яка плаче за своїми дітьми. Пророкували, що ридання потрясли б прах Рахилі, коли б святий народ через свого Визволителя дістав нагороду. Сльози - наче веселка, яка утворюється останніми краплями грози, наче промовляє: "Тепер знову безхмарно".

"Ти дуже освічений. Ти Учитель?"

"Так".

"Я відчуваю. Світло і правда - в Твоєму слові. Все ж... забгато ран кровоточить ще у Вифлеємі через справжнього або фальшивого Месію. Я ніколи не радив би Йому приходити сюди. Народ відмовив би Йому, як відмовляють пасинкові, через якого загинули власні діти".

"Де тепер живуть Левин та Ілля?"

"Чому питаєш? Ти знаєш їх?" - запитує недовірливо чоловік.

"Ні. Та вони нещасливі. Я хотів би їх відвідати".

"Ти був би першим, хто зробив би це після тридцяти років. Вони пастухи і служать досі багатому іродіянцю з Єрусалима, який привласнив собі багато добра вбитих. Один завжди має зиск. Ти знайдеш їх біля пастухів на горбах, які лежать на шляху до Геброна. Однак хочу Тобі дати пораду: не показуйся людям з Вифлеема, коли говоритимеш з пастухами. Це може Тобі зашкодити. Ми допускаємо їх, бо - іродіанець..."

"О ненависть! Навіщо ненавидіти?"

"Бо так справедливо. Ці люди нам вчинили зло".

"Вони вважали, що чинять справедливо".

"Ці люди погано вчинили. Ми повинні були б їх повбивати, бо вони через свою дурість спричинили смерть багатьох. Однак спочатку ми були нерішучі, а опісля появився іродіанець".

"Якби його не було, то чи повбивали б їх з помсти?"

"І досі вбивали б їх, юли б не мали страху перед їхнім працедавцем".

"Чоловіче, кажу тобі: не ненавидь! Не бажай зробити погане! Тут нема вини. Та якщо б таке сталося, мусив би ти вибачитися, в ім'я Бога мусиш вибачитись. Скажи також це всім у Вифлеемі! Коли ненависть з ваших сердець зійде, прийде Месія. То й пізнали б ви Його, бо Він живе. Він уже був на цьому світі, коли сталося вбивство дітей. Я кажу це вам! Не пастухи і мудреці винні, а сатана спричинив убивство. Месія вам тут народився і прийшов, щоб принести світло країні своїх батьків. Син непорочної Матері з роду Давида вилив світові потік ласки і вічне життя".

"Геть! Йди звідсіля! Послідовник фальшивого Месії, який зізнався, що він нам тут, у Вифлеемі, приніс лише нещастя. Ти захищаш Його, а тому..."

"Мовчи, чоловіче! Я - з Юдеї і маю впливову радість. Я можу потурбуватися про те, що ти пожалкуєш про цю образу!" З тими словами Юда вибігає, схоплює селянина за одяг і люто трясє ним.

"Ні, ні! Геть звідси! Я не хочу жодних неприємностей як з вифлеємцями, так і з Римом та Іродом. Геть, прокляті! Геть!..."

"Ходімо, Юдо! Не хвилюйся. Залишімо його в своїй ілюзії. Бог не зупиняється там, де панує ненависть. Ходімо!"

"Так, підемо, але це мені зарахують!"

"Ні, Юдо, ні, не говори так! Вони - сліпі... На моєму шляху таких буде багато".

Вони вийшли з дому і подалися до Симона та Йоана, які розмовляли з жінкою за стайнею.

"Пробач моєму чоловікові, пане! Я й не думала, що станеться таке нещастя. Візьми, можеш їх зранку їсти. Вони свіжі. Не можу, на жаль, нічого іншого Тобі дати... пробач! (Вона передає Ісусові яйця). Де ж ви спатимете?"

"Не турбуйся! Я знаю, куди повинен іти. Іди в мирі, заради твого добра! Прощавай!"

Вони йшли декілька метрів мовчки. Аж ось Юда вибухає: "Чому не даєш себе боготворити? Чому не кидаєш цього лихослова на землю, він же проти Тебе - Месії - провинився! О, я зробив би це! Самаряни мусили б чудом перетворитися у попіл. Тільки чуда в стані їх вразити!"

"О, я це часто чутиму! Чи повинен спалювати їх за кожний гріх проти мене? Ні, Юдо. Я прийшов, щоб заново будувати, а не руйнувати".

"Ну, добре, але тим часом гублять Тебе інші".

Ісус не заперечує.

Симон запитує: "Куди йдемо, Учителю?"

"Ходіть зі мною. Я знаю одне місце".

"Але коли Ти тут ніколи не бував після втечі, як можеш його тоді пізнати?" - питає здивований Юда.

"Я знаю його! Воно не дуже гарне. Я вже тут був раз. Воно не є у Вифлсемі, але трохи за ним. Тут нам треба повернути".

Ісус іде попереду, а за Ним - Симон, Юда і позаду Йоан... В мовчанні, яке порушується лише скрипінням сандалів на щепені, чути схлипування.

"Хто там плаче? - питає Ісус повертаючись. Юда каже: "Це Йоан. Він злякався".

"Ні, це не страх. Я вже тримав руку на ножі, що лежить в поясі, але потім пригадав Твоє "не вбивати", прощати... Ти кажеш це завжди".

"Тоді чому плачеш?" - питає Юда.

"Я страждаю, бо бачу, що світ відхиляється од Ісуса. Він не знає Його і не хоче знати. О, це великий біль! Так, наче б вони моє серце розпеченою колючкою принижували. Мені дуже боляче, так, наче я мусив би спостерігати, як моя матір плює батькові в обличчя... Ще більше... ніби мусив би я дивитися, як римські коні годуються з кивота і відпочивають у найсвятішому".

"Не плач, мій Йоане! Цього разу і ще безконечно багато разів будеш змушений говорити: "Він був світлом, яке прийшло, щоб освітити темряву, але темрява цього не збагнула. Він прийшов на світ, який був Ним створений, але ж світ Його не зрозумів. Він прийшов у своє місто, в свій дім, а свої не прийняли Його! О, не плач так!"

"Таке не трапиться в Галилеї", - зітхає Йоан.

"І в Юдеї", - мовить Юда.

"Єрусалим - це столиця, і три дні тому вона Тобі раділа, Тобі, Месіє. Тут... Це місце з неосвіченими пастухами, селянами і садівниками не можна брати за мірило. Також галилейці не є, напевно, всі добрі. А втім, звідкіля був фальшивий Месія? Казали..."

"Досить, Юдо! Не варто хвилюватися. Я спокійний. Ви також! Юдо, іди сюди! Я мушу з тобою поговорити".

Юда наздоганяє Ісуса. "Візьми цей гаманець. Ти повинен уранці йти на купівлю".

"А тепер де ми будемо ночувати?"

Ісус усміхається і мовчить. Ніч. Місяць одягається світлим сяйвом. На оливкових деревах щебечуть солов'ї. Струмок подібний до сріблястої співучої стрічки. Зі скошених полян піднімається теплий, присипляючий туман. Чутно, як мукають і мекають тварини. А на небі - зорі, зорі, зорі, місто зірок, наче висипані на небесне покривало, все у сяючому коштовному камінні над пагорбами Вифлеема.

"Але ж тут... тільки руїни. Куди Ти нас ведеш? Місто ж - там!"

"Я знаю. Ходи! Іди до струмка, за мною, ще декілька кроків, потім я запропоную тобі притулок царя Ізраїлю".

Юда знижує плечима і мовчить. Ще декілька кроків, потім - розвалені будинки. Залишки помешкань... Малий прохід між двома мурами... Ісус говорить: "Маєте губку? Запалюйте!".

Симон витягає малу лампу зі свого мішка, запалює її і подає Ісусові.

"Заходьте! - каже Вчитель і високо тримає лампу. - Заходьте, тут є кімната, в якій народився цар Ізраїлю".

"Ти жартуєш, Учителю. Це брудний закуток. Я не можу тут залишитись. Відчуваю огиду від цього; так сиро, холодно, смердючо, повно скорпіонів і, можливо, також змії..."

"А все-таки, друзі, тут вночі, 25 грудня, народився Ісус Христос, Емануїл, Слово Боже, який з любові до людей прийняв тіло.

Я, тому що я до вас говорю! Також тоді, як і сьогодні, світ був глухим до голосів Неба, які промовляли до сердець. Ви відіслали Матір... А тут... ні, Юдо, не відвертай свого погляду від огидності кажанів, цих зелених ящірок, тих павутин, не піднімай свій багатий облямований одяг у відразі й страху, це могло би торкатися землі, яка забруднена випорожненнями тварин. Ці кажани - діти дітей тих, які були першими іграшками, що рухалися перед очима Немовляти, якому ангели співали "Слава!", - про це розповідали пастиухи. Вони були не сп'янілими, а сповнені захоплюючої радості... Ці зелені кольори ящірок були першими барвами, які бачили мої зіниці, перші після ніжної білизни Материного одягу й обличчя. Павутиння було балдахином моєї царської колиски. Ця земля... не смій з відразою на ній стояти... є, щоправда, покрита брудом... але освячена їхніми ногами... ногами святих, великих святих, найсвятіших, незабруднених - Богородиці, яка породила, бо Вона була обрана, бо це було за волею Бога, а не людини, Матір'ю через Бога. Ти можеш на це йти... І Бог може це з'єднати, що через твої підшви сходить променюча з Неї чистота аж до твого серця".

Симон опустився на коліна. Йоан іде до годівниці й кладе свою голову, плачучи, на неї. Юда охоплений жахом, однак потім перемагає зворушення і, незважаючи на свій гарний одяг, падає на землю, бере кайму одягу Ісуса й цілує її, і б'ється в груди зі словами: "О добрий Учителю, мій милосердя до сліпоти Твого слуги! Моя зарозумілість спадає... Я бачу Тебе, яким Ти є. Не царем, таким, як я собі уявляв, а вічним Князем, Батьком майбутнього часу, Царем світу. Милосердя, мій Господе, мій Боже... милосердя!"

"Так, все моє милосердя! Тепер будемо спати на місці, де спали Дитина і Мати. Там Йоан уже зайняв місце Матері Божої... Тут, де Симон, стояв мій названий батько. Якщо хочете, то я розповім вам про ту ніч..."

"О, так, Учителю! Розкажи нам про своє дитинство. Нехай це стане перлиною світла в наших серцях, щоб ми могли про це розповідати світові".

"І щоби шанувати Твою Матір не тільки як Твою Матір, але і як Діву!"

Спочатку запитав Юда, потім Симон і, нарешті, Йоан, плачучи й усміхаючись біля ясел.

"Ідіть сюди, на сіно! Слухайте..." Ісус розповідає про ніч свого народження.

"Як настав час, коли Матір повинна була народити Дитину, за розпорядженням Августа делегацією державної смиренної допомоги було оголошено - в той час, як Сентій Сатурній був намісником, - що треба зробити перепис населення. Хто не був рабом, мусив піти до місця свого народження і вписати себе до списку імперії. Йосиф, наречений Матері, був з роду Давида, як також і Діва Марія. Слухняні громадяни покинули Назарет і подалися у Вифлеєм, колиску царського роду. Було холодно..."

Ісус розповідає і розповідає... Так все закінчується.

110. ІСУС У ЗАЇЗДІ ВИФЛЕЄМА. МЕСІЯ ПРОПОВІДУЄ НА РУЇНАХ ДОМУ АННИ

Перші години сповненого світлом літнього ранку. Небо прикрашається рожевими барвами небагатьох ніжних хмаринок, які, наче купки вати, лежать на насиченому синявою сатиновому килимі. В повітрі чути спів птахів, які сп'яніли від світла... горобці, чорні дрозди, червоношійки цвірінькають, щебечуть, літають туди і сюди. Якийсь птах - із соломинкою у дзьобику, інший - з пучком сіна, щоб робити навколо гнізда доволі гарно і тепло. Ластівки - на маленькому потічку, щоб помити сніжно-білі груди в хвилях, і після цього хапають заспану на стеблі висячу мошку і знову злітають з нею в повітря, щебечучи з повним ликуванням. Дві трясогрудки у сірому шовковому одязі, як і завжди, сидять на березі потоку, і при цьому дивляться на високий хвіст з чорним оксамитом. Вони віддзеркалюються у воді, знову починають прогулянку, висміюються чорним дроздом, справжнім крутієм лісу. На дикій яблуні, яка самотньо височіє над руїнами, жайворонок безупинно кличе супутника і затихає, коли той з'являється там з товстим черв'яком, який крутиться у вузькому дзьобі.

Два баштові голуби, які, ймовірно, відлетіли з міського голуб'ятника і надали перевагу вільному помешканню в руїнах, роб-

лять собі подвір'я, голуб-самець - торкаючись, голубка - сором'язливо воркуючи.

Ісус схрестив руки на грудях, оглядаючи радісне пташеня, й усміхається.

"Ти вже готовий, Учителю?" - запитує Симон за Його спиною.

"Так, готовий. Сплять-бо ще інші?"

"Так".

"Вони - молоді... Я в цьому "палаці" молився... Свіжа вода, що звільняє духа від нічного туману".

"Тепер хочу йти".

У той час, як Симон, одягнутий лише в коротку туніку, йде митися і згодом знову одягається, з'являються Юда і Йоан.

"Учителю, ми запізно тут?"

"Ні. День лише починається. Однак трохи поспішіть і тоді підемо!"

Обидва миються і потім одягають туніки. Ісус збирається йти, Він зриває ще кілька квіток, що виростили в щілині муру, кладе їх у дерев'яну коробку, в якій вже лежать інші дрібниці, мені не вдалося їх розпізнати. Він пояснює: "Це я принесу своїй Матері. Вона радітиме... Ходімо!"

"Куди, Вчителю?"

"До Вифлеєма!"

"Мені здається, там не є добре повітря..."

"Підемо все-таки! Ходімо! Я хотів би вам показати, де мудреці тоді зупинилися і де я був".

"Пробач, Учителю, але дозволь мені щось сказати. Припустити, що я турбувався про все у Вифлеємі й у заїзді. Галилейці нам назустріч несуть багато любові, а тут - не менше, ніж в іншому місці. Дозволь нам так зробити: Ти і Йоан у цьому одязі виглядаєте як галилейці. Він занадто простий. А ще волосся! Чому скріплюєте його, воно задовге? Ми з Симоном поміняємося покривами з вами. Симон дасть свій Йоанові, а я - Вчителеві. Отак... бачите? Тепер ви трохи подібні на юдеїв. І от ще це".

Він бере своє покриття, хустку з жовтими, коричневими, червоними, зеленими смугами. Скріплює її на голові Ісуса, стягає вниз тканину і випускає довге біляве волосся. Йоан бере темнозелений покрив у Симона. "О, тепер буде краще. Я маю практичне розуміння".

"Так, Юдо. Ти маєш практичне розуміння, це правда. Зверни увагу все-таки на те, щоб це практичне розуміння не перевершувало інших".

"Яких, Учителю?"

"Духовно виправляйся!"

"О ні! Деколи краще бути політиком, ніж послом. І послухай... Це для Твого добра. Не представляй мене як брехуна, коли я говорю про речі, які не є правдою".

"Що хочеш цим сказати? Навіщо говорити неправду? Я - правда і не хочу жодної брехні ні в собі, ні навколо себе".

"О, я скажу тільки половину брехні. Наприклад, що ми повертаємося з віддаленого місця, можливо, з Єгипту, і що хотіли б довідатися про дорогих нам знайомих. Я скажу, що ми - юдеї, які повертаються з вигнання додому. Власне, в цьому є якась правда... І в такому разі я говорю менш-більш брехню".

"Але ж, Юдо, чому хочеш обманувати?"

"Залиши це, Вчителю! Світ живе введенням в оману, помилками. Та, щоб Ти був задоволеним, скажу, що ми прийшли здалека і є юдеями. Чи це не на три чверті правда? А ти, Йоане, краще не говори. Ти видав би себе".

"Я мовчатиму".

"Коли все добре ведеться, скажу і решту. Все ж маю мало надії, я помічаю все, бо хитрий".

"Я бачу це, Юдо. Та було б краще, якби ти був простішим".

"Це мало допоможе. У Твоїй групі я буду людиною слабших завдань. Дозволь мені це!"

Ісус не згідний, але вступається. Вони йдуть навколо руїн, а потім - уздовж кам'яної стіни без вікон, за якою чути мекання, іржання, ревіння, дивне воркання верблюдів або дромадерів.

Ось вони повертають за кам'яну стіну і потрапляють на торгову площу Вифлеема. У центрі - басейн витонченої форми, але здається, що на протилежній стороні заїзду щось мало бути закінчено. Там, де стояв малий будинок, який я бачу духом, під світлом великої блискучої срібної зірки видно руїни. Тільки сходи під малим балконом. Ісус оглядається довкола і зітхає. Площа наповнена людьми, які збираються натовпом навколо торговців харчави, предметами домашнього вжитку, тканинами тощо; товари -

на лавах або в кошиках, що лежать на землі. Торговці сидять посеред своїх товарів, кричачи і жестикулюючи, щоби домовитися з покупцями.

"Це торговий день", - каже Симон.

Двері й, краще сказати, ворота заїзду широко відчинені й навантажені віслюки виходять з двору.

Юда іде першим. Він оглядається навколо, владно зупиняє малого брудного стайничого, який одягнений лише в убогий, сягаючий колін, нижній одяг.

"Наймите! - кличе він його. - Гукни свого пана! Але вже! Роби це швидко, бо я не звик чекати!"

Юнак спішно відходить, волочачи за собою мітлу.

"Але ж, Юдо! Хіба так можна?"

"Заспокійся, Вчителю! Дозволь мені діяти! Вони повинні прийняти нас за місцевих і багатих".

Господар дому входить задихавшись і з багатьма поклонами; він схиляє голову, особливо перед Юдою, який видається Ісусові дуже знатним у темно-червоному верхньому вбранні, яке він узяв на золото-жовтий одяг з поясом і бахромою.

"Ми прийшли здалеку. Ми - юдеї з одної азіатської громади й переслідувані. Цей чоловік народився у Вифлеємі й хотів би лише відвідати своїх давніх друзів. Ми його супроводжуємо. Ми прийшли з Єрусалима, де помолилися Всевишньому в Його храмі. Чи можеш нам подати відомості?"

"Я слухаю, пане... наказуй!"

"Ми хочемо багато про що знати, особливо про Анну, жінку, дім якої стояв навпроти твого заїзду".

"О нещасні! Анну можете знайти лише в лоні Авраама, і дітей її також".

"Мертві? Чому?"

"Хіба ви нічого не чули про вбивства Ірода? Увесь світ говорив про це, і кесар назвав його свинею, яка годується кров'ю. Ох, що я сказав! Не донеси на мене! Ти насправді юдей?"

"Тут - знак мого роду. Говори!"

"Анну стратили солдати Ірода, з усіма її дітьми".

"Але чому? Вони були такі добрі!"

"Ти знав їх?"

"Дуже добре", - безсоромно каже неправду Юда.

"Її убили, бо подумали, що вона була Матір'ю Месії. Іди сюди. Стіни мають вуха, а про такі речі говорити небезпечно".

Вони заходять до малого темного низького приміщення і сідають на низький диван.

"Тут... чуття мене не підводить. Я тут народився як син синів господаря. В мене хитрість - у крові. Я міг би, звісно, підшукати для них хатину. Та це були галилейці, бідні незнайомі галилейці!.. І потім... я відчував, що вони були зовсім інші... Ця жінка... з очима... щось незвичайне... ні, ні, вона мала в собі демона і з ним говорила... Це він привів її сюди, не до мене, а в це місто. Анна була ... невинна, наче ягня; місто прийняло її через декілька днів, з дитям. Вони казали про нього, що це Дитя - Месія. О, скільки грошей одержав я в ці дні! Не тільки через перепис! Приходили й такі, що могли і не реєструватися. Вони діставалися навіть з-за моря і з Єгипту, щоб побачити... Я мав тоді великий заробіток... Врешті прийшли ще три парі. Вони зайняли всі мої місця і наперед заплатили за це золотом, за увесь місяць... Ці люди наступного дня пішли і все залишили. А що казати про подарунки... навіть для конюхів, для жінок і для мене! О, я не міг скаржитися на Месію, справжній чи фальшивий Він був. Я на Ньому заробив повні мішки золота. Це мені не принесло нещастя, ні жодних втрат, бо я лише незадовго до того оженився... Однак іншим!"

"Ми хотіли б оглянути місця, де все відбувалося".

"На багато миль довкола Вифлеема були мертві! Ходіть зі мною!"

Вони пішли на терасу. Згори видно весь Вифлеєм, який, наче відкрите віяло, розкинулося на пагорбах.

"Бачите руїни? Будинки було спалено, бо батьки зі зброєю захищали своїх синів. Ось там - плющем заросла криниця. Це те, що зосталося від синагоги. Вона спалена разом із рабином, бо він назвав Дитину Месією. Бачите могили? - Місця спочинку жертв. Здалека здається, наче це в зелені загублені вівці. Невинні діти і їхні батьки та матері! Бачите басейн? Вода у ньому була червона після того, як солдати помили там свої руки і зброю. А потік внизу бачили? Він був рожево-червоний від великої кількості крові, яку увібрав у себе зі стічних каналів. І погляньте, - це все, що залишилося від Анни!"

Ісус плаче.

"Ви її добре знали?" - питає господар.

Юда відповідає: "Так, вона була для Його Матері як сестра. Чи не так, друже?"

"Так", - відповідає Ісус.

"Розумію", - каже господар і стає задуманим.

Ісус нахилиється, щоби тихо говорити з Юдою.

"Мій друг хотів би піти до тих руїн", - каже Юда.

"Нехай іде".

Ісус з учнями кланяються і йдуть. Господар розчарований. Мабуть, він чекав винагороди за свою допомогу.

Учитель та Його учні перейшли через площу і по сходах піднялися вверх.

"Звіди Мати веліла мені подати знак мудрецам... І цими сходами ішли, втікаючи до Єгипту".

До чотирьох чоловіків на руїнах підходять якісь люди. Хтось із них питає: "Це родичі вбитих?"

"Друзі".

Яксь жінка кричить: "Не робіть шкоди, принаймні мертвим!"

Ісус стоїть перед сходами, за два метри до площі. Сонце надає світлому полотняному одягові Ісуса ще більшої близьки, покрив з Його плечей зсунувся і впав до Його ніг, наче багатокольорове підґрунтя.

Позаду Вчителя - колись доглянутий сад Анни, нині - весь у смітті, здичавілий.

Ісус простягає руки. Юда дивиться і каже: "Не говори нічого, це було б нерозумно".

Однак Ісус наповнює площу своїм сильним голосом: "Чоловіки Юдеї! Чоловіки Вифлеєма! Слухайте, жінки, для яких Рахиль є святою! Слухайте того, хто походить від Давида, хто як переслідуваний мусив перетерпіти, говорить до вас, щоби принести вам світло і розраду. Послухайте!"

Люди перестають базікати, сперечатися і торгуватися. Вони скупчуються.

"Він же - рабин!"

"Він прийшов, напевно, з Єрусалима".

"Хто це?"

"Який гарний чоловік!"

"А який голос!"

"Яка постава!"

"Він - нащадок Давида!"

"Отже, Він є одним з нас!"

"Послухаймо, що Він каже!"

Усі стоять перед сходами.

"У Книзі Буття записано: "Я покладу ворожнечу між тобою і жінкою... Воно розчавить тобі голову, а ти будеш намагатися ввіп'ятися йому в п'яту". І далі записано: "Помножу вельми болі твої і твою вагітність, в болях будеш народжувати дітей... Терня й будяки буде вона (земля) родити..." (Буття 3: 15-18). Це - засудження чоловіка, жінки і змії.

Я прийшов здалека. Почув у вечірньому вітрі, в росі ночі, у плачу солов'я зранку зітхання старої Рахилі, яке повторювали голоси матерів Вифлеема в гробах або в тиші їхніх сердець. Я почув крик Якова у стражданні вдів. Я плачу з ними. Однак слухайте. Вифлеєм - благословенна земля, найменша серед міст Юдеї, але найбільша в очах Бога і людей, колиска Спасителя, як каже Міхей, і саме тут - велич, вогонь Бога, втілена любов, що перемогла ненависть сатани.

"Я покладу ворожнечу між тобою і жінкою... Воно розчавить тобі голову, а ти будеш намагатися ввіп'ятися йому в п'яту". Чи дає це гіршу ворожнечу, ніж та, яка спрямовується проти дітей, серце серця жінки? Чия сильніша нога від ноги Матері Спасителя?

Велике горе несе за собою втрата дитини, якій дарували життя! Страшним є горе тих, які в поті працювали для потомства, а нині залишаються бездітними батьками! Однак радій, Вифлееме! Кров твоїх невинних підготувала для Месії світлий, пурпуровий шлях".

Люди завжди стають невгамовними після того, як Ісус названий Месією, Спасителем; вони мають тепер підставу для хвилювання.

"Мовчи, Вчителю! Ходімо!" - каже Юда.

Та Ісус не слухає його, а продовжує:

"Месія, який врятував ласку Бога Отця від тиранів, щоб Його зберегти для порятунку народу..."

Починається метушня.

Чути пронизливий жіночий крик: "П'ятеро, п'ятеро дітей я народила, і жодного з них нема більше вдома! Нещасна я!". Жінка далі голосить.

Інша - рве свій одяг, показує покалічені груди і кричить: "Тут, тут, на цих грудях вбили вони мого первородного. Меч проник через нього в мої груди... О мій Елізею!"

"А я? А я? Гляньте он туди, на мій дім! Три гроби в одному, які береже батько. Чоловік і діти разом! Тут, тут! Якщо Ти - Спаситель, віддай мені моїх дітей, мого чоловіка і порятуй мене від розпачу і від нечистого".

Всі кричать одночасно: "Наші діти, наші чоловіки, батьки! Він повинен повернути їх нам, якщо Він - Спаситель!"

Ісус велить мовчати. "Брати мого краю, я хотів би вам повернути ваших дітей в плоті також у плоті. Все ж кажу я вам: будь ласка, заспокойте їх, простіть, надійтеся і втішайтеся в надії, у вірі. Незабаром будете мати своїх синів ангелами в Небі, бо Месія відчинить ворота Неба, і якщо ви праві, стане смерть для нас вічним життям і любов'ю".

"Ти - Месія? В ім'я Бога, скажи нам це!"

Ісус відповідає: "Де я".

"Геть, геть! Отже, це - Твоя вина!" - і в Ісуса летить камінь, супроводжуваний свистом і образами.

Юда робить стрибок уперед... О, якби він був таким завжди! Юда стає на стіну перед Учителем, розкладає покров і безстрашно відкидає каміння. Проливаючи кров, він кричить до Йоана і Симона: "Відведіть Ісуса за дерева! Я прийду пізніше. Ідіть, ради Неба!" Тоді звертається до юрби: "Скажені собаки! Я - з храму, я повідомлю про вас там і в Римі!"

Юрба на хвилину втишується, але потім продовжує кидати каміння. Юда безстрашно залишається на своєму місці й відповідає на прокляття лайливими словами. Він робить ще більше: перехоплює камінь на льоту і кидає його старцеві в голову, який, наче живцем розірвана сорока, кричить і втікає. І оскільки люди тільки намагаються досягти його на вершині, Юда швидко піднімає із землі гілку й безжалісно б'є нею людей по плечах, головах і руках. Сюди спішать солдати, списами прокладаючи собі шлях.

"Хто ти? Через що ця сутичка?"

"Юдей, на якого напала ця наволоч. Я був разом із рабином, який добре відомий священикам. Він говорив до цих собак. Аж ось вони стали агресивними і напали на нас".

"Хто ж ти?"

"Юда з Каріота, раніше був при храмі, тепер - учень рабина Ісуса з Галилеї. Друг фарисея Симона, садукея Йохана, члена синедріону Йосифа з Ариматеї і, врешті, Елеазара Бен Анни, великого друга проконсула, - можеш це перевірити".

"Я перевірю. Куди йдеш?"

"З моїм другом до Каріота, а потім - Єрусалима".

"Йди! Ми стримаємо напади юрби".

Юда подає солдатові декілька монет. Це заборонено, але так треба... Солдат швидко і жадібно бере гроші, втішається і сміється. Юда зіскакує із свого помосту, проходить довгими кроками неорану землю і доганяє товаришів.

"Ти важко поранений?"

"Не варто про це говорити, Вчителю... Це було за Тебе! Я їм також віддав. Я, певно, весь у крові..."

"Так, на щоці... тут є вода".

Йоан зволожує кусок тканини і очищає щоку Юди.

"Мені боляче, Юдо... Однак ти бачиш, як мало допомагає сказати, що ми - з Юдеї... Зважаючи на твій практичний розум..."

"Вони - бестії. Я вірю, що Ти переконався у цьому, Вчителю. І Ти себе більше не наражатимеш на небезпеку".

"О, ні... але не зі страху, тільки тому, що це в дану хвилину непотрібно. Навіть якщо нас не сприймають, не проклинатимемо їх, а стримуватимемо себе і молитимемося за нещасних, що блукають, які в голоді помирають, бо не бачать хліба. Дозволь нам цей самотній шлях обрати! Я думаю, що так можна знати дорогу на Геброн, а потім зустріти пастухів".

"Щоби ще раз бути закиданими камінням!"

"Ні, щоб я міг сказати: "Це я!"

"Тоді вони нас, напевне, відлущують. Уже тридцять років, як вони страждають через Тебе!"

"Побачимо".

Ісус та Його учні йдуть через тінистий, густий, свіжий лісок, і я гублю їх з очей.

111. ІСУС І ПАСТУХИ ІЛЛЯ, ЛЕВИН ТА ЙОСИФ

Пагорби стають вищими, лісистішими, аніж ті, що біля Вифлеема, і піднімаються щоразу більше, поки стають ланцюгом гір. Ісус іде попереду, спрямовуючи свій погляд уперед і наче щось шукаючи навкруги. Він не розмовляє. Ісус більше прислухається до звуків тварин, аніж до голосів учнів, які йдуть за декілька кроків од Нього і спілкуються між собою.

Десь далеко чути дзвінок, це вітер несе за собою його звучання. Ісус повертається і каже: "Я чую мекання овець".

"Де, Вчителю?"

"Напевно, там, позаду, але чагарник закриває мені видимість".

Йоан мовчить. Він знімає верхній одяг (учні скрутили покрив і поклали за плечима, бо стало тепло) і лізе, одягнений тільки в нижній одяг, по високому гладкому стовбурові дерева вище і вище, аж поки може бачити. "Там, Вчителю, великі отари і три пастухи". Йоан злазить з дерева, і всі цілеспрямовано йдуть далі.

"Це вони?"

"Ми запитаємо, Симоне... Вони ж знаються між собою".

Десь за сто метрів видніється зелена поляна, повністю оточена великими старими деревами.

Багато овець рухається й споживає розкішну траву. Три чоловіки споглядають на них. Один - старий і зовсім сивий; два інші - віком від тридцяти до сорока.

"Будь обережний, Вчителю, вони ж - пастухи!" - радить Юда, коли бачить, що Ісус наближається до них.

Однак Ісус не відповідає йому. Він йде велично і гарно в білому одязі, а вечірнє сонце виграє на Його обличчі. Ісус - такий сяючий, наче ангел.

"Мир вам, приятелі", - вітається Він, коли появляється на краю поляни.

Троє дивляться на Нього здивовано. Мовчанка. Потім старий гштає: "Хто Ти?"

"Той, хто тебе любить!"

"Ти перший прийшов сюди за багато років. Звідки?"

"З Галилеї".

"О!.." - старий уважно розглядає Ісуса. Потім два інші підходять ближче.

"З Галилеї?" - повторює пастух і додає наче сам до себе: "Він також прийшов з Галилеї... Звідки саме, пане?"

"З Назарета".

"О, тоді скажи мені... Ти не зустрічав Дитини з жінкою на ім'я Марія і чоловіком на ім'я Йосиф, які туди повернулись? Це Дитя було ще гарніше, аніж Мати. Я ніколи не бачив чогось кращого в Юдеї. Дитя, яке народилося у Вифлеємі на час наказу. Дитя, яке, на превелике щастя світу, змогло врятуватися втечею. Я віддав би своє життя, щоб дізнатися, чи Воно ще живе; це повинен бути вже чоловік".

"Чому кажеш, що стало для світу великим щастям, бо Воно змогло врятуватися втечею?"

"Бо це був Спаситель, Месія, а Ірод хотів Його вбити. Мене тут не було, коли Воно заховалося з батьком і Матір'ю. Коли я повернувся і почув про вбивство дітей... тому що я також мав дітей (зітхає), добродію, і жінку (знову зітхає), і дізнався, що їх було вбито (триваюче зітхання). Але ж, присягаюся при Господі Авраама, я більше переживав за Нього, ніж за своє рідне дитя. Я дізнався, що вони змогли втекти, і більше нічого. Мені не дозволили забрати собі вбитих дітей... І каміння полетіло на мене, як на прокаженого, якогось нечистого, і мене переслідували, наче вбивцю. Я мусив утекти в ліс і жити наче вовк, аж поки не знайшов нового господаря. О, Анни більше нема... Життя суворе і жорстоке! Коли вовк розірве ягня, я за це буду до крові побитий або позбавлений мізерної платні; коли я змушений в лісах працювати за інших і що-небудь трапиться, потім я повинен ще оплатити, завжди втричі більше.

Я сказав Всевишньому: "Дозволь мені побачити Твого Месію, дозволь мені щонайменше дізнатися, чи Він живе... тоді все інше не матиме для мене значення". Пане, я Тобі сказав, як повелися зі мною вифлеємці та як мій працедавець обійшовся зі мною. Я міг би відплатити за зло злом, щоб не терпіти нестатків від мого працедавця. Але я хотів бути терпеливим, порядним; бо ж ангели сказали: "Нехай буде честь Богові на висотах і мир людям на землі, які мають добру волю".

"Вони так сказали?"

"Так, пане, Ти мусиш цьому вірити, бо Ти, щонайменше, є добрий. Ти знаєш і віриш, що Спаситель народився. Ніхто не хоче вірити. Але ж ангели не обдурюють... І ми не були сп'янілі, як кажуть. Цей був тоді ще дитям, і він перший побачив ангелів. Він випив тільки молоко. Може молоко зробити п'яним? Ангели сказали: "Сьогодні в місті Давидовім народився Спаситель, Христос, який є Господом, Його впізнаєте по тому: знайдете Дитину, сповиту в пелюшки, яка лежить у яслах".

"Вони так сказали? Ви не помилилися?"

"О ні, чи не правда, Левине? Таке забути - ми не могли б це забути, тому що ці слова в наших серцях запалали вогнем - вимовляємо їх кожного ранку, коли сходить сонце, і кожного вечора, коли сходить перша зірка, як молитву, щоби отримати благословення, силу в імені Його та Його Матері.

Ми кажемо: честь Богові на висотах і мир людям на землі, які сповнені доброї волі через Ісуса Христа, якого породила Марія в стаєнці біля Вифлеема, який сповитий в пелюшках лежав у яслах і є Спасителем світу".

"Кого ж шукаєте?"

"Ісуса Христа, Сина Марії, назарянина, Спасителя!"

"Це я".

Ісус сьє, коли Він це каже, і відкриває себе люблячим, які є вірні, витривалі й терпеливі".

"Ти! О Господи! Наш Спаситель, Ісус?"

Троє пастухів падають на коліна і цілують, плачучи від радості, Його ноги.

"Вставайте, вставайте, Ілле, і ти, Левине, і ти, чьєго імені не знаю".

"Це Йосиф, син Йосифа".

"Ці чоловіки - мої учні: Йоан з Галилеї, Симон та Юда з Юдеї".

Пастухи підняли свої обличчя, та все ж залишаються на колінах і боготворять Спасителя зі сповненим любові поглядом, з тремтливими від зворушення губами, то червоніючи, то бліднучи від радості. Ісус опускається на траву.

"Ні, Господи, Ти не повинен сідати на траву, бо, Ти - Цар Ізраїлю".

"Ні, друзі. Я - бідний. Для світу я - тесьля. Багатий тільки на любов для світу і на любов, яку мені дарують люди доброї волі. Я

прийшов, щоб бути з вами, ввечері розламати з вами хліб, щоб біля вас на постелі з сіна спати і знайти біля вас розраду".

"Розраду?! Нас переслідують".

"Я також переслідований, однак ви дасте мені те, чого я шукаю - любов, віру і надію, те, що пережило роки і дійшло розквіту. Чи бачите? Ви вірили не сумніваючись, чекаючи, що я прийду. - І я прийшов!"

"О так, Ти прийшов. Коли б я помер, то не мав би більше сповненої надії".

"О ні, Ілле, ти будеш жити аж до перемоги Христа. Ти побачив мій початок, ти повинен споглянути також на моє прославлення. А де інші? Вас було дванадцять: Ілля, Левин, Самуїл, Йона, Ісаак, Товій, Йонатан, Даниїл, Симеон, Йоан, Йосиф і Веніамін. Моя Мати називала мені завжди ваші імена як імена моїх перших друзів".

Пастухи ще більше зворушені.

"Де ж інші?"

"Старий Самуїл помер тому дванадцять років; Йосифа замучено, бо він захищав жінку перед зачиненими дверима, яка декілька годин перед тим народила дитя, і помагав їй у втечі з дитиною. Левина я також забрав до себе. Його переслідували. Веніамін з Даниїлом - пастухи в Ливані. Симон, Йоан і Товій є учнями Йоана Христителя. Йона - на рівнині Ездrelон, на службі у фарисея. Ісаак має хвору нирку і живе у страшних злиднях і самотньо в Юті. Допомагаємо йому, як тільки можемо, однак всі ми самі є вигнаними і наша допомога - наче крапля води під час пожежі. Йонатан служить Іродові".

"Як ви, особливо Йонатан, Йона, Даниїл і Веніамін дійшли до такого?"

"Я пригадую собі Захарію, Твого родича... Твоя Мати тоді посилала мене до нього. Коли ми були переслідувані й прокляті в ярах Юдеї, я повів пастухів до нього, він був добрий: оберігав їх від голодної смерті й шукав для них працедавців - робив, що міг. Я перейняв од іродців усі отари Анни... І залишився. Симон, Йоан і Товій пішли з Христителем".

"Однак Христитель тепер ув'язнений".

"Так, і вони пасуть біля Махеронта жменю овець, щоби це не видавалося підозрілим. Один багач дав їм овець - учень Йоана, Твого родича".

"Я хотів би всіх їх бачити".

"Так, Пане, ми хочемо всі піти і їм сказати: "Ходіть, Він живе, Він думає про вас, Він любить вас".

"І Він хоче зробити вас своїми друзями".

"Так, Пане!"

"Однак колись ми хочемо піти до Ісаака. Де поховані Самуїл і Йосиф?"

"Самуїл - в Геброні. Він залишився на службі у Захарії. Йосиф не має могили. Він згорів у своєму домі".

"Не в полум'ї жорстоких, а в полум'ї добродіїв; незабаром він буде у величі. Я кажу це вам. Тобі, Йосифе, кажу це. Прийди сюди, щоби я тебе поцілував і міг подякувати твоєму батькові".

"І мої діти?"

"Вони - ангели, Ілле. Ангели, котрі будуть повторювати слова, коли Спаситель стане увінчаний".

"На Царя?"

"Ні, як Спаситель! О Агнце справедливих і святих! І попереду - білі й пурпурові ряди замордованих дітей. І ворота відчиняються: разом увійдемо в Царство, якому нема кінця. І ви побачите батьків, матерів і дітей у Господі. Вірте!"

"Так, Пане!"

"Називайте мене Вчителем. Настає вечір. З'являється перша зоря. Скажи свою молитву перед вечерею!"

"Не я, Ти".

"Честь Богів на Небі й мир людям на землі, які достойні доброї волі бачити Світло і Йому служити! Спаситель - посеред них. Пастир із царського роду є біля свого стада. Рання зоря зійшла. Радійте, праведні! Радійте в Господі! Він, що створив склепіння неба і засіяв зірками; Він, що поставив моря як межі частин світу; Він, що керує напрямками вітру і регулює хід пір року, щоб дарувати своїм дітям хліб і вино; Він, що хоче дати нам тепер неоціненну їжу: живий Хліб, який приходить з Неба, і Вино вічної виноградної лози! Прийдіть, мої перші прихильники! Прийдіть, щоб познайомитися з Отцем, наслідувати Його у святості й дістати вічну нагороду!" Ісус, стоячи з піднятими руками, молився в той час, як пастирі й учні впали на коліна.

Подається хліб і парене молоко в мисці. А оскільки є лише три мисочки, або видовбані огірки, їсть спочатку Ісус, Симон і

Юда, потім - Йоан, який подає свою миску Ісусові, Левин і Йосиф, останній - Ілля.

Вівці посходилися разом в одну велику купу і чекали на те, що їх приведуть у закриту місцевість. Я бачу, як три пастухи заганяють їх під покриття, що складається з пов'язаних мотузками галузок. Потім вони підготували ложе з сіна для Ісуса та учнів.

Запалюють також декілька багать, можливо, щоби тримати на віддалі диких звірів.

Юда та Йоан втомлені й відразу засинають. Симон хотів би скласти Ісусові товариство, однак і він незабаром опанований сном, хоч стоїть, обіпершись на стовп.

Ісус і пастухи не сплять. Вони розмовляють про Йосифа, про Марію, про втечу в Єгипет і повернення в Назарет, а потім, після багатьох питань любові, питання про вище: що робити, щоб служити Ісусові? Як можуть вони, прості пастухи, це робити?

Ісус повчає і роз'яснює: "Нині я йду в Юдею. Ви будете через учнів постійно інформовані. Потім велю і вам прийти. Тим часом згуртовуйтеся. Турбуйтеся тим, щоби один від одного дізнаватися про те, як почути на цій землі всім про мою присутність як Учителя і Спасителя. Повідомляйте про це, як тільки можете. Я не обіцяю вам, що вони повірять. І я зустрічав насмішки й відмови. З вами буде так само. Однак, якщо до цього часу ви змогли залишатися сильними і справедливими у вашому очікуванні, буде це і тепер, тому що ви мені належите. Завтра підемо до Юти. Потім - Геброн. Бажаєте вирушити з нами?"

"Так... Вулиці належать всім, а вигони - Богові. Тільки до Вифлеема нам заборонено йти через несправедливу ненависть. Також в інших місцевостях нас знають, однак там нас тільки зневажають і називають п'яницями. Тому в цьому можемо мало Тобі прислужитися".

"Я покличу вас в інше місце, я вас не покину".

"Протягом усього життя?"

"Я помру раніше від Тебе, Учителю, бо я - старий".

"Я не вірю. Одне з перших облич, яке я бачив на землі, було твоє, Ілле, і воно буде одним з останніх.

Я візьму з собою твій зворушений від болю через мою смерть погляд. Потім будеш споглядати в серці торжествуючий, сяючий

ранок і під цим враженням очікуватимеш смерті... вічної зустрічі з Ісусом, якого ти як дитина боготворив. Також тоді ангели співатимуть славослів'я для людей доброї волі".

Я не чую більше нічого, видіння завершується.

112. ІСУС У ЮТІ З ПАСТУХОМ ІСААКОМ

Я бачу світлу долину, де дзюрчить лісовий струмок, що тече на південь. Він розбризкує свою прохолоду на пасовища і, мабуть, також на схили, які є смарагдово-зелені, і ця зелень - від дна долини через кущі й чагарники аж до вершин високих дерев. Серед останніх - численні горіхи і типові лісові дерева. Навкруги багато соковитих пасовищ для тварин.

Ісус зі своїми учнями і трьома пастухами йде до струмка. Чекає. Він терпляче, коли вівця добіжить або один із пастухів йтиме слідом за ягнятком, яке заблудилося. Він - справді добрий пастир. Ісус узяв довгу гілку, щоби відсовувати вбік кущі ожини і глоду, які чіпляються до одержі. Його постать - це постать пастиря.

"Бачиш, Юта - внизу. Ми йдемо тепер через струмок. Там є брід, влітку вода тут дуже мала і тому не потрібно жодного моста. Від Геброна була би дорога коротша, однак Ти не хотів..."

"Ні, до Геброна вирушимо потім. Спочатку треба піти туди, де страждає людина. Мертві не мають мук, якщо вони за життя не грішили. І Самуїл жив праведно. Не є необхідним, щоби молитву, на яку мертві вказували, промовляли на місці їхнього поховання.

Останки? Чим вони є? Доказом сили Бога, котрий створив людину з пороку? Не більше! Тварина також має останки. Її скелет не такий досконалий, як людський, лише людина перебуває у вертикальному положенні; Бог, Цар творіння, Цар своїх підданих, спрямував її погляд уперед і людина не має вигинати шию, щоби поглянути вгору, туди, де живе Отець. Але це все ж таки лише кістки, порох, який і перетворюється у порох. Вічна благодать постановила відновити тіло в день вічності, щоби покійному ще живу радість подарувати.

Уявляєте, духи будуть не лише об'єднані й любитимуть один одного, як на землі, але ще багато більше, вони будуть знову бачитися за постаттю, яку мали на землі: дітей, кучерявих і милих, як ті твої, Ілле; батьків і матерів, як ваші, Левине і Йосифе, сповнених любові у погляді й серці. А ти, Йосифе, будеш, нарешті, знати обличчя тих, за ким тужиш. Жодних сиріт і жодних вдів не буде більше там серед праведних...

За померлих можна всюди молитися. Це молитва душі за душу того, хто з нами зв'язаний був до довшеної Душі, якою є Бог і повсюди. О свята свободо всього душевного! Жодні віддалі, жодні вигнання, жодні в'язниці, жодні могили... Нічого, що розлучає, немає болючого безсилля, жодних вигнань, жодних в'язниць, жодних могил... Ви йдете з усім добрим, що є у вас, до дорогих вам, і вони приходять зі своїм кращим до вас.

Ці об'єднані душі, які люблять одна одну, всі навколо вогняної кулі, навколо Бога, довшеної Душі, Творця усього сотвореного. І все, що було, є і буде, стає любов'ю, яка вас любить і вчить любити...

Тут ми біля броду. Я бачу каміння на дні".

"Так, Учителю. Під час повені тут є шумливий водоспад; тепер це - тільки неглибокий потік, що сміючись біжить поміж шістьма великими каменями".

Дійсно, шість великих каменів - на дні потоку, і вода, яка колись протікала наче блискуча стрічка, розділяється на сім вузьких стрічок, поспішаючи, щоби після переходу знову з'єднатися і продовжити свій шлях.

Пастухи спостерігають, як вівці то скачуть з каменя на камінь, то зупиняються, щоб почекати на воду і напитись із пінявих хвиль.

Ісус іде по каменях і учні - за Ним. На другому березі вони продовжують свою дорогу.

"Ти казав, що хотів повідомити Ісаака, що Ти тут, однак, не заходячи в село".

"Так, хотів би".

"Тоді буде добре, якщо ми розділимося. Я піду до нього, Левин і Йосиф залишаться біля пастухів і біля вас. Я тут піднімуся, це буде швидше".

Ілля пробує піднятися на берег, наближається до світлої точки - це будинки, що виблискують на сонці. Мені здається, наче йду за

ним. Ось вже перші доми. Ілля звертає у вуличку, яка зивається між будинками і городами, і йде по ній кілька десятків метрів.

Потім Ілля переходить широку вулицю і виходить на площу. Треба зазначити, що все відбувається вранці. Я кажу це тепер, пояснюючи, що на площі все ще триває торгівля.

Ілля іде аж до того місця, де площа знову стає гарною вулицею. Мабуть, найкращою в цій місцевості. В куті є малий дім із відчиненими дверима. Відразу біля дверей - бідне ложе, а на ньому - схудлий до скелета хворий, який жалібним голосом просить милостині у кожного, хто проходить повз нього.

Ілля входить у дім, наче блискавка.

"Ісааку, це я!"

"Ти? Тебе я не чекав. Ти був тут при останній зміні місяця".

"Ісааку, Ісааку, чи знаєш, чому я прийшов?"

"Ні! Ти схвильований, щось трапилося?"

"Я бачив Ісуса з Назарета, Він - рабин. Він мене шукав... І тепер хоче бачити тебе. О Ісааку, тобі дуже погано?"

Ісаак затих, наче вмирав би. Однак потім наспіх схопився.

"Ні, це була тільки вістка. Де Він тепер? Як Він? О, я хотів би Його бачити!"

"Він у долині. Ісус послав мене сказати тобі: "Прийди, Ісааку, я хочу тебе бачити і благословити". Тепер я шукатиму когось, хто мені допоможе занести тебе до Нього".

"Він справді так сказав?"

"Так. Але що ти хочеш робити?"

"Я йду".

Ісаак відкидає покривала, рухає безжиттєві ноги, опускає їх із мішка соломи, ставить на підлогу і трохи невпевнено, похитуючись, встає. Все це відбувається перед подивованим Іллею...

Якась жінка з цікавістю підходить до дверей. Вона бачить, що Ісаак устав і тримається за одне з покривал. Вона перелякано біжить звідти і кудкудаче, мов курка.

"Ходімо... навкруги, щоби швидше рухатись вперед і не викликати напливу людей. Швидше, Ілле!"

Вони швидко виходять крізь малі двері назад у сад і поспішають до дороги між городами, а по ній - через поляни й чагарники - спускаються вниз до струмка.

"Там є Ісус", - каже Ілля, вказуючи на Нього.

"Великий, гарний, білявий, одягнений в біле молодий чоловік з червоним покривалом..."

Ісаак біжить, з переможним криком радості й благоговіння проривається через мекаюче стадо і кидається Ісусові до ніг.

"Встань, Ісааку! Я прийшов, щоб принести тобі мир і благословення. Встань, щоби я бачив твоє обличчя!"

Все ж Ісаак не може встати. Забагато хвилювань... І він так блаженно, плачучи, стоїть на колінах на землі.

"Ти прийшов".

"Ти велів мені сказати, що я повинен прийти, - і я прийшов".

"Він навіть не зачинив двері, не брав собі милостині, Вчителю".

"Це не є необхідним, ангели будуть охороняти його домівку. Ти задоволений, Ісааку?"

"Господи!"

"Називай мене Вчителем!"

"Так, Господи, мій Вчителю! Навіть коли б я не був вилікуваний, був би я щасливий побачити Тебе. Як міг я біля Тебе знайти так багато?"

"Через твою віру і твоє страждання, Ісааку. Я знаю, скільки ти натерпівся".

"Нічого! Я Тебе знайшов! Ти живеш, і Ти - тут! Це досить... все, все інше минуло! Але, Господи і Вчителю, але ж Ти не відійдеш більше, чи не так?"

"Ісааку, я мушу всьому Ізраїлеві принести Благую Вість. І йду,, але ти можеш іти зі мною і служити. Хочеш стати моїм учнем, Ісааку?"

"Я цього не гідний!"

"Хочеш проповідувати, хто я? Усупереч глузуванню і погрозам свідчити про мене і казати, що я тебе покликав і ти прийшов?"

"Навіть коли б Ти не хотів, я розповів би все. Тепер я не був би Тобі слухняним, Учителю. Пробач мені, що це кажу".

Ісус усміхається. "Бачиш, що ти на учня годишся?"

"Я подумав, що це було б важче, і я мусив би йти в школу рабина, щоби могли Тобі служити, Учителеві вчителів... І застарий іти до школи..." (Чоловік має щонайменше п'ятдесят років).

"Школу ти вже маєш поза собою, Ісааку!"

"Я? Ні!"

"А все ж! Ти ж бо любив і поважав Бога і ближнього, не жив ревнощів і не жадав того, що було власністю інших, і те, що позичав, не вимагав повернути і постійно старався не грішити!"

"Так, Учителю!"

"Бачиш, школу маєш уже за собою. Чини так далі й сповіщай, крім того, про мою присутність у світі! Більш нічого".

"Я вже про Тебе проповідував, Господи Ісусе! Коли я був вигнаний і тут просив трохи хліба, міг виконувати лише неважку роботу, бо хвороба загострювалася і мене паралізувало, тоді діти прийшли до моєї постелі. І я розповідав їм про Тебе, дітям з того часу і їхнім дітям тепер. Діти - добрі й завжди вірять. Я розповідав про Твоє народження, про ангелів, про зорю і мудреців, також про Твою Матір. О, скажи-но мені, чи живе ще Вона?"

"Вона жива і веліла тебе привітати. Матір завжди про вас розповідає".

"Чи міг би я Її побачити?"

"Ти побачиш Її. Прийдеш у мій дім і Марія привітає тебе як друга!"

"Марія... так. Це наче я мав би на своїх устах мед, коли вимовляю це ім'я. Тут, у Юті, є жінка, яка недавно стала матір'ю четвертої дитини. Коли вона ще сама була дитиною, належала до моїх малих друзів, і своїм дітям вона дала ці імена: Марія і Йосиф - обидвом першим, а третьому, тому, що не наважилась назвати його Ісусом, Емануїл... як благословення для самої себе, свого дому й Ізраїлю. Тепер вже шість днів думає вона про те, яке ім'я має дати четвертій дитині. Якщо ця жінка дізнається, що я освячений..."

І, передусім, що Ти тут! Сара є доброю, наче хліб матері, і Йоаким, її чоловік, дуже добрий. А також батьки! Я завдячую їм, що ще живу. Вони мені дали притулок і завжди допомагали".

"Дозволь нам до них піти, щоби попросити захисту від пекучого сонця і принести для них благословення за їхню любов".

"Ходімо цією дорогою, Учителю! Вона простіша для стада. Старенька, яка побачила, що я встав, напевно, вже про все розповіла навкруги".

Учитель, Ісаак та учні деякий час ідуть уздовж струмка, потім повертають на південь і рухаються вузьким шляхом, який круто піднімається по гірському виступу. Я упізнаю місцевість. Там, де Ісус

розмовляв з дітьми під час одного видіння весною, - звичайна стіна, яка відмежовує масток, що майже вдалині. Я бачу сади з яблуневими, фіговими і горіховими деревами; тут - білий дім у зелені... там - маленький купол, потім - сад із криницею, з альтанкою і клумбами...

Гучні голоси чути з будинку. Ісаак іде вперед. Він входить і гукає: "Маріє, Йосифе, Емануїле, де ви? Ідіть до Ісуса!"

Приходять троє дітей: дівчина близько п'яти літ і два хлопці: чотирьох і двох років; найменший ще трохи невпевнено ходить. Вони стоять з відкритими ротами перед... "воскреслим". Потім дівчина скрикує: "Ісаак, мамо, Ісаак є тут! Юдит добре бачить!"

З кімнати, в якій панує сум'яття, виходить жінка, квітуча жінка! Смуглява, висока, миловидна і гарна, в святковій одязі: світлому полотняному вбранні, яке, наче багато прикрашена сорочка, простягається від шиї до п'ят і на міцних стегнах пов'язана шаллю у смужки. Легка вуаль, прикрашена рожевою виноградною лозою, лежить на чорних косах і спадає по грудях і плечах. На чолі вуаль тримається обручем з медалями, які з'єднуються ланцюгами. Важкі сережки звисають на вухах, а на шиї - туніка. На руках - важкі срібні кільця.

"Ісааку! Але!.. Юдит... Я вже подумала, що вона дістала сонячний удар... Ти можеш йти? Що трапилось?.."

"Спасителю! О Саро! Він є... Він прийшов!"

"Хто? Ісус із Назарета? Де ж Він?"

"За горіховим деревом. Він велів запитати, чи ти Його хочеш прийняти".

"Йоакиме, мамо, ходіть-но всі! Месія тут!"

Жінки, чоловіки, підлітки, діти приходять, кричучи... так, наче вони бачать Ісуса великим і величним, втрачають квапливість і залишаються стояти, мов остовпілі.

"Хай буде мир цьому домові й з усіма вами! Мир і благословення Бога!" Ісус, усміхаючись, повільно наближається до групи.

"Друзі, чи хочете прийняти подорожнього?"

І знову всміхається. Його усмішка перемагає страх. Чоловік набирає мужності й каже: "Входи, Месіє! Ми Тебе полюбили не знаючи. Ще більше хочемо Тебе полюбити, тому що тепер Тебе знаємо. Дім є святково настроєний з трьох причин: заради Тебе, заради Ісаака і з нагоди обрізання мого третього хлопчика. Благослови його, Вчителю! Жінко, принеси дитя! Увійди, Господи!"

Вони заходять у святково прикрашену кімнату. На столах - страви, килими і квіти. Сара входить із гарним немовлям на руках і показує його Ісусові.

"Хай буде завжди Бог з ним! Яке ім'я має дитя?"

"Дотепер ще не має! Це Марія, тут Йосиф і Емануїл, а цей ще не має імені".

Вони дивляться на Ісуса, очікуючи.

Ісус квапить: "Є багато гарних і благословенних імен в історії Ізраїлю. Найкращі й найблагословенніші вже роздані. Проте, мабуть, є ще одне..."

Подружжя каже в ту ж хвилину: "Твоє, Господи!", жінка додає: "Він є Святий".

Ісус усміхається і питає: "Коли він буде обрізатися?"

"Ми чекаємо на того, хто буде обрізати".

"Я буду присутній на церемонії. Я вдячний вам за мого Ісаака. Він не потребує більше допомоги добрих людей. Добродії завжди мають поміч Бога. Тож назвіть третього народженого сина Ісаа. Бог з вами, ви довели своєму слугі любов. Будьте благословенні. На землі й на Небі думатимуть про ваш добрий вчинок".

"Тепер Ісаак відходить? Покидає нас?"

"Вам боляче? Він повинен служити своєму Вчителю. Але він повернеться, як і я повернуся. Ви ж розповідайте про Месію. Маєте що сказати, щоб переконати світ! Все-таки сюди прийде очікуваний".

Входить гарно вдягнутий чоловік у супроводі слуги. Вітання і поклони.

"Де ж дитина?" - запитую владно.

"Ось. Однак спочатку привітай Месію. Він тут".

"Месія?.. Він вилікував Ісаака? Я знаю, однак ми хочемо про це опісля поговорити. Я поспішаю. Де дитя і яке його ім'я?"

Присутні зникли через поведінку чоловіка. Однак Ісус усміхається, наче нечесті не були призначені для Нього. Він бере маля, торкається гарними пальцями до чола, ніби хоче його благословити, і каже: "Його ім'я - Ісаа". Потім дає хлопчика батькові, який іде із зарозумілим чоловіком та іншими в кімнату. Ісус відстає, чекаючи, поки вони не повернуться з дитиною, яка плаче.

"Дай мені дитину, жінко. Вона не буде більше плакати", - каже Він, щоб втішити перелякану матір. Дитя на колінах Ісуса відразу затихло. Ісус із дітьми, що його оточують, з пастухами та учнями утворює

одну групу. Мекають вівці, яких Ілля закрив за перегородкою. У домі панує святковий настрій. Ісусові та його супутникам приносять солодощі й напої. Але Ісус розподіляє свою частку поміж дітьми.

"Ти не п'єш, Учителю? Не береш нічого? Це ж подано від широкого серця".

"Я знаю, Йоакиме, і радо приймаю це. Однак дозволь мені спочатку ошасливити дітей. Вони - мої друзі..."

"Не звертай уваги на чоловіка, Учителю!"

"Ні, Ісааку. Я молюся, щоби він бачив світло. Йоане, візьми обох дітей і покажи їм ягнятка. А ти, Маріє, підійди ближче і скажи мені, хто ж я?"

"Ти - Ісус, син Марії з Назарета, народжений у Вифлеємі. Ісаак бачив Тебе і дав мені ім'я Твоєї Матері, щоб я завжди була доброю".

"Добра, як ангел Бога, чиста, як на вершині гори розквітла лілія, і благочестива повинна ти бути, щоби Її наслідувати. Будеш такою?"

"Так, Ісусе!"

"Скажи, Вчитель чи Господь дитині!"

"Облиш мене; він повинен називати мене моїм іменем, Юдо. Тільки на невинних вустах не загубить він звука, який має на вустах моєї Матері. Всіх будуть відтепер цими іменами в усі часи називати, одних - з тієї, інших - з іншої причини, і багатьох, щоби лихословити. Тільки невинні без розрахунку і без ненависті, як ця дитина і моя Матір, будуть їх вимовляти, сповнені любов'ю. Також грішники благають мене, щоби вимолити у мене жаль. Однак моя Матір і діти!.. Чому називаєш мене Ісус?" - питає він, пестячи малу.

"Бо я люблю Тебе, як свого батька, свою матір і своїх братчиків", - каже вона, обіймаючи коліна Ісуса, і при цьому довірливо підводить очі до Нього. Ісус нахилиється, сповнений любові, і цілує дитя.

Так усе закінчується.

113. ІСУС У ГЕБРОНІ. ДІМ ЗАХАРІЇ. АГЛЯЯ

"Коли прибудемо?" - питає Ісус, ідучи всередині групи. Ота-ра овець забігає, розширюючись позаду.

"О третій годині. Це приблизно десять миль", - відповідає Ілля.

"Потім підемо до Каріота?" - питає Юда.

"Так, ми підемо туди".

"Чи не була б коротшою дорога з Юти до Каріота?"

"Приблизно дві милі".

"Тоді ми йдемо більше ніж двадцять миль даремно".

"Юдо, чому ти такий похмурий?" - запитує Ісус.

"Не похмурий, Учителю. Але ж Ти обіцяв зайти в мій дім..."

"Я прийду. Я завжди дотримую своєї обіцянки".

"Я думав відвідати свою матір... а втім, Ти сказав, що мертвим є також близькі в душі".

"Я сказав це. Але, Юдо, поміркуй, чи ти заради мене вже був змушений колись терпіти? Вони терплять з тридцяти років і не зрікалися мене жодного разу в думках! Вони не знали, чи я живий, чи вже давно помер, і все ж вони залишилися вірними. Вони пам'ятають мене з того часу, як я народився, малу Дитину, котра тільки плакала і потребувала молока, і, незважаючи на це, вони завжди поважали мене як Бога. Через мене вони були побиті, прокляті, переслідувані. Однак їхня віра не хиталася під час ударів і не ослабла, а пускала коріння глибше і ставала ще живучішою".

"Протягом декількох днів обпікає мої уста питання: вони - Твої і Божі друзі, чи не так? Ангели поблагословили їх спокоєм Неба, чи не так? Вони залишилися справедливими супроти спокус, чи не так? Поясни Ж мені, чому стали вони такими нещасливими? А Анна? Ця жінка була закатована..."

"Отже, з огляду на це, ти судиш, що моя любов і любов до мене приносять нещастя".

"Ні... але..."

"Але ж це так. Мені не подобається бачити тебе таким закритим і сповненим людяності. Дай йому волю дій, Йоане, і ти, Симоне... Я ніколи не докоряю. Я бажаю тільки одвертості. Іди сюди, Юдо, і послухай мене: ти маєш поширену між людьми всіх часів думку. Я сказав думку. Я мусив би, однак, сказати - помилку. Або за умови, що ви дієте без люті й ще не знаєте, що таке правда, мова йде не про помилку, а лише про несповнену думку, як у дитини. Будьте дітьми, бідні люди! І я тут, ваш Учитель, щоби

зробити з вас дорослих, які можуть відрізнити правдиве од фальшивого, добре від злого. Отже, вислухайте мене!

Що таке життя? Це не є час чекання, я хотів би сказати, поріг пекла, який дає вам Бог Отець, щоб випробувати вашу природу як добрих дітей або як зіпсованих, і вам, зважаючи на ваші дії, підготувати майбутнє, яке буде без очікувань або перевірок. Тільки скажіть мені: чи було б справедливо, коли б хтось, бо мав рідкісне щастя пізнати спосіб служити Богові певним чином, також ще мав би постійне щастя в усьому житті? Ви не повірите, що він уже багато досяг і може назвати себе щасливим, хоча, з людського погляду, не є щасливим?

Чи не було б несправедливим, коли хтось, хто вже має життя Божого виявлення в серці й спокійну совість, яка це підтверджує, крім того мав би ще земні почесті й блага? Чи не було б це несправедливим і нерозумним?"

"Учителю, я скажу, що це було б також осквернюючим. Чи потрібні Тобі ще земні радощі? Як було б це з Тобою потім? Коли один має Тебе, і вони мали Тебе, вони - єдині багаті в Ізраїлі, бо знають про Тебе тридцять років, що ж ще потребують? Жодний нечистий предмет не ставлять на престіл примирення, і святі посудини призначені тільки для святого вжитку. Вони освячені з дня, коли побачили Твою святу усмішку. Був би я на їхньому місці," - каже Симон.

"Але ти поспішив після того, як побачив Учителя і був освячений, щоби знову заволодіти благами", - зауважив іронічно Юда.

"Так. Я це сказав і зробив. Але знаєш чому? Мій посередник мав чіткі вказівки. Після того, як Симон-ревнитель був лише освячений і вороги йому через ізолювання не могли більше шкодити, а також переслідувати, тому що він не належав більше до жодної секти, а тільки до Ісуса, він міг розпоряджатися майном, яке дала йому одна чесна і вірна людина. А я велів привести все до ладу, щоби при продажі виручити більше грошей".

"Ангели скажуть це за тебе і запишуть у вічну книгу", - закінчив Ісус.

Симон дивиться на Ісуса. Їхні погляди зустрічаються, перший - здивований, другий - благословляючий.

"Отож, як завжди, я маю не те!"

"Ні, Юдо. Ти маєш практичне розуміння. Ти сам це сказав".

"О, але з Ісусом!.. Також Симон-Петро був прихильний до свого практичного розуму, а тепер... також ти, Юдо, можеш стати як Петро. Ти лише віднедавна разом з Учителем, ми - довше і вже трошки виправилися", - каже Йоан лагідним і втішаючим тоном.

"Він мене не хотів, а то я був би присутнім на святі Пасхи".

Юда сьогодні дійсно нервовий.

Ісус перериває їх і каже до Левина: "Ти ще не був у Галилеї?"

"Ні, Господи!"

"У такому разі, підеш зі мною і поведеш мене до Йоана. Знаєш його?"

"Так, на Пасху ми завжди бачимося. Я ходив у той час до нього".

Йосиф соромливо схиляє голову, Ісус бачить це: "Обидва ви не можете піти. Ілля мусить залишитися з вівцями. Ти можеш зі мною піти до броду біля Єрихона. Там ми на деякий час розійдемося. Потім я тобі скажу, що маєш робити".

"Ми більше нічого не повинні робити?"

"Ні, Юдо".

"Вже видно будинки", - каже Йоан, який іде за кілька кроків перед іншими.

"Це Геброн, що на гірському хребті між двома течіями. Бачиш, Учителю, будинок, захований у зелені, і трошки вище, аніж інші? Це дім Захарії".

"Поспішаймо!"

Вони швидко пройшли останні метри і ввійшли в село. Наблизились до дому. Люди розглядали групу чоловіків, які в білизні отари були різні за віком і одягом.

"О, тут тепер усе по-іншому. Тут були ворота..." - каже Ілля. Тепер на місці ґрат - залізні двері, і низький мур - на зріст людини, тому через нього нічого не побачиш.

"Можливо, з іншого боку є вхід. Треба подивитися".

Вони йдуть навколо квадрата, однак мур всюди однаково високий.

"Мур мусив бути лише недавно побудований, - каже Йоан і оглядає його. - Він не має жодних плям і на землі є ще камені, повні вапна".

"Я не бачу також могили... вона була перед лісом. Тепер ліс - ззовні муру і всім доступний. Вони там обробляють дерево..."

Ілля здивований. Якийсь чоловік, старий дроворуб, малий, але ко-ренастий, оглядає гурт людей, перестає різати колоду, що впала, йде до чужинців і запитує: "Кого ви шукаєте?"

"Ми хотіли б потрапити всередину будинку і помолитися на гробі Захарії".

"Могили більше немає. Ви цього не знаєте? Хто ви?"

"Я - приятель пастуха Самуїла; він..."

"Непотрібно, Ілле", - каже Ісус. Ілля замовкає.

"А, Самуїл!.. Так! Однак з того часу, як Йоан, син Захарії, у в'язниці, дім йому більше не належить. Це велике нещастя, бо Захарія дарував заробіток зі свого майна бідним з Геброна. Одного ранку прийшов чоловік з двору Ірода, викинув Йоеля і прикріпив печатку; потім він повернувся з обзрєними людьми і велів зробити мури вищими. В куті була могила, він її не захотів... І одного ранку ми знайшли все зруйнованим... Останки - розсипані на всі сторони. Ми їх, наскільки це було можливим, зібрали і зберегли в одній посудині. А тепер розпусник в домі Захарії утримує своїх жінок. Тепер є тут одна актриса з Рима, тому він велів зробити мури вищими, бо не хотів, щоб її бачили... Дім священика Захарії - будинок радості!.. Будинок чуда і народження провісника! Йоан є Предтечею, якщо він також не є Месією. Скільки прикростей мали ми через Христителя!"

Вже як він на світ прийшов, трапилося чудо. Єлизавета, стара, як сухий будяк, стала плідна, наче яблуневе дерево в Адарі. Це було першим чудом. Потім прийшла двоюрідна сестра, яка була святою, щоби служити Єлизаветі й безмовний голос священика відгадати. Двоюрідна сестра звалася Марія. Я її пригадую. Марію лише зрідка бачили. Що сталося, не знаю. Кажуть, Вона, щоб зробити Єлисавету щасливою, ставила уста Захарії на своє благословенне лоно, і палець клала на його уста. Я цього не відаю. Знаю тільки, що Захарія після дев'яти місяців мовчання знову міг говорити. "Бог сповіщав, що Месія тут буде". Більше нічого він не сказав. Все-таки моя жінка запевняє (вона була в ці дні присутня), що Захарія казав і Бога хвалив за це, що його син прийде раніше від Сина Божого. Я думаю, це не так, як гадають люди; Йоан є Месія і йде перед Господом, як колись Авраам - перед Богом. Чи не маю я рації?"

"Ти правий, що стосується духа Йоана, то він завжди йде попереду Бога. Але ти не правий щодо Месії".

"Отже, жінка, яка називала себе Матір'ю Сина Божого, - так казав Самуїл, - Нею не була. Він ще не є тут?"

"Він є тут! Месія народився; Його той пророкував, який у пустині волає, як каже пророк".

"Ти є перший, котрий це стверджує. У той час, як Йоїл приніс Христителеві овечу шкіру востаннє, а це кожного року на початку зими робив, і спитав його про Месію, то він не відповів: "Він є тут!" Коли він скаже..."

"Чоловіче, я був учнем Йоана і чув, як він говорив: "Тут є Агнець Божий" і при цьому показував..." - каже Йоан.

"Ні, ні, Ангєць - він. Справжній Агнець, який сам виріс, без батька і матері, так би мовити. Він став сином закону, він пішов у печери гір, які лежать перед пустелею, і зріс там у розмові з Богом. Тим часом Єлисавета і Захарія померли, і він прийшов назад. Бог був йому батьком і матір'ю. Нема більшого жодного святого, аніж він. Спитайте-но у всьому Геброні. Самуїл сказав це, вифлеємці були праві. Божим святим є Йоан".

"Коли хтось тобі сказав би: "Я є Месія", чи став би ти йому перечити?" - питає Ісус.

"Я назвав би його брехуном і закидав би камінням".

"А коли б він на доказ своїх слів здійснив чудо?"

"Тоді я вважав би його за навіженого. Месія буде тут, коли Йоан Христитель розкриється у своєму істинному бутті. Ненависть Ірода - доказ... Він, хитрий нелюд, каже, що Йоан є Месією".

"Йоан не народився у Вифлеємі".

"Однак, як тільки він буде вільний, оскільки своє скорє прибуття сповістив, побачимо його у Вифлеємі. Йди ж сам, якщо маєш мужність, і говори перед вифлеємцями про якогось іншого Месію... потім побачиш..."

"Ви маєте синагогу?"

"Так, двісті кроків по цій вулиці прямо. Ти не можеш помолитися в дорозі. Неподалік є гріб з оскверненими кістками".

"Прощавай, Господь хоче тебе освітити!"

Вони розходяться. Ісус і Його люди йдуть до передньої сторони дому.

При головному вході будинку стоїть молода, безсоромно одягнена гарна жінка. "Добродію, хочеш увійти в дім? Заходь!"

Ісус глянув на неї суворо, наче суддя, і не сказав нічого. Однак озвався Юда, який має на своєму боці всіх інших: "Зникни, безсоромна! Не отруй нас своїм диханням".

Жінка червоніє і нахиляє голову. Вона присоромлено хоче іти геть, у той час, як перехожі й хлопчиська з неї глузують.

"Хто такий чистий, що може сказати: "Я ніколи не вимагав після того мені від Єви пропонуваного яблука? - каже Ісус суворо, - покажіть його мені, і я привітаю його як святого! Нема нікого серед вас?.. Коли ви уникаєте їх не зі зневаги, а зі слабості, тоді відступайте. Я не зобов'язую слабких до нерівної боротьби. Жінко, я хотів би ввійти! Цей дім належить моєму родичеві, він мені дорогий".

"Заходь, добродію, якщо не маєш страху переді мною".

"Залиши двері відчиненими, щоби люди могли бачити і не мали підстави до осуду".

Ісус заходить повагом і святково. Жінка мовчки вказує Йому дорогу. Однак глузливі розмови юрби глибоко вражають її. Вона втікає на задню частину саду, в той же час Ісус йде до сходів і споглядає через напіввідчинені двері, не входячи досередини. Потім подається на місце, де була гробниця, яка нині замінена поганським святилищем.

"Останки праведних, якщо вони також засохлі й розкидані, поливають очищеним бальзамом і розсипають насіння вічного життя. Мир померлим, які праведно жили! Мир чистим, які в Господі померли. Мир усім, які терплять, однак не бажають чинити гріха! Мир істинним знатним землі й Неба! Мир!"

Жінка підійшла до Ісуса за живоплотом: "Пане!"

"Жінко!"

"Яке Твоє ім'я, добродію?"

"Ісус".

"Ніколи не чула. Я - римлянка, актриса і танцівниця. Я тямующа лише у легковажних справах. Що означає Твоє ім'я? Я називаюсь Аглая... тобто "гріх".

"Моє ім'я означає Спаситель".

"Як визволяєш Ти і кого?"

"Того, хто з доброю волею прагне спасіння. Я спасаю, навчаючи бути досконалим, називати перевагу терпінням землі, робити добро за всяку ціну..."

Ісус говорить без гіркоти, не повертаючись до жінки.

"Я - загублена!"

"Я - той, котрий шукає загублених..."

"Я - мертва".

"Я - той, хто воскрешує".

"Я - брудна і брехлива".

"Я - чистота і правда".

"Ти - також ласка, Ти, що на мене не дивишся, мене не торкаєшся і топчеш мене в порох. Змилуйся наді мною!"

"Спочатку ти повинна мати співчуття до себе, до своєї душі".

"Що таке душа?"

"Душа - це те, що робить людину подібною до Бога, а не до тварини. Пороки умиряють її, і коли людина мертва, то вона стає відштовхуючою твариною".

"Чи зможу я Тебе знову побачити?"

"Хто мене шукає, той знайде".

"Де Ти живеш?"

"Там, де серця потребують лікаря і ліків, щоб знову стати гідними".

"Тоді я Тебе більше не побачу! Я - там, де не хочуть лікаря, гідності, ліків".

"Ніщо не перешкоджає тобі туди приходити, де є я. Моє ім'я зможуть почути на вулицях і воно дійде до тебе. Будь здорова!"

"Прощавай, пане! Дозволь мені називати Тебе Ісусом. О, не для того, щоби мати довір'я, а щоби трохи блага в мене проникло. Я ж - Аглая, думай про мене!"

"Так, бувай здорова!"

Жінка залишається на задньому плані. Ісус повагом йде. Він читає здивування в обличчях учнів і зневагу в мешканців Геброна. Слуга зачиняє ворота.

Ісус іде по дорозі. Він стукає у двері синагоги. Виглядає якийсь недовірливий старий. Він навіть не дає Ісусові часу поговорити. "Вхід у синагогу, у святе місце, заборонений всім, хто буває з розпусницями. Йди геть!" Ісус безслівно повертається і продовжує свій шлях по вулиці. Люди - за Ним. Лише коли вони йдуть Геброном, то розмовляють.

"Ти так хотів, Учителю", - каже Юда.

"Це ж була повія!"

"Юдо, кажу тобі: вона матиме перевагу над тобою. А ти, що мене ганьбиш, що скажеш людям з Юдеї? На найсвятіших місцях Юдеї ми були висміяні й прогнані. Прийде час, коли самаряни й погани поклоняться істинному Богові, і народ Божий помазуватиметься кров'ю і злочином... злочином, в порівнянні з яким гріх жінок, що продають своє тіло і душу, має невелике значення. Я не міг молитися біля останків моїх родичів і праведного Самуїла. Це так. Спочивайте в мирі, святі останки, торжествуйте, душі, які в них жили. Перше воскресіння близько. Потім настане день, коли ви будете показані ангелам. Видіння як слуги Господа".

Ісус мовчить. Видіння закінчується.

114. ІСУС У КАРІОТІ. СМЕРТЬ СТАРОГО САУЛА

Складається враження, що найстрашніше місце або найщільніший вузол у юдейських горах - між Геброном і Ютою. Однак можу помилитися, тому що ця частина є, мабуть, ширшою і розтягнутою далеко за горизонтом, де виструнчилися ввисочінь поодинокі гори. Може, це заглибина посередині двох гірських хребтів. Вперше я бачу і добре не розумію. Тут - різні невеликі, але добре оброблені й, здебільшого, засіяні житом та ячменем поля.

В осяяних сонцем місцях є також виноградні плантації. На схилах ростуть кущі, помітні гарні лінії ялин та інших лісових дерев. Якась дорога веде до невеликого поселення.

"Це передмістя Каріота. Я прошу Тебе піти зі мною у мій замський дім. Моя мати очікує Тебе там. Потім підемо в Каріот", - каже Юда зворушливо.

Треба сказати, що Ісус перебуває тепер лише в супроводі Юди, Симона та Йоана. Пастухів нема. Мабуть, вони залишилися на пасовиськах Геброна або повернулися у Вифлеєм.

"Як хочеш, Юдо, ми можемо також тут залишитися, щоби познайомитися з твоєю матір'ю".

"О ні, це тільки тимчасовий дім. Моя мати приходить сюди на час жнив. Звичайно вона живе в Каріоті".

"Не хочеш, щоби моє місто Тебе бачило? Не хочеш принести Йому своє світло?"

"Звичайно, хочу, Юдо. Однак, знаєш, я не звертаю уваги на скромність місця, що мене як гостя приймає".

"Але ж сьогодні Ти - мій гість, і Юда буде гостинним господарем".

Вони йдуть повз будинки. Приходять також жінки й чоловіки, яких сповістили діти. Очевидно, що ця цікавість вже раніше була пробуджена, Юда про це подбав.

"Тут мій скромний дім. Вибач за його простоту".

Однак дім - не бідна хатина, а одноповерховий будинок, широкого розмаху і добре утриманий, посередині розкішного фруктового саду. Мала охайна дорога веде з головної вулиці до будівлі.

"Дозволь, щоб я пішов попереду, Вчителю!"

"Іди-но!"

Юда поспішає звідти.

"Учителю, - каже Симон, - Юда все підготував. Ти кажеш, Учителю: "Душа, душа..." Але ж він цього не розуміє. Він не розумітиме Тебе ніколи... або зрозуміє дуже пізно", - виправив Симон себе, щоби не засмучувати Ісуса.

Ісус зітхає і мовчить.

Юда виходить з дому з жінкою приблизно п'ятдесяти років. Вона - високого зросту, але не така висока, як син, котрий має від неї чорні очі й чорне волосся. Однак очі жінки лагідні й трошки сумні, в той час, як очі Юди є владними і веселими.

"Я вітаю Тебе, Царю Ізраїлю, - каже вона, низько і покірно кланяючись. - Дозволь, щоби Твоя служниця гостинно прийняла Тебе"

"Мир з тобою, жінко, і хай буде Бог з тобою і твоїм сином!"

"О так, з моїм сином!" Це було більше зітханням, ніж відповіддю.

"Вставай, мамо! Я також маю Матір і не можу дозволити, що ти цілуєш мої ноги. Від своєї Матері цілую тебе, жінко. Вона - твоя сестра в любові й болючому призначенні вибраних матерів".

"Що хочеш цим сказати, Месіє?" - запитує Юда трохи стурбовано.

Однак Ісус не відповідає. Він обіймає жінку, яку ніжно піднімає з землі, і цілує матір Юди в щоки. Підтримуючи її за руку, Ісус іде в дім.

Вони входять у холодне приміщення, яке затінюють легкі смугасті завіси. Вже стоять підготовлені холодні напої і свіжі фрукти. Однак мати Юди кличе служницю, щоб та принесла воду й рушники.

Господиня хотіла б бути Ісусові корисною, зняти сандалі й помити Його запорошені ноги, однак Ісус забороняє: "Ні, мамо! Мати - свята істота, особливо, коли вона є шанована і добра, як ти, щоб дозволити їй служити як рабині".

Мати дивиться на Юду своєрідним поглядом. Потім вона виходить. Ісус освіжився. Коли Він знову захотів одягнути свої сандалі, жінка приносить Йому нову пару.

"Ось, наш Месіє. Сподіваюся, якраз для Тебе... Юда цього бажав. Він мені сказав: "Дещо довші, ніж мої, і такі ж широкі".

"Навіщо, Юдо?"

"Не хочеш-бо дозволити зробити Тобі подарунок? Чи Ти - не мій Цар і Бог?"

"Так, Юдо! Однак ти міг би цього від своєї матері не вимагати. Ти ж знаєш, який я..."

"Ти - Святий. Але мусиш також як святий Цар виглядати. Тільки так Тебе будуть визнавати. Світ у дев'яти випадках з десяти складається з дурнів, потрібно використовувати зовнішність. Я це знаю".

Ісус одягнув нові сандалі... Пояси з червоної добротної шкіри, що досягають ікор. Вони - набагато кращі, ніж його прості сандалі, і подібні до сандалів Юди, які - наче черевики.

"Також одяг, мій Царю! Я підготувала його для мого Юди, однак він дарує його Тобі. Одяг - з полотна, свіжий і новий. Дозволь одягти Тебе".

Ісус повертається до Юди і довго вдивляється в нього, але не каже нічого. Він розстібає одягу на шиї, дає верхньому одягови спасти з плечей і залишається в туніці.

Жінка одягає Ісуса в новий гарний одяг і подає Йому багато вишитий пояс, при ньому висить шнурок, що закінчується кутасем. Ісус, без сумніву, добре почувався в новому одязі. Однак Він не є щасливим. Тим часом вмилися і перевдяглися також всі інші.

"Пригощайся, Учителю, це з мого скромного фруктового саду, а тут - вода з медом, так готує моя мати. Ти, Симоне, надаєш перевагу, мабуть, цьому білому вину. Бери, воно - з мого виногра-

дника. А ти, Йоане? Як і Вчитель?" Юда відважується пропонувати вино в срібних келихах, щоб показати, що він заможний.

Мати мало говорить. Вона знову і знову поглядає на Юду, але все більше дивиться на Ісуса. Перш ніж обслужити себе, господиня пропонує найкращий фрукт Ісусові (здається, це дуже великі абрикоси) і каже: "Завжди спочатку мати!". Їхні очі наповнюються слізьми.

"Мамо, друге готове?" - хоче знати Юда.

"Так, сину. Я думаю, що все добре. Та я завжди тут жила і не знаю звичаїв царів".

"Що за звичаї, жінко? Який цар? Що ти розповів, Юдо?"

"Хіба ж Ти - не обіцяний Цар Ізраїлю? Світ Тебе Царем вітає, і це повинно статися уперше в моєму домі й у моєму місті. Як Царя, шаную Тебе. З любові до мене, з глибокої пошани до Твого імені, Месіє, Христе і Царю, як пророки за наказом Єгови Тебе назвали, не заперечуй мені!"

"Жінко, друзі, вибачте! Мушу поговорити з Юдою. Я повинен дати йому детальні настанови".

Мати й учні виходять.

"Юдо, що ти наробив? Так мало ти мене досі розумів? Чому я повинен себе так довго принижувати і робити з себе лише могутнього землі, того, хто потім помирає, щоб стати могутнім? Чи не розумієш, що це було б для моєї місії образою і перешкодою? Так, не заперечуй цього. Перешкодою! Ізраїль - це покорений Рим. Ти знаєш, що діється, коли хтось повстає проти Риму, виступає як народний провідник і пробуджує підозру, затіваючи народний бунт. Ти все-таки в ці дні дізнався доволі багато, як все сталося, бо Дитина як майбутній Цар - за світськими поняттями - була визначена. А ти! А ти!.. О Юдо, чого очікуєш від мого людського панування? Чого очікуєш для себе? Я тобі дав доволі часу, щоби подумати над цим і вирішити. Я з першої зустрічі ясно говорив з тобою. Я тобі навіть відмовив, бо знав... бо знаю, можу читати й бачити, що в тобі відбувається. Чому хочеш слідувати за мною, якщо не бажаєш стати таким, як я цього вимагаю? Відійди, Юдо! Не шкодь собі й мені! Йди, це краще для тебе. Ти не зможеш виконати цього завдання. Воно потребує забагато від тебе. В тобі живе гордість, потрійна жадібність, самовпевненість... Твоя мати, здається, побоюється тебе. Крім того, ти - неправдомо-

вещь. Ні, ні, таким не може бути мій учень, Юдо. Я не ненавиджу тебе, не проклинаю тебе. Я лише кажу тобі, з болем зрячого, котрий когось, кого любить, не може змінити! Я кажу тобі лише: йди своєю дорогою, шукай своє місце в світі, покинь мене.

Мій шлях, моє царство... а яке скрутне становище ховається в ньому! Знаєш, де я буду Царем? Коли я на дереві буду підданий ганьбі й сорому, де пурпур - моя кров, корона - вінок з терня, мій прапор - вивіска знущання, тромбони, органи, арфи, лайки всього народу - мого народу. А знаєш, з чиєї вини це станеться? Через чоловіка, який мене не зрозумів, який нічого не зрозумів, у нього серце з бронзи, в якому розумілість, хтивість і скупість звили собі гнізда...

Інші не знають моєї долі в такий ясний спосіб. Я прошу тебе, не говори їм нічого. Це повинно залишитися між нами. Втім, це не докір, і ти повинен про це мовчати, і не говорити: "Я зганьблений". Ти зрозумів, Юдо?"

Юда зніяковілий і червоний, як вогонь. Він стоїть збентежений і з похиленою головою перед Ісусом. Потім падає на коліна, кладе свою голову на коліна Ісуса і плаче: "Я люблю Тебе, Вчителю! Я зарозумілий і неповороткий, але не проганяй мене... Ні, Вчителю! Це повинно бути встанне, що я провинився. Я не подумав. Але також в цій помилці є любов. Я хотів Тобі засвідчити велику пошану і бажав, щоб також інші робили це..., бо я Тебе люблю. Три дні тому Ти говорив: "Коли ви без злості, але з незнання помиляєтесь, тоді це не помилка, а нестача розуміння, як це може зробити дитина, і я прийшов, щоб зробити з вас дорослих". Тут, Учителю, я на Твоїх колінах, як колись при моєму батькові, і Ти до мене сказав, що хочеш мені бути батьком... і прошу Тебе - прости! Я прошу Тебе зробити з мене дорослого, святого дорослого. Не проганяй мене, Ісусе, Ісусе, Ісусе... Не все погане в мені. Ти бачиш: для Тебе я все це покинув і прийшов. Ти стоїш понад пошаною і перемогою, яких я досягаю, коли служу іншим. Ти, так, Ти є любов бідного, нещасного Юди, що хотів би приносити Тобі лише радість, а замість цього готує біль!.."

"Досить, Юдо. Ще раз тобі пробачу..."

Ісус втомлений...

"Я пробачаю тобі й дуже надіюся, що в майбутньому ти мене зрозумієш".

"Так, Учителю, так. Однак тепер принижуй мене під тягарем спростування, яке висміювало б мене. Весь Каріот знає, що я прийду з нащадком Давида, Царем Ізраїлю... І все підготовлено, щоби зустріти Тебе в моєму місті... Тепер я правильно чинитиму, щоб показати Тебе, а також щоб здобути собі глибоку пошану і покору. Хочу це показати Йоанові й Симону і через них - іншим, які Тебе люблять. Також моя мати була б вражена, що має сина, який говорить неправду і є божевільним... Заради неї, мій Пане... Присягаюся Тобі, що я..."

"Не присягайся мені! Присягайся собі самому, якщо можеш не грішити більше в такий спосіб. Щодо матері й жителів Каріота, то я не буду знов відходити, не роблячи зупинки. Вставай..."

"Що Ти скажеш іншим?"

"Правду..."

"Ні!"

"Правду... що я тобі сьогодні дав настанови. Завжди є одна дорога, щоби сказати правду з любов'ю. Ходімо. Поклич матір та інших..."

Ісус дуже суворий. Все ж Він усміхається, коли Юда входить з матір'ю та учнями.

Жінка дивиться на Ісуса допитливо, вона бачить Його добру прихильність і тому спокійна.

"Підемо тепер у Каріот? Я відпочив і дякую, мамо, за все твоє добро. Нехай Небо відплатить тобі й твоєму чоловікові, за якого ти переживаєш, за твоє старання мир і радість дарує".

Жінка хотіла поцілувати Вчителеві руку, одначе Ісус не дозволяє цього. Він кладе руку на її голову і гладить.

"Віз готовий, Учителю! Ходи!"

Надворі справді стоїть віз, який тягнуть воли, гарний, зручний, його сидіння набиті подушками, а понад це натягнута завіса з червоної тканини.

"Сідай, Учителю!"

"Спочатку - мати!"

Мати сідає, за нею - Ісус та інші. "Тут Учитель..." (Юда не називає Його більше Царем).

Ісус займає місце біля Юди, позаду - жінка та учні.

Візник підганяє волів і йде біля них. Їзда коротка - 400 метрів, можливо, трохи більше; вже видно перші будинки Каріота, це, як мені здається, скромне місто.

Хлопець оглядається на сонячній вулиці й потім щезає, наче блискавка. Коли він приходить до перших будинків, його чекають знайомі люди з прапорами та гілками, а прапори і гілки прикрашають вулиці від будинку до будинку. Радісні вигуки і поклони аж до землі! Ісус тепер не може більше зі свого трону, що гойдається, вітати народ і благословити.

Віз їде далі, потім повертає через площу на вулицю, щоби зупинитися перед домом, під'їзд якого вже відчинений і перед ним чекають дві чи три жінки. Віз зупиняється.

"Мій дім - це Твій дім, Учителю!"

"Мир з тобою, Юдо. Мир і святість".

Вони входять. Після вестибюлю ідуть у велику залу з низькими диванами й іншими меблями, оздобленими вручну.

З Ісусом і Його провідниками входять також знатні люди міста. Поклони, цікавість, святковий настрій.

Один старший, достойний чоловік виступає з вітальною промовою: "Велике щастя випало нашому рідному містові Каріоту, що Ти, Пане, завітав до нас. Велике щастя! Щасливий день. Це велике щастя - мати Тебе серед нас, і так само щастя бачити, що син нашого міста є Тобі другом і помічником. Він може щасливо розповідати іншим, що знає Тебе. І Ти міг би. О, будь сто разів прославлений за те, що Ти себе об'явив. Ти, котрий обіцяний з покоління в покоління! Говори, Царю і Володарю! Наші серця чекають на Твоє слово так, як спрагла земля після спекотного літа чекає на зволожуючий вересневий дощ".

"Дякую, хто б ти не був, дякую! І подяка також жителям цього міста, яке слову Отця і Отцеві, якого Слово я є, свої серця понесли назустріч. Бо ви мусите знати, що не Синові Чоловічому, який до вас говорить, а Всевишньому Господеві подяка і честь належить за цей час миру, коли Він відновив розбите батьківство з людськими дітьми. Дайте нам істинного Господа хвалити, Бога Авраама, який виявив до свого народу милосердя і любов і послав йому обіцяного Спасителя. Не Ісусові, слугі Вічної Волі, а цим намірам у любові хай буде хвала і честь!"

"Ти говориш, наче святій. Я - настоятель синагоги. Це, правда, не субота, але прийди до храму, щоби пояснити закон; бо перш ніж царським миром, Ти помазаний вічною правдою".

"Я прийду".

"Мій Володар, мабуть, утомлений..."

"Ні, Юдо, я ніколи не втомлений, щоби говорити з Богом, і ніколи не маю наміру розчарувати серця".

"Ходи-но, - наполягає настоятель синагоги. - Весь Каріот зібрався надворі й чекає на Тебе".

"Ходімо!"

Ісус виходить із дому з Юдою і настоятелем синагоги, оточений знатними громадянами. Люди, всюди стоять люди. Благословляючи, Ісус проходить біля них. Синагога на площі. Вони входять, Ісус іде до кафедри. Він починає говорити, сяючий у своїй світлій одежі, одухотворений і, як завжди, із простягненими руками: "Народе Каріота! Слово Бога говорить! Слухайте мене! Той, хто до вас говорить, є тільки Словом Бога. Його верховенство походить від Отця і повернеться до Отця після того, як Ізраїлю сповістять Радісну Вістку. Серця і душі змогли б відкритися правді, щоби не залишилися в блуді й замішанні.

Ісає (9: 4-5) сказав: "Бо все взуття піхотинця під час битви, всякий плащ, облитий кров'ю, піде на спалення, вогнем буде пожертий.

Бо хлоп'ятко нам народилося, Сина нам дано; влада на плечах у Нього; і дадуть Йому ім'я: Чудесний порадинок, сильний Бог, Отець довічний, Князь миру".

"Бог, - каже далі Давид, - від роду якого я походжу, як це пророковано тими, які своєю святістю заради Бога задовольнялися і були покликаними з Ним говорити, Бог обрав єдиного Сина..., але ж діло є значної величі, бо мова йде не про те, щоб підготувати дім чоловіка, а дім Бога".

Так, це Бог, Цар царів, обрав єдиного свого Сина, щоб у душах спорудити Його небесне склепіння. Він підготував "матеріал". А скільки золота любові, скільки міді, срібла і заліза, благородних дерев і коштовних каменів! Усе зібрано в одному Слові. Він застосує це, щоб спорудити у вас помешкання Господа. Однак, коли людина не допомагає, Господь свій дім даремно будуватиме. Золоту треба золотом відповідати, сріблові - сріблом, міді - міддю, залізові - залізом... Так само треба за любов любов'ю платити, стриманість мусить бути наявна, щоби зберегти чисто-

ту, витримку, щоби залишитися вірним, твердість, щоби не йти слідом за ким-небудь.

Сьогодні використано камінь, завтра - дерево, сьогодні - жертва, завтра - діло і будова. Треба постійно будувати в вас при храмі Божому.

Учитель, Месія, Цар вічного Ізраїлю, вічного Божого народу кличе вас! Однак Він хоче, щоби ви для діла були чисті. Геть зарозумілість! Бог - честь! Геть людські помисли. Божим є царство. Ви, смиренні, скажіть зі мною: "Твої є всі діла, Отче. Тобі належить все, що є добрим. Учи нас, як Тебе пізнати і Тобі гідно служити".

Скажіть: "Хто я?" - і усвідомите, що ви тоді є кимось, коли стаєте очищеним помешканням, у яке Господь може увійти і в ньому перебувати.

Ви, мандрівники і чужинці на цій землі, об'єднуйтеся і йдіть назустріч обіцяному царству!

Дорога - це заповіді, які не зі страху перед карою, а з любові до Бога, Святого Отця, повинні бути дотримані.

Кивот - довершене Серце, - містить поживну манну правди, з неї розквітає гілка доброї волі. І з цим дім стає світлий, світ приходить до світла. Я приношу це вам. Я несу вам світло. Нічого іншого! Я не посідаю жодних багатств і не обіцяю жодних світових почестей. Але я посідаю всі надприродні багатства мого Отця, тим, котрі любові до Бога й любові до ближнього служать, обіцяю вічну славу Неба!

Хай буде мир з вами!"

Люди прислухалися уважно, тепер неспокійно перешіптуються. Ісус говорить з настоятелем синагоги. До гурту долучаються ще інші, мабуть, це знатні громадяни.

"Вчителю, хіба Ти - не Цар Ізраїлю? Так нам казали..."

"Це я".

"Але ж Ти казав..."

"Що ні багатств світу не посідаю, ні їх не обіцяю. Я можу говорити тільки правду. Я знаю ваші думки. Вам сказано: Месія приходить, і ви, як багато в Ізраїлі, подумали, що Месія і Цар - те саме. Підніміть свого духа до вищого! Роздивіться чудове літнє небо! Ви думаєте, що воно закінчується там, за горизонтом, там, де світло

світить, наче сапфір. Ні. За цим є ще інші, чистіші небесні простори, в які Месія поведе в Господі померлих праведних. Існує різниця між царством, яке людина уявляє, і справжнім, що є Божим".

"Але чи можемо ми, вбогі люди, піднімати дух аж до висот, з яких Ти говориш?"

"Так, коли ви цього захочете, а я буду вам допомагати".

"Як же ми повинні Тебе називати, якщо Ти - не Цар?"

"Учитель! Вихователь, Ісус, Спаситель!"

Якийсь старець каже: "Послухай, Пане, задовго до того, як був виданий указ, досягла нас тут вістка, що у Вифлеємі народився Спаситель... І я ходив туди з іншими... І бачив мале Дитя, яке в усьому подібне до інших дітей. Однак я боготворив Його. Потім дізнався, що це - святий на ім'я Йоан... Хто ж справжній Месія?"

"Той, котрого ти боготворив. Інший є Його Предтеча. Він - великий і святий перед очима Всевишнього. Але він - не Месія".

"Отже, це був Ти?"

"Так. Що ти бачив навколо мене, новонародженого?"

"Бідність і чистоту, невинність... ласкавого і поважного ремісника на ім'я Йосиф - ремісник, але з роду Давида. Молода білява і ласкава Мати - Марія, у порівнянні з Її вродою найгарніші троянди із Енгадда бліді й лілії царських садів безформні; Дитина з великими голубими очима і волоссям, наче спрядене золото... більш нічого. Досі бачу Матір, яка мені каже: "Від імені мого Сина кажу тобі: хай Господь буде з тобою до вічної зустрічі, і Його ласка супроводить тебе по дорозі туди". Мені вже 84 роки... шлях йде до кінця. Я не надіюся більше зустріти ласку Бога, але я Тебе знайшов... і не бажаю собі нічого іншого, як лише Твоє світло бачити!"

Так, я пізнаю Тебе, який Ти є, Ти в цьому одязі милосердя, в тілі, яке Ти прийняв. Я бачу Тебе! Слушайте голос того, хто в смерті потребує бачити світло Бога".

Люди скупчуються біля старця, який стоїть біля Ісуса. Він не опирається більше на палицю, а піднімає тремтячі руки, своєю білою головою і довгою поділеною бородою він схожий на справжнього патріарха чи пророка.

"Я бачу Його: вибраного, найвищого, досконалого, який зійшов із силою любові й повернеться до правиці Отця, щоби бути з Ним одно. Але ж погляньте!"

Не голос і тілесне буття, як Мойсей бачив Всевишнього і як за Книгою Буття перші люди Його знали, коли вони у вечірньому вітрі з Ним говорили. Як людина, бачу Його, як Він піднімається до вічності. Блискуча, сяюча постать, божественна Особа!

О красо Богочоловіка! Він - Цар! Не Ізраїлю, а світу! Перед Ним поклоняються царі землі, і всі скіпетри й корони є нічим у блиску Його скіпетра і Його самоцвіту. Він носить діадему на чолі. Скіпетр має у руці. На грудях носить перев'яз (частина одягу первосвященника. - Ред.). Перли й рубіни небаченої краси. На зап'ясті Він має два рубіни, а тасьма з рубінів оббиває Його святі ноги: світло, світло з рубінів! Дивіться, народи, - вічний Цар! Я бачу Тебе! Я бачу Тебе!

О Господи, наш Спасителю! Світло збільшується в очах моєї душі... Цар є прикрашений своєю кров'ю. Вінець - закривавлена корона з терня... Скіпетр - це хрест... Що за чоловік? Це Ти, Господи... Через Твою жертвну смерть я спасений! Ісусе, Твоєю милосердю віддаю свою душу".

Старець, який до того часу стояв випрямлено й у вогні свого пророцтва здавався молодшим, нараз завалився з ніг і був би впав на землю, коли б Ісус його не схопив і не стримав за груди.

"Сауле!"

"Саул вмирає!"

"Допоможіть!"

"Біжіть!"

"Мир навколо праведного, що помирає!" - каже Ісус, який повільно сів, щоб старець, якому щоразу гірше, зміг спертися. Стає зовсім тихо.

Ісус кладе його на землю. Потім Учитель підводиться. Мир його душі! Він помер у присутності Світла. Через якийсь час цей чоловік споглядатиме обличчя Бога і буде щасливим. Немає жодної смерті, жодної розлуки з життям для тих, котрі помирають у Господі.

Люди відходять і ще розмовляють. Залишаються знатні, Ісус зі своїми і настоятель синагоги.

"Він напроорокував, Господи?"

"Його очі побачили істину. Ходімо!"

Вони пішли.

"Учителю. Саул помер, наповнений від духа Господа. Ми, котрі його торкалися, є чисті чи нечисті?"

"Нечисті".

"А ти?"

"Я також, як і інші. Я не змінюю закону. Закон - це закон, і ізраїльтяни слухаються його. Ми є нечисті. Між третім і сьомим днями мусимо очиститися. Юдо, я не піду вже до твоєї матері. Не хочу заносити в її дім нечистоту. Сповісти свою матір. Мир хай буде з цим містом! Ходімо!"

Видіння закінчується.

115. ІСУС ІЗ ПАСТУХАМИ НА ЗВОРОТНІЙ ДОРОЗІ ДО ГЕБРОНА

Ісус іде разом з учнями вздовж струмка. Струмок лежить углибині, в той час як вулиця понад ним у звивині тягнеться схилом, як це часто є в гірських місцевостях. Йоан, навантажений туго набитою торбою, аж багрянний. Юда несе свою, а також торбу Ісуса, Симон - плащі й торбину. Ісус несе свої сандалі та вбрання. Мати Юди все почистила, бо одяг був знову свіжим і чистим.

"Скільки фруктів! Які ж гарні виноградні лози на пагорбах!" - каже Йоан, який має добрий настрій, не зважаючи на спеку і вантаж.

"Учителю, чи це та ріка, на берегах якої батьки вирощували чудовий виноград?"

"Ні, біля іншої, далі на південь. Однак уся територія мала чудові фрукти".

"Тепер це не зовсім так, однак все ще дуже гарно".

"Багато воєн спустошило землю. Тут виник Ізраїль... І він мусив власною і ворожою кров'ю удобрюватися".

"Де ми знайдемо пастухів?"

"За п'ять миль від Геброна, при берегах струмка, про який ти згадував".

"За цим горбом?"

"Так".

"Дуже гаряче. Куди підемо потім, Учителю?"

"В одну ще спекотнішу місцевість. Я прошу вас іти разом. Ми будемо подорожувати вночі. Зорі дуже ясні, ще не є темно. Я хочу вам показати одну місцевість..."

"Місто?"

"Ні. Місце, яке вам допоможе зрозуміти Вчителя... краще, мабуть, ніж Його слова".

"Ми загубили дні з цим нерозумним інцидентом. Він усе зіпсував... І моя мати, котра завдала собі стільки клопоту, була дуже розчарована. Я не можу зрозуміти, чому Ти аж після очищення хочеш бути на самоті?"

"Юдо, чому називаєш нерозумною пригоду, яка для справжнього віруючого була б великою ласкою? Чи не хотів би ти для себе такої смерті? Цей чоловік усе своє життя чекав на Месію. Він, незважаючи на те, що вже старий, мандрував тяжким шляхом, аж йому було сказано: "Він є тут". Цей старець у своєму серці протягом тридцяти років зберігав слова моєї Матері. В останні хвилини свого життя, які йому подарував Господь Бог, Саул був сповнений полум'ям любові й віри. Його серце розривалось від радості й було знищене вогнем Бога як приємне всепалення. Чи є краща доля, аніж ця? Зіпсував він підготовлене тобою свято? Ти бачиш тут втручання Бога. Те, що є людини, не повинно змішуватися з тим, що є Бога. Твоя мати ще бачитиме мене. Цей старець не міг би бачити мене ще раз. Весь Каріот може прийти до Христа, старець не має більше сили для цього. Я щасливий, що міг притулити вмираючого до свого серця і його душу віддати Богові. Чому ми повинні через недотримання спричиняти неприємність? Щоби сказати людям: "Ідіть за мною! Негайна справа!" Щоб вивести людину на шлях святості, мусимо самі йти цим шляхом. Як міг би я сказати "будьте вірні", коли сам був би невірний?"

"Гадаю, що ця помилка є причиною нашого занепаду. Рабини і фарисеї переобтяжили народ приписами", - зауважив Симон.

"Це чоловік Ірода..."

"Так, Юдо, однак подібні гріхи починалися також від таких, які самі вважали себе святими. Що скажеш на це, Вчителю?", - питає Симон.

"Я кажу: хоча є лише жменя доброго розчину в муці й справжнього ладану в Ізраїлі, може хліб пектися і жертвник коптитися",

"Що хочеш цим сказати?"

"Те, що коли є люди, які зі щирим серцем до правди приходять, то правда як розчин в муці та як ладан через увесь Ізраїль пошириться".

"Що сказала Тобі жінка?" - хоче знати Юда.

Ісус не відповідає. Він звертається до Йоана: "Це важко і втомлює тебе. Дай мені ношу".

"О ні, Ісусе! Я звик до тягарів, і потім... думка про радість, яку буде мати Ісаак, робить вантаж легким".

Вони лише обійшли пагорб. На іншому схилі в тіні дерев пахнуть вівці Іллі. Пастухи сидять в тіні й пильнують тварин. Однак, як тільки вони побачили Ісуса, поспішили Йому назустріч.

"Хай буде мир з вами! Отже, ви тут?"

"Ми турбувалися про Тебе... через запізнення і через те, чи ми повинні йти Тобі назустріч, чи слухатися. Вирішили дійти сюди... щоби бути слухняними Тобі. Ти повинен був прийти сюди багато днів тому".

"Ми затрималися..."

"Сподіваємося, що нічого поганого не трапилось?"

"Ні, друже, тільки смерть вірного на моїх грудях".

"Моє місто виявило Ісусові всі почесні. Чи не так, Учителю?"

"Так, Ісааку. На зворотньому шляху ми відвідали Сару. Місто Юту також. Звідти передали тобі одягу і харч, Ісааку, і хотіли принести ще щось для тебе, бо ти повертаєшся в світ і нічого більше не маєш. Візьми це! Я не ношу ніколи грошей з собою, однак ці взяв для тебе, тому що вони очищені любов'ю".

"Ні, Учителю!.. Я прожив, не маючи цього".

"Однак ти мусиш йти в села, в які я тебе пошлю. Робітник має право на винагороду, коли він працює для душ. Бо що є тіло для годування, як оте осятко, яке служить господареві? Цього небагато, але ти будеш знати, як їх використати. Йоан має мішок одягу й сандалів. У подарунку так багато любові!"

Ісаак бере мішок і йде до живоплоту, щоби одягнутися. Він був босоніж і носив якусь дивну тогу.

"Учителю! - каже Ілля. - Жінка, яка живе в домі Йоана, коли Ти три дні був відсутній і ми пасли стада на полянах Геброна,

послала нам чоловіка з цим гаманцем і веліла передати, що вона хоче з нами говорити.

Не знаю, чи я добре зробив, бо перший раз не взяв гаманця, ми не хочемо нічого брати. На це веліла вона мені сказати: "Прийди в ім'я Ісуса!", і я прийшов. Вона почекала аж... чоловік, коханкою якого вона є, пішов, і хотіла потім дізнатися багато, однак я говорив мало... з обережності... Я боявся, що це могла б бути для Тебе пастка. Ця жінка хотіла знати, хто Ти, де перебуваєш, що Ти робиш, чи Ти добродій... Я лише сказав: "Він є Ісус із Назарета. Він Учитель і йде навчати через Палестину". Я сказав, що Ти - бідний, простий ремісник, якого мудрість зробила знаючим... не більше".

"Ти добре вчинив, - каже Ісус й одночасно вигукує Юді(*Юда): - Ти зробив це недобре! Чому не сказав, що я (*Він) - Месія, Цар світу? Вона мусить бути розбита вщент, зарозуміла римлянка, через велич Бога!"

"Вона б не зрозуміла мене... І тоді? Я не знаю, чи вона була щира. Міг я їй святі діла - все, що Ісуса стосується, є святим, вкладати в уста? Повинен я був Ісуса наразити на небезпеку через мої зізнання? Від усіх дізнається, але не від мене!"

"Ходімо, Йоане, треба їй сказати, що це - Месія, пояснити святу правду..."

"Я - ні, хіба Ісус накаже мені".

"Ти боїшся? Що вона може тобі заподіяти? Маєш огиду? Вчитель не мав огиди".

"Ні страху, ні огиди! Я маю тільки співчуття до неї. Однак, думаю, коли Ісус хотів би, тоді б Він там залишився і навчив би її. Він цього не зробив... Тому і ми не повинні це робити".

"Досі не було ще ознак виправлення... Тепер покажи мені гаманець, Ілле!"

Юда, сівши у траву, спорожнив вміст гаманця на кінчику свого пальця: перстені, браслети, ланцюги.

"Все - прикраси!.. Що ми зробимо з ними?"

"Можна їх продати", - відповідає Симон.

"Це - звичайні речі", - каже Юда, хоча захоплюється прикрасами.

"Я говорив те саме, коли їх отримав. Також казав: "Твій подарок тебе битиме!" Вона на це відповіла: "Ці речі не належать йому. Вони - моя власність, і я роблю з ними все, що хочу. Знаю,

що це - гріховне золото... однак воно стане благородним, коли буде застосоване для людей, які вбогі й праведні... Він повинен про моїх думати," - і вона плакала.

"Піди до неї, Учителю".

"Ні".

Ісусове "ні" зрозуміле і владне.

"Я вчинив неправильно, Учителю, що говорив з нею?" - питає Ілля, зауваживши, що Ісус став дуже серйозним.

"Ти не діяв правильно. Але вже нічого не зміниш".

"Але, мабуть, жінка хоче виправитися і її треба повчити," - втручається у розмову Юда.

"В ній багато іскор, щоби розпалити вогонь, в якому могли б згоріти пороки, щоби її душа через каяття знову була чистою. Нещодавно я розповідав про розчин, муку і хліб. Послухайте.

Ця жінка - наче борошно, в яке диявол додав свій пекельний порошок. Я - розчин. Або моє слово є розчин. Не зважаючи на те, що в муці забагато висівків або каміння, коли там - пісок і попіл, можна спекти хліб, - навіть якби розчин був добрий? Ні! Спочатку треба терпляче просіяти борошно, щоб відділити од нього висівки; золу, каміння і пісок. Милосердя проходить мимо і сліпо пропонує... Спершу - короткі фундаментальні істини. Вони необхідні для того, котрий спійманий у сіті незнання, пороку й поганства. Коли душа їх сприймає, починається перше очищення. Друге проходить через сито душі, яка порівнює теперішнє існування з попереднім. Оновлена душа відчуває огиду до себе колишньої. Тепер вона сама починає працювати. Після каміння, піску і попелу є також мука, яка ще не змелена, щоб з неї був добрий хліб. Тепер усе готове. Ось проходить милосердя ще раз, занурюється у підготовлене борошно... і буде хліб. Однак це - довгий хід розвитку, який вимагає "свободи" душі.

Жінка має вже малятко в собі, яке їй дано, і може допомагати виконувати це завдання. Не тривожмо її при цьому. Душу, яка працює на себе, турбує цікавість, не доведена до ладу пильність, упертість".

"То не підемо до неї?"

"Ні, і, щоб жодний з вас не ввійшов у спокусу, негайно вирушаємо в дорогу. У лісі тінисто. Ми будемо відпочивати в Тербін-тоталі. Там розійдемося: Ілля з Левином повернуться на пасови-сько. Йосиф прийде аж до броду з Єрихона. Ти, Ісааку, від'їжджа-

еш з тим, що зробив у Юті... І звідси через Ариматею і Лидію подасися в Доко. Там зустрінемося. Ми мусимо підготувати Юдею, знаєш, як це робиться. Ти вже робив це в Юті".

"А ми?"

"Ви? Ви, як я казав, підете зі мною, щоби ознайомитися з моєю підготовкою".

"Я також підготувався до місії".

"Ти ходив до рабина?"

"Ні".

"До Йоана?"

"Він христив мене".

"А потім?"

"Вифлеєм відповів камінням і серцем. Там, куди підеш зі мною, Юдо, будуть каміння і серце, моє серце говоритиме і даватиме тобі відповідь".

Ілля, який приніс молоко і чорний хліб, каже: "У той час, коли я чекав Тебе, ми з Ісааком намагалися переконати людей з Геброна. Але це не вдалося".

"Гріх, який є спільний для багатьох країв і багатьох віруючих, в теперішньому і майбутньому! Вони дивляться на робітника, а не на господаря, який послав робітника. Вони просять у робітника щось, не кажучи: "Скажи це своєму господареві!" Забувають, що це - робітник, бо є працедавець, і що цей працедавець повчає і робить його здатним до праці. Вони забувають, що робітники є посередниками, але тільки один може вирішувати - господар! А це - Бог і Його Слово з Ним".

Видіння закінчується.

116. ІСУС НА ГОРІ ПОСТУ Й НА СКЕЛІ СПОКУСИ

Чудовий ранок десь у глухій місцевості. Проблиск світла над гірською вершиною, день прокидається. Високо вгорі - кілька зірок і тонкий серп місяця, що зменшується, мов срібна кома на темно-голубому оксамиті неба.

Гора, здається, не належить до єдиного гірського ланцюга. Стає щоразу світліше, обриси гори видно чіткіш. Вона гола і скеляста, бачу печери і виступи.

Самотня дика місцевість, на якій де-не-де є колючі рослини і низькі заляклі кущі, назви яких не знаю.

У підніжжі гори - кам'яниста пустеля, вкінці якої - колись рятівна оаза. А нині застояне, похмуре, мертве водоймище, озеро безконечного смутку. При цьому згадую видіння мертвого світу. Здається, озеро приймає в себе всю темноту нічного неба, увесь морок довколишньої землі, озеро неначе містить у своїх мертвих родах усю брудну зелень тернових чагарників і тугих злаків, які простяглися на багато кілометрів рівнини і на схилах творять єдину прикрасу цієї місцевості. Невтішний красвид, який контраст до сонячного, усміхненого Генезаретського озера!

Однак, коли дивлюся на небо, яке стає чимраз світлішим, коли бачу, як наближається світло зі сходу, мені веселіє на серці! Але це похмуре мертве озеро таїть у собі тривогу. Жодна птиця не летить над водою, жодної тварини - на його березі. Нічого!

У той час, коли розглядаю цю безутішність, мене досягає солодкий голос мого Ісуса: "Тепер ми прийшли туди, куди я вас хотів повести". Повертаюся - і бачу Його за моїми плечима між Йоаном, Симоном і Юдою - на стежці скелистого підніжжя гори. Це, власне, не стежка, а ледве помітна дорога, рів, який дощова вода протягом століть вимила у важкому камені та який тепер більше надається для диких кіз, ніж для людей.

Ісус дивиться навкруги і відповідає: "Так, сюди я хотів вас привести. Тут підготувався Христос до своєї місії".

"Але тут нічого немає!"

"Ти сказав, що тут нічого немає?"

"З ким Ти тут був?"

"З моїм духом і з моїм Отцем".

"О, то Ти був тут кілька годин?"

"Ні, Юдо, не декілька годин... декілька днів".

"Хто піклувався про Тебе? Де Ти спав?"

"За слуг я мав диких ослів, що вночі спали у печері, в якій я також знайшов пристановище; орлів, що своїм хриплим криком сповіщали: "Вже є день!" і відлітали, щоби шукати здобич. Як

друзів я мав малих зайців, що споживали біля моїх ніг мізерну траву. Моєю їжею і моїм напоєм було те, що мають дикі квіти: нічна роса і сонячне світло. Більш нічого!"

"Чому?"

"Щоб себе добре підготувати до місії, як ти кажеш. Добре підготовлені справи добре вдаються. А моїм завданням є - як слуги Господа - пояснити людям сутність Бога і повести їх із цим розумінням до любові в душі істини. Нікчемним є той слуга, котрий за своє прославлення дякує і мріє про те, щоби самому піднятися, котрий робить з Божих справ банальні діла і те, що є блаженне, принижує. Така людина не є більше слугою, хоча зовні так здається. Вона - торговець, дурисвіт, який себе й інших обдурює, навіть самого Бога обманути хотів би; який мріє бути князем, однак є лише рабом. Він належить демонові, цареві брехні. Тут, в цій печері, Христос жив багато днів, умиртвляючи плоть і молячись, щоби підготувати себе до місії. Куди я повинен піти для цього, Юдо?"

Юда збентежений. Нарешті відповідає: "Я не знаю... може, до якого-небудь рабина... Я не знаю".

"Чи міг би я знайти рабина, котрий сказав би мені більше, ніж могутність і мудрість Божа? Чи мав би я - вічне Слово Отця, я, хто був, коли Отець створив людину, і знає, якою безсмертною душею вона оживлена і яку сильну волю мислити і вирішувати дав їй Творець - міг би я мудрість і здібність при тих черпачках, котрі заперечують безсмертя душі, воскресіння після смерті й свободу дії людини; котрі чесність і гріх, святі й негідні вчинки долею, що їй не уникнути, вважають? О ні! Ви до чогось покликані. В душі Бога, який вас створив, є ваше покликання. І це - покликання до любові, миру і слави: "Святість - бути Його дітьми". До цього покликаний Адам і буде так до створення останньої людської душі.

Однак Отець не чинить у вашому царському бутті жодного прумусу. Ви - царі, бо ви вільні у своєму малому індивідуальному володінні, у своєму "я". В ньому можете робити все, що хочете і як хочете. На кордонах вашого малого царства маєте царського Приятеля і дві ворожі сили. Приятель вказує вам на правила, які Він подав, щоби тих, які хочуть Йому належати, робити щасливи-

ми. Він показує правила, Він, Мудрець і Святий, щоби ви, якщо хочете їх дотримуватися, могли заслужити вічну велич. Він говорить до вас! Дотримуючись цих правил, матимете вічну перемогу! Дві ворожі сили - сатана і тіло. Тіло - ви і світ. Отже, гордість і спокуси світу: багатство, почесні, влада - їх можна мати від світу і в ньому, - які не завжди гідно використовуються. Сатана, володар тіла і світу, вербує для світу і тіла. Він має також свої правила. Оскільки "я" оточене тілом і тіло притягає тіло, як магніт - металеві стружки, і коли спів спокусника солодший, ніж плач закоханого соловейка при місячному сяйві й у пахошах рожі, то легше ці правила наслідувати, звертатися до цих сил і говорити до них: "Ви - мої друзі, увійдіть!"

Увійдіть... Ви бачили коли-небудь союзника, який не вимагає платні за надану допомогу? Так роблять ці сили. Вони входять... І стають володарями. О люди, вони прив'язують вас до галерної лавки і не дають вам змоги підняти голову з ярма. А коли ви намагаєтеся вирватися, тоді б'ють вас різками. Або дозволяете себе ранили, поки ви - лише купа розбитого тіла. Якщо ви собі це мучеництво накладаєте, так, ви самі собі це накладаєте, тоді Милосердя, єдине, зглядається на відштовхуюче лихо, перед яким світ - один з його володарів - має лише огиду, й на це другий володар, сатана, посилає стріли помсти.

Милосердя приходять, упокорює, піднімає, піклується, освячує і каже: "Іди, не бійся. Не лякайся, хоч твої рани - це такі численні шрами, що ти б жахнувся, коли б побачив, як вони тебе спотворюють, я не звертаю на них уваги. Я дивлюся на твою волю. Через цю добру волю ти впадаєш мені у вічі. Тому кажу: "Я люблю тебе. Іди за мною". І Милосердя принесе тебе в моє Царство.

Так, ви розумієте, що Милосердя і царський Приятель - та сама Особа. Ви будете знову шукати правила, які вам показало Милосердя і яких ви не хотіли дотримуватися. Тепер ви бажаєте цього, дістаєте спочатку спокій совісті, а потім - мир Бога.

Отже, скажіть, ця доля призначалася для всіх чи залежала від особистого вибору кожного?"

"Це вільний вибір кожного".

"Ти правильно думаєш, Симоне. Міг я йти до того, хто не вірить у вічне життя, ласки Бога, щоби просвітитися? Я сюди при-

йшов. Як Син Чоловічий, я вишколив тут свою душу і так завершив тридцятирічний час підготовки і самозречення, щоби досконалим сповнити свою місію. Нині прошу вас провести зі мною декілька днів у цій печері. Це перебування буде легшим, тому що ми, четверо друзів, разом боротимемося проти суму, страху, спокус тіла. Я був тут сам на сам. Тому буде також менше трудно, що тепер - літо, а вітер тут, угорі, гасить спеку. Це перебування буде ще менш болісним, бо воно коротке, і в нас є їжа, щоб утамувати голод, є достатньо води на декілька днів. Я... мушу відібрати у сатани дві душі. Ви вчитиметеся, як виривають у злого духа його жертви. Не так словами, як через жертву... Слова!.. Крик сатани перешкоджає їм бути почутими... Кожна душа під владою ворога перебуває у справжньому вирі диявольських голосів... Хочете залишитися при мені? Якщо ні, ідіть! Я залишаюся. Ми зустрінемося знову в Текоа, на базарі".

"Ні, Вчителю, я не покину Тебе", - каже Йоан, одночасно Симон вигукує: "Це велика честь для нас: бути біля Тебе при цьому ділі спасіння".

Юда не дуже захоплений цим, однак каже: "Я залишаюся".

"Візьми воду й торбини і принеси їх, перш ніж сонце почне пекти. Нарубайте дров і складіть на купу біля входу. Ночі тут навіть влітку холодні й не всі звірі є лагідні. Гілки відразу загоряються, це смоляна акація, вона добре горить. Ми світитимемо і в щілинах, щоби вогнем виганяти вужів та скорпіонів. Берімося за роботу!"

Ніч. Зоряна ясна ніч. Краса нічного неба, якою можна милуватися лише в цих, майже тропічних, краях. Зорі великі й надзвичайно яскраві. Виноградні грона з діамантів, лагідно виблискуючих опалів і рубінів. Вони спалахують, гаснуть на мить, щоби потім засяяти новим блиском. Іноді зірка борознить небо і зникає десь на горизонті. З'являється смуга світла, наче радісний поклик зорі, який може пролітати через цю безмежну, осяяну зірками, далечінь.

Ісус сидить біля входу в печеру і говорить до трьох учнів, що біля Нього. Горять дрова, кидаючи своє червоняве світло на обличчя людей.

"Ось перебування закінчилось. Востаннє я був тут сорок днів... І кажу вам ще раз: була зима на цих схилах і я не мав харчів.

Трохи важче, ніж цього разу, чи не так? Але я знаю, що ви й тепер терпіли. Пожива, яку ми мали, була нічим, зважаючи на голод. Їжі вистачило, щоби не знесиліти. Води мали ще менше. Було неймовірно гаряче вдень. Можливо, ви скажете, що так не було взимку. Але ж тоді дув сухий вітер. Він приносив з пустелі пісок і висушував усе ще більше, аніж ця літня спека, яку ви з незрілими кислуватими фруктами терпляче зносили. Тоді дув вітер, а від холоду зелень засихала. Я не все вам дав, тому заощадив хліб і сир з останньою водою на зворотну дорогу. Я знаю, якою важкою була дорога звідси... виснажливою, коли сам у пустелі...

Збираймо наші речі й вирушаймо!

Ніч ще ясніша, ніж та, коли ми прийшли сюди. Місяць не світить, але з неба іде світло. Думайте про це місце! Пригадуйте собі завжди про те, як готувався Христос і як готувалися Його апостоли, як я навчаю апостолів готуватися до місії!"

Усі встають. Симон гілкою копирсається в попелі, щоби заново роздути вогонь, кидає на нього суху траву і запалює на полум'ї гілку акації. Цей факел піднімає при вході у печеру, в той час Юда і Йоан зносять покрови, торби і малі мішки води, з яких ще тільки один є повний. Потім розкладає багаття біля скали, бере свою торбину, накидає на себе, як інші, покров і обв'язує його навколо стегна, щоби при ході не заважав.

Ісус з учнями мовчки спускаються один за одним по вузькій стежці й сполохують малих звірів, які на мізерних травах, що вистояли на пекучому сонці, втамовують голод. Дорога довга і тяжка. Врешті на рівнині. Тут також дорога незручна, бо каміння ранив ноги, земля перетерта на порошок і приховує гальку. Сухі колючі гілки роздряпають шкіру й чіпляються до одяжі. Все-таки стає краще. Зірки на небі виблискують щоразу ясніше. Ісус та учні йдуть годинами. Рівнина неплодуча і невітшна. Щось блищить-світить із землі. Можна подумати, що це забруднені діамантові плити. Йоан нагинається, щоби їх роздивитися. Це сіль підгрунтя землі. З весняними дощами виступає вона на поверхню і потім засихає. Тому тут немає життя. Через водяні артерії, які глибоко, східне море несе смерть і неплодність на далеку віддаль углиб країни. "Тільки де прісні джерела зм'якшують цю гарячу воду, можна побачити рослини і спостерігати повернення до життя природи", - пояснює Ісус.

Вони йдуть далі. Потім Ісус - біля скелі з печерою, де я побачила, як Його спокутував сатана. "Ми тут зупинимось. Сідай-те! Незабаром кукурікатиме півень. Ми вже шість годин у дорозі, ви голодні й спрагли, а тому втомлені. Візьміть! їжте і пийте! Сядьте сюди біля мене, я хочу вам ще щось сказати, що ви повинні потім передати вашим друзям і світові".

Ісус відкрив свою торбину і взяв хліб і сир, які Він розрізає і ділить між учнями. Потім наливає воду в мисочки і так само роздає.

"Ти не їси, Вчителю?"

"Я хотів би говорити до вас. Послухайте! Одного разу питав мене чоловік, чи я ніколи не вчинив гріха і чи ніколи не поборював спокуси. Цей цікавий дивувався, що я, Месія, просив помочі в Отця, щоб протистояти спокусі, зі словами: "Отче, не введи мене у спокусу!"

Ісус говорить ледь чутно, спокійно, наче Він сказав те, що всім не є відоме. Юда зніяковіло нахилиє голову, а інші так заглиблені в те, що каже Ісус, що цього не помічають. Ісус продовжує: "Тепер, мої друзі, ви повинні дізнатися, що цей чоловік знав лише поверхово. Я був невинний, чистий через мою невинність. Але перед Всевишнім людина ніколи не буде чистою, і смиренність до визнання: "Я людина і грішник" є вже хрищенням і очищує серце. Після Хрищення я прийшов Пророк бачив істину і Духа з Неба бачив, що зійшов сюди на Слово і з Нього з миром любові зробив Помазанця, в той час як голос Отця наповнив Небеса дзвоном слів, коли Він сказав: "Це Син мій любий, що Його я вполював". Ти, Йоане, був при тому, коли Христитель повторював, що чистий від природи і чистий через Хрищення, я хотів "готуватися". Так, Юдо, поглянь на мене! Моє око повинно тобі сказати те, що мої уста дотепер замовчували.

Поглянь на мене, Юдо! Дивися на свого Вчителя, котрий не вознісся над людиною, щоб стати Месією, а, навпаки, в усьому, крім зла, хотів бути людиною. Так".

Тепер Юда підняв голову і подивився на Ісуса, який сидить навпроти. В сьайві зірок світили йому на блідому обличчі очі Ісуса, наче дві нерухомі зірки.

"Щоб підготуватися стати вчителем, потрібно спочатку бути учнем. Я був усезнаючий, наче Бог. Завдяки розсудливості я міг

за допомогою мого пізнання духовно розуміти внутрішню боротьбу людини. Але ж одного дня міг би вбогий приятель, який-небудь убогий син сказати мені: "Ти не знаєш, що таке бути людиною і мати відчуття і пристрасті. Це був би справедливий докір. Я прийшов сюди, на гору, щоб готуватися; не тільки до місії, але й до спокусу. Чи бачите? Тут, де ви тепер, злий мене спокушав.

Я був виснажений. Протягом сорока днів не їв... Одначе, хоч як довго був заглиблений у молитву, я цього не відчував у моїй радості од розмови наодинці з Богом. Я відчував голод як стерпний, оскільки він стосується тільки матерії, самої матерії. Потім я повернувся у світ, на дороги світу... І відчув потреби людини. Я був голодний, був спраглий. Я відчував холод пустинної ночі. Я відчував тіло, від довгої дороги, яку я в такому стані долав назад. Я не міг більше йти... Бо також маю плоть і кров. Справжню плоть. І вона є підкорена слабкостями, які відчув природи я перейняв першу і другу з трьох частин, з яких складається людина: матерію з її тілесними потребами і вдачу з її схильностями. А оскільки я всі недобрі схильності знищив у зародку, святі схильності любові дитини, любові до рідного краю, дружби, праці й усе, що добре й святе, велике і могутнє, могли стати, наче столітнього віку кедрі. Я відчув тугу за моєю Матір'ю. Тут я відчув, як потребує людина піклуючої любові у занепаді сил. Тут я відчув біль од того, що з єдиною, яка досконало мене любить, хочуть розлучити; відчув потребу в Її піклуванні над моєю людською слабкістю; тут я заново відчув біль од того, що мене розлучають із тою єдиною, яка мене досконало любила; тут я передчув біль, що залишив за собою, і біль про Її біль, бідну Матір, яка колись не матиме жодних сліз, тому що Вона так багато муситиме їх пролити за Сина і за людей. Тут я відчув утому героя та аскета, який за годину пізнає передчуття непотрібності свого старання.

Я плавав. Сум - це магічний засіб для сатани. Не гріх бути сумним, коли година гірка. Гріх давати сумові вільний лет і допускатися безпідставності або відчаю. Сатана - негайно тут, коли хтось знемагатиме. Він прийшов у одязі прихильного мандрівника. Він видає себе завжди прихильним... Я був голодний... Тоді було мені тридцять років. Сатана мене випробував, думав, що я - вразливий, бо він мене бачив голодним, а також знав мій вік. Дия--

вол запропонував мені свою допомогу. Він сказав: "Вели цим каменям стати хлібом!" Але ж насамперед говорив мені про жінку. О! Він розуміється на тому, що про неї говорити. Він знає ґрунтовно. Сатана спокусив першу жінку, щоби зробити з неї свою союзницю у спокусі. Я не тільки Син Божий. Я - Ісус, ремісник з Назарета. Я сказав чоловікові, який мене запитав, чи я спокусився: "Дія сприяє задоволенню. Відкинута спокуса не відступає, а стає ще сильнішою також тому, що сатана її розпалює!"

Я протистояв спокусі голоду на хліб і жінку. І ви повинні знати, що сатана спочатку пропонував мені жінку, бо вона - його краша союзниця, для того, щоби в світі утриматися.

"Спокусник", який моїм "не хлібом єдиним живе людина" не був розбитим, почав лише про мою місію говорити. Сатана хотів спокусити Месію після того, як спокусив молодого чоловіка. І він заохочував мене знищувати недостойних слуг храму через чудо. Чудо, полум'я Неба, не є для того, щоб собі звити з пальмових гілок корону і прикрасити себе нею. А Бога не спокушають, просячи чуда для людської мети. Цього хотів сатана. Мотив був лише приводом. Сатана казав: "Хвалися бути Месією!" У такий спосіб він бажав розбудити в мені жаждобу, зарозумілість.

Не перемигши мого "ти не повинен Господа, Бога свого спокушати", диявол спокушав мене третьою силою своєї натури - золотом! О, золото! Велика справа - хліб, ще бажаніша жінка для того, котрий після їжі її прагне. Але найжаданішою є похвала і визнання людей... Як бачимо, злочини почалися з цих трьох причин! Але золото... золото... Це ключ, який відмикає, перстень, який прив'язує до себе когось, альфа і омега дев'яносто дев'яти відсотків людських дій. Через хліб і жінку людина стає злодієм. Щоби побороти силу, - вбивцею. Однак для золота людина стає ідолопоклонницею. Цар золота, сатана, давав мені своє золото, щоби я його пропонував... Я прогнав злого вічними словами: "Господу, Богові своєму, молися!", і тут повинно це відбутися".

Ісус підвівся. Він видається набагато вищим на рівній місцевості й у сяйві зірок. Також встають апостоли. Ісус говорить далі й пильно дивиться в очі Юди.

"Потім прийшли ангели Господа... Чоловік Ісус виграв потрійну битву. Чоловік Ісус знав, що означає бути людиною, і Він перемиг.

Ісус був утомлений. Боротьба стала виснажливою через довгий піст. Але ж це була перемога духа. Думаю, що все Небо тремтіло від думки, що з тої хвилини в мені був дар дії чуда. Я був Богом. І став чоловіком. Тепер я - Богочоловік. Як Бог, я всемогутній. Як чоловік, знаю все. Робіть, отже, так, як я, коли хочете мене наслідувати, чиніть це на мою згадку.

Людина дивувалася, що я просив допомоги в Отця, а також тому, що не дав ввести себе в спокусу, тобто не віддав себе на поталу спокусам, які могли б перевершувати мої сили.

Думаю, що тепер людина, коли це знає, не буде більше дивуватися. Чиніть і ви так, як я, на згадку про мене, щоби перемагати, як я. Ніколи не сумнівайтеся в мені, бо я сильний у всіх спокусах життя, переможний у всіх битвах почуттів, вразливості й відчуттів. Я маю людську природу і до того ж я - Бог. Пам'ятайте про все це!

Я обіцяв завести вас на це місце, щоби познайомити з Учителем... Потім я збирався в дорогу, щоб піти назустріч вечору мого людського життя... Одному з вас я сказав: "Я також себе підготував". Ви бачите, це - правда. Дякую, що ви мені склали товариство при цьому поверненні до мого місця народження і місця покаяння.

Перше зіткнення зі світом спричинило мені відразу і засмутило. Тепер моя душа підкріпилася у єднанні з Отцем, у молитві й у самотності. І я можу повернутися у світ, щоб взяти на себе хрест, мій перший хрест, як Спаситель, що перемагає світ у зіткненні з ним, світом, в якому небагато людей має душі Марії, Йоана...

Ну, слухайте уважно, особливо ти, Йоане. Ми - на шляху до Матері й друзів. Прошу вас: не говоріть Матері нічого про черствість, з якою люди противилися любові Її Сина! Вона б страждала. Моя Мати через жорстокість людей ще багато терпітиме, проте до того хай залишиться їй збереженою чаша, яка буде дуже гіркою, полетіть в усі органи і вени, змусить Її серце завмерти. І не кажіть моїй Матері, що Вифлеєм і Геброн прогнали мене, наче собаку! Пожалійте Її. Ти, Симоне, досвідчений і добрий, маєш розсудливу манеру і не будеш про це говорити. Я знаю. Ти, Юдо з Юдеї, з гордості не говоритимеш. Але ти, Йоане, молодий галилеєцю, не впадай у про те, що трапилося! Пізніше... доволі пізніше, коли прийде час, повідомиш, що я тебе умовляв мовчати, як і всіх інших. Маєте

вже досить багато чого розповідати про Христа. Отже, навіщо також ще додавати те, що походить від сатани і спрямоване проти Ісуса? Друзі, обіцяєте це?"

"О Учителю! Безперечно, ми Тобі це обіцяємо. Будь спокійний!"

"Дякую! Ходімо до малої оази. Там є джерело, тінь і зелень. Дорога до ріки веде повз те місце. Ми знайдемо там їжу і прохолоду до вечора. В світлі зірок дійдемо до ріки, броду. Там почекаємо на Йосифа, якщо його ще не буде".

"Ходімо!"

Ісус та учні виходять на дорогу в той час, коли перша заграва на крайньому сході неба сповіщає, що починається новий день...

117. БІЛЯ ПЕРЕХОДУ ЧЕРЕЗ ЙОРДАН. ЗУСТРІЧ ІЗ ПАСТУХАМИ ЙОАНОМ, МАТЕЄМ І СИМЕОНОМ

Я знову бачу перехід Йордану, зелені дороги по обидвох берегах ріки і багато подорожніх на них. Видно також ослів.

На березі ріки троє чоловіків пасуть декілька овець. На дорозі стоїть Йосиф і дивиться в обидва напрямки. Далеко в долині, там, де дорога попадає на ріку, несподівано з'являється Ісус із трьома учнями. Йосиф кличе пастухів, і ці женуть вівці на дорогу. Пастухи поспішають назустріч Ісусові.

"Як я повинен Його вітати?"

"О, Він такий добрий. Ти можеш сказати: "Хай буде мир з Тобою!" Він завжди так вітається".

"Він - так... а ми!"

"А я хто? Я не належав до перших Його прихильників, і все-таки Він такий добрий до мене... такий добрий!"

"Котрий з чоловіків Він?"

"Найвищий і русявий".

"Чи повинні ми повідомити Його про Христителя, Матею?"

"О так!"

"Не запідозрять Ісус, що ми Йому висунули Христителя?"

"Ні, Симеоне. Якщо Він - Месія, тоді загляне в серця і побачить там, що ми у Христителі Його знайшли".

"Ти правий".

Тепер дві групи лише на кілька метрів віддалені одна від одної. Ісус усміхається. Йосиф пришвидшує крок. Ягнята також йдуть швидше, спонукані до цього їхніми пастухами.

"Хай буде мир з вами", - каже Ісус і піднімає руки, наче хоче обняти їх, і додає, звертаючись до кожного зокрема: "Мир з вами, Симеоне, Йоане, Матею, мої вірні та вірні Йоана, пророка! Мир з тобою, Йосифе", і Він цілує його в уста. Три інші ще клячуть. "Ходіть, друзі! Під ці дерева на березі ріки".

Вони сходять униз і Ісус сідає на корінь, який попереду, інші на землю. Ісус усміхається до них, оглядає. "Дайте мені вдивитися у ваші обличчя! Ваші погляди я вже знаю. Ви - праведні, які йдуть до добра і надають йому перевагу перед всіма вигодами світу. Я передаю вам вітання Ісаака, Іллі та Левина. А також маю вітання моєї Матері. Чи маєте ви звістку від Христителя?"

Чоловіки, мовчазні до цього часу в своєму збентеженні, набираються мужності й знаходять слова: "Він же у в'язниці. Наші серця тремтять за нього, тому що він перебуває у жорстокого володаря, опанованого дияволом і оточеного зіпсованим товариством. Ми любимо Христителя... Ти знаєш, що ми його любимо і що він заслуговує на нашу любов. Після того, як Ти залишив Вифлеєм, нас переслідували... Однак більше як через їхню ненависть ми втратили надію і почувалися, наче вирвані вітром дерева, бо ми втратили Тебе. Через багато років страждань ми відчували, що Христитель є людиною Бога, яка говорила через пророків, готувала шляхи для Ісуса, і ми його наслідували. Ми сказали собі: "Якщо він є Предтечею, тоді знайдемо Спасителя біля нього". Тому що Ти, о Господи, був Тим, кого ми шукали".

"Я знаю. І ви мене знайшли. Я з вами!"

"Йосиф сказав нам, що Ти приходив до Христителя. Ми якраз того дня не були при ньому. Мабуть, для Христителя кудись ходили. Він інколи просив нас допомагати в служінні для душ, і це з такою любов'ю; ми його також вислуховували з любов'ю, не зважаючи на те, що Христитель був суворий. Він не такий, як Ти, Слово, він говорив слова Бога".

"Так. А цього ви знаєте?" - питає Ісус і показує на Йоана.

"Ми його бачили разом з іншими галилейцями, серед найвідданіших Христителів! Якщо не помиляємося, він називається Йоан і є тим, про кого Христитель до своїх найкращих друзів сказав: "Я є перший, цей - останній. Потім він буде першим, а я - останнім". Ми не могли збагнути, що Христитель мав на увазі".

Ісус, усміхаючись, звертається до Йоана, що по Його лівиці, пригортає учня до серця і пояснює: "Він гадає, що той став першим, хто сказав: "Дивіться, Агнець Божий", і що цей буде останній з друзів Чоловіка-Сина, хто говоритиме до юрби Агнця. Йоан, євангелист, прославляє Агнця десь тридцять разів у Апокаліпсисі, останній Книзі Біблії.

Я люблю його більше, ніж всіх інших людей. Це хотів сказати Христитель. Але ж коли його бачите - будете його ще багаторазово бачити і йому служити аж до призначеної години - скажіть йому, що він не є останній в серці Христа. Не так через кров, що нас об'єднує, але ради його святості люблю я його так само, як цього. Думайте завжди про те, коли цей святий у своїй смиренності позначає себе як останній, тоді називає його Слово Господа супутником Його улюбленого учня.

Скажіть йому, що я його люблю, бо він носить те саме ім'я, і я в ньому віднаходжу ті самі ознаки Христителя, який готує душі для Христа".

"Ми йому це скажемо... але ж чи побачимо його знову?"

"Побачите".

"Так, Ірод вагався зі страху перед народом його вбити. Ми могли б його звільнити, коли б мали багато грошей. Ми дуже боїмося, що маємо вже небагато часу..."

"Скільки не вистачає для викупу?"

"Не для викупу, Господи, Христитель є противником Іродіади, а вона має великий вплив на Ірода, щоб можна було думати про викуп... у Махеросі, думаю, зібралися кандидати на спадщину. Всі бажають насолоджуватися і бути великими панами: від міністрів - до слуг. А щоб це можна було зробити, потрібні гроші. Ми також знайшли чоловіка, котрий за велику суму відпустив би Христителя із в'язниці. Ірод сам, мабуть, бажає цього, бо він боїться. Тільки тому. Ірод має страх перед народом і своєю жінкою. Так міг би

рін народ задовольнити і не викликати гніву своєї жінки та перед нею відповідати".

"Скільки грошей потрібно?"

"Двадцять срібних талантів. Ми маємо лише дванадцять з половиною".

"Юдо, ти сказав, що коштовності дорогі".

"Так".

"Як їх можна оцінити? Мені здається, ти на цьому розумієшся?"

"Так. Навіщо Тобі знати ціну, Вчителю? Хочеш їх продати? Чому?"

"Можливо... Скажи, скільки вони можуть коштувати?"

"Принаймні шість талантів".

"Ти впевнений?"

"Так, Учителю... тільки ланцюг, такий товстий і гарний, з чистого золота, коштує три таланти. Я добре придивився до нього. А також браслети... Я не уявляю, як ніжні зап'ястки Аглаї могли їх носити".

"Це були її кайдани, Юдо!"

"Це правда, Вчителю, все-таки багато хотіло б мати такі кайдани..."

"Чи знаєш того, хто бажав би їх купити?"

"Таких багато".

"Так. Чи знаєш ти якогось можливого покупця?"

"Отже, Ти хочеш їх продавати? Для Христителя? Але дивись, це прокляте золото!"

"О людська непослідовносте! Ти сказав, що багато хотіло б мати це золото, а потім називаєш коштовності прокляттям. Юдо, Юдо... Воно прокляте, так, прокляте. Однак Аглая сказала: "Його очищують, коли застосовують для милостині", і вона його віддала, щоби людина з цим подарунком молилася за її бідну душу, яка розвивається ще як личинка майбутнього метелика всередині її серця. Хто святіший і бідніший від Христителя? Христитель має те саме доручення, що й Ілля, але святіший від Іллі. Він бідніший за мене. Я маю Матір і дім. Коли це є у людини, і таке чисте й святе, як у мене, їх ніколи не покидають.

Він же не має більше дому, і навіть гробу матері. Все знищено й осквернено з людського зла... Хто покупець?"

"Тут був один у Єрихоні й у Єрусалимі, хитрий левантинець, золотих справ майстер, лихвар, ганчірник, волокитник, напевне, також злодій і, мабуть, навіть убивця... переслідуваний Римом. Він велить називати себе Ісааком, аби думали, що він єврей. Однак його справжнє ім'я - Діомед. Я його добре знаю".

"Ми це бачимо", - перериває його Симон-Зилот, котрий мало говорить, але за всім спостерігає. Він питає: "Звідки ти його так добре знаєш?"

"Ну... щоби зробити впливовому другові послугу, я прийшов до нього... І мав з ним справи... Ми з храму... знаєш..."

"Так, ви займаєтеся всіма видами справ", - закінчує Симон з холодною іронією.

Юда кипить з люті, але мовчить.

"Може він купити ці коштовності?" - питає Ісус.

"Я думаю. Грошей йому ніколи не бракує. Звичайно, з ним треба поторгуватися, бо грек є хитрий, і коли він бачить, що має справу з чесною людиною, молодим голубом, тоді обдурює його. Але коли з такою шулікою, як він..."

"Тоді йди ти, Юдо. Ти - справедлива людина. У тобі - хитрість лисиці й жажерливість шуліки. О! Пробач, Учителю! Я говорив перед Тобою", - каже Симон-Зилот.

"Я думаю так, як ти, і тому кажу Юді, що він повинен туди йти. Йоане, піди з ним. Коли заходитиме сонце, ми вас наздоженемо біля базарного майдану. Йди і полагодь справу".

Юда негайно встає. Йоан дивиться благальним поглядом. Однак Ісус розмовляє з пастухами і не помічає цього. Йоан з Юдою відходять...

"Я хотів би зробити те, що бажаєте", - каже Ісус.

"Ти завжди це робиш, Учителю. Всевишній хоче Тебе від нашого імені благословити! Хіба ця людина - Твій друг?"

"Це видається неможливим?"

Пастух Йоан схиляє голову і мовчить, а учень Симон каже: "Тільки той, хто добрий, вміє бачити. Я - не добрий - не бачу, що ласка бачить. Я бачу тільки зовнішнє. Але ж добре є також усередині. Ти, Йоане, бачиш так, як я. Але ж Вчитель - добрий... І бачить..."

"Що бачиш ти, Симоне, в Юді? Я наказую тобі говорити!"

"Ну, коли дивлюсь на нього, то думаю про певні таємничі місця, які дають хижим тваринам сховище і є гарячковим трясковинам. Однак є також горлиці й цілющі трави. Припускаю, що Юда є таким... Я думаю так, бо Ти його найняв. Ти, хто все знає..."

"Так... У серці цієї людини багато складок... Проте не бракує і добрих сторінок. Ти бачив це у Вифлеємі, в Каріоті. Коли б ці його добрі риси, які є лише людськими благами, піднеслися на висоту душевної доброти, Юда був би таким, яким би ти хотів його мати. Він ще молодий..."

"Йоан також молодий..."

"А ти думаєш в своєму серці: він є кращою людиною. А Йоан є Йоан. Люби його, Симоне, цього бідного Юду. Я прошу тебе про це. Коли ти його полюбиш... він буде тобі здаватися кращим".

"Я намагаюся це робити... для Тебе... Але ж він сам руйнує мої зусилля. Але, Учителю, я знаю тільки один закон - робити те, що Ти хочеш. Тому я люблю Юду навіть тоді, коли в мені щось проти нього і проти себе самого ворухиться..."

"Що, Симоне?"

"Це наче тривожний поклик солдата на нічній варті, який мені каже: "Не спи! Уважай!" Я не можу якось це назвати. Щось проти нього є у мені".

"Не думай більше про це, Симоне. Не намагайся це визначити. Не є добре знати бузсумнівні правди... а ти міг би в цьому помилитися. Даруй мені свою любов і не забувай, що це робить мене щасливим".

Видіння закінчується.

118. ІСКАРІОТ ПРОДАЄ ДІОМЕДОВІ ПРИКРАСИ АГЛАЇ

Базарна площа в Єрихоні. Вечір довгого гарячого літнього дня. На базарі вранці видно ще залишки - овочеві відходи, купи нечистот, загублену з кошиків соломку, з кормових мішків - сіно, також осли і лахміття. Над цим усім - мухи, сморід. Простора

площа порожня. Деякі перехожі, якісь вуличні хлопці, що закидають камінням птахів, які гніздяться на деревах, кілька жінок, що носять воду.

Ісус виходить з вулиці й оглядається. Він не бачить нікого. Терпляче притуляється до стовбура дерева, чекає і використовує можливість, щоби говорити з учнями про любов Бога до всіх створінь.

"Не будьте жорстокими! Чому хочете, щоби птахи налякалися повітря? Їхні гнізда там, угорі. Птахи мають дітей. Вони нікого не ображають, дарують нам пісні й чистоту, тому що живляться відходами людей і комахами, які нищать збіжжя і плоди. Чому вони ранять або вбивають і відбирають у малих пташок батька й матір? Якщо б сталося з вами таке, коли б прийшов злочинець у ваш дім, щоб усе в ньому зруйнувати і ваших батьків повбивати або вас забрати? Ні, ви б не бажали цього. Як хотіли ви одного дня стати добрими людьми, коли зробили жорстокими свої серця у до ставленні цих беззахисних пташенят? Чи не знаєте, що заповідь каже: "Люби свого ближнього, як самого себе". Хто не любить ближнього, той не може любити Бога. А коли не любить Бога, як може піти у свій дім і там молитися? Бог міг би сказати... І Він каже це на Небі: "Іди геть, я не знаю тебе! Ти хочеш бути сином? Ні, ти не любиш братів, ти не поважаєш у них Отця, котрий їх створив, тому ти не є братом і сином, а покручем, пасинком Бога і зведеним братом братів". Ви бачите, як Він, вірний Господь, любить?" У холодні місяці Він велить повіткам бути заповненими, щоби там Його птахи могли звити собі гнізда. У спекотний час Творець дає тінь листя, щоби захистити пернатих від сонця. Узимку зерно на полях лише легко прикрите землею, - і неважко знайти їх і насититися. Влітку спрага втамовується соковитими плодами, і можуть будуватися надійні й теплі гнізда зі стебел трави і вовни, яку загубили вівці на тернових кущах. Усе це - Господь! Ви, малі люди, створені Ним, як птахи, і є їхніми братами. Чому ви хочете відрізнятись од них і гадаєте, що маєте право з цими малими тваринами жорстоко поводитись? Будьте до всіх милосердні".

"Учителю, - кличе Симон, - Юда йде".

"...і Бог буде до вас милосердним, і даватиме вам усе, що вам потрібно, як дає цим невинним. Ідїть і приймайте мир Бога".

Ісус залишається тепер у гурті вуличних хлопчаків, до яких приєдналися також дорослі, і йде назустріч Юді та Йоану, які спішним кроком заходять з бокової вулиці.

Юда сяє від радості. Йоан усміхається до Ісуса... але не виглядає відверто щасливим.

"Ходи, ходи, Вчителю! На вулиці не слід говорити".

"Куди, Юдо?"

"У притулок. Я вже замовив кімнати... прості, жодної турботи... Лише раз, щоби відпочити в ліжку і з'їсти добру їжу, а не як птахи в польоті; крім того, можемо спокійно говорити. Я дуже добре продав. Чи не правда, Йоане?"

Йоан без великого захоплення погоджується.

Однак Юда дуже задоволений своєю торгівлею і не помічає, що Ісус не захоплений пропозицією вигідного притулку, Йоан також не радіє цьому.

Юда продовжує: "Я здобув більше, ніж очікував, і так собі сказав: "Це справедливо, щоб малу суму - сто динарів - за нашу постіль і їжу не знімати. Коли ми втомилися, то все ж змушені були щось витратити". Я мусив звернути увагу, чи мій Учитель не хворий. Це обов'язок любові, тому що Ти любиш мене, а я люблю Тебе... Є місце також для вас і овець. Я про все подбав", - каже Юда до пастухів.

Ісус не мовить і слова. Він йде разом з іншими.

Вони приходять до невеликої площі. Юда каже: "Бачиш будинок без вікон до вулиці та з малими дверима, вузькими, наче тріщина? Це дім ювеліра Діомеда. Виглядає вбого, чи не правда? Але всередині так багато золота, що можна купити весь Єрихон..."

Юда лукаво сміється, продовжує: "Там також багато коштовностей, прикрас та інших речей від впливових людей Ізраїлю. Діомед... всі роблять так, неначе б вони нічого про нього не знали... а знають його всі, без винятку! На цій гладкій убогій стіні можна писати: "Тасмниця і мовчання". Якби ці стіни говорили! Тебе... мучили докори сумління. Втім, Учителю, не посилай мене з Йоаном в такі крамниці. Він не сприймає швидко, не може говорити неправду, а з такою хитрою лисицею, як Діомед, треба бути швидким і зухвалим".

Йоан бурмоче: "Ти сказав деякі речі! Так неможливо і, отже... отже... Так, Учителю, не посилай мене більше! Я здатний тільки любити, я..."

"Навряд чи будемо ще раз таку торгівлю вести", - відповідає Ісус, який став дуже серйозним.

"Тут є притулок. Ходи, Вчителю! Дозволь мені сказати, я все підготував".

Вони входять і Юда розмовляє з господарем, який велить завести овець у загороду, а потім сам супроводжує гостей у приміщення, в якому стоять два ліжка, крісла і стіл. Потім він іде. "Дозволь нам зараз поговорити наодинці, Вчителю, поки пастухи заганяють овець".

"Слухаю".

"Йоан може сказати, чи я говорю правду".

"У цьому не сумніваюся. Серед чесних людей непотрібно присяг і свідків. Отже, говори!"

"Ми прийшли в Єрихон о шостій годині. Я не бажав при Діомедові скласти враження, що я - в скруті. Тому спочатку пішов у притулок, переодягнувся, я хотів, щоби Йоан зробив те саме. А він не бажав навіть чути про те, щоб намастити собі волосся... Однак я дорогою склав собі план. Ми обидва відпочили. Під вечір я сказав: "Ходімо!" Коли підійшли до дому Діомеда, я сказав до Йоана: "Ти мусиш мене підтримати. Не заперечуй і думай швидко!" Але ж було б краще, якби я залишив його надворі. Йоан допоміг. Навпаки... На щастя, я меткіший за двох, і свої помилки знову виправив.

З дому саме вийшов митар. "Добре", - сказав я собі, коли він вийшов. Бо митар - лихвар і злодій, як і йому подібні, він завжди має прикраси, які з погрозою і вимаганням відбирає у нещасних, котрих він з управителем надмірно оподатковує, щоби собі дозволити достатньо вишуканих страв і жінок. І митар є добрим приятелем Діомеда, котрий купує і перепродує золото і м'ясо. Нас впустили, я відрекомендувався. Кажу "впустили", бо це не є те саме, що входить в майстерню, де Діомед працює, наче він виконує благочестиву ювелірну роботу, в будинок ювеліра людей впускають, наче у погріб, де він свої дійсні справи робить. Потрібно бути вже добре з ним знайомим, щоби могли у підвал проникнути. Коли він мене побачив, то тут же запитав: "Ти також хочеш продати золото? Настали погані часи і в мене мало грошей". Це його загальноживана пісня. Я йому відповів: "Я прийшов не продава-

ти, а купувати. Маєш прикраси для жінки? Але дуже гарні, коштовні, рідкісні й важкі, зі щирого золота?" Діомед глянув на мене здивовано і запитав: "Хочеш для жінки?" - "Не звертай уваги, - відповів я. - Це не для мене, а для приятеля, котрий є нареченим і хотів би купити золоті прикраси для своєї коханої".

Йоан почав поводитися, наче дитина. Діомед, який спостерігав за ним, помітив, що Йоан почервонів, наче мак-самосій, і сказав: "Юнак вже при імені нареченої від гарячки любові зворушується. Твоя жінка дуже гарна?" Я штовхнув Йоана ногою, щоб не грав дурня. Він так придушено відповів "так", що Діомед став недовірливим. Тут я сказав: "Гарна чи негарна, це не стосується тебе, старого. Вона ніколи не буде належати до тих жінок, через яку тобі, напевно, забезпечене пекло. Це порядна молода діва і незабаром стане порядною жінкою. Дай своє золото. Я - дружба і зобов'язаний допомагати юнакові... Я - міщанин з Юдеї".

"То цей чоловік - галилеєць, чи не так? Волосся вас видає. Він багатий?"

"Дуже!"

Потім ми пішли вниз і Діомед відчинив скрині скарбів. Скажи правду, Йоане! Чи не здавалося тобі, наче ти в небі при всьому золоті й коштовних каменях? Ланцюги, браслети, сережки, золоті сітки і благородні перли для волосся, пряжки і перстені - яке багатство! З великою старанністю я вибрав ланцюг... подібний до такого, як в Аглаї, а також перстені, пряжки, браслети, все те, що я мав у торбині, і в тій самій кількості.

Діомед здивувався і запитав: "Ще більше? Хто ж бо він? І хто наречена? Царівна?" Потім я запитав його: "Ціна?"

О, що за нарікання про важкий час, податки, ризик, злодій! О, а про забезпечення своєї чесності! Потім Діомед відповів: "Лише тому, що це - для тебе, скажу, не перебільшуючи. Я вимагаю двадцять срібних талантів і ні драхми менше".

"Злодій!" - вилаяв я його, а до Йоана сказав: "Ходімо, Йоане. У Єрусалимі ми знайдемо того, котрий не є таким великим злодієм, як Діомед".

І вдав, наче хотів відходити. Він побіг за мною: "Мій шановний приятелю, мій дорогий друже, зачекай, послухай свого бідного слугу. Для небагатьох не може... зовсім неможливо. Зглянься, я не хочу

розоритися. Я роблю це тому, що ти мені завжди дарував свою дружбу і сприяв моїм торговельним справам. Одинадцять талантів - і баста. Це я міг би заплатити, коли б сам купував. Жодного таланта менше. Це означало б смоктати кров з моїх старих вен".

Чи не так, Йоане, так він сказав? Це було занадто смішно й огидно. Коли я потім побачив, що Діомед на цій ціні наполягав, тоді почав: "Ти, гидкий старий, мусиш знати, що я не хочу купувати, а продавати. Все це я хочу тут продати. Поглянь, вони такі гарні, як твої речі. Все золото - з Риму, нового карбування. Ти його скоро продаш. Ці коштовності стануть твоїми за одинадцять талантів, стільки ти за свої речі вимагав. Ти сам установив ціну, отож, плати!"

"Це зрада! Ти зловживаєш моїм довір'ям. Ти розоруєш мене! Я не можу стільки дати", - закричав він.

"Ти так це оцінив. Тепер - плати!"

"Не можу".

"Тоді я несу це в інше місце".

"Ні, приятелю", - він при цьому простягнув свою руку до золота Аглаї.

"Отже, плати!.. Я вимагаю за це дванадцять талантів. Однак приймаю твою останню пропозицію".

"Не можу".

"Лихварю, подивись, я маю свідка, я можу назвати тебе злодієм..." І я вказав на ще кілька "чеснот", які не хотів би перед цим юнаком повторювати.

За десять талантів я продав золото. Потім ми пішли. Йоан мало не плакав.

Ось, Учителю, сам перелічи! Я мав трохи дрібних грошей. Однак з цим я пішов до митаря і сказав: "Візьми дрібні гроші назад і дай мені таланти, які тобі дав Ісаак!" Прощаючись, я ще сказав Діомеду: "Пам'ятай, що колишнього Юди вже немає! Тепер я - учень Святого. Поводься так, ніби ти мене ніколи не знав, якщо хочеш жити".

І я мало не уклав Діомеда, бо він дав мені на це недобру відповідь".

"Що ж він сказав?" - запитав Симон мимохіть.

"Він сказав: "Ти учень Святого? В це я ніколи не повірю, або так станеться, що Святий запитає про твою дівчину". Він також

сказав: "Діомед - це старий негідник, світові турботи, але ж ти - нові. Я міг би себе виправити, бо я став тим, ким є як старий. Але ж ти не змінюєшся. Ти таким народився". Це старе стерво, яке Твою владу заперечує, розумієш?"

"Як істинний грек, він говорить багато істин".

"Що ти хочеш цим сказати, Симоне? Кажеш це заради мене?"

"Ні, взагалі. Він належить до тих, котрі золото і серця знають однаково. Він - злодій, шахрай. Одначе в ньому промовляє філософія старого грека. Він знає людину, тварину з усіма суками гріхів, поліпа, який душить добро, порядність, любов та інші речі в собі самому і в людях".

"Але ж він не знає Бога!"

"І ти хотів би його повчати?"

"Я? Так. Чому? Якраз грішники повинні знати Бога".

"Справді, але Вчитель мусить його знати, щоби навчати!"

"Я його не знаю?"

"Мир, друзі мої! Ось ідуть пастухи. Ми не хочемо обтяжувати їхні серця безупинними сварками. Ти порахував гроші? Цього вистачає. Доведи всі свої торговельні справи до доброго кінця. Але повторюю тобі ще раз: уникай брехні, навіть заради доброї мети..."

Увійшли пастухи.

"Друзі, тут є десять з половиною талантів. Не вистачає лише сто динарів, які Юда відрахував для видатків за притулок. Візьміть гроші".

"Ти віддаєш їм усе?" - питає Юда.

"Все. Я не хочу ні гелера з цих грошей. Ми маємо милостиню від Бога і тих, які чесно шукають Його... Найнеобхіднішого нам ніколи не буде бракувати! Вранці підете до в'язниці. Двоє з вас - Йоан і Матей. Симеон із Йосифом підуть до Іллі, щоби йому все повідомити і підготуватися на майбутнє. Ілля знає справу. Потім Йосиф із Левином повинні повернутися. Місцем зустрічі через десять днів будуть Рибальські ворота Єрусалима. Зараз поїмо і відпочинемо. Завтра зранку вирушимо в дорогу. Більше не маю вам що сказати. Незабаром почувете про мене".

Видіння зникає в той час, коли Ісус ламає хліб.

119. ІСУС ПЛАЧЕ ЧЕРЕЗ ЮДУ. СИМОН-ЗИЛОТ УТИШАЄ ЙОГО

Місцевість, в якій затримується Ісус, дуже плодюча. Чудові фруктові сади, багаті на урожай виноградники з важкими гронами, які саме починають наливатися золотими і рубіно-червоними барвами. Ісус сидить в одному з фруктових садів і споживає плоди, які Йому запропонував господар. Мабуть, поговорили вони один з одним до того, бо фермер каже: "Радію, що можу втамувати Твою спрагу, Вчителю. Твій учень розповів нам про Твою мудрість, проте ми хочемо Тебе самого послухати. Через те, що живемо близько біля святого міста, ходимо часто в Єрусалим, щоби продати фрукти й овочі. При цьому ми підіймаємось також до храму, щоби послухати рабинів. Але ж вони не говорять так, як Ти. Відходять і питають себе: "Коли є так, хто може потім врятуватися?" Ти навпаки! Так мені легко біля серця. Хочеться знову стати дитиною, хоча дуже давно подорослішав. Я неосвічений... я не можу краще висловлюватися. Однак Ти мене зрозумієш".

"Так, я розумію тебе. Хочеш сказати, що після слухання слова Божого ти з серйозністю і з досвідом дорослого намагався зберегти у своєму серці простоту, віру і чистоту; що тобі, мов дитині, здається, наче це є без вини і єхидства та повної віри, як тоді, коли на руках мати носила до храму, або як на її колінах молився. Це ти хочеш сказати?"

"Так, саме це. Щасливі ви, бо завжди можете бути при Ньому!" - сказав він потім до Йоана, Симона і Юди, які сиділи на низькій стіні та їли соковиті фіги. А селянин закінчує: "Я щасливий, що хоч на одну ніч можеш бути моїм гостем. Тепер я не відчуваю жодного нещастя, бо Твоє благословення зупинилося в моєму домі".

Ісус відповідає: "Благословення діє і залишається, коли душі є вірними законові Бога і моєму вченню. Інакше ласка пропадає. Бо коли це правда, що Господь як добрим, так і злим дарує сонце і повітря, щоби кращими стали, а погані виправлялися, є також справедливо, що захист батька повертається до кари над поганим, і він через страждання знову приходять до Бога.

"То біль не завжди є шкодою?"

"Ні, приятелю. Дивлячись по-людському, він є чимсь негативним але у надприродному - добрим. Біль збільшує заслуги праведних, які без розпачу й опору витримують його і віддають у покорі як жертву покаяння за власні помилки і за гріхи світу. Це означає спасіння для всіх".

"Біль так важко терпіти!" - каже фермер, до якого приєдналися родичі, приблизно десятеро дітей і дорослих.

"Я знаю, що людині це важко усвідомити. Батько хоче оберегти своїх дітей від болю, бо він знає, як важко терпіти біль. Та це є наслідком провини. Але ж скільки триває земне страждання в людському житті? Лише короткий час. Тільки короткий час, саме коли говориться про ціле життя. Але я кажу: "Чи не краще терпіти короткий час, аніж вічно? Чи не краще терпіти тут, аніж у чистилищі? Не забувайте, що час там у тисячу разів довший. Кажу вам, не проклинайте ваші болі, а визвольте страждання, які повинні називатися краще: "ласки" і "милосердя".

"О, Твої слова, Вчителю! Ми п'ємо їх, як спраглий влітку медову воду з нового глечика. Хочеш завтра нас покидати, Вчителю?"

"Так. Однак я повернуся, щоби тобі подякувати за все, що ти для мене і моїх зробив, і щоби тебе ще раз попросити про хліб і притулок".

"Завжди, Вчителю, знайдеш їх тут".

Іде чоловік з ослом, завантаженим овочами.

"Послухай, коли твій приятель буде супроводжувати... Мій син піде в Єрусалим на великий ярмарок перед Пасхою".

"Іди, Йоане, ти знаєш, що маєш робити. За чотири дні побачимось. Мій мир хай буде з тобою!" Ісус обіймає Йоана і цілує його. Симон робить те саме.

"Учителю, - каже Юда, - якщо дозволиш, я піду з Йоаном. Мені необхідно знову побачити свого приятеля. Він кожної суботи є у Єрусалимі. Я міг би з Йоаном іти до Бетфаге, а потім піти своєю дорогою. Він - приятель моєї родини. Ти знаєш... І моя мати говорила..."

"Я тебе нічого не просив, приятелю".

"Моє серце плаче, що мусить Тебе покидати. Але ж за чотири дні я знову буду біля Тебе. А я так хочу бути Тобі вірним, що це стає Тобі, мабуть, прикрим".

"Іди. За чотири дні зустрінемося при сході сонця біля Рибальських воріт. Будь здоров і - з Богом!"

Юда цілує Учителя і спішить до осла, який важко йде запиленою дорогою.

Вечір опускається на затихлу місцевість. Симон спостерігає за працею людей, що зрошують землю.

Ісус перебуває ще деякий час на своєму місці. Потім піднімається і йде за дім, віддаляючись у сад. Він підходить до місця, де ростуть гранатові дерева між низькими кущами, мабуть, агрусу. Однак я в цьому не зовсім впевнена, бо вони не мають на собі плодів і я точно не знаю листя цих рослин. Ісус ховається за кущами. Він падає навколішки, молиться і нахиляє своє обличчя до землі, ховає його в траві й плаче. Глибокі й стримувані зітхання. Беззвучний, але дуже гіркий плач.

Так минає деякий час, настають сутінки. Однак ще не дуже темно. Я бачу через гілку гарне, чесне обличчя Симона. Він дивиться, шукає і бачить постать Учителя у темно-голубому одязі, що майже не помітний у сутінках. Лише русава голова і до молитви складені руки видають Його.

Симон дивиться щирим поглядом і помічає, що Ісус дуже сумний, оскільки Він часто зітхає. Симон відкриває свої уста, які часто мають фіолетовий колір, і кличе: "Вчителю!"

Ісус піднімає обличчя.

"Учителю, можу підійти?"

Видно, що Симон вражений і сумний. Він не є гарним зовні через оливково-зелену шкіру і глибоко приховані синюваті шрами, що залишилися після хвороби. Однак його погляд надзвичайно добрий, тому будь-які неприємні враження зникають.

"Підійди, Симоне, приятелю!"

Ісус сів у траву. Симон - біля Нього.

"Чому Ти такий сумний, Учителю? Я не Йоан, і не можу нічого для Тебе зробити, що він Тобі робить. Але я хотів би Тебе втішити. Щось болить мене, бо я такий безсилий. Скажи, я, мабуть, в минулі дні завдав Тобі горя, тому Тобі важко бути зі мною?"

"Ні, добрий приятелю! Ти мені сподобався відразу, коли я тебе вперше побачив. Думаю, що ти мене ніколи не примусиш плакати".

"Мій Учителю! Я не гідний Твої довіри! За віком я міг би бути Твоїм батьком, і Ти знаєш, що я завжди прагнув берегти ді-

тей... Дозволь мені любити Тебе, наче б Ти був моїм сином, і щоб я Тобі в цю тяжку годину заступив батька й матір. Ти потребуєш своєї Матері, щоби забути так багато прикростей".

"О, так, моя Мати!"

"Тоді дозволь, поки не зможеш Нею втішатися, Твоєму слугі втішити Тебе. Ти плачеш, Учителю, тому що хтось Тобі не сподобався. Вже кілька днів Твоє обличчя - наче заховане за хмарами сонце. Я спостерігаю за Тобою. Твоя доброта ховає рани, щоби ми не ненавиділи того, який Тебе поранив. Однак ця рана болить Тебе. Скажи, мій Пане, чому не усуваєш від себе причину свого терпіння?"

"Бо це, по-людськи, не корисно, а також порушує заповідь любові до ближнього".

"Ти зрозумів, що я думаю про Юду. Через нього терпиш. Як Ти можеш зносити цього брехуна? Він говорить неправду, навіть не червоніючи. Він фальшивіший, ніж лисиця, і закритіший, ніж сова. Ось він відійшов. Хтозна куди. Скільки ж він має друзів? Мені боляче Тебе покидати, але я хотів би йти за ним і спостерігати... О мій Ісусе! Ця людина... Віддали її від себе, мій Господи!"

"Що має бути, станеться".

"Що Ти хочеш цим сказати?"

"Нічого особливого".

"Ти охоче велів йому відійти, бо його зупинка в Єрихоні Тебе відштовхнула".

"Це правда, Симоне. І я кажу тобі ще раз: що має бути, станеться. Юда є частиною цього майбутнього. Він також мусить бути".

"Але Йоан сказав мені, що Симон-Петро - це щирість і гаряча голова... Чи стерпить він його?"

"Він мусить його стерпіти. Петро також призначений для діла, а Юда - це верстат, на якому він свою частину зробив, або, якщо тобі подобається, школа, в якій Петро більш ніж деінде буде навчати. Добре бути з Йоаном і душу Йоана розуміти, лікарем і пастирем для них бути важче. Юда для вас - жива наука".

"Для нас?"

"Так. Учитель не буде вічно на землі. Він її залишить після того, як з'їсть найчерствіший хліб і вип'є найгіркіше вино. Однак ви залишаєтесь і повинні йти далі по моєму шляху... І мусите це знати.

Світ не закінчується на Вчителіві, а продовжується - аж до остаточного повернення Христа й Останнього суду над людьми. Істинно кажу тобі, що на одного Йоана, одного Петра, одного Симона, одного Якова, одного Андрія, одного Филипа, одного Вартоломея і на одного Тому буде щонайменше по сім Юдів, і ще більше, ще більше..."

Симон обмірковує і мовчить. Потім каже: "Пастухи добрі. Юда не звертає уваги на них. Але ж я люблю їх".

"Я люблю і хвалю їх".

"Це прості душі".

"Юда - міщанин".

"Це його єдине виправдання. Однак багато людей виросло в місті й, не зважаючи на це... Коли Ти хочеш відвідати мого приятеля?"

"Завтра, Симоне, дуже охоче, бо ми будемо самі, ти і я. Думаю, це має бути освічена людина, як ти".

"Він дуже страждає тілесно і ще більше - серцем. Учителю, я хотів би Тебе про щось попросити: якщо він сам не бажатиме говорити про журбу, не питай у нього про родину!"

"Я не робитиму цього. Я прийшов задля страждаючих, але не змушую до жодних подробиць. Горе також має свою стриманість..."

"І я не ставився до цього уважно... але засмучувався цим".

"Ти - мій приятель і пізнав причину мого болю. Я хочу бути для твого приятеля невідомим рабином. Якщо б він мене краще пізнав, тоді... Ходімо! Уже ніч. Не примушуймо наших добродіїв чекати, вони втомилися. Зранку вирушимо в дорогу до Витанії".

120. "ДОБРІ Й ЗЛІ ПЕРЕБУВАЮТЬ МІЖ СОБОЮ У ТАКОМУ Ж СТОСУНКУ, ЯК АПОСТОЛИ ДО ЮДИ"

Потім Ісус каже: "Дорогий Йоане, як часто я обличчям до землі плакав за людей. І ви хотіли б мені в горі поступитися? Добрі й злі перебувають між собою у такому ж стосунку, як апостоли до Юди. Однак також вам, усім кажу, що турбота про душі є довір-

ливою, необхідною, щоб спостерігати і навчати Юду! Ви всі є Петром, ви - пастирі! Ви також мусите в'язати і спасати. Необхідно стільки спостережливості, стільки єднання з Богом, стільки живого навчання і стільки порівнянь з методикою вашого Вчителя, щоби бути такими, якими ви повинні бути!

Декому здаватиметься непотрібним, по-людськи неможливим те, чого я навчаю. Є такі, що заперечують людські аспекти життя Ісуса, вони хочуть зробити з мене істоту, яка стоїть ніби поза людським життям і є тільки божественною. Де перебуває тут найсвятіший рід людського тіла? Я справді був Людиною серед людей. Я був Людиною. І тому мене болить зрада і невдячність. Але втішаюся усіма, котрі мене любили або до мене наворачалися. Тому приходжу у відчай і плачу перед душевною слабкістю Юди. Я здригаюся і плачу перед мертвим приятелем. Але я знав, що кликатиму його назад до життя, і втішаюся тим, що побачу його вже в душі перед дверима пекла. Але тут... тут я мав злого духа перед собою. Більш нічого не можу про це сказати.

Ти, Йоане, іди за мною! Зробімо також людям цей подарунок. А потім... блаженні, котрі слово Боже слухають і намагаються все робити, що Він вимагає. Блаженні ті, які хочуть мене пізнати, щоб мене любити! В них і для них буду я благословенням..."

121. ЗУСТРІЧ ІСУСА З ЛАЗАРЕМ У ВИТАНІЇ

Світлий літній день. Сонце піднімається над горизонтом, усміхається землі. Нечою росою. Здається, наче нічні зірки стали порохом, який ніби золотом, і коштовне каміння блищить на всіх стеблинах, навіть на розсіяних по землі каменях нагадує діамантову пудру чи золоті скалочки.

Ісус і Симон обрали шлях, який з головною дорогою утворює кут. Вони наближаються до чудових фруктових садів, полів, рослини яких вже в зріст людини і котрі незабаром треба косити. На інших віддалених полях показуються лише великі червоні плями маку-самосія.

"Ми в маєтку мого приятеля. Бачиш, Учителю, віддаль одповідає узаконеній милі. Я ніколи не дозволив би собі ввести Тебе в оману. Позаду цього фруктового саду є паркан, а за ним - будинок. Я привів Тебе сюди коротшим шляхом, щоб покоритися розпорядженню".

"Твій приятель, напевно, дуже багатий".

"Так. Однак не є щасливим. Його родина має також в іншому місці маєток".

"Чи він фарисей?"

"Його батько не був ним. Він... дуже вірний Закону. Я б сказав, що він справжній ізраїльтянин!"

Ісус та Симон підійшли до високого муру. Там росли дерева і кущі, поміж якими ледве виднівся будинок. Грунт тут утворює невеликий підйом, однак не так сильно, щоб неможливо було дивитися в сад, який є дуже гарним, його можна назвати парком.

Вони йдуть навколо виступу. Перед муром - духмяні кущі троянд і жасмину. Тут великі ворота з кованого заліза, зроблені в художньому стилі. Симон вдаряє бронзовою стукалкою.

"Це ще надто рано, щоб входити, Симоне", - зауважує Ісус.

"О, мій приятель встає з сонцем, тому що знаходить втіху лише у своєму саду або серед книжок.

Ніч для нього є мукою. Не чекай довше, Учителю, аби принести йому радість своїм приходом!"

Слуга відчиняє ворота.

"Есею, вітаю тебе, скажи своєму господареві, що прийшов Симон-ревнитель із приятелем".

Слуга поспішно відходить після того, як велів увійти і привітав їх словами: "Слухаюся. Увійдіть, дім Лазаря відкритий для всіх!"

Симон добре орієнтується; він не обирає центральний прохід, а поміж живоплотом із трояндових кущів - і підходить до зарослої жасмином альтанки.

Виходить Лазар. Він дуже змарнілий і блідий, таким я його завжди бачила... дуже великий, з коротким гладким волоссям і бородою, яка лише трохи прикриває підборіддя. Він багато одягнений, і йде старанно, як той, кого болять ноги. Бачить Симона, вітає ласкавим жестом, а потім йде, наскільки може, назустріч Ісусові, кидається Йому до ніг і цілує кайму Його одежі, кажучи:

"Я невартий такої честі. Але оскільки Твоя святість принижується аж до моєї злиденності, заходь, мій Господи, заходь і будь Паном у моєму скромному домі!"

"Встань, мій приятелю, і прийми мій мир!"

Лазар піднімається, цілує руки Ісуса й оглядає Його не без цікавості, сповнений пошани. Вони йдуть разом до будинку.

"Я дуже чекав Тебе, Вчителю! Кожного ранку говорив собі: "І сьогодні я не бачив Його".

"Чому чекаєш мене, сповнений туги?"

"Чому?.. Чого очікуємо ми в Ізраїлі більше, ніж Тебе?"

"І ти думаєш, що я є очікуваним?"

"Симон ще ніколи не говорив неправди. Він також не є людиною, яка перебільшує або охоплена туманом брехні. Вік і недуга дали можливість йому визріти до мудреця. А потім... Коли він Тебе не розпізнав би на правді Твоєї справи, тоді промовили б Твої справи і оголосили б Тебе святим. Хто справи Бога виконує - той мусить бути людиною Бога. Мій приятель прийшов до Тебе, притягнутий вісткою Твоїх чудес, він же пережив чудо на собі. Я знаю, що Твій шлях позначений подальшими чудами. Чому ж я не повинен вірити, що Ти є очікуваним? О, це так солодко - вірити в добре. При багатьох злих учинках ми мусимо вдавати, ніби вони добрі... з любові до миру... тому що ми їх не можемо змінити, при багатьох лукавих словах, здається, висловлюється пошана, похвала, добродушність, проте сарказм чи іронія - це... отрута, покрита медом. Ми повинні діяти добре, хоча про отруту, глузування і суперечки знаємо. Мусимо так робити, бо ніщо інше не є можливим, тому що ми слабші супроти сильного світу і єдині проти світу, який до нас вороже налаштований. Отож, чому не думати про добре? Крім того, час сповнений і ознаки часу - тут. Те, чого ще може не вистачати нашій совісті, підводить нас з нашої волі до думки, що час очікування закінчився і Спаситель, Месія - тут... Він приносить спокій для Ізраїлю і для дітей Ізраїлю. Той, що нашу смерть зробить вільною від жахів, бо ми знаємо, що спасенні, що можемо жити без болю й туги за нашими померлими..."

"Чи давно помер твій батько?"

"Три роки тому помер батько і сім років, відколи померла моя мати... Однак з деякого часу я вже не сумую за нею. Я також хотів би там бути, де, надіюся, вони є... в очікуванні Неба".

"Тоді не мав би ти Месію гостем".

"Це правда. Тепер мені ліпше, ніж їм, оскільки я маю Тебе... І серце може насолоджуватися цією радістю. Заходь, Учителю! Вияви мені честь, що мій дім є Твоїм домом! Сьогодні - субота, на жаль, не можу на Твою честь запросити приятелів..."

"Я цього не бажаю. Сьогодні я тільки для твого приятеля Симона тут, який є і моїм приятелем".

Вони увійшли до гарної зали, де слуги стояли вже напоготові й зустрічали гостей.

"Прошу йти за ними, - каже Лазар. - Так зможете освіжитися перед сніданком".

І в той час, коли Ісус із Симоном ішли в інше приміщення, Лазар дав слугам вказівки. Я усвідомлюю, що це багатий, навіть панський дім.

Ісус п'є молоко, яке йому наливає Лазар, оскільки він сам сідає до сніданку.

Я чую, як Лазар, звертаючись до Симона, каже: "Я знайшов людину, що готова придбати твої багатства за ціну, яку запропонував твій представник. Я не хочу опускати жодної драхми".

"Він також згідний виконати мої умови?"

"Він приймає все, щоб лише мати маетки; я також задоволений, тому що знаю, хто буде моїм сусідом. Але ж ти не хочеш бути присутнім при продажу, міг би він також для тебе залишитися відомим. Я прошу тебе це бажання узяти до уваги".

"Я не повинен проти цього заперечувати. Ти, мій приятель, мене представлятимеш, те, що ти робиш, завжди добре. Достатньо, що мій вірний слуга не буде виставлений на вулицю... Учителю, я продаю, і дуже щасливий, що не маю того, що Тобі не служити. Але ж у мене є старий вірний слуга, єдиний, улюблений, і який мені, як я вже Тобі казав, під час мого роз'єднання завжди помагав і управляв моїми маетками як своєю власністю. Він робив це з допомогою Лазаря і маетки тим самим утримував, щоби трохи в моїй біді допомагати. Тепер було б несправедливо цього слугу вигнати на вулицю. Тому я постановив, що малий дім на краю маетку повинен належати йому, і частина суми від продажу має бути передана для його майбутніх потреб. Старі, знаєш, є наче площі. Після того, як вони на тому самому місці прожили, страж-

узяти до себе, бо він добра людина. Однак я надав перевагу тому, щоби справу так вирішити. Тоді старий буде менше терпіти".

"Ти також добрий, Симоне. Якби всі були такі справедливі, як ти, то моє завдання було б простіше", - зауважує Ісус.

"Чи знаходиш світ підступним, Учителю?" - питає Лазар.

"Світ?.. Ні! Сили світу - диявола! Якби не був він володарем сердець і не мав би їх у своїй владі, - не зустрічав би я опору. Однак зло є проти добра, і я можу в кожному перемагати зло, щоб вкладати добро, чого не всі бажають".

"Це правда. Не всі бажають цього, Вчителю. Які слова Ти знаходиш для винних, щоби їх переконати, їх прихилити? Слова суворого зауваження, як ті, що їх ми в історії Ізраїлю часто зустрічаємо і які останній з попередників уживав... або слова милосердя?"

"Я виявляю любов і милосердя. Думай про це, Лазаре, про будь-кого, хто загинув і має від любові більше сили, ніж прокляття".

"А коли любов висміюється?"

"Далі любити... Лазаре, чи знаєш ти місцевості, в яких зрадницька земля необережних проковтує?"

"Так, я про це читав, бо в моєму стані читаю багато з пристрасті й щоби довгі безсонні ночі скоротити. Я знаю, таке є в Сирії, Єгипті, а також біля Халдеї. І мені відомо: вони більше того не віддають, що проковтнули. Один римлянин казав, начебто це надувачі пекла, в яких живуть поганські чудовиська. Це правда?"

"Ні. Це тільки особливі властивості земної поверхні. Олімп з цим не робив нічого. І коли більше не вірять в Олімп, будуть вони далі існувати, тільки точніше пояснюватимуть це, не міняючи щонебудь у факті.

Тепер питаю тебе: коли ти про це читав, знаєш також, напевно, як можна порятуватися, коли туди попадеш".

"Так, із закинутим канатом, жердиною або гілкою. Іноді вистачає малого предмета, щоб зануреному дати мінімум часу затриматися, який йому дозволяє зберегти спокій і без хвилювання очікувати дальшої допомоги".

"Ну, добре: грішник, одержимий присмоктується зрадницькою землею, яка на поверхні має квіти, а під нею - мул. Думаєш, той, хто знає, що означає відправлятися лише з власним атомом у во-

лодіння сатани, зробив би це? Але він цього не знає... І потім, або його паралізує переляк і отрута злого, або він божеволіє, щоби врятуватися, захищається руками і занурюється внаслідок цього глибше в мул; б'ється далі навколо себе, викликає важкі хвилі й прискорює цим своє потопання. Любов - це канат, сук, гілка. Треба наполягати, поки він їх досягає... Одне слово... одне вибачення... одне прощення, яке більше важить, ніж провина...

Лазаре, чи знаєш, яку силу має прощення? Тому, хто прощає, воно на поміч приносить Бога. Ти багато читаєш?"

"Дуже багато. Я не знаю, чи це добре. Однак через хворобу й інші справи чимало моїх людських талантів приховано; залишились мені тільки пристрасті: квіти і книжки, дерева, а також коні. Я знаю, що мене тому критикують. Але ж я не можу в своєму стані (він показує на грубо напухлі, закутані ноги) ні пішки, ні на ослі відвідати свої маєтки. Я мушу їхати возом. Саме тому придбав собі коней і дуже люблю їх. Але ж коли Ти говориш, що це не є добре, - я їх продам".

"Ні, Лазаре, ці речі не шкодять. Шкодить тільки те, що непокоїть духа і віддаляє його від Бога".

"Це, Учителю, я хотів знати. Я багато читаю. Маю тільки цю відраду. Я допитливий. Думаю, що краще пізнати зло, ніж його робити; краще читати, ніж... інші речі робити. Однак читаю не тільки наші книги. Я люблю також знайомитися зі світом інших, і Рим, і Афіни мене притягують. Тепер я знаю, скільки зіпсутих звичаїв пройшло через Ізраїль, поки він з'єднався із Сирією і Єгиптом, і скільки лиха приніс нам еллінський уряд. Не знаю, чи людина може собі так багато нещастя завдати, як Юда (Макавей) собі і нам, своїм синам, заподіяв. Однак, що думаєш про це? Я хотів би, щоби Ти мене наставляв. Ти, котрий є не лише Учителем, але й Словом Божої мудрості".

Ісус спостерігав за ним протягом декількох хвилин проникливим поглядом. Відчувається, що цей погляд пронизує стомлене тіло Лазаря, досліджує його серце, ще раз усе перевіряє і хтозна-що бачить. Нарешті Ісус каже: "Збивають з пантелику тебе такі книги? Віддаляє це од Бога і Його Закону?"

"Ні, Вчителю. Змушує мене до порівняння між нашим істинним Богом і фальшивими, поганськими богами. Я дивлюся на ге-

ів Ізраїлю, його праведних патріархів і пророків і порівнюю їх із суворими постатями інших народів. Я порівнюю нашу філософію обдумую мудрість Святого Письма - з убогою грецькою і римською філософією, в яких спалахує полум'я, проте справжній вогонь не горить і не світить, як у книгах нашої мудрості. Потім схиляюсь у ще глибшій почиті в душі, щоби нашого Господа боготворити через події, особи і наші книги".

"Тоді читай, для тебе може бути корисним вивчати поганський світ. Осаду поганого і зародків душевного розкладу немає у тобі. Тому можеш читати. Справжня любов, що її маєш до свого Бога, світські зародки, які могли б у тобі породити такі книги, робить неефективними. В усіх діях людини є схильність до доброго і злого. Любити - не гріх, коли люблять праведно. Працювати - не гріх, коли працюють, якщо це дозволено. Заробляти - не гріх, коли задовольняються справедливою платнею. Вивчати - не гріх, коли студії не умиртвлюють у нас думки про Бога. Однак гріхом є служити старшому, коли це відбувається з корисливості.

Тепер ти переконаний, Лазаре?"

"Так, Учителю. Я вже інших про це питаю, і вони мене з тієї причини зневажали. Але Ти даєш мені світло і мир. О, якби всі могли Тебе почути! Ходи, Учителю! Під листям жасмину є свіже повітря і спокій. Приємно в очікуванні вечора відпочивати у прохолодній тіні".

Вони виходять, відіння закінчується.

122. ІСУС ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЄРУСАЛИМА І СЛУХАЄ У ХРАМІ ЮДУ ІСКАРІОТА. В ОЛИВКОВОМУ САДУ

Ісус із Симоном у Єрусалимі. Вони проштовхуються крізь натовпи торговців з мулами. Ісус каже: "Дозволь нам спочатку увійти в храм, перш ніж підемо в Гетсиманію. Молімося до Отця в Його домі!"

"Тільки це, Вчителю?"

"Тільки це. Я не можу затримуватися. Завтра вранці біля Рибальських воріт - зустріч, і якщо юрба натисне, не зможу дістатися туди без перешкод. Я хотів би бачити інших пастухів. Я розподілю їх як вірних пастирів у всій Палестині, щоби вони скликали ягнят і відомим став володар отар, щонайменше, його ім'я, щоби, коли я назву це ймення, всі вони знали, що я є господарем отари, і всі до мене прийдуть, щоб стати улюбленими".

"Це чудово - мати такого володаря, як Ти. Ягнята будуть Тебе любити".

"Овечки, але не барани. Після відвідин Йони підемо до Назарета, в Капернаум. Симон-Петро та інші страждають од моєї відсутності. Ми відшукаємо їх, на їхню і нашу радість. Літо також сприяє цьому. Настала ніч для спокою, а є чимало тих, які надають перевагу спокою для пізнання істини. Людино, о людино!

Людина забуває, що має душу, думає і піклується тільки про тіло. Сонце протягом дня безжальне. Воно заважає планам подорожуючих. Світило приводить у сон дух і тіло, так втомлює їх. Підемо й навчатимемо в спокійній, завжди зеленій і багатій на воду Галилеї. Чи ти був колись там?"

"Раз проїздом і взимку, при одній з моїх клопітливих поїздок від одного лікаря до іншого. Мені подобалось там".

"О, там гарно завжди! Взимку також, але влітку там ніби ангельські ночі. Здається, наче вони створені для польотів ангелів, такі білі. Озеро... озеро, оточене горами, мовби створених для того, щоби до душ, які шукають Бога, від Бога говорити. Воно є частиною неба, яке впало посередині в зелену місцевість, і небо віддзеркалюється в ньому зі своїми зірками і цим збільшує їх, наче хоче пропонувати Творцеві зірки на таці з сапфіру. Оливкові дерева ростуть неподалік від берега і на них повно-повнісінько соловейків. Вони також співають хвалу Творцеві, який дає їм можливість жити в цьому чудовому мирному краю.

А мій Назарет! Для поцілунку сонця розстелений, білий, зелений, він усміхається між двома велетами, великим і малим Гермоном, і в підніжжі гір, які оточують Тавор. Одна гора з ніжними зеленими схилами, що спрямовують погляд уверх, до володаря, до Гермона. Свою засніжену голову ця гора часто підносить до сонця, і гарно, коли вершина занурюється у рожево-червоне небо,

тоді коли на протилежному боці в певний час і при яскравому сонячному освітленні видно голубий Карміль, всі жилки в мрамурі потоки води, ліси і поляни виблискують своїми барвами. Проте за перших сонячних променів вони наче аметисти. Увечері нагадують берил, бо місяць купає їх у сяйві свого світла, вони - наче великий сардонікс. А на півдні - родючий, багатий на листя килим рівнини Ездрелон.

А далі... далі, Симоне! Цвіте квітка! Квітка, яка самотньо світить і пахне в чистоті й любові для свого Господа і Його Сина! Там - моя Мати, і ти упізнаєш Її, Симоне, і мені потім скажеш, чи на цій землі існує якесь інше створіння, яке їй, також в людській чарівності, рівняється. Вона - гарна, однак все від того перевершується, що випромінює Її душа. Якби Вона з жорстокої людини зняла покров, спотворила і їй скитання присудила, то була б завжди царицею в царському вбранні, бо свою святість Вона оточила б покровом величі. Світ багато поганого може мені заподіяти, проте все вибачу я світові, бо щоби прийти на світ і щоби його спасти, у мене є Вона: мужня і велика Цариця світу, якої світ не знає, але через яку світові щастя діалося і в усіх віках даватиметься.

Ось прийшли ми до храму, звернімо увагу на юдейську форму культу! Але насправді скажу тобі, що істинним домом Бога, святим кивотом, є Її серце, покров і чисте тіло, яке прикрашає добротність".

Вони увійшли і подалися на першу терасу; пройшли через галерею і опинилися біля другої тераси.

"Учителю, подивися, там Юда, посеред людей! Між ними також фарисеї і синедріонці. Я хочу піти і послухати, що він каже. Дозволиш?"

"Іди. Я почекаю на тебе біля великих воріт".

Симон поспішно відходить і стає так, щоб чути, не будучи поміченим.

Юда говорить з великим переконанням:

"...і тут є особи, яких ви всі знаєте і поважаєте, і які вам можуть сказати, ким я був. Нині я вам кажу: Він мене перемінив. Я є першим спасеним. Серед вас багато шанує Христителя. Він також поважає Його і називає "святим, котрий сповняє місію, як Ілля, але його перевершує". Цей Христитель називає Його Агнцем Божим і присягається, що бачив, як Він був коронований вогнем духа, коли голос з Неба назвав Його "улюбленим Сином Бога,

якого повинні слухатися". Він - Месія. Це Він! Присягаюся. Я не є неосвіченою людиною і не дурень. Він - Месія! Я бачив Його вчинки і чув Його слова. І я кажу вам: це Він, Месія. Чудо слухається Його, наче раб господаря. Хвороби і нещастя зникають як мертві речі, а залишається здоров'я і радість. Душі змінюються ще більше, аніж тіла. Ви можете це на мені побачити. Не маєте ви хворих, страждань, щоб лікувати? Якщо так, тоді приходьте завтра при сході сонця до Рибальських воріт. Він там буде і робитиме вас щасливими. Тим часом я від Його імені подаю вбогим цю допомогу!"

Юда дає монети двом калікам і трьом сліпим і змушує, на решті, стару жінку взяти решту монет. Потім він прощається з натовпом і залишається разом з Йосифом з Ариматеї, Никодимом і трьома іншими особами, яких я не знаю.

"О, тепер в мене йде добре, - вигукує Юда. - Тепер не маю нічого. Так, як Він цього хоче".

"Дійсно, я не впізнаю тебе. Думав, це - жарт. Але ж ось бачу, що це для тебе серйозно", - мовить Йосиф.

"Так! Я перший, хто не впізнає себе. В порівнянні з Ним я ще бридка хижа тварина. Однак я вже себе дуже змінюю".

"І ти тепер не будеш більше належати до храму?" - питає якийсь незнайомиць.

"О ні, я належу Ісусові. Хто до Нього наближається, не може іншого любити. Тоді людина не бажає нічого більше, тільки Його".

"Він уже не прийде сюди?" - питає Никодим.

"Напевно, прийде, але ж не тепер".

"Я хотів би Його почути".

"Він уже на цьому місці говорив, Никодиме".

"Знаю.... Однак тоді я був з Гамаліїлом; я Його бачив, але не залишився тут стояти".

"Що казав Гамаліїл, Никодиме?"

"Він казав: "Якийсь новий пророк!"

"А ти йому нічого не розповідав про те, що я тобі говорив, Йосифе? Ти ж приятель..."

"Я сказав йому про те, але він одповів мені: "Ми маємо вже Христителя, а за ученням мудрих мужів, треба, щоб минуло найменше сто років, аби підготувати народ до приходу Царя".

"Думаю, менше, - додав він, - бо час сповнився". Тоді він закінчив: "Усе-таки не можу припускати, що Месія появиться в такий спосіб. Одного дня я гадав, що об'явлення Месії починається відтепер, тому що Його перша поява подібна до блискавки з неба. Тоді, однак, настало велике мовчання, і я думаю, що помилвся".

"Спробуй ще раз поговорити з ним про це. Якби Гамаліїл був біля нас, а ви - біля Нього..."

"Я цього вам не раджу, синедріон є могутнім, а Анна керує ним з хитрістю і пожадливістю. Якщо твій Месія хоче жити, то раджу Йому залишитися непоміченим або щонайменше здобути визнання у влади. Однак є ще Рим..."

"Якби синедріон слухав Його, то прийняв би віру Христа".

Незнайомці сміються і заперечують: "Юдо, ми думали, ти змінився. Коли те, що про Нього говориш, правда, як можна вважати, що синедріон прийме Його? Ходи, ходи, Йосифе! Так краще для всіх. Хай Бог оберігає тебе, Юдо! Тобі це потрібно!" Вони пішли, Юда з Никодимом залишилися.

Симон повертається до Ісуса: "Вчителю, я згрішив лихослів'ям у думках і словах. Ця людина заплутує мене. Бачу в Юді Твого ворога. А тепер я почув, як він про Тебе говорить, що тільки де-хто з нас робить, особливо тут, де ненависть привела б учня перед Учителем до мовчання, як він убогим давав милостиню і намагався переконати членів синедріону..."

"Я радий, Симоне, що ти побачив його в цей момент. Ти повинен про все розповісти тим, які йому не довіряють. Хвалімо Господа за радість, яку ти мені даруєш, бо щиро зізнаєшся: "Я згрішив", а також за радість про учня, якого вважаєш ницим, але його вчинок свідчить, що це неправда".

Вони довго моляться і згодом виходять із храму.

"Він тебе не бачив?"

"Ні, я упевнений".

"Не кажи йому нічого про мене. Він має дуже хвору душу. Похвала лише зашкодить йому, як важко хворому на шлунок - гаряча страва. Коли б він знав, що хтось його при цьому бачив, то хвалився б цим, було б гірше. Бо там, де гордовитість має доступ..."

"Я мовчатиму. Куди ми йдемо?"

"До Йоана. Він буде до цього спекотного часу дня у домі в оливковому саду".

Вони йдуть повільно, шукаючи тіні, бо сонце вже тепер сильно обпалює. Покидають заповищене передмістя, ідуть до воріт міського муру, доходять через засліплені сяючим сонячним світлом поля до оливкового саду і, нарешті, до будинку.

У прохолодній, затемненій завісою кухні дрімає Йоан. Ісус кличе: "Йоане!"

"Ти, Вчителю? Я Тебе сподівався побачити аж увечері".

"Я прийшов раніше. Як же тобі було наказано, Йоане?"

"Як ягняті, що загубило пастуха. Я говорю всім про Тебе, бо коли я про Тебе говорю, думаю, що Ти біля мене. Я розповідав деяким родичам, знайомим і приятелям про Тебе. Також Анні... Я говорив каліці, який став моїм приятелем після того, дав йому декілька монет. Також я звернувся до бідної жінки віку моєї матері, що стояла серед жінок біля головного входу і плакала. Я запитав її: "Чому плачеш?" Вона відповіла: "Лікар мені сказав: "Твоя донька має туберкульоз. Змирися з тим. Із настанням перших жовтневих гроз вона помре". У мене лише одна дитина; вона гарна, добра, їй п'ятнадцять років. Дівчина має навесні вийти заміж, і замість весільного свята буду змушена готувати труну".

Я сказав їй: "Мені відомий Лікар, який зможевилікувати твою доньку, якщо ти маєш віру".

"Ніхто вже не зможе їй допомогти. Три лікарі це сказали. Вона плює кров'ю".

"Мій Лікар, - відповів я, - не такий, як інші. Він зцілює не ліками, а своєю силою. Він - Месія".

Почувши це, інша жінка сказала: "О, тоді ти мусиш вірити, Елідо. Я знаю сліпого, котрий через Його допомогу став зрячим".

Також є вагітна жінка, більше недовірлива, вона чекає на Тебе... Чи добре це?"

"Ти добре зробив. Як звечоріє, підемо до твоїх приятелів. Ти не бачив Юди?"

"Ні, Вчителю, однак він послав мені харчі й гроші. Я все віддав убогим. Він велів мені сказати, що я міг би для себе це використати".

"Це правда, Йоане. Завтра підемо до Галилеї..."

"Я радий цьому, Вчителю. Я думаю про Симона-Петра. Хто знає, як він на Тебе чекає. Підемо ми також до Назарета?"

"Так, побачимо там Петра, Андрія і його брата Якова і трохи затримаємося".

"О, тоді ми залишимося в Галилеї?"

"На деякий час".

Йоан ошасливлений. На цьому завершується видіння.

123. ІСУС РОЗМОВЛЯЄ З ВОЇНОМ ОЛЕКСАНДРОМ БІЛЯ РИБАЛЬСЬКИХ ВОРІТ

Знову схід сонця. Нетерпеливе чекання ослів і торговців перед зачиненими воротами. Я бачу Ісуса з Симоном та Йоаном. Торговці оглядають їх. Сюди приходить також вартовий. Коли ворота відчиняються, він бачить Ісуса і вітає Його: "Вітаю, галилею! Скажи цим неспокійним, що вони повинні бути менш бунтівливими! Ці люди скаржаться на нас. До того ж вони завжди неслухняні й проклинають нас. При цьому запевняють, що так вчить їхня релігія. Що це за релігія, яка велить бути непокірними?"

"Змилуйся над ними, солдате. Вони - люди, які у своєму домі мають непроханого гостя, котрий сильніший від них. Язык і впертість - їхня єдина зброя".

"Так, але ж ми повинні виконувати обов'язок, мусимо їх карати. Тому будемо небажаними гостями".

"Маєш рацію. Ти мусиш сповняти свій обов'язок. Тільки завжди виконуй його з людяністю. Думай: "А що робив би я, коли б був на їхньому місці?" Ти відчуватимеш співчуття до пригноблених".

"Я слухаю охоче, коли Ти говориш. Ти не маєш ні зневаги, ні пихи. Інші палестинці плюють на нас, ображають і виявляють свою відразу до нас".

"Людина є людина, воїне!"

"І вона - фальшивіша, ніж мавпа. Не є приємним жити серед людей, котрі постійно, наче змії, у засідці. Ми також маємо родини, матерів, жінок і дітей, і життя є для нас дорогим".

"Якби кожний про це думав, не було б ненависті. Ти говорив про релігію? Я відповідаю тобі: Святою є та релігія, перша заповідь якої вимагає любові до Бога і до ближніх, релігія, яка вчить покори перед законом, навіть коли він виданий ворожою державою.

Брати мої в Ізраїлі, ніщо не відбувається без волі Господа. Утиски є нечуваною бідою для народу, однак, коли б цей народ перевірів себе, то погодився б, що всього цього він заслужив через невгодне Богу життя. Згадайте пророків. Як часто вони говорили про це! Як часто доводили на минулих, сучасних і майбутніх подіях, що батько карає невдячного сина! Пророки навчали, як можна кару відвернути: через повернення до Господа. Не повстання, не війни лікують рани, висушують сльози й ламають кайдани, а тільки життя в праведності. Тоді приходиться Бог на поміч. І що може зброя і військо супроти величі ангельських громад, котрі борються за праведників? Чи будемо покарані? Чи живемо у справжньому Божому синівстві, тому Господь не карає? Не обтяжуйте свої кайдани новими гріхами! Не чиніть так, щоби погани вважали вас невірними чи ще гіршими, ніж вони, заради вашого життя. Будьте народом, якому Господь дав Закон. Виконуйте його! Живіть так, щоби гнобителі поклонялися перед вашими кайданами і казали: "Вони не підкорилися нам, вони таки більші за нас, великі за кількістю, грішми, озброєнням, силою: це величина, яка має свій початок у Бозі. Тут засяяло Господнє батьківство всеосяжного, святого і могутнього Господа. Тут знак істинного божества, яке проявляється в їхніх діях. Подумайте над цим, тоді осягнете правду істинного Бога і віддалитесь од помилки. Будь-хто, також найбільшій, неосвічений в народі Господа, може бути вчителем поганина, навчати прикладом свого життя; він може через свої учинки проповідувати поганам Бога. Ідіть, мир вам!"

"Юда запізнився, як і пастухи", - зауважив Симон.

"Чекаєш когось, галилеяцю?" - запитує солдат, що уважно слухав.

"Приятелів".

"Іди в прохолодний вхід воріт! Сонце пече вже в перші години дня. Поспішаєш до міста?"

"Ні, я повертаюся після Галилеї назад".

"Пішки?"

"Пішки. Я ж убогий".

"Маєш жінку?"

"Я маю Матір".

"Я також... іди, якщо ти нас не зневажаєш, як інші!"

"Тільки гріх викликає в мене огиду".

Вояк замислено розглядає Ісуса і сповнений захоплення: "З Тобою ми матимемо труднощі... Над Тобою ніколи не буде підніматися меч. Ти добра людина. Але інші!.."

Ісус тепер у напівтіні воріт. Йоан сидить на кам'яній брилі, яка служить за лавку.

"Як називаєшся?"

"Ісус".

"О, то Ти той, який творить чуда з хворими?! Я гадав, що Ти лише чародій. Ми також маємо одного, і досить доброго. Невже тут є деякі... але ж наші не лікують хвороби. Як Ти це робиш?"

Ісус усміхається і мовчить.

"Застосовуєш магічні формули? Маєш мазі з кісткового мозку мертвих, порох із висушених змій, магічні камені з їхніх лігвиць?"

"Ні. Я маю лише свою силу".

"Тоді Ти справжній святий. Ми ж маємо лише магів і ворожок, декотрі з них роблять чуда; кажуть, що вони найсвятіші. А Ти віриш в це? Вони гірші, аніж інші".

"Чому ж ви їх шануєте?"

"Через те, що... ну так, тому, що це релігія Риму. А коли підданий не шанує релігії своєї держави, як він може шанувати кесаря, батьківщину та інші речі?"

Ісус проникливо дивиться на вояка.

"Ти вже досяг успіхів на шляху до справедливості. Роби так далі, воїне, і розумітимеш те, що твоя душа передчуватиме, хоч і не зможеш цього пояснити".

"Душа! А що це?"

"Коли ти помираєш, куди йдеш тоді?"

"Цього я не знаю. Коли помираю як герой, потрапляю на вогнище героїв; коли помираю як бідний старець, як ніщо, тоді зогниваю, мабуть, у своїй хаті або на краю дороги".

"Це має значення для тіла. Але ж душа, куди вона йде?"

"Не знаю, чи всі люди мають душу".

"Кожна людина має душу. Це те, що відрізняє людей од тварин. Хотів би ти бути як кінь, як птиця, як риба?.. М'ясо, що після смерті зігниває?"

"О ні! Я людина, і радий цьому. То де ж душа, яка вона?"

"Вона не має тіла. Одначе існує. Вона в тобі. Душа приходить від Того, хто створив світ, і повертається після смерті тіла до Нього".

"До Бога Ізраїлю, за вашою релігією".

"До єдиного Бога, одного, найвищого Господа і Творця Всесвіту!"

"Має бідний вояка, як я, душу, що повертається до Бога?"

"Так, також бідного воїна і його душу матиме Господь за приятеля, якщо вона завжди була доброю, або буде Бог Суддею, коли була злою".

"Учителю, прийшов Юда з пастухами і жінками. Якщо я добре бачу, разом з ними також дівчина", - каже Йоан.

"Я їду, вояко. Живи як добра людина".

"Я Тебе більше не побачу? Я хотів би ще про одне запитати."

"Я залишуся до вересня в Галилеї. Приходь! У Капернаумі або в Назареті зможуть тобі всі сказати де я. В Капернаумі питай про Симона-Петра. В Назареті - про Марію Йосифову. Це моя Мати. Прийди, я розповім тобі про істинного Бога".

"Симон-Петро... Марія Йосифова... Я прийду, як лише зможу. А коли Ти повернешся, тоді пригадай собі Олександра. Я належу до військової частини Єрусалима".

Юда і пастухи підійшли до входу воріт.

"Мир усім вам", - каже Ісус. Він хотів би більше сказати, однак ніжна, усміхнена дівчина проривається крізь натовп і кидається Йому до ніг: "Благослови мене, Учителю і Спасителю, цілуй Тебе!" - і вона цілує Йому руки.

"Іди, будь веселою і доброю! Будь лише чесною донькою, а пізніше тямущою і доброю матір'ю! Навчай своїх майбутніх дітей в моєму імені й у моїй науці. Мир з тобою і твоєю матір'ю! Мир і благословення зі всіма тими, які є радістю Бога! Мир також тобі, Олександр!"

Ісус віддаляється.

"Ми запізнилися. Але ці жінки нас затримали, - пояснює Юда. - Вони були в Гетсиманії і хотіли Тебе бачити. Ми вирушили, щоби

йти з Тобою. Однак Ти вже пішов, а ці жінки були тут. Ми хотіли знову вирушити, однак вони були надокучливіші, ніж мухи; хотіли так багато знати... Ти освятив дівчину?"

"Так".

"І говорив з римлянином?"

"Так, він має добре серце. Цей чоловік шукає істину".

Юда зітхає.

"Чому зітхаєш, Юдо?" - питає Ісус.

"Я зітхаю, тому що... Я бажав, щоби це були наші, які шукають істину. Але вони уникають, зневажають її або залишаються до неї байдужими. Я збентежений. Не хотів би більше це робити, бажаю тільки Тебе слухати. Як учень, я ще нічого не досяг".

"Гадаєш, мені багато вдається? Не занепадай духом, Юдо. Це боротьба апостольства: більше поразок, аніж перемог. Однак тільки на цьому світі є поразки. Там, у Небі, завжди перемоги. Отець бачить добру волю, але коли це не веде до успіху, Він тебе благословить за це".

"О, Ти такий добрий! - Юда цілує руку Ісуса. - Чи стану я колись доброю людиною?"

"Так, якщо тільки захочеш!"

"Я думаю, що цими днями того хотів. Тому боровся, бо багато поразок пригнічувало мене... Однак я себе опанував, і постійно думав про Тебе".

"Витримуй у добрі. Тоді принесеш мені багато радості. А ви маєте щось мені сказати?" - питає Ісус пастухів.

"Ілля вітає Тебе і посилає харчі. Я прошу Тебе не забувати про нього!"

"О, я завжди маю приятелів у своєму серці. Дозвольте нам іти до села. Під вечір рушимо далі. Я щасливий з вами разом прямувати, йти до Матері й з одним із одвертих мати можливість поговорити про правду. Так, я щасливий. Якби ви знали, що для мене означає виконати свою місію і бачити, що через це душі до Отця подаються, і що ви мене в душі щоразу більше наслідуете..."

Видіння завершується.

124. ІСУС ТА ІСААК БІЛЯ ДОКО.
ВИРУШЕННЯ НА РІВНИНУ ЕЗДРЕЛОН

"Кажу Тобі, Вчителю, що принижені є кращими. Ті, до котрих я звертався, відповідали з насмішкою і байдужістю. А прості люди з Юти!" - говорить Ісаак до Ісуса. Вони всі сіли відпочити на траві на березі ріки, і мені здається, що Ісаак розповідає про свої турботи.

Юда вмощується і каже до (що рідко трапляється) пастуха Ісаака: "Я згідний з тобою. Ми втрачаємо при наших зв'язках з цими людьми тільки час і своє довір'я. Я відмовляюся од цього!"

"Ні. Я також страждаю, але відмовлюся тільки тоді, коли Вчитель мене до цього покличе. Я звик роками вірно страждати за істину. Не могу говорити неправди. А знаєш, як часто багаті приходять до мого притулку для хворих, щоби через мене повеселитися, вони обіцяли мені (напевно, фальшиві обіцянки) допомогу, якби я сказав, що Ти, Ісусе, не є новонародженим Спасителем. Однак я не міг говорити неправди! Це означало б заперечити мою радість, умертвити мою єдину надію, Тебе, мого Господа, відштовхувати! Тебе відштовхнути! В темряві моєї біди, в скруті моєї хвороби я завжди мав небо, повне зірок: обличчя моєї матері, єдину радість в моєму житті як сироти, обличчя жінки, котра мені ніколи не належала і любов якої я, незважаючи на смерть, оберігав. Ці обидві були дві малі зірки. Потім - дві більші зірки, наче місяці: Йосиф і Марія, які всміхалися Новонародженому і нам, бідним пастухам, і всередині мого сердечного неба сяяло Твоє обличчя... невинне, любляче, святе, святе, святе..."

Це моє небо я не міг од себе відсунути! Я не міг ухилитися од його світла, тому що чистішого за нього нема. Швидше відмовився б од життя, аніж Тебе, благословенний спогад, мого новонародженого Ісуса, зрікся!"

Ісус кладе свою руку на плече Ісаака, плаче і всміхається.

Юда питає ще раз: "Отже, це Твоя остаточна думка?"

"Так, сьогодні, завтра і післязавтра. Хто-небудь прийде".

"Як довго буде тривати ця діяльність?"

"Не знаю, одначе вір мені: цього не вистачає, щоби дивитися вперед і назад. Потрібно день за днем виконувати свій обов'язок.

А коли ввечері здається, що день був успішним, тоді слід сказати: "Дякую, мій Боже!"; а коли не приніс він того, що тобі потрібно, - "Я надіюся на Твою допомогу також завтра".

"Ти розумний".

"Я іноді не розумію, що це означає. Без нехоті просуватись уперед... Лінь є коренем людської гордості, як і поспіх. Чому сердяться через невдачі, чому непокояться через повільність? Бо гордість каже: "Ризикують сказати мені? Так довго примушують мене чекати? Це брак уваги супроти апостола Бога". Ні, приятелі. Погляньте на поступ людства і подумайте про початок. Зважте, скільки минуло століть від їхнього створення аж до сьогоденного моменту! Творення - це праця мирної дії. Отець робив усе це не в безладний спосіб, а велів постати світові протягом часу. Своєю працею Господь створив людину тим, чим вона є сьогодні, і вона збільшуватиме свої знання і можливості.

Люди будуть святі або грішники, за Його волею. Однак людина не все знала з сьогодні на завтра. Перші люди, які були вигнані з раю, мусили повільно і постійно вчитися найпростішого: що пшеничне зерно, коли воно змелене, стає тістом, його печуть, тоді воно краще смакує; як вогонь запалюється; як одяг виготовляють зі шкури тварин, як роблять сховище; стежать за дикими звірами; як готують місце для табору, беручи за зразок гнізда птахів. Вони лікувалися травами і джерелами, і вчилися долати пустелі й моря, вивчаючи зорі, приручаючи коней, і маленький човник на хвилях потоку сприяв їхнім знанням про рівновагу, які вони намагалися використати у будівництві човнів.

Скільки невдач зазнавали, поки їм щось вдавалося! І так триватиме далі. Через те людина не стане щасливішою. Бо ще більше, ніж у доброму, вона здобуватиме знання у злому. Але буде далі робити поступ. Чи визволення не є витвором терпіння? З вічності вирішено й заново завершено, що тепер сповняється час, в якому відбувається визволення. Все є терпінням. Отже, навіщо бути нетерпеливим? Чи не міг би Бог зробити все блискавично? Чи не могла б людина як обдарована розумом істота, якщо її створив Господь, усе знати відразу? Чи не міг я вже на початку віку прийти? Ніщо не може статися насильно. Сила завжди стоїть усупереч ладу, і Бог, і те, що від Бога походить, є ладом. Отже, не бажай бути більшим від Нього!"

"Але коли Ти станеш упізнаним?"

"Ким, Юдо?"

"Світом?"

"Ніколи".

"Ніколи? Але ж хіба Ти не Спаситель?"

"Я є ним. Однак світ не хоче визволитися. Тільки у співвідношенні один до тисячі бажає він мене визнати, і лише один з десяти тисяч ітиме слідом за мною. Скажу вам ще більше: навіть мої найдовіреніші не визнають мене".

"Але коли вони Тобі довірені, то знатимуть Тебе".

"Так, Юдо, вони будуть знати мене як Ісуса, ізраїльського Ісуса, але не як того, ким я є. Істинно кажу вам, що я не буду визнаний усіма моїми довіреними. Знати - означає вірно й добродібно любити, але знайдеться один, котрий мене не захоче знати".

Ісус робить звичний жест, в якому виражається Його цілковита покора і глибока скорбота, коли Він оповіщає майбутню зраду. Ісус розводить свої руки, тримає їх спрямованими назовні, Його очі на болісно рухливому обличчі не бачать ні людей, ні неба - вони дивляться тільки в Його майбутнє призначення, як зрадженого.

"Не кажи цього, Вчителю", - благає Йоан.

"Ми завжди йтимемо за Тобою і Тебе щоразу більше визнаватимемо", - каже Симон, і пастухи погоджуються в один голос.

"Ми хочемо йти слідом за Тобою, як за нареченою, і Ти будеш для нас кращим, ніж вона. Ми Тебе більше ревнуємо, ніж жінку. О ні! Ми Тебе вже так добре знаємо, що не можемо недооцінювати. Він (Юда вказує на Ісаака) каже, що приховувати спогад про Тебе як новонародженого було б гіршим, ніж втратити життя. А Ти був тоді тільки новонародженим. Нині знаємо Тебе як Чоловіка і Вчителя. Ми прислуховуємося до Тебе і бачимо Твої творіння. Твоє торкання, Твій подих, Твій поцілунок є нашим постійним освяченням і очищенням. Лише сатана міг би Тебе приховувати після того, як він став зрадником".

"Це правда, Юдо, однак так станеться".

"Подай йому!.. Я буду його суддею", - вигукує Йоан Заведеїв.

"Ні, не дай це Отцю як Судді виконувати! Стань, навпаки, співучасником Спасителя! Спасителем душі, що має схильність до злого! Проте попросаємось з Ісааком! Настав вечір. Я бачу

Тебе, вірного слугу. Знай, що Лазар - наш друг і моїм приятелям хоче допомагати. Я йду, ти залишася! Ори суху землю Юдеї. Я повернуся. Ти знаєш, де мене можна знайти, коли буде потрібно! Мій мир з тобою!"

Ісус благословляє і цілує учня.

125. ІСУС ІЗ ПАСТУХОМ ЙОНОЮ НА РІВНИНІ ЕЗДРЕЛОН

Між висушеними стернистими полями, повними коників-цвіркунів, в'ється стежка, по якій ступає Ісус із Левиним і Йоаном по боках та супроводжуваний Йосифом, Юдою і Симоном.

Ніч. Проте повітря не є холодним. Земля нагадує вогонь, який після пожежі дня усе ще горить. Роса не змогла протистояти тій сухості. Здається, що вона вже сохне. Тепло виходить із тріщин землі. Всі мовчать, втомлені й розпашілі. Бачу Ісуса, Він усміхається. Ніч світла, зменшений місяць тепер появляється на крайньому сході.

"Віриш, що він там буде?" - питає Ісус Левина.

"Так. У цей час збір одного врожаю закінчений, а до збору фруктів уже не так далеко. Селяни турбуються тим, як захистити свої виноградники і фруктові сади од злодіїв, і тому вони не відходять, особливо тоді, коли їхні господарі скупі, як той Йона. Самарія недалеко, якщо ці відступники можуть... О, тоді охоче нам нашкодять, нам, ізраїльтянам. Ніби вони не знали, що наймити за це б'ються! О так, вони добре знають. Але ж вони ненавидять нас... це таке..."

"Не будь ненависним, Левине!" - каже Ісус.

"Ти побачиш, як Йона через їхню провину п'ять років тому був побитий. З того часу він живе вночі на своєму посту, бо бич є жорстокою мукою..."

"Ще далеко туди?"

"Ні, Вчителю. Бачиш, де пустинна місцевість закінчується? Там яблуні Дораса, фарисея. Якщо Ти дозволяєш, я хочу йти вперед і дати про Тебе знати Йоні".

"Іди!"

"Але, мій Пане, чи всі фарисеї такі?" - питає Йоан.

"Я не хотів би їм служити. Я притягну свого човна".

"Човен - твоє захоплення?" - запитує Ісус напівсерйозно.

"Ні, - Ти! Це було колись, як я ще не знав, що Любов прийшла на землю", - відповідає Йоан швидко.

Ісус усміхається. "Хіба ти не знав, що на землі існує любов? Як би ти народився, коли б твій батько не полюбив матір?" - питає Ісус наче жартома.

"Ця любов гарна, однак вона не може випередити події. Ти - моя Любов, Ти на землі Любов для бідного Йоана".

Ісус пригорнув його до себе і каже: "Я хотів почути це від тебе. Любов відчуває голод на любов, а людина подає її великому бажанню завжди тільки ніжні краплі, як оті, що падають з неба, і такі малі, що при спеці в повітрі швидко випаровуються. Також краплі людської любові швидко поглинаються поспішністю і неспокоєм. Серце намагається підхопити деякі, але ж інтереси, любовні зв'язки, справи, жадібність - багато, багато пристрастей спалює їх. Що ж зостається Ісусові? Дуже мало. Мізерні залишки людської любові. Тільки деякі будуть мене любити чистою любов'ю. Такі, як Йоан. Подивись на стиглий колос! Він був зерном, яке при останньому врожаї впало на землю. Зерня проросло, протистояло сонцю, посусі, піднялось, пустило корінь - і колос. Виплекався. Стоїть на скошеній стерні. Незабаром зрілі зерна будуть розривати оболонку, падати на землю, ставати їжею для пташок, або ж зароджуватимуться знову і даватимуть багато зерен з одного; перш ніж взимку по степах зробить хід плуг, вони знову стануть зрілими, і багатьох птахів годуватимуть, які в цю смутну пору року вже мучаться від голоду. Бачиш, мій Йоане, скільки може зробити одне-єдине мужнє зерно? Таких буде мало, які мене з любові люблять. Один-єдиний з них може втамувати голод багатьох. Один-єдиний з них зробить землю, де до цього був пустир, родючою. Один-єдиний з них принесе життя туди, де була смерть, і голодні придуть до нього. Вони їстимуть зерно його активного життя, а потім егоїстично і невдячно будуть відлітати.

Однак хоча й без того, щоб вони це помітили, просте зерно в їхній крові, в їхній душі, в зародку життя... потім вони повернуть-

ся. Сьогодні, завтра й післязавтра, як казав Ісаак, розуміння любові поглибиться в серцях. Стебло без зерна не має більше значення. Воно лише соломинка. Однак скільки добра виплине з його жертви і яку винагороду заслуговує його жертва!"

Ісус зупинився на хвилину перед самотнім колосом на краю дороги, який росте в борозді, що на час дошу стає, мабуть, потічком. Він іде далі, і Йоан прислуховується до Нього, не тільки слова, але також і жести улюбленого Учителя вбирає у себе. Інші, розмовляючи між собою, не звертають уваги на цей діалог. Ось дійшли до яблуневого саду, всі збираються до відпочинку. Надворі так тепло, що подорожні вкриті потом. Вони мовчать і чекають.

З густої темряви, в якій місяць розповсюджує своє слабке світло, вириває постать Левина, за ним - темна тінь.

"Учителю, тут Йона".

"Мир тобі!" - вітає Ісус ще до того, як Йоан підійшов.

Проте Йоан не відповідає. Він біжить, кидається плачучи до ніг Ісуса і цілує їх. Коли він опанував себе, то промовив: "Як довго я чекаю на Тебе! Як довго! Розпач огортав мене, як я бачив, що життя минає і смерть наближається, а я не можу сказати: "Я Його побачив". А все-таки не всю надію я втратив. Коли був смертельно хворий, сказав собі: "Вона мене переконала, що ми будемо Йому служити, і Вона не могла нічого неправдивого сказати. Вона - Мати Емануїла. Ніхто не перебуває так близько до Бога, як Вона, а хто Бога має, знає, що Боже".

"Устань! Вона велить тобі кланятися. Ти маєш її в своїй близькості, а Вона - Тебе. Мати живе в Назареті".

"Ти! Вона! У Назареті! О, коли б я це знав! Вночі, в мороз і холод, коли сплять поля і злодії не можуть зашкодити селянам, поспішив би я до Неї, щоб поцілувати Її ноги, а потім повернувся б назад із моїм скарбом. Чому Ти не відкрився, Пане?"

"Бо не прийшла година. Нині час настав. Потрібно вміти чекати. Ти сказав: "У холодні місяці, коли сплять поля", і при цьому пшениця вже посіяна, чи не так? Я також уже був посіяний, і ти побачив мене, як посіяне зерно. Потім я зник, похований під неминучим мовчанням, щоби зачекати на жнива перед очима світу й тих, які побачили мене, Новонародженого, щоб сяяти.

Цей час настав. Нині Новонароджений готовий бути Хлібом для світу. Тому спочатку відвідую своїх вірних і кажу до них: "Прийдіть, наситіться мною!"

Чоловік прислухається до Нього, усміхається і говорить щасливо сам до себе: "О, це дійсно Ти! Це дійсно Ти!"

"Ти був при смерті? Коли?"

"Мене майже до смерті побили через те, що два виноградники були спустошені. Поглянь, як багато ран!"

Чоловік знімає одяг і показує плечі, покриті шрамами.

"Вони побили мене залізним прутом. Господар поррахував украдені виноградні грона на відірваних фруктових стеблах і за кожен з них наніс мені удар. Потім покинув мене лежати напівмертвим. Марія, молода жінка товариша, прийшла мені на допомогу. Її батько був моїм попередником, я полюбив цю дівчину. Вона мене доглядала, однак лише після двох місяців був я вилікуваний, бо рани на спеці запалилися і викликали високу гарячку. Я сказав до Бога Ізраїлю: "Дозволь мені побачити Твого Месію. Лише тоді витримаю це нещастя. Прийми це як жертву! Я не можу в храмі давати Тобі жертву. Я - слуга жорстокого ката, Ти знаєш це. На Пасху він не дозволяє піти до Твого престолу. Прийми мене як очищуючу жертву. Але ж дай Його мені, Його!"

"І Всевишній почув тебе. Його, хочеш служити мені, як це роблять твої приятелі?"

"Хіба я зможу?"

"Вони ж можуть. Левин знає, і він тобі скаже, як це просто - мені служити. Я хочу лише твоє добре бажання".

"Його я дав уже тоді, коли Ти був ще малою Дитиною і плавав. Завдяки Тобі я все витерпів, як байдужість, так і ненависть. На жаль, ми можемо тут мало говорити... господар дав мені стусана, бо я стверджував, що Ти є на світі. Однак кожного разу, коли він був далеко, я розповідав про чудо тієї ночі.

"І я нині оповідаю про чудо нашої зустрічі. Я віднайшов майже всіх, і ви залишилися мені вірними. Хіба це не чудо? Лише тому, що ви прийняли мене з вірою і любов'ю, стали праведними перед Богом і людьми".

"О, тепер я буду мужнім! Бо я знаю, що Ти живеш, і я можу сказати: "Він тут! Йди до Нього!" Але де Тебе знайти, мій Пане?"

"По всьому Ізраїлю. До вересня перебуватиму в Галилеї. Найчастіше я буду в Назареті й Капернаумі. Потім - всюди. Я прийшов, щоби зібрати ягнят Ізраїлю".

"О мій Господи! Ти знайдеш багато баранів. Остерігайся великих в Ізраїлі!"

"Вони не завдадуть мені лиха, поки не настане для цього час. Ти ж скажи мертвим, сплячим і живим: "Месія серед нас!"

"Мертвим, Господи?"

"Мертвим у душі. Ті, що праведні в Господі померли, радісно ликують. Скажи мертвим у душі, що я є життям! Скажи сплячим, що я - сонце, яке проганяє сон. Скажи живим, що я є правдою, яку вони шукають".

"Ти зцілюватимеш хворих? Левин розповів мені про Ісаака. Ти вчинив над ним чудо, тому що Ісаак був Твоїм пастухом. Чи робитимеш це для всіх?"

"Для добрих призначається чудо як справедлива винагорода; для небагатьох добрих, - щоби нею до справжньої доброти захочувати; для злих - іноді, щоб їх розворушити і переконати, що я тут, і Бог зі мною. Чудо - це дар. Дар для добрих. Однак Він, що є милосердям, бачить, які неповороткі люди, і що лише значна подія може їх зворушити; використайте це, щоби сказати: "Все я зробив для вас, а ви нічого не використали". Отже, скажіть самі, що я ще міг би зробити?"

"Господи, не бажаєш увійти в мій дім? Хочу подарувати Тобі гостинність і зібрати навколо Тебе небагатьох, які через мої слова почули про Тебе. Поміщик зігнув нас і зламав, немов соломинки. Ми не маємо нічого, крім надії на вічну винагороду. Але ж коли Ти себе показуєш заслуженим серцям, вони відчувають в собі нову силу!"

"Я прийду. Не турбуйся про дерева і виноградники. Ангели будуть вірними сторожами".

"О Господи, я бачив їх, Твоїх небесних слуг. Я вірю! І з Тобою я спокійний. Хай будуть благословенні дерева і виноградні лози, які рухаються на вітрі, пісні від голосів і помаху крил ангелів чують! Хай буде благословенна ця земля, яку Ти своїми ногами освячуєш! Прийди, Господи Ісусе! Послухайте, рослини і виноградні лози! Послухай, рідна земле! Послухайте ім'я, яке я їм до свого

миру довірив і яким я тепер його називаю: Ісус є тут. Послухайте Месія з нами!"

Видіння закінчується цими радісними словами.

Того ж дня, о 20-й годині.

Якби не був загороджений вхід, я би веліла покликати Його, тому що так сильно була перелякана появою демона. Справжнього демона, без маскуваня. Висока, струнка постать, з низьким чолом, гострим обличчям, глибоко посадженими очима і злим поглядом, сповненим глуму, люті й фальші, що я ледь не закричала. Я молилася в темноті своєї кімнати, в той час як Марта була в кухні. Я молилася до Непорочного Серця Марії, коли він появився біля зачинених дверей. Темрява в темряві, і, не зважаючи на це, я могла розпізнати всі деталі нагого, огидного тіла; огидного не через потворність, а через змінні рухи всіх його членів! Я не бачила ні рогів, ні хвоста, ні копит, а також жодних крил, з якими він звичайно представляється. Він насміхався і ображав мене. Однак не насмілювався наблизитися до мене. Стояв там, наче прибитий цвяхом, коло десяти хвилин, потім пішов. Мене ж обливав то гарячий, то холодний піт.

Коли я обмірковувала, що це мало означати, чому злий явився мені, Ісус сказав: "Тому що ти його так твердо зі свого оточення прогнала" (У той час, коли я молилася до Пресвятої Діви Марії, почула... я не знала, як це назвати, бо то не був ні голос, ні уява... щось сказало: "Якби ти не була присутня, щось могло статися. Бог тебе дуже любить". Я не знаю, чи роблю добре, чи зле... однак мені здається, що це добре... коли я таке чую, тоді кажу: "Відступи, сатано! Не спокушай мене! Якщо є Ісус, який говорить, сприйму я це; однак ніхто інший не сміє наважитися пробудити в мені самовдовлення").

Ісус сказав: "Тому що ти його так різко відкинула у його головній ваді - зарозумілості. О, якби він спокусив тебе до зарозумілості! Ти добре придивилася до нього? Помітила, що його вигляд, зверхність є на всіх, котрі йому служать? Не звертай уваги, коли він тобі появляється в особі з відштовхуючим виглядом брудного, ненависного, паскудного і пожадливого звіра, як потвора, чванлива від зарозумілості. Це стається, бо бідна істота є гнійною купою пороків, де переважають гріхи плоті. Думай про всіх тих, що в інший спосіб тебе лякають і ображають і які, мабуть, годину

були інструментами сатани, щоб вірну душу занепокоїти, образити і довести до розпачу.

так точно побачила на ньому? Та не лякайся. Він не може тобі нічого вчинити, коли ти з'єднана зі мною і Марією. Він ненавидить тебе. Безмежно! Але ж він безсилий і не може нашкодити. Якщо ти свою душу не візьмеш назад, щоб нею володіти, і залишиш її в моєму серці, як може він потім твоїй душі шкоду завдати?

Запиши це і також малі видіння, які ти мала. Отець (духовний отець Марії Вальторти. - Ред.) повинен їх усіх знати. Час моєї весни приходить. Весни, яку я своїм вибраним готую. Фіалки й примули вкривають навесні поляни. Участь у моїх болях наповнює дні підготовки та страсті при моїх приятелях. Іди в мирі! Я благословляю тебе, щоб залишений страх пустити в забуття; в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа".

126. ПРОЩАННЯ З ЙОНОЮ І ПОВЕРНЕННЯ У НАЗАРЕТ

Коло дверей убогої хатини (я називаю її так, бо назва "дім" була би перебільшуюча) бачу Ісуса з учнями, Йоною та іншими бідними сільськогосподарськими трударями.

"Чи побачу Тебе ще, мій Господи? - питає Йона. - Ти приніс світло в наші серця. Твоє добро зробило з цих днів свято, яке залишиться незабутнім. Однак Ти побачив, як з нами поведуться. Робочі тварини краще оточені піклуванням, ніж ми, тому що вони означають гроші. Ми - тільки млини, які приносять гроші. Нас використовують, поки не загинемо від перевтоми.

Твої слова були ласкою. Хліб здавався нам багатшим і смачнішим, бо Ти Його з нами ламав, хліб, який пан віддає своїм собакам. Приходь знову, Господи, хліб з нами ламати! Лише коли Ти є, я відважуюся це сказати. Для будь-кого іншого це було б образою, коли б я йому пропонував притулок та їжу, які навіть жебрака залякують... Однак Ти..."

"Знаходжу в цьому небесний аромат і приємний смак, бо в них є віра і любов. Я прийду, Йоно. Залишайся тут, хоч ти - наче прив'язаний звір. Твоїм місцем праці є небесна драбина Якова. Ступають по ній вверх і вниз ангели. Я прийду до тебе, щоби піднести твій дух. Залишайтесь вірні мені. О, я був би радий вам також людський мир дарувати. Однак не можу. Я мушу вам сказати: Терпіть далі! І це скорботно для мене, бо люблю..."

"Господи, якщо Ти нас любиш, не дозволяй більше терпіти. Раніше ми не мали нікого, хто б нас любив... О, коли б я міг все-таки побачити Твою Матір!"

"Не турбуйся. Я приведу Її до тебе. Як тільки пора року стане теплішою, я прийду з Нею. Не квапся Її побачити, не наражайся на небезпеку нелюдських кар. Чекай на Неї терпляче, як чекають на першу зірку. Вона з'явиться несподівано, як зірка, подібної до неї немає, але яка ще не раз засвітить на небі. І дякуй за те, що Вона свої дари любові через тебе виливає. Прощайте! Мій мир - ваша охорона! Не плач! Ти багато років терпляче чекав. Тепер не довго ждатимеш. Не плач! Я не залишу тебе самого. Твоя доброта висушила колись мої дитячі сльози. Чи не вистачає лише моєї любові, щоби осушити твої сльози?"

"Так... але Ти йдеш, а я мушу залишатися..."

"Йоно, приятелю, не примушуй мене відходити з гнітючим усвідомленням, що я не приніс тобі жодного полегшення".

"Я не плачу, Господи. Але ж як я повинен жити далі, не бачити Тебе... адже я тепер знаю, що Ти живеш?"

Ісус іде. Однак при виході з убогої клуні зупиняється, простягає руки і благословляє місце, а потім йде.

"Що Ти робив, Учителю?" - хоче знати Симон, який помітив Його незвичні жести.

"Я поклав тавро на всі речі, щоби дияволи не робили їм шкоди, а також щоби ніхто інший не шкодив нещасним. Більшого я не можу зробити..."

"Учителю, ідімо трохи швидше. Я хочу Тобі дещо повідомити, та цього більше ніхто не повинен чути".

Вони трохи віддалилися од групи і Симон каже: "Лазар уповноважений так використовувати суму, щоби допомагати всім тим, які в імені Ісуса про це просять. Чи не могли б ми цим викупити Йону? Цього чоловіка вже покидають сили, і йому залишається лише ра-

дість мати Тебе. Зробімо це для нього. Що може він уже на своєму робочому місці зробити? Тут мають багаті Ізраїлю маєтки і використовують їх з грубим лихварством, бо вимагають від робітників праці устократ. Я знаю це давно. Тут Ти можеш ненадовго затриматись, бо в цьому місці панує секта фарисеїв, і я не вірю, що вони колись приймуть Тебе. Найнещасливіші в Ізраїлі - їхні пригноблені робітники, без надії. Ти сам чув: навіть на Пасху не можуть вони помолитися, щоб мати спокій, в той час, як черстві пани театралізовано з'являються попереду віруючих. Ці робітники повинні щонайменше мати радість від того, що Ти там, і могти Твої слова з уст людини почути, яка і йоти в тому не змінює. Якщо погоджуєшся з цим, Господи, то скажи, і Лазар зробить це".

"Симоне, я дещо не зрозумів. Якщо ти Йону робиш щасливим, Ісус також щасливий. О, мене пригнічує, коли бачу, як терпить доброта. Тільки тому можу бути засмученим, що я вбогий і мене зневажають. Якби Юда мене слухав, сказав би: "А Ти - не слова Бога? Накажи, і каміння стане золотом і хлібом для вбогих". Він повторював би спокусу сатани. Я бажаю нагодувати голодних. Але не так, як цього хотів би Юда. Ви ще замало освічені, щоб зрозуміти глибокий зміст моїх слів. Однак тобі я хочу сказати: "Коли Бог піклується про все, чи обкрадав би Він своїх приятелів? Перешкоджав би їм бути милосердними і так заповіді любові користися? Мої приятелі мусять цю прикмету мати: святе милосердя в діях і словах. І страждання ближніх дає моїм приятелям нагоду це застосовувати. Ти мене зрозумів?"

"Глибока думка. Я над цим порозважаю. Я смиряюся, бо розумію, який я дурний, і який великий Бог, котрий хотів би дати нам найкращі властивості, щоби могли назвати нас своїми дітьми. Бог розкривається мені в своїй багатогранній досконалості через кожне світло, яке Ти вкладаєш у моє серце. День у день, як при комусь, хто проходить по невідомому шляху, росте в мені знання цієї великої "справи", досконалості, і хотіла б вона назвати нас дітьми; мені здається, наче піднімаюся, як орел, у неосяжні висоти, або, наче риба, поринаю в безмежні глибини, якими є небо і море; і що вище я піднімаюся або що глибше поринаю, ніколи не торкаюся межі. Що, отже, є Бог?"

"Бог - це неосяжна досконалість. Бог є завершеною красою. Бог - незмірна сила. Бог є незрозумілим існуванням буття. Бог - незрів-

нянне добро. Бог є незруйнованим милосердям. Бог - незмінна мудрість. Бог є любов, яка стане Богом. Бог - це любов! Любов! Ти кажеш: що більше пізнаєш Бога в Його досконалості, то більше можеш досягти безмежних глибин неба або моря. Одначе, коли зрозумієш, що таке любов, яка стала Богом, тоді не будеш більше підніматися або поринати у блакить, а з палаючого вогняного моря поринатимеш у блаженство, яке одночасно є твоїм життям і смертю. Ти сповна посідатимеш Бога, коли через свою волю і поміч збагнеш, як Його розуміти і Його заслужити. Тоді братимеш участь у Його досконалості!"

"О Господи!" - Симон зворушений. Мовчанка. Вони прийшли на потрібну вулицю.

Ісус чекає на інших. Коли група знову об'єдналась, клякає Левин: "Я мусив би Тебе покинути, Вчителю. Однак Твій слуга має просьбу до Тебе. Заведи мене до своєї Матері. Не відмов мені побачити образ Твоєї Матері!.."

"Ходи. Все, що в імені моєї Матері проситься, даю я в імені моєї Матері".

...Ісус сам. Він поспішним кроком проходить між оливковими деревами. Вечоріє, сонце заходить над сіро-зеленими куполами дерев, утворюючи лише маленькі світляні щілини через густі крони. Головна дорога, облямована двома стежками, нагадує вкриту порохом стрічку.

Ісус ступає вперед, усміхається. Ось Він доходить до повороту дороги й усміхається ще блаженніше. Там - Назарет... Під мигаючим світлом сонця Ісус пришвидшує кроки. Він не звертає уваги на палюче сонце. Здається, наче Він летить, так швидко йде під покровом, що його для захисту від сонця надягнув на голову.

Тиха вулиця. Аж за першими будинками чути дитячі й жіночі голоси. Ісус іде затіненою гіллям дерев вулицею, щоби уникати сонця. Він повертає на малу бічну вулицю, яка наполовину в тіні. Тут жінки зібралися біля криниці. Всі вітають Ісуса голосними вигуками і називають Його бажаним.

"Мир вам усім! Я хотів би прийти до своєї Матері несподівано".

"Її зовиця саме відійшла зі свіжим глечиком. Однак вона повинна повернутись. Вони не мають води. Джерело або вичерпалося, або втекло в гарячій землі, бо вода досягає Твого городу. Ми цього не знаємо. Марія Алфеева говорила щойно про це. Ось і вона".

Мати Юди і Якова прийшла з глечиком на голові, а другий тримає в руці. Вона відразу не помітила Ісуса і гукає: "Так, швидше. Марія дуже сумна, бо Її квіти гинуть від спраги. Є ще Йосиф і Ісус, Її серце розірвалося б, якби вона побачила, як вони в'януть..."

"Нарешті Вона мене побачить!.." - каже Ісус і виходить з-за групи вперед.

"О мій Ісусе! Будь благословенний! Я негайно скажу Марії про Тебе..."

"Ні, я сам йду. Дай мені глечики!"

"Двері тільки приперті. Марія в саду. О, яка Вона буде щаслива! Сьогодні рано Марія говорила про Тебе. Ти прийшов при такому сонці? Ти ж весь нагрітий і весь спітнілий. Ти сам?"

"Ні, з приятелями. Однак я пішов наперед, щоби першим побачити Матір. А Юда?"

"Він у Капернаумі. Юда часто ходить туди..."

Марія не каже більше нічого. Однак вона усміхається, в той час, як своїм одягом витирає піт з обличчя Ісуса. Глечики наповнені. Два з них Ісус підвісив своїм поясом через плече, третій несе в руці. Він йде швидко, доходить до дому, відчиняє двері, входить у малу кімнату, яка, порівняно із яскравістю сонця надворі, видається зовсім темною. Ісус обережно піднімає завісу, що заступає двері в сад, і дивиться навкруги. Марія стоїть спиною до Нього біля куша троянд і жаліє спраглу рослину.

Ісус ставить глечик на підлогу, і метал лунає дзвінко, тому що вдаряється об камінь.

"Ти вже повернулася, Маріє? - питає Мати не повертаючись. - Ходи, ходи! Подивись на цей куш троянд! І ці бідні лілії. Вони всі загинуть, якщо ми їм не допоможемо. Треба принести щось, щоб підперти ці стебла".

"Я все принесу, Мамо".

Марія блискавично повертається. Протягом секунди стоїть з широко розплющеними очима, потім з простягнутими руками спішить до свого Сина, Він обіймає Її з усмішкою, що сповнена любові.

"О мій Сину!"

"Дорога Мамо!"

Вираження почуттів є довге і солодке, і Марія така щаслива, що не помічає, як сильно нагрітий Ісус. Однак потім зауважує це.

"Чому, мій Сину, Ти став пурпурово-червоним і мокрим, наче губка? Ходи, ходи в дім, щоби Твоя Мати змогла Тебе витерти й охолодити. Я принесу Тобі новий одяг і чисті сандалі. Але ж, Сину! Сину! Чому Ти йшов у таку спеку? Рослини помирають від спеки, а Ти, мій Сину, в дорозі!"

"Щоб швидше бути з Тобою, Мамо!"

"О дорогий Сину! Маєш спрагу? Звичайно, маєш спрагу. Ось підготую Тобі..."

"Так, після Твого поцілунку, мамо, після Твоїх пестошів... Дозволь мені трохи притулити голову до Твоїх плечей, як я це робив, коли ще був малим... О Мамо! Як мені Тебе не вистачає!"

"Поклич мене до себе, Сину, і я відразу прийду. Як Ти жив, коли був далеко від мене? Чи мав Ти улюблену страву? Чистий одяг? Добре приготовлену постелю? О скажи мені, моя радосте, що Тобі бракувало? Твоя слуга, мій Пане, зробить усе для Тебе..."

"Нічого, крім Тебе".

Ісус зайшов у дім, похиливши голову на плече Матері, і сів на скрині біля стіни. Він міцно держить руки Матері й кладе свою голову на Її серце... час від часу цілує Матір. Тепер Він пильно розглядає Її: "Дозволь мені на Тебе дивитися. Нехай моє око наповниться Твоїм поглядом, моя свята Мамо!"

"Спочатку - свіжа одежа! Це недобре бути в цьому спітнілому одязі. Ходи!"

Ісус підкоряється. Коли Він повертається в свіжій одежі, продовжується задушевна розмова.

"Я прийшов з учнями і приятелями. Але залишив їх в лісі біля Мелка. Вони прийдуть завтра при сході сонця. Я не міг довше чекати. Моя Мамо!"

Ісус багато разів цілує Її руки.

"Марія Алфесва повернулася назад, щоби залишити нас самих. Вона також розпізнала мою спрагу за Тобою. Завтра... завтра належатимемо моїм приятелям, а я - назарянам. Але в цей вечір Ти - моя приятелька, а я Твій (вислів, який повинен розумітися в старозавітньому світлі величальної пісні, в патристичному вченні про Ісуса, нового Адама, і Марію, нову Єву. - Авт.). Я привів до Тебе... о Мамо, я знайшов пастухів з Вифлеема. Двоє з них є зі мною, вони сироти; Ти ж Матір усіх, особливо сиріт. Я також

одного привів, який Тебе потребує, щоб перемогти самого себе. І другого, праведного, який багато натерпівся. А потім Йоан... І маю передати для Тебе вітання від Іллі, Ісаака, Товія, котрий тепер зветься Матей, Йони і Симона. Йона є найнешасніший. Я пошлю Тебе до нього. Я йому це обіцяв. Інших я ще шукаю. Самуїл і Йосиф - у мирі Господа".

"Ти був у Вифлеємі?"

"Так, Мамо, я провів туди учнів, які були зі мною. Приніс для тебе квіточки, що ростуть поміж камінням печери".

"О! - Марія бере сухі стебла і цілує їх. - А Анна?"

"Вона загинула під час розправи Ірода".

"О! Бідна! Вона так Тебе любила".

"Вифлеємці мушили багато витерпіти. І вони не були добрими до пастухів. Вони так багато витерпіли..."

"Однак до Тебе вони були тоді добрими!"

"Так, тому треба мати до них співчуття. Сатана побуджує їх до злого. Я також був у Геброні. Пастухи, яких переслідує..."

"О... наскільки вони прийшли?"

"Їх підтримував Захарія і через нього вони мали добродіїв і хліб, якщо це були справжні добродії. Вони праведні й із переслідувань і ран зробили клейноди святості. Я їх зібрав разом. Я оздоровив Ісаака і дав своє ім'я новонародженому... В Юті, де терпів Ісаак і де він до нового життя народився, живуть нині люди на ім'я Марія, Йосиф і Ісус".

"О! Твоє ім'я!"

"І Твоє, і праведного Йосифа. У Каріоті, на батьківщині мого учня, помер один вірний ізраїльтянин, з радістю, що побачив мене... А потім... о! Як багато я Тобі розповім, моїй подрузі, моїй благословенній Матері! Однак спочатку хотів би Тебе просити: май співчуття, багато співчуття до тих, які прийдуть завтра. Вони люблять мене, однак вони неприхильні. Ти - вихователька чеснот... О Мати, допоможи мені зробити їх добрими..."

Ісус опустився до ніг Марії. Тепер показується Вона в своєму маєстаті як Матір.

"Сину мій, чи може Твоя Мати більше зробити, ніж Ти?"

"Твоя чистота освячує. Я тому їх привів із собою, Мамо... одного дня я скажу до Тебе: "Ходи", бо тоді треба буде освячувати душі,

щоб я знайшов у них волю для спасіння. Сам я не міг би цього... Але мовчання буде таким ефективним, як мої слова. Твоя чистота прийде на допомогу моїй силі, Твоя сучасність відштовхуватиме сатану... а Твій Син, Мамо, буде з того черпати силу, коли Він Тебе біля себе побачить. Ти прийдеш, чи не так, моя дорога Мамо?"

"Ісусе, найулюбленіший Сину! Я відчуваю, що Ти не є щасливим... Що пригнічує Тебе, Сина мого серця? Був світ жорстоким з Тобою? Ні? Повірити цьому - полегшення для мене... однак... Так! Я прийду, куди Ти захочеш, як Ти захочеш, коли Ти захочеш! Тепер, у сонячну спеку, при сяйві зірок, при льодяному холоді й короткочасних дощах. Хочеш, щоб я прийшла? Я тут!"

"Ні, не тепер. Одного дня... Який привітний дім! А Твоя любов! Залиши мене так спати, з головою на Твоїх колінах. Я такий втомлений. Я завжди Твій малий Син".

Ісус справді засинає, втомлений і знесилений, сидючи на килимку. Його голова лежить на лоні Матері. Марія блаженно гладить Його волосся...

127. НАСТУПНОГО ДНЯ ВДОМА, У НАЗАРЕТІ

Я бачу Марію, яка при денному світлі босоніж і швидко ходить по своєму домі. У світло-голубому одязі Вона - наче метелик, який безшумно літає. Вона стає біля дверей на вулицю, тихо їх відчиняє, потім залишає напіввідчиненими, після того, як кинула погляд на безлюдну вулицю. Марія наводить лад у домі, відчиняє двері й вікна, потім входить у майстерню, в якій тепер стоять її ткацькі верстати, оскільки столяр більше не працює.

Вона старанно накриває один із верстатів, усміхається при думці, яка, мабуть, пов'язана з ткацькою роботою. Потім Марія іде в сад. Голуби одразу сідають на Її плечі. Короткими перельотами з одного плеча на друге шукають собі найкраще місце і супроводжують Марію ревниво, крок за кроком аж до перегородки, де зберігаються запаси. Вона приносить звідтіля зерна і каже: "Тут, сьогодні тут! Не робіть шуму, бо Він дуже втомлений!"

Потім Мати бере борошно, йде в приміщення, біля хлібної печі робить тісто. Вона місить його і усміхається. О, як Вона нині усміхається, Ісусова Матір! Вона виглядає сьогодні так, як молода матір при народженні дитини, омолоджена радістю. Від хлібного тіста Марія бере малу частину, відкладає убік і пече, потім далі місить тісто, поки воно не нагрівається повністю. Її волосся виглядає світлішим через незначне припудрення борошном.

Тихо входить Марія Алфеєва: "Ти вже працюєш?"

"Так, я печу хліб, і тут, дивись, малі медові тістечка, які Він так охоче їсть".

"Ти роби тістечка. Велике хлібне тісто я приготую".

Марія Алфеєва, сильна сільська жінка, береться за хлібне тісто, Марія змішує мед, масло і муку, робить з цього круглі тістечка і кладе їх на піднос.

"Не знаю, як я повинна розуміти Юду... Яків не насмілюється... І інші..."

Марія Алфеєва зітхає.

"Сьогодні буде Симон-Петро. Він звичайно приходив через два дні після шабашу і приносить рибу. Ми пошлемо його до Юди".

"Якщо він до цього готовий..."

"О, Симон-Петро мені ніколи не відмовляє..."

"Хай буде мир з вами цього дня", - каже Ісус, що появляється на порозі.

Обидві жінки радісно схопилися, коли почули Його голос.

"Ти вже встав? Чому? Я хотіла, щоб Ти довше спав..."

"Я виспався, Мамо. Ти добре не спала..."

"Я спостерігала за Тобою, коли Ти спав. Коли Ти ще був мамою дитиною, я часто це робила. У сні Ти усміхався... І ця усмішка була цілий день в моєму серці, як перла... Однак сьогодні вночі Ти не усміхався, Сину. Ти зітхав, наче був дуже засмучений..."

Марія заклопотано дивиться на Ісуса.

"Я був утомлений, Мамо. А світ не такий, як цей дім, де панує любов. Ти... знаєш, хто я, і розумієш, що для мене означає стикатися зі світом. Це наче йти по смердючій і брудній вулиці. Навіть коли її доглядають, обприскують, болото і сморід залишається, навіть коли намагаються його не вдихати... а коли любити гарне і чисте, то зрозуміло, що відчуватимеш огиду..."

"Так, Сину, розумію. Однак я страждаю, коли Ти страждаєш".

"Тепер я біля Тебе, тому не страждаю. Це лише спомин, однак він служить для того, щоб була і зростала радість".

Ісус нахилиється, аби поцілувати Матір. Він голубить також другу Марію, яка входить в цей момент і дуже нагріта, бо розпалювала вогонь у хлібній печі.

"Ми мусимо доручити комусь повідомити Юду", - турбується Марія Алфеева.

"Це не є необхідним. Юда сьогодні буде тут".

"Звідки Ти знаєш?"

Ісус усміхається і мовчить.

"Сину, кожного тижня в цей день приходять Симон-Петро. Він приносить мені рибу. Симон-Петро тут, здебільшого, до першої години. Сьогодні він буде щасливий. Він такий добрий. Коли Тебе нема, завжди нам допомагає. Чи не так, Маріє?"

"Симон-Петро справедливий і добрий, - каже Ісус. - Але є також інший Симон, з яким Ти незабаром познайомишся, він має велике серце. Я хочу йти їм назустріч; вони незабаром будуть тут".

Ісус виходить, жінки, які занесли хліб у піч, повертаються. Марія взуває сандалі й бере новий світлий лляний одяг.

Через деякий час Марія Алфеева каже: "Ти не встигнеш закінчити роботу".

"Ще трохи. А Ісус почуватиметься свіжо в тіні".

Відчиняються двері: "Мамо, ось мої друзі! Заходьте!"

Учні й пастухи заходять. Ісус кладе свої руки на плечі обидвох пастухів і так веде їх до Матері.

"Вітаю вас... Ти?.. Левине, це ти?.. А це, напевно, Йосиф. Це ім'я святе в цьому домі".

"Проходьте, проходьте! З радістю говорю вам: мій дім приймає вас, а моя Мати обіймає вас".

Пастухи захоплені.

"Я - Марія, так. Ти побачив щасливу Матір. Як і тоді. Тепер я також щаслива, бо бачу свого Сина, оточеного вірними душами".

"Це - Симон, Мамо".

"Ти заслужив ласки, бо добрий. Я знаю це. Ласка Господа хай буде завжди з тобою!"

Симон, який в звичаях і звичках світу має більше досвіду, вклоняється низько і тримає при цьому руки на грудях навхрест: "Я вітаю Тебе, справжнє нічого, бо знаю Світло і Тебе, котрі лагідніші, ніж місячне сяйво".

"Це Юда з Каріота".

"У мене також є матір. Але моя любов до неї є нічим у порівнянні до пошани, яку відчуваю до Тебе".

"Ні, не до мене. До нього. Я є, бо Він є. Для себе я не хочу нічого. Тільки для Нього прошу любові. Я знаю, яку честь виявив ти до мого Сина на своїй батьківщині. Однак скажу: твоє серце повинно бути місцем, де Ісус матиме від тебе найвищі почесті. У такому разі я не хочу благословити тебе своїм материнським серцем".

"Моє серце під п'ятою Твого Сина. Лише смерть може покласти кінець моїй вірності Йому".

"Це наш Йоан, Мамо".

"Я заспокоїлася з того часу, відколи бачу Тебе біля Ісуса. Я знаю Тебе, і душа моя спокійна, бо Ти біля Ісуса. Будь благословен, мій спокою!"

Марія цілує його.

Надворі чути хриплий голос Петра: "Я тут, бідний Симон, котрий несе Тобі вітання і..."

Він входить і стає, наче вкопаний.

Лише потім ставить на землю кошик, який завісив через плече шнурком, і кидається до ніг Ісуса зі словами: "О вічний Господи! Але... Вчителю! Тут... І не дозволити про це знати Твоєму бідному Симонові! Бог благословить Тебе, Вчителю! О, який я щасливий! Я без Тебе більше не витримав би!" - він цілує руку Ісуса, не звертаючи уваги на те, що Ісус уже вкотре каже: "Устань, Симоне, устань-же".

"Я встаю. Але ж ти легінь (легінь - Йоан. - Авт.). Ти міг би до мене сам-один прийти і це мені повідомити. А тепер біжи в Капернаум і скажи це іншим... Спочатку піди в дім Юди! Незабаром прийде також твій син, жінко. Иди, біжи вже! Уяви собі, що ти - заєць, який утікає від дикої собаки".

Йоан поспіхом виходить, усміхаючись. Симон-Петро нарешті піднявся. Він все ще тримає у своїх коротких грубих руках, на яких вени, наче шнурки, міцну довгу руку Ісуса і цілує її не відпус-

каючи, та, одночасно, хотів би віддати рибу, яка все ще лежить на дні його кошика.

"О ні! Я не хочу, щоби Ти ще раз без мене пішов. Ніколи, ніколи більше так довго часу не бажаю бути без Тебе. Я піду за Тобою, як тінь за тілом, як канат за якорем. Де Ти був, Учителю? Я себе постійно запитую: "Де Він? Що Він робить? Чи Йоан добре піклується про Нього і стежить, щоб Ісус не дуже перевтомлювався? Чи Ти завжди мав достатньо їжі? Я ж Тебе знаю. Ти так схуд! Так дуже схуд... Він погано піклувався про Тебе. Я йому покажу, що... але кажи, де Ти перебував, Учителю? Ти нічого не говориш".

"Я чекаю поки ти даш мені сказати".

"Ти маєш рацію, але ж знаєш, яка це радість - Тебе знову побачити! О мій Ісусе!"

Петро плаче від радості.

"Ти мені також потрібен, як і всі ви, не зважаючи на те, що я був разом із вірними приятелями. Поглянь, Петре! Ці двоє - з тих, котрі мене любили вже тоді, коли мені було лише кілька годин. Ще більше, - вони мусили вже тоді через мене страждати. Тут є син, котрий заради мене втратив батька й матір. Однак тепер він має вас, своїх братів. Чи не правда?"

"Ти мене питаєш, Учителю? Навіть коли б (що є неможливим) диявол Тебе повинен був любити, любив би я його, бо він Тебе любить. Ви також вбогі, як бачу. Отже, підходимо один одному. Я, щоправда, рибалка, проте маю серце, наче голуб. І відвертий. Не звертайте уваги на те, що я трохи різкий. Це тільки зовнішня суворість. У моєму серці - мед і масло... До добрих... бо зі злочинцями..."

"Це новий учень".

"Здається, я вже його бачив..."

"Так, це Юда з Каріота, а Твій Ісус завдяки цьому чоловікові мав добрий прийом у його місті. Я прошу вас: любіть один одного, хоч ви походите з різних місцевостей. Ви всі - брати в Господі!"

"Так... (Петро пильно оглядає Юду із відвертим і застерігаючим поглядом). Мушу це сказати: я невисокої думки про юдеїв узагалі й громадян Єрусалима зокрема. Однак я чесний. І запевняю тебе, що я хочу всі свої погані думки про тебе відкинути і бачити в тобі лише брата учня".

"Так само думаєш, Симоне?" - питає Ісус усміхаючись.

"Доброта плине з твого серця, як пахуча олія з пористої посудини. Ти вже старий. Та іноді з віком стають фальшивими і злими. Однак ти - наче чудове вино, що воно старіше, то чистішим і кращим стає".

"Ти добре міркував, Петре, - каже Ісус. - Ходімо! Поки жінки готують для нас, затримаймося в прохолодній альтанці. Як це гарно - бути разом із приятелями!

Ми хочемо йти через Галилею і ще далі, однак не всі, Левин, котрий вже тепер задоволений, повертається до Іллі, щоби йому сказати, що Марія вітає його. Чи не так, Мамо?"

"І що я його, а також Ісаака та інших благословляю. Мій Син обіцяв, що Він мене заведе до них... І я відвідаю перших приятелів моєї Дитини".

"Учителю, я хотів би, щоби Левин приніс листа Лазареві... Ти знаєш, що маю на увазі".

"Підготуй це, Симоне. Сьогодні свято. Завтра ввечері Левин покине нас. Він ще встигне повернутися перед шабашем. Ходіть, приятелі..."

Вони йдуть у сад, відіння закінчується.

128. ІСУС НАВЧАЄ УЧНІВ У ОЛИВКОВОМУ САДУ

Я бачу Ісуса з Петром, Андрієм, Йоаном, Яковом, Филипом, Томою, Вартоломеєм, Юдою Тадеєм, Симоном і Юдою Іскаріотом, а також пастухом Йосифом, які виходять з дому і покидають Назарет. Вони йдуть недалеко, тільки до оливкового саду.

Ісус каже: "Станьте біля мене. В ці місяці присутності й відсутності я вас перевіряв. Я з вами знайомився, і також з людського досвіду знайомився зі світом. Нині я постановив послати вас у світ. Однак спочатку мушу навчити, щоб зробити здатними вийти назустріч світу з лагідністю і розсудливістю, зі спокоєм і міцністю, з необхідним почуттям відповідальності та знанням щодо вашої місії. Цей час пекучого сонця, яке робить неможливою тривалу

мандрівку по Палестині, я хотів би використати, щоб вас навчати і виховувати. Як музикант, я відчув, де у вас є неузгодженості хочу зробити вас співзвучними із небесною гармонією, яку ви повинні передати світові в моє ім'я.

Я залишаю цього сина (Він показує на Йосифа. - Авт.) тут, тому що хочу ознайомити його зі завданням передати мої слова своїм супутникам, щоби також там могла створитися надійна група, яка звіщатиме мій прихід і вкаже не лише на моє існування, але також на суттєві ознаки мого вчення.

Насамперед хочу сказати, що ви повинні плекати поміж собою любов і злагоду. Хто ви? Чоловіки різного віку, з різних соціальних верств і з різних околиць. Я обрав таких, котрі ще не обтяжені доктринами яких увійти. Крім того, ви призначені, щоби мене тим сповістити, які перебувають у повному незнанні істинного Бога; і я хочу, щоби ви собі постійно нагадували про свою нездатність повністю пізнати Бога і про це не мріяли. Ви повинні їх з милосердям у спогадах навчати того, що я навчав.

Я відчуваю у вас заперечення: "Ми ж не погани, хоча й не маємо культури й освіти". Ні, ви не погани. Та не тільки ви, але ж учені й багаті серед вас представляють певну релігію. Насправді я кажу вам: багато хваляться, що є дітьми Закону, але ж вісім з десяти тільки ідолопоклонники, які серед тисяч людських релігій загубили істинний святий вічний закон Божий Авраама, Ісаака і Якова. Ви - покірні й неосвічені рибачки, і як ті, котрі є торговцями чи синами торговців, робітниками чи синами робітників, - мусите сказати: "Ми всі подібні. Всі маємо недоліки і всі потребуємо однакової науки. Із братів з особистими і національними недоліками мусимо стати братами в пізнанні правди і в намаганні нею користуватися".

Отже, брати, я хочу, щоб і ви їх так називали і за таких вважали. Вони - наче єдина родина. Коли розквітає родина і подивляється світом? Коли вона єдина і одностайна, коли вона дружня. Коли один син стає ворогом другому, коли один брат шкодить другому, чи може тоді родина розквітати? Ні! Даремно намагається голова родини працювати і боротися з труднощами та просуватися в світі. Його зусилля - безуспішні, його посідання роздрібнюються, труднощі збільшуються, світ насміхається з такої родини.

ни. Ті, котрі з об'єднаними силами були захищені від світу, нині стали купкою людей з протилежними інтересами, з яких лише вороги родини користають, тому руйнація їх прискорюється.

Хай з вами цього ніколи не буде! Будьте єдині! Любіть один одного! Любіть, щоби собі всебічно допомагати! Любіть один одного, щоби показати, як стати улюбленими! Спостерігайте також те, що вас оточує, привласнює вам цю велику силу! Спостерігайте за мурашками, які всі спішать до одного місця. Спостерігайте за їхньою працею! Тоді зрозумієте підставу їхнього осмисленого переходу до того місця... Дивіться! Одна з цих малих сестер відкрила мені під цим широким листком дикого буряка великий скарб. Це - хлібна крихта, яка, мабуть, упала місцевому жителеві, що приходив сюди доглядати свої оливкові дерева, або дитину, яка бавилась на квітковій поляні... Як могла би ця маленька мурашка той скарб, який у сто разів більший, ніж вона, сама до своєї схованки донести? Погляньте, вона покликала сестру і сказала їй: "Біжи швидше і скажи сестрам, щоби вони пошукали тут харчі для всіх. Біжи, поки цей скарб не побачили птахи, котрі також кличуть своїх товаришів, щоби цю знахідку з ними спожити!"

І комаха побігла задихаючись через нерівності земної поверхні, вгору і вниз, через гравій і соломку - аж до мурашника, і там доповіла: "Ходімо! Одна з наших потребує вашої допомоги. Вона знайшла щось для нас усіх. Але сама вона не здатна цю знахідку аж сюди принести. Ходімо!" І всі, хоч були втомлені од денної праці й відпочивали, вирушили, пішли, одна, десять, сто, тисяча. Погляньте, вони намагаються захопити крихту передніми лапками, підносять тягар, тягнуть силою своїх дуже маленьких лапок. Ось одна падає, друга ледве не вивихнула собі лапки, бо крихта затиснула її в щілині каменя, третя, втомившись, відпочила й знову береться за працю. О, які вони єдині! Ось крихта хліба повільно пересувається вперед. Ще трохи, малі сестри, ще трохи - і ваші зусилля будуть винагороджені. Вони більше не мають сили. Одначе не відмовляються. Трошки відпочивають, потім ідуть далі... От і мурашник. Що далі? Тепер хлібну крихту роздрібнюють. Дивіться, яка праця! Одні дроблять, інші несуть. Закінчили. Комахи щасливі, зникають у мурашнику. Вони - лише мурашки. Але - сильні, бо згуртовані.

Подумайте над цим. Маєте запитання?"

"Ми ще повернемось у Юдею?" - питає Іскаріот.

"Хто це казав?"

"Ти, Вчителю. Ти сказав, що хочеш підготувати Йосифа, щоби він навчав інших у Юдеї. Тобі було там погано, не хочеш більше повертатися?"

"Що вони зробили Тобі в Юдеї?" - допитливо питає Тома. Одночасно запитує Петро: "Отже, я був правий, коли казав, що Ти повертаєшся назад утомленим. Що підказали Тобі "довершені" з Ізраїлю?"

"Нічого, приятелі, нічого... Те саме могло статися зі мною і тут. Коли б я обійшов увесь світ, мав би я всюди друзів і ворогів. Однак, Юдо, я просив тебе мовчати..."

"Це правда... але я не можу мовчати, коли бачу, що Ти надаєш перевагу Галилеї над моєю батьківщиною, Юдеєю. Ти несправедливий. Ось воно! Там також виявили Тобі шану..."

"Юдо, Юдо... о Юдо! Твої докори несправедливі. Ти сам себе звинувачуєш. Я був стурбований тому, що тільки добро, котре дістав у твоїй Юдеї, стає відомим і, не обманюючи, я повідомив своїх приятелів про це добро, щоби юдеїв більше любили. З радістю, тому що для слова Бога немає жодного поділу в регіонах, протилежностях, ворожечах і різницях. Я люблю вас усіх, люди! Всіх..."

Як можеш казати, що я надаю перевагу Галилеї, коли перші чуда я робив на святій землі храму і святого міста, котре кожному ізраїльтянину дороге? Як можеш закидати мені, що я пристрасний, коли з вас, одинадцяти учнів - скоріше, десяти (мій кузен належить до родини, що не те саме) четверо походять із Юдеї? А, скажімо, пастухи, котрі всі - юдеї, невже не бачиш, як привітно я ставлюся до Юдеї?

Як можеш казати, що я вас не люблю, коли я так вчинив, що дитині Ізраїлю дано моє ім'я, і я Духа праведного з Ізраїлю прийняв? Як можеш звинувачувати мене, що я не люблю юдеїв, коли для об'явлення мого народження і підготовки до моєї місії двох з Юдеї і лише одного з Галилеї обрав? Ти дорікаєш, що я несправедливий. Але ж я перевіряю тебе, Юдо, і дивись, чи не є несправедливим ти сам".

Ісусові слова виражають благородство й одночасно лагідність. Якщо б Він не доповнював, то тричі було наголошено на слові

"Юда", чого достатньо, щоб велику науку давати. Перше "Юда" було сказано з божественною величчю, що закликає до великої поваги; друге - говорив Учитель, який у батьківському полі навчає; третє було просьбою засмученого через поведінку приятеля.

Юда смиренно схилив голову. Його обличчя ще розгніване і спотворене від зрівноваження нищих почуттів.

Петро не може мовчати: "Вибач, юначе! Несправедливо? Брак шанобливості, гарний паничу! Це тебе виховали у храмі? Чи ти не піддаєшся вихованню? Тому, що коли воно..."

"Досить, Петре! Я вже сказав, що треба було. Про це я завтра навчатиму вас. А нині повторюю ще раз те, що сказав у Юдеї: не говори моїй Матері, що Її Син був погано прийнятий юдеями. Вона вже й так дуже засмучена, тому що відчуває, що я терплю. Зверніть увагу на мою Матір! Вона живе в тіні й у мовчанні. Вона живе в доброчесті й у молитві за мене, за вас і за всіх.

Не давайте можливості жодному відгуку ненависті проникати туди, де панує любов. Поважайте її! Вона мужніша, аніж Юдит. Ви ще про це почувете. Однак не примушуйте її передчасно відчувати злість нещасливих світу, тих, які не знають про найвіддаленіше, що є Бог і Його Закон. Тих, про яких я говорив на початку: ідолопоклонників, які дотримуються мудрості Бога, а тому поєднують ідолослужіння і зарозумілість. Дозвольте нам іти".

Ісус знову повертається у Назарет.

129. ІСУС НАВЧАЄ УЧНІВ УДОМА

Знову Ісус навчає своїх учнів, зібравши їх під віттям великого горіха. Дерево затінює значну частину саду Марії. День спекотний, в повітрі висить гроза, мабуть, тому Ісус не відходить далеко од дому. Приходить Марія, кожного разу дивлячись за Ісусом, який сидить у саду, притулений до стовбура дерева і оточений учнями.

Ісус каже: "Вчора я вам натякав, що одне нерозумне слово, яке почув від вас, буде приводом до сьогоднішнього повчання. Я хочу всього навчати.

Ви думаєте, без сумніву, це правило торгівлі, що заборонене завжди залишається. Або це Бог, який піклується, щоби слова одного з Його синів через Його чудесні ознаки або через слова праведних, котрі заслуги брата визнають, стали відомі; або ж це сатана, котрий через уста нерозумного - не хочу більше казати - виявлений, що добродії краще замовкли б, щоби не пропонувати простір облесливості, або він перекручує правду настільки, що дух зіб'ється з пантелику. Отже, завжди настає мить, коли таємне стає відомим. Пам'ятайте! Це повинно вас стримувати від поганого, але не може заважати чинити добро. Як часто робить хто-небудь щось через доброту, але людську доброту? А оскільки це людська доброта, отже, неповна, людина дбає про те, щоби її вчинок став відомим людям, і крутиться, і перевертається, коли бачить, що це добро або й сама людина могла залишитися невідомою. Тому людина міркує, що належить робити, аби стати відомим. Ні, приятелі, не так ви повинні чинити! Робіть добро і підносьте його вічному Господеві. О, Він знає, чи добре для вас, коли іншим це стало б відомим. Коли ваша праведна незначна дія через бажання подобатись і гордість нічого не варта була б, у такому разі тримає це Отець у тайні, щоби вам на Небі перед всім небесним двором за це віддячитися.

А хто бачить дію, не повинен її за зовнішнім виглядом оцінювати. Не обвинувачуйте ніколи, тому що вчинки людей можуть показувати погані сторони, а також приховувати добрі. Може, наприклад, батько ледачому марнотратному синові сказати: "Йди геть!" - у цьому виявляє батьківську твердість. Але не завжди так. Його "йди геть!" змішане з гіркими сльозами - більш гіркими для батька, ніж для сина - і це супроводиться бажанням: "Повертайся назад, якщо ти шкодуєш за свої помилки!"

Це також справедливо, зважаючи на інших дітей, бо сприяє, щоби зник нікчема зі своїми пороками. Погано було б, якби "йди геть!" походило від батька, який завинив перед Всевишнім і своїми дітьми, бо самолюбством він вивищує Себе над Господом і хоче мати владу над душею дитини. Ні, душа належить Богові, і сам Бог ніколи не заважає свободі духу відважитися. Світ не знає різниці між двома способами дій. Та що за різниця! Першою є справедливість, а друга - грішні думки. Тому нехай ніхто не засуджує!

Учора Петро запитав Юду: "Хто був твоїм учителем?" Не кажи більше так. Ніхто не повинен когось у тому звинувачувати, що він у ньому бачить. Учителі говорять одне і те ж слово для всіх учнів. Чому десять учнів добрі, а інші десять стають поганими? Чи можна звинувачувати вчителя у тому, що він погано навчив, коли передане ним добро нищиться переважно поганим серцем? Результат передусім залежить від вас. Учитель працює для вашого "я". Якщо ви не будете сприйнятливими до добра, що може потім робити вчитель? Хто я? Істинно кажу вам: немає вчителя, котрий мудріший, терпеливіший, досконаліший від мене. І все-таки також про одного з моїх скажуть: "Якого він мав учителя?"

Не давайте їм можливості впливати на вашу думку з особистих мотивів. Учора Юда, котрий любить свою батьківщину понад усе, звинуватив мене в несправедливості супроти неї. Часто попадає людина в непомітні справи, такі як любов до батьківщини або любов до ідеї, і через це відхиляється од власних цілей. Мета - це завжди Бог. Усе мусить бути побаченим у Бозі. Ніколи не можна себе самого або інше ставити над Богом. А коли один помиляється... О Петре, ви всі! Не будьте нетерпеливі! Будьте пильні! Дуже пильні! Безперестанку! Щоб ви завтра того гріха не вчинили, якого досі уникали. Бачите? Сьогодні небо хмарне, тому що гроза з градом наближається. І, поглянувши на небо, ми сказали: "Не хочемо далеко від дому йти". Коли ми, отже, більш або менш небезпечні справи можемо оцінювати, вони є нічим проти небезпек утратити ласку Бога через гріхи. Чому не хочемо нічого розпізнати, коли дійсно існує небезпека для душі?

Погляньте, тут моя Мати! Могли б ви собі уявити, щоби в неї була схильність до злого? Якщо тільки любов покvapить Її йти за мною, покине Вона свій дім, коли моя любов забажає цього. Сьогодні вранці Вона знову мене попросила про це, Матір, моя вчителька, сказала: "Твоя Мати також належить до Твоїх учнів, Сину! Я хочу вчитися Твоїї науки!" Моя мати додала: "Але Ти, Ти повинен вирішити, чи я можу йти, не втративши єдності з Богом, хоча й без того, що представляє світ, що, як Ти кажеш, пронизує нас його смердючими випаровуваннями, моє серце загинуло б, яке лише Богові належало, належить і завжди буде належати. Я пере-віряю себе і знаходжу, що я до цього здатна, тому що... (і тут

Вона дає сама собі, несвідомо, найвищу похвалу), тому що я не бачу жодної різниці між моїм спокійним миром, коли я була квіткою в храмі, і миром, який є в мені протягом більш як тридцять років, коли я є домогосподаркою. Але я - недостойна служниця і погано знаю справи душі, і ще менше можу їх оцінювати. Ти є Слово, Правда, Світло! Ти можеш бути світлом для Твоєї Матері, яка швидше готова Тебе більше не бачити, ніж Господеві не подобатись!" Тоді я мусив їй також від захоплення тремтячим серцем сказати: "Мати! Тепер я кажу Тобі: Ти не будеш через світ зіпсута. Світ буде через Тебе наповнений пахощами!"

Моя Мати, ви чуєте це, бачить небезпеки життя в світі як небезпеки також для неї... також для неї... А ви, чоловіки, не бачите їх? О, сатана дійсно підстерігає. І тільки пильні стануть переможцями. Інші? Ви питаєте про інших? Для інших буде, як написано".

"Що написано, Вчителю?"

"І Каїн накинувся на Авеля, і вбив його. І Господь сказав до Каїна: "Де твій брат? Що ти зробив? Голос крові кричить до мене. Від цього часу повинен на землі бути проклятим той, хто пізнав смак людської крові через руку брата, котрий відкрив кровonosні судини брата... І ця страшна спрага землі за людською кров'ю ніколи не буде припинятись. Земля, отруєна цією ж кров'ю, стає більш неродючою, ніж жінка, яку висушив вік. І ти будеш змушений втікати та мир і хліб шукати. І їх не знайдеш. Твоє розкаяння завжди буде показувати тобі на кожній квітці й кожній травинці, на воді й на поживі лише кров, а небо тобі здаватиметься кров'ю, а також море; із неба, землі й моря будеш чути три голоси: голос Бога, голос невинних і голоси злих духів. І щоби їх не слухати, заподієш собі смерть".

"Але в Бутті не так записано", - зауважив Петро.

"Ні, не Буття, я кажу це. А я ніколи не помиляюся. Я кажу це для кожного нового Каїна, нового Авеля. Для всіх".

"Але ж серед нас їх не буде, чи не так, Учителю?"

"Йоане, коли завіса храму розірветься, стоятиме велика правда у літерах, що світитимуть над усім Сіоном".

"Яка, мій Господи?"

"Що діти тремряви даремно зійшлися зі Світлом. Подумай над цим, Йоане!"

"Я буду сином темряви, Вчителю?"

"Ні, ти - ніколи. Одначе думай і над тим, щоби світові пояснити злочин".

"Який злочин, Господи? Той, Каїна?"

"Ні... Це перший акорд гімну сатани. Я говорю про повний злочин! Про показний злочин! Щоби це зрозуміти, потрібно в сонці Божої любові й через душу сатани бачити. Тому що тільки повна любов і повна ненависть, тільки безконечно добре і безконечно погане можуть цю жертву і цей гріх пояснити. Чуєте? Здається, наче прислухається сатана, скрикує від бажання цей злочин вчинити. Ходімо, перш ніж хмара розірветься в блискавці й граді!"

Вони йдуть поспішно через сад Марії, в той час починається гроза.

130. НАВЧАННЯ УЧНІВ ІЗ ПРЕСВЯТОЮ ДІВОЮ МАРІЄЮ В САДУ НАЗАРЕТА

Ісус іде в сад, який після грози наче свіжовимитий. Він бачить свою Матір, схилену над декількома рослинами. Він вітає Її, коли підходить ближче. Яким дорогим є цей поцілунок! Ісус лівою рукою бере Її за плечі, притягає до себе і цілує в чоло, потім нахиляється, щоби бути поцілованим Матір'ю в щоку. Однак цей ніжний жест поновлює радісний погляд, який супроводжує поцілунок. Той, од Ісуса, є повний любові, оскільки виражає також велич і захист; той, від Матері, є шанобливою любов'ю і сповненим любові благоговінням. Коли вони цілуються, здається, неначе Ісус є дорослим, а Вона - молодою донькою, яка одержує від батька чи старшого брата ранковий поцілунок.

"Чи вчорашнього вечора град і вітер дуже пошкодили Твої квіти?" - питає Ісус.

"Жодної шкоди, Вчителю! Тільки велике безладдя панує в листі", - відповідає, випереджаючи Марію, хриплим голосом Петро.

Ісус піднімає голову і дивиться на Симона-Петра. Він одягнений тільки в коротку туніку.

"Ти вже за роботою?"

"Ми, рибалки, спимо як риби: кожної години, на кожному місці, коли тільки залишають нас у спокої. Це стає звичкою. Цього ранку я почув, як скрипіли двері на завісах, і сказав собі: "Симоне, Вона вже встала. Швидко! Йди і допоможи їй своїми великими руками!" Я здогадувався, що Марія переживала про свої квіти в бурхливу ніч. І я не помилився. Я все ж знаю жінок... Моя жінка також крутиться в ліжку, коли приходить гроза, і думає про свої рослини... бідні! Іноді кажу їй: "Б'юся об заклад, що ти так не хвилюєшся, коли твій Петро побитий штормом на морі". Однак я несправедливий, вона ж бо є доброю жінкою. Часом здається мені неможливим, що її мати... Мовчи, Петре! Це не має з тим нічого спільного. Недобре лягтися, доброта замовчить. Бачиш, Учителю, і в дурневі Твоє слово пустило корінь".

Ісус відповідає сміючись: "Ти говориш усе сам. І мені не залишається нічого іншого, як твою рибальську мудрість стверджувати і подивляти".

"Він міцно пов'язав усі зігнуті гілки, підпер перевантажену плодами грушу і протягнув мотузки під гранатовим деревом, яке виросло дуже похило", - каже Марія.

"Так, він, наче старий фарисей, нахилив її, як йому підходить. Я обробив його, як вітрило, і сказав: "Хіба ти не знаєш, що потрібне лежить усередині? Іди сюди, бо зіб'є тебе з ніг власна вага". Тепер я цікавлюся тим фарисеєм. Однак з егоїзму. Я думаю про наш апетит і свіжі фіги, і теплий хліб! Не раз Антип не має такої чудової їжі. Однак треба бути обережним, тому що гілки фігового дерева ніжні, наче серце дівчини, коли воно вимовляє перше слово любові; а я неповороткий, і кращі фіги вгорі. Вони при цьому ранковому сонці вже сухі й мусять бути прикрасою. Гей, ти, юначе! Не дивися тільки за мною, прокинись, дай мені кошик!"

Йоан прийшов просто з майстерні, слухається і залазить так само на фігове дерево. Коли обоє рибалки вже внизу, вийшли з майстерні також Симон-Зилот, Йосиф і Юда Іскаріот. Інших я не могла побачити.

Марія приносить свіжий хліб. Це малі темні, круглі хлібці. Петро ріже їх своїм ножем на дві частини, кладе відкриті фіги на хліб і пропонує спочатку Ісусові, потім - Марії і, врешті, всім іншим. Вони з апетитом їдять у свіжому саду, який ясного ранку після

проливних дощів дуже гарний на сонці. Петро каже: "Маємо п'ятницю, Учителю, завтра - шабаш".

"Ти цим не робиш відкриття", - зауважує Іскаріот.

"Ні, але ж Учитель розуміє, що я хотів цим сказати..."

"Я знаю... Сьогодні ввечері підемо до моря, де ти залишив човен, і повеслуємо в Капернаум. Завтра я буду там говорити".

Петро радіє.

Ось приходять Тома, Андрій, Яків, Филип, Вартоломей і Юда Тадей, які в іншому місці добре виспались. Вони вітаються.

Ісус каже: "Дозвольте нам залишитися тут разом! Отже, будемо мати нового учня у нас. Мамо, ходи!"

Деякі вмощуються на камінь, інші - біля Ісуса, який сів на кам'яну лавку, що стоїть перед домом. Збоку від Нього - Марія, а біля Ісусових ніг - Йоан, який надав перевагу сісти на землі, щоби бути зовсім близько до Вчителя. Ісус говорить повільно і, як завжди, повний достоїнства.

"З чим можна порівняти виховання до апостольства? З природою, яка нас оточує. Ви знаєте: взимку земля здається мертвою. Однак у її внутрішній частині працюють сім'ячки, зародки живляться од соків і відкладають їх у рослинах під ґрунтом, щоби мати великий запас для рослин над землею, коли настане час цвітіння. Вас також можна порівняти із землею узимку, яка є дикою, оголеною і жорсткою, через вас також прийшов туди сівач і розсіяв моє насіння. До вас прийшов селянин і розпушив тверду й суху землю навколо вашого роду для того, щоб досягти поживні речовини через хмари і повітря аж до коренів і зміцнити їх для майбутніх плодів. Ви прийняли насіння, а також мотику, бо у вас є добра воля приносити плоди в служінні Богові.

Виховання до апостольства можу також порівняти з грозою, яка потрясла і зігнула, здається, з некорисною силою. Однак погляньте, як добре вона вплинула. Сьогодні повітря набагато чистіше, без пороху. Сонце таке, як учора. Однак воно більше, тому що дістається до нас через очищене повітря. Зелень і рослини відпочили, наче люди, бо чистота і свіжість - це те, що тішить. Так роз'яснення допомагають, щоби вдатися до з'ясування і точнішого знання речей. Інакше були б вони тільки злими ділами, а роз'яснення є не тим, що грози, які викликають різноманітні хма-

ри. А чи не утворюються ці хмари повільно в серцях через непотрібні турботи, дріб'язкові ревності й пихату зарозумілості?

Потім приходять вітер ласки і велить їм стикатися, щоби вони позбулися всіх поганих властивостей і повернулися до спокою.

Виховання до апостольства може бути прирівняне до праці, яку виконав сьогодні зранку Петро на радість моїй Матері: підняти, в'язати, підпирати чи роз'єднувати, щоби вас "сильними" на службі Бога зробити. Криві ідеї прямо починати, похоті тіла поконувати, слабкості підпирати, схильності коли-небудь в міру потреби урізувати і рабство та боязливості роз'єднувати. Ви мусите бути вільними і сильними. Наче орли, котрі після того, як залишають гніздо, в якому народились, щоразу вище в польоті. Служіння Богові - це політ. Людські схильності - це гніздо.

Один із вас сьогодні сумний, бо його батько помирає, і його серце ще замкнуте для правди сина, котрий дотримується правди. Більше ніж закриті, бо її відхиляє. Він ще не вимовив "йди геть!", про яке я говорив учора. Однак його замкнуте серце і запечатані уста ще не в змозі сказати: "Іди за голосом, який тебе кличе!" Ні я, котрий говорю до вас, ні його син не вимагають, щоби з його вуст почути: "Прийди і приведи Вчителя". Бог прославлений, тому що Він свого слугу з мого дому обрав, і з цим прославив рідню.

Син не повинен плакати. Він повинен знати, що в мені нема ні злоби, ні зневаги до його батька. Я прийшов, зупинився, хоча знав, що син одного дня може мені сказати: "Чому ти не прийшов?" Я прийшов, щоби його в тому переконати, що як жінка, так і син повинні знати, що я ніколи на зло не відповідаю злом. Я поважаю порядність віруючого, коли його віра трохи захиталася, та він залишається вірним тому, чим була його релігія аж до цього часу. Багато є таких в Ізраїлі... До цього кажу вам: слідом за мною багато йтиме як сини Авраама. Людство зіпсувало свою думку про Спасителя і принизило надприродне царство до вбогої ідеї людського панування. Я мушу тверду покору єврейського роду проштовхувати, крізь неї проникати і її ранили, щоби потрапити на основу, де душа єврейського роду може стати плідною через новий Закон.

О, як сумно, що Ізраїль, який виріс навколо живучого ядра Закону, став таким бридким плодом, зі здерев'янілою внутрішністю, наскрізь черстою, зовні оточений щільною непроникною обо-

донкою, яка також не дає досягти ядра. Вічний держить це лише для добра, щоби створити нове дерево віри в одного і Триєдиного

Бога. Щоби осягнути, що воля Господа сповнюється і єврейський рід прийме християнство, я мушу проникати до ядра і його зігрівати своєю любов'ю, щоби воно розширювалося, пускало паростки, росло і росло, і стало могутнім деревом християнства, довершеної вічної Божої релігії. Істинно кажу вам, що єврейський рід є лише один із ста проникливих. Тому я не вважаю того ізраїльтянина поганим, котрий мене відхиляє і не хоче дати мені свого сина.

Тому я кажу синові: не плач ради плоті й крові, котрі від плоті й крові, що їх породили, зрікаються. Не плач у душі. Твої страждання діють більше, ніж все інше, на твою і його душу, душу твого батька, який ані не розуміє, ані не бачить. Не докоряй собі через то, що ти більше належиш Богові, аніж батькові. Тобі кажу.

Усім кажу: більшим, ніж батько, ніж мати, брати й сестри, є Бог. Я прийшов, щоби об'єднувати... не відповідно до світу, плоті й крові, а за духом і небом. Так, мушу я плоть від плоті, кров од крові відділяти і душі до себе притягати, які вже на цій землі гідні тебе і є слугами Неба. Я прийшов, щоби кликати сильних, щоби їх ще сильнішими зробити, бо зі сильних утворюється моє військо покірних. Покірних для братів, сильних для власного "я" і до "я" - крові родини.

Не плач, батьку. Твій біль, запевняю, означає для Бога більше, ніж всі слова, не тільки твої, але й мої. Слово відскакує, де забобони утворюють перешкоди, повір мені. Однак ласка знаходить шлях. А жертва є магнітом для ласки.

Істинно кажу вам, коли я когось для Бога покличу, тоді нема вищої слухняності, аніж в цьому випадку. Треба негайно коритися, без застереження, нічого не вираховуючи, як і коли могли висловлюватися інші щодо цього шляху до Бога. Не можна затримуватися, щоби перед тим поховати батька. Цей героїзм несе вам багату винагороду, не тільки вам, але також тим, від яких ви насильно відривали закривавлене серце і слова, які для вас болючіші, ніж ляпаси, бо докоряють, що ви - невдячні діти, і проклинають вас як заколотників. Ні, не заколотники, а святі ви є! Перші вороги покликаних у родичі. Однак любов треба розрізнити і надприродно вміти вирішувати. Тому ви повинні "більше любити Отця надприродного, ніж слуги свого пана. Треба любити батьків у Бозі, але не більше їх любити, ніж Бог".

Ісус мовчить, устає і йде до двоюрідного брата, який з похиленою головою намагається стримати сльози. Він голубить його: "Юдо... я залишив Матір, щоби виконати свою місію. Це повинно усунути в тобі всякий сумнів про правильність твого вчинку. Коли б це не було добрим вчинком, не зробив би я цього своїй Матері, яка, крім мене, не має нікого".

Юда бере руку Ісуса, гладить себе нею по обличчі й ствердно киває. Він не може промовити й слова.

"Дозволь нам іти разом, самим, як тоді, коли ми ще були дітьми, і Алфей запевняв, що я найрозумніший з дітей Назарета. Дозволь нам разом попрямувати до мого батька і занести йому ці золоті виноградні грона, щоби він не гадав, що я його забув і є його ворогом. Також Твоя Матір і Яків радітимуть. Я їм скажу, що рано затримаюся в Капернаумі, і він тоді матиме сина повністю для себе самого. Знаєш, старі - наче діти: ревниві й завжди недовірливі, бояться стати забутими й занедбаними. Треба мати до них співчуття..."

Ісус пішов. Він залишив учнів у саду, вони замовкли, вражені почутим. Марія провела Ісуса до дверей і повернулася зітхаючи. Видіння завершується.

131. ЗЦІЛЕННЯ КРАСУНІ З ХОРАЗИНА. ПРОПОВІДЬ У СИНАГОЗІ КАПЕРНАУМА

Ісус приходить з дому тещі Петра. Його супроводять усі учні, крім Юди Тадея. Першим бачить Ісуса хлопець, котрий негайно дає всім знати про прихід Учителя, також тим, кому це байдуже. Ісус - на березі озера, сидить на краю човна, який належить Петрові. Його невдовзі оточують жителі Капернаума, які святкують повернення Учителя. Вони ставлять Ісусові тисячу запитань, на які Він зі своїм неперевершеним терпінням відповідає усміхнено й мирно, неначе ця розмова є небесною гармонією.

Приходить також рабин. Ісус підводиться, щоби привітатися з ним. Їхнє взаємне вітання повне східної святковості.

"Учителю, чи можу я чекати Тебе для навчання народу?"

"Без сумніву, якщо ти і народ цього бажаєте".

"Ми увесь час цього прагнули. Вони можуть це Тобі підтвердити".

Народ підтверджує це на ділі, з оновленим закликком.

"Як звечоріє, я буду тут. Тепер можете всі йти. Я мушу декого відвідати, хто на мене чекає".

Люди неохоче розходяться, у той час, як Ісус із Петром і Андрієм уже на озері. Інші учні залишаються на березі. Човен проходить коротку відстань, потім обидва рибалки скеровують його в бухту, де оливкові дерева на крутих схилах, розбухані морськими вітрами, переплелися одне з одним так, що утворюють дах, під яким помітно водоспад. Андрій скаче у воду, тягне човен так близько, як тільки можна, до берега, міцно прив'язує його до кореня, Петро згортає вітрило і прикріплює дошку, яка повинна послужити Ісусові мостиком, щоб зійти до берега.

"Я все-таки раджу тобі, - каже Петро, - зняти сандалі й відкласти верхній одяг, як ми. Цей божевільний (показує при цьому на малий струмок) несе воду з озера для куховарства, а міст при цих хвилях не зовсім надійний".

Ісус слухається без заперечення. На землі вони взувають сандалі, а Ісус бере на себе довгий верхній одяг. Учні залишаються в коротких темних нижніх одягах.

"Де вона?" - питає Ісус.

"Вона ховається, бо почула голоси. Знаєш... за всім тим, що вона має за собою..."

"Клич її".

Петро звертається голосно: "Я учень Учителя. Виходь!"

Ніяких ознак життя.

"Вона не насмілюється," - пояснює Андрій.

"Якогось дня прийшов хтось і покликав: "Іди, тут їжа", і потім закидав її камінням. Ми побачили її вперше тоді, я не можу пригадати час, коли вона була красунею з Хоразина".

"І що ви потім зробили?"

"Ми кинули їй хліба і риби, а також шмат розірваного вітрила, яке ми використовуємо, щоб витиратися... бо вона була гола. Потім ми втекли, щоби не заразитися".

"Яким чином ви потім до неї повернулися?"

"Учителю... Ти був відсутній, і ми за все взялися, щоби зробити Тебе більш відомим. Ми подумали про всіх хворих, всіх сліпих, всіх калік, всіх німих... а також про неї. Знаєш... багато людей... о, певно, через нашу власну вину, сказали нам, що ми безумні, й не хотіли нас слухати. Але інші повірили. Я сам з нею говорив. Приплив сюди човном, неодноразово при місячному світлі я її кликав і казав: "На камені біля оливкового дерева є хліб і риба. Не бійся!"

Потім я ішов. Вона завжди чекала, аж поки мене не було видно, тому що я ніколи її не бачив. За шостим разом я угледів її на березі, як вона стояла, саме там, де Ти тепер стоїш. Вона чекала на мене... Як жахливо! Я не втік через те, що думав про Тебе. Вона запитала мене: "Хто ти? Чому маєш співчуття?"

Я відповів: "Бо я учень Милосердя".

"Хто це?"

"Ісус із Галилеї".

"І Він вас учить мати до нас співчуття?"

"Так, до всіх!"

"Чи знаєш-бо, хто я?"

"Ти колись красуня з Хоразина, а нині - прокажена".

"А сьогодні є також для мене милосердя?"

"Він каже, що Його милосердя стосується всіх, і ми мусимо, як Він, до всіх бути милосердними".

"Тут, Учителю, прокажена звела наклеп, не бажаючи цього. Вона сказала: "Він мусив бути також великим грішником!" Я відповів їй: "Ні, Він - Месія, Святий Отця". Я волів би краще сказати: "Будь проклята через твій поганий язик!" Однак тоді все-таки це не сказав, бо подумав, що вона у своїй біді не могла повірити у Боже милосердя. Жінка заплакала і сказала: "О, якщо Він - Святий, тоді не може мати співчуття до краси. До прокажених мав би Він його, однак не до прекрасного. А я сподіваюся..."

Тоді я її запитав: "На що ти сподіваєшся, жінко?"

"На видужання... повернення в світ... між людей... жебракуючи померти, але між людьми... не як дичина у пащі хижаків, що бояться мене!"

Я сказав їй: "Заприсягнешся, що коли повернешся у світ, будеш вести порядне життя?"

А вона відповіла: "Бог справедливо покарав мене за мої гріхи. Я відчуваю розкаяння в собі. Моя душа готова до покаяння і зненавиділа гріхи назавжди".

"Мені здавалося, що я їй від Твого імені міг віщувати видужання. Вона просила мене: "Прийди, прийди ще! Розповідай мені про Нього, щоби моя душа Його пізнала, перш ніж око Його побачить..."

Я прийшов знову, щоби від Твого імені говорити, так добре зумів я..."

"І я приходжу, і першій наверненій на шлях істини мого Андрія даю видужання". (Тому що Андрій увесь час говорив, у той час, як Петро пішов трохи за течією, стрибаючи від одного каменя до другого і кличучи при цьому прокажену). Нарешті появляється її жахливе обличчя між двома гілками оливкового дерева. Жінка дивиться і - скрикує.

"Підійди нарешті! - зве її Петро. - Ми не будемо тебе камелувати. - Бачиш Його? Вчитель Ісус - там!"

Жінка сковзується вниз по скелі (я так висловлююся, бо вона швидко сходить униз і вже біля ніг Ісуса, поки Петро знову коло Вчителя).

"Жалую за гріхи, Господи!"

"Віриш, що я можу Тебе зцілити?"

"Так, бо Ти - Святий, і я розкаююся. Я - гріх, але ж Ти - Милосердя. Твій учень був перший, котрий виявив мені своє милосердя, і він прийшов, щоби принести мені хліб і довіру. Очисти, Господи, мою душу, перш ніж очистиш моє тіло, бо я тричі нечиста. І коли Ти захочеш дати мені одне-єдине очищення, тоді прошу я Тебе про очищення гріхами заплямованої душі. Я ще не почула Твоїх слів, які він мені повторив, а вже сказала: "Зцілитися, щоби могли повернутися між людей". Тепер прошу прощення, щоб мати вічне життя".

"Прощення дарую тобі. Ніщо інше, як це, однак..."

"Будь за це прославлений! Тоді я в мирі Господа житиму в своїй печері вільною... о, вільною від самокорів і жахів. Більше жодного страху перед смертю, ось прощення! Жодного страху перед Богом, так Ти мене виправдав!"

"Йди до озера і вмийся. Залишайся там, аж поки я тебе не покличу".

Жінка, швидше, скелет, встає із землі, ступає у воду озера і занурюється; вона у вбогому лахмітті, яке її лише трохи покриває.

"Чому Ти сказав їй, що вона повинна вмитися? Так, від неї жахливий сморід. Проте я не розумію", - каже Петро.

"Жінко, виходь і йди сюди. Візьми хустку, яка висить на гілці" (це тканина, що її використовував Ісус, аби витертися після короткого переходу від човна до берега).

Жінка слухняно виходить, роздягнута, тому що її лахміття сплило у воді, і бере суху хустку. Перший, хто вигукує, це Петро, оскільки він її оглядає, Андрій сором'язливо повертається до жінки спиною. Але він озирається на крик брата і так само скрикує. Жінка так пильно спрямувала погляд на Ісуса, що забула про свій вигляд. Однак вона придивляється - і бачить, що її проказа щезла, як і розірваний одяг, у воді. Жінка не втікає, як могла б це зробити. Вона причаюється внизу біля берега, присоромлена, і не ворушиться, ні на що інше не здатна, лише плакати, а цей плач є дуже зворушливим.

Ісус підходить ближче до зціленої, накидає поверх неї хустку, гладить ніжно по волоссі й каже: "Прощавай! Будь добра! Ти заслужила ласку своїм щирим розкаянням. Рости у вірі до Христа і слухайся Закону очищення!"

Жінка все ще плаче. Тільки як чує тертя палиці, що її Петро тягне за собою по землі, піднімає голову, розводить плечі й вигукує: "Дякую, Господи! Дякую, благословенний, благословенний!"

Ісус, прощаючись, махає їй рукою, перш ніж човен зникає з поля зору...

Перейшовши площу й вулицю, яка знаходиться перед синагогою, Ісус із учнями заходить у святиню Капернаума.

Вістка про нове чудо вже поширилася, бо шепіт і зауваження стають голоснішими!

На порозі синагоги бачу майбутнього апостола Матея. Він стоїть одною ногою вже у приміщенні, а другою - ще надворі. Я не знаю, чи він соромиться, чи сердиться через всі погляди і вигукки, котрі, здебільшого, мало дружелюбні. Два бундючні фарисеї театральні підбирають свої довгі плащі, начебто бояться заразитися чумою, якщо б своїм убранням торкнулися одягу Матея.

Ісус розглядає Матея якось мить при вході до храму й затримується на хвилину біля нього. Однак Матей нахилив голову і не

каже нічого. Петро тихо звертається до Ісуса після того, як вони пройшли декілька кроків: "Знаєш, хто цей кучерявий чоловік, який більше напарфумлений, ніж жінка? Матей, наш збирач податків... Що він тут шукає? Матей прийшов уперше. Мабуть, він не знайшов своїх товаришів, особливо тих, з якими проводить шабаші та оргії, Матей подвійні й потрійні податки з нас витискає, щоби мати досить для фінансового управління і своїх слабкостей".

Ісус дивиться на Петра дуже суворо, так, що той стає червоний, наче мак-самосій. Петро опускає голову і залишається стояти; тепер він не перший, а останній серед апостолів. Ісус біля його місця. Після співу й спільної молитви з людьми Ісус звертається, щоб говорити".

Учитель починає: "Великий цар Ізраїлю, Давид з Вифлеєма, плакав після того, як згрішив. У скорботі серця заносив він до Бога своє каяття і просив прощення. Душа Давида була затемнена від пристрасті до чуттєвої насолоди, і це заважало йому бачити лик Бога і чути Його слова. Лик Бога, - сказав я. У серці людини є місце, яке нагадує лик Бога, найблагородніше місце, нашу святиню, звідки виходять святі навіювання і святі наміри; наша святиня, що пахне, як вітвар, світить і, наче місце серафимів, лунає від гімнів. Однак коли гріх у нас чадить, це місце затемнюється, тому залишаємося без світла, без пахоців і музики - тільки сморід важкого диму і смак золи. Та коли світло повертається, бо слуга Бога несе його затемненим, потім бачить він огидність гріха, свій жадливий стан, і від себе самого переляканий вигукує, як цар Давид: "Зглянься на мене, Господи, з Твоїм великим милосердям і в Твій безконечній доброті омий мене чисто від гріха!" Він не каже: "Немає для мене прощення, тому я хочу далі грішити", а "Я принижений і роздавлений. Однак я прошу Тебе, адже Ти знаєш, що я в гріху народжений, окропи мене й очисти, щоби я знову став білішим від снігу на вершині гори". Далі він каже: "Не бики і телята будуть мою жертвою, а справжнє розкаяння серця; бо я знаю, що Ти цього від нас хочеш і не відкинеш".

Це сказав Давид після гріха і після того, як Натан, слуга Господа, його до розкаяння спонукав. Саме це мусили з багатьох причин грішні сказати тепер, тому що Господь посилав їм не одного зі своїх слуг, а самого Спасителя, Його Слово, котре правед-

не і є володарем не тільки людини, але й творінь, що живуть над і під землею. Він постав посеред свого народу, наче ранкове світло, яке при сході сонця сяє безхмарно. Ви вже читали, що одержима сатаною людина слабша, аніж знекровлений умираючий. Також коли він до цього часу "сильним" був. Ви знаєте, що Самсон нічим більше не був після того, як поступився почуттям. Я хотів би, щоб ви приклад Самсона, сина Маноаха, знали, котрий до цього був призначений перемагати філістрів, гнобителів Ізраїлю. Перша умова для цього: щоб він від свого зачаття був чистим, далеким від усього, що ниці почуття збуджує; отже, від вина і жирного м'яса, яке запалює стегна нечистим вогнем. Друга умова, аби бути визволеним, - з дитинства присвятити себе Господу, не одружуватися. Святим є той, хто себе не тільки зовнішньо, але й внутрішньо зберігає. Тоді Бог з ним.

Однак плоть є плоть, а сатана - це спокуса. І спокуса користується інструментом, щоби боротися проти Бога в серці людини, проти Його святих заповідей, плоттю, яка збуджує чоловіка, - жінкою. І, дивись, сила сильного тремтить, він стає слабким чоловіком, котрий дар Бога марнує. Отож, слухайте: Самсон був міцно зв'язаний на землі сімома канатами, сімома свіжими сухожиллями, сімома косами свого волосся - і завжди перемагав. Але ж не можна Бога в Його доброті безкарно випробовувати. Це недозволено. Господь преної волі відмовитися од гріхів, щоби могли надалі прощати. Безумний той, хто каже: "Господи, прости", а потім нагоди до гріха все-таки не уникає. Самсон, тричі непереможний, не уникнув Далілі, почуттів, гріха, - і до смерті засмучений і ослаблений в душевній силі, - каже Книга, - викриває таємницю: "Моя сила - в моїх семи волосинах".

Ніщо так не ослаблює, як погана совість. Спокушений Самсон викриває таємницю своєї семикратної сили: семи символічних волосин, його чеснот, отже, його віри в стриманість. Самсон, утомлений, заснув на лоні жінки, і був переможеним.

Сліпий, раб, немічний, тому що він порушив свою обіцянку! Самсон став знову сильним, визволителем, коли відчув біль справжнього розкаяння. Істинно кажу вам, ні хрищення, ні обряд не допомагають, коли немає розкаяння і сильної волі, щоб протисто-

яти гріхові. Істинно кажу вам, нема грішника, котрий був би таким великим грішником, щоб через його сльози не могли бути відродженими чесноти, котрі вирвав гріх з його серця.

Сьогодні жінка, грішниця Ізраїлю, яку Бог за гріхи покарав, досягла милосердя через своє щире розкаяння. Милосердя, кажу я! Жодні такого не знайдуть, які не мали для неї милосердя, які вже так важко покарану безжалісно мучили. Чи проказа не покляла в них гріха? Кожен повинен запитати себе про це... І мати співчуття, щоби самому дістати милосердя. Я простягаю свою руку розкаяній, яка лише після подібного до смерті розлучення повернулася до живих. Симон Йони, не я, збиратиме милостиню для каянниці, яка вже на порозі життя повертається до справжнього життя. Мене ще не було на землі, як вона була красунею. Проте ви були. Більше я не кажу".

"Обвинувачуєш нас, що ми - її прихильники?" - запитує один зі старших, опанований злобою.

"Я не звинувачую. Я повторюю задля справедливості".

"Дозволь нам іти".

Ісус іде зі своїми учнями.

Однак Юду Іскаріота затримують двоє людей, котрі його, здається, знають. Я чую, як вони кажуть: "Ти також з Ним? Він дійсно Святий?"

Іскаріот має одну зі своїх вражаючих відповідей: "Я бажаю, аби ви щонайменше одну з Його святостей посіли".

"Але ж Він зцілював у шабаш!"

"Ні. Він у шабаш прощав. Чи є кращий день для прощення, ніж шабаш? Не дасте мені нічого для спасенної?"

"Ми не даємо своїх грошей повіям. Наші подаяння - на святий храм".

Юда зневажливо сміється, велить їм стояти і наздоганяє Вчителя, який повернувся в дім Петра.

Петро звертається до Ісуса: "Тут малий Яків дав мені в замішанні два гаманці з грошима замість одного, за дорученням незнайомця. Хто міг би це бути, Вчителю? Ти знаєш... скажи мені".

Ісус усміхається: "Я не скажу, доки не перестанеш бурчати на когось".

Все закінчується.

132. ЯКОВА АЛФЕЄВОГО ПРИЙМАЮТЬ ЯК УЧНЯ.
ПРОПОВІДЬ ІСУСА
БІЛЯ ПРИЛАВКА МАТЕЄВОГО ДОМУ

Ранок торгового дня у Капернаумі. Площа повна торговців.

Ісус приходить від моря і бачить, що Йому назустріч ідуть двоюрідні брати. Він пришвидшує крок і, після сповнених любові обіймів, турботливо питає: "З вашим батьком щось трапилось?"

"Нічого особливого, що стосується його хвороби", - відповідає Юда.

"Чому тоді ти прийшов? Я ж казав тобі залишатися!"

Юда опускає голову і мовчить. Але тепер говорить Яків: "Це моя вина, що він не прислухався. Так, моя вина. Я не міг це більше зносити. Всі проти нас. А чому? Хіба це погано - Тебе любити? Досі я побоювався, що погано ігнорувати. Однак лише тепер знаю: Ти мені сказав, що Бог стоїть понад батьком і матір'ю, тому я цього більше не витримав. О, я пробував бути шанобливим, пояснювати, змінювати думки. Я сказав: "Чому боретеся проти мене? Якщо Він - пророк, Месія, чому хочете, щоби світ говорив: "Його родина думала про Нього вороже. У світі, який Учителя слухався, не вистачало Його?" Чому, коли Він нещасливий, як **Ви** кажете, не повинні ми бути при Ньому?" О Ісусе, так казав я, щоби до їхнього способу мислення пристосуватися. Проте Ти знаєш, я і Юда не віримо, що Ти навіжений. Ти знаєш, що ми в Тобі бачимо Святого з Неба. Ти знаєш, що ми завжди до Тебе зводили очі, як до нашої великої зірки. Однак вони не бажають нас зрозуміти. Навіть вислухати. Так, я відійшов. Я мав вибір: Ісус або родина. І вибрав Тебе. Я тут, якщо хочеш мене прийняти. Якщо ні, тоді я буду найнещаснішим серед людей, бо вже нічого не матиму. Ні любові родини, ні Твоєї дружби".

"О мій Якове, мій бідний Якове! Я не хочу бачити тебе страждуючим, тому що я тебе люблю. Але коли Чоловік Ісус з тобою плаче, тоді торжествує Ісус Слово. Ходи! Я упевнений, посланцю Бога серед людей, твоє блаженство від часу до часу буде збільшуватися, аж до повної радості в останній годині на землі й у вічності Неба".

Ісус повертається і кличе своїх учнів, які тактовно на декілька метрів віддалились: "Ходіть, приятелі! Мій двоюрідний брат

належить нині до моїх друзів, і тим самим є також ваш приятель. Як сильно чекав я цього дня, цієї години для мого кращого приятеля дитинства і доброго брата з молодих літ".

Учні радіють через новоприбулого та за Юду, якого вони протягом багатьох днів не бачили.

"Ми тебе шукали вдома, але Ти був на озері".

"Так, я був два дні з Петром та іншими на озері. Петро мав добрий улов, чи не так?"

"Так. І тепер це мені дуже не подобається, мушу я цьому злодієві дати багато подвійних драхм...", - і він показує на збирача податків Матея, стіл якого обступили люди, що платять за свою землю або за засоби проживання.

"Це все буде відповідати належному співвідношенню. Більше риби, більше прибутків, а, відповідно, більше податків".

"Ні, Вчителю, що більше я рибалю, то більше заробляю. Однак коли я при риболовлі досягаю подвійної ваги, тоді велить мені платити не подвійно. Він жадає учетверо більше, шакал!"

"Петре, підійдемо ближче до нього. Я хочу поговорити. Біля столу збирача податків завжди багато людей".

"Я знаю, - бурчить Петро. - Люди і прокляття!"

"Нині піду туди і буду жертвувати благословення. Хто знає, чи потім не з'явиться трохи чеснот у збирача податків".

"Заспокійся, Твої слова будуть проникати лише до його крокодилового панциря".

"Побачимо".

"Що Ти йому скажеш?"

"Прямо нічого. Однак я буду так говорити до всіх, що стосуватиметься також його".

"Ти повинен йому сказати, що той, хто утискає вбогих, котрі мусять на щоденний хліб гірко працювати, аби оплатити своїх жінок і бенкети, такий самий злодій, як той, що чинить розбій".

"Петре, не хотів би ти говорити на моєму місці?"

"Ні, Вчителю, я не можу добре говорити".

"А з жовцю, яку ти в собі ненавидиш, шкодив би ти собі та йому".

Вони прибули до касового столу збирача податків. Петро діє, наче він хоче оплатити. Ісус стримує його і каже: "Дай мені моне-

ти. Я сьогодні платитиму за тебе". Петро поглядає на Нього здивовано, дає Ісусові шкіряний гаманець, повний монет.

Ісус чекає своєї черги, і коли Він уже стоїть перед збирачем податків, каже: "Я хотів би заплатити за вісім кошиків риби Симона. Кошики є тут, біля ніг слуг. Переконайся, коли вважаєш за потрібне. Однак серед чесних мусило б вистачати слова. А я припускаю, що ти довіряєш мені як чесному. Скільки складає податок?"

Матей, який дотепер сидів за столом, устає, коли Ісус каже: "Я припускаю, що ти мені довіряєш". Він низький, вже старший, приблизно такий за віком, як Петро, видно, однак, втомлене обличчя гульвіси й замішання. Спочатку він тримає голову прихильно, потім піднімає її і дивиться на Ісуса. Ісус, натомість - на Матея.

"Скільки?" - повторює Ісус за хвилину.

"Немає податку для учня Вчителя", - відповідає Матей і ледве чутно додає: "Молись за мою душу".

"Я тримаю її в собі, тому що збираю грішників. Однак ти, чому ти не доглядаєш своєї душі?"

Ісус одразу повертається до нього спиною і дивиться на Петра, який від здивування стає безмовним. Інші також мовчать. Потім вони шепочуть і бурмочуть.

Ісус прихиляється до дерева, яке віддалене од Матея приблизно на десять метрів, і починає говорити:

"Світ може порівнюватися з великою родиною, члени якої мають різні фахи, всі необхідні. Це селяни, пастухи, виноградарі, домашні люди, рибалки, столярі, воїни, які призначені для особливого завдання, лікарі й священники. Різні є там, світ не може складатися лише з одного класу людей. Всі потрібні, всі можуть бути святими, якщо вони те, що мають чинити, зі справедливістю і чесністю роблять. Як можна це здійснити, коли сатана зусібіч спокушує?"

Належить думати про Бога, котрий все бачить, також приховані діла, і про Його Закон, що закликає: "Люби свого ближнього, як самого себе, і не чини йому нічого, чого ти не хочеш, щоби тобі чинили, і не кради в жодний спосіб!"

Скажіть ви, що мене слухаєте: коли хтось помирає - чи бере з собою він, скажімо, гаманець із грошима? Він був би безглуздим, коли б це хотів зробити. А міг би він їх в іншому житті використати? Ні! Монети при тлінні тіла стають зіржавілим металом.

Слухайте, слухайте! Істинно кажу вам, багатством важко досягти Неба; воно губить людину, навіть якщо статки чесно зароблені або успадковані, бо лише деякі заможні знають, як правильно використовувати багатство.

Що належить, отже, робити, щоби досягнути благословення Неба, щоби заслужити спокій в лоні Отця? Не можна бути жадібним до багатства. Жадібним у тому розумінні, щоб його за всяку ціну мати, навіть не дотримуючись правил чесності й любові; коли його мають, більше, аніж Небо і ближнього люблять, і братові в горі в любові до ближнього відмовляють. Не треба бути жадібним на те, що може багатство дати: жінок, втіху, насолоду, розкішні шати, які є образою для всіх, хто мерзне і голодує. Монета, з якою несправедливий гріш може обмінятися на валюту, що також у Небесному царстві цінується, - це свята розсудливість, із земного багатства, яке часто в несправедливий спосіб набуто або лише створює несправедливість, щоби робити вічні багатства. Ви повинні оплатити, повернути те, що негідним чином привласнено, багатства світу використовувати з ошадливістю, а також розуміти, як з ними розлучитися; тому що врешті-решт належить їх залишати - розважайте над цим, поки багатство вас не згубило.

Всі хотіли б бути справедливими і щоб такими вас бачив Бог, і за це нагороджував. Однак не може Бог того нагороджувати, хто лише на словах праведний, але жодних гідних діл не вчинив. Як може Він сказати: "Я прощаю тобі", коли Господь бачить, що розкаяння складається лише зі слів, але не відповідає справжній переміні в душі? Не існує жодного розкаяння, поки постає апетит на вчинки, які спокушають до гріха.

Однак хтось не смиряється, скидає з себе пристрасть, яка жінкою або грошима називається, і каже: "Для Тебе, Повелителю, я цього зрікаюся". Погляньте, він справді розкаюся. І Бог приймає його, і каже до нього: "Ходи, ти мені дорогий як невинний і як герой".

Ісус закінчив. Він іде, не оглядаючись жодного разу на дім Матея, котрий вже при перших словах Ісуса приєднався до учнів. Коли Він біля дому Петра, виходить жінка і каже щось своєму чоловікові. Петро подає Ісусові знак, підійшовши ближче.

"Мати Юди і Якова тут. Вона хоче з Тобою поговорити, однак не бажає бути побаченою. Що маємо робити?"

"Я зайду в дім, як мене запрошено, а ви всі йдіть до вбогих і роздайте милостиню. Візьміть також гроші - податок, який не взяв Матей. Ідіть

Ісус прощається з усіма жестом правої руки, в той час, як Петро її потискає, щоб з Ним іти.

"Де мати, господине?" - питає Ісус дружину Петра.

"На терасі, Вчителю! Там тінь і прохолода. Виходь, там можна також вільніше рухатись, ніж у домі".

Ісус ступає по сходах наверх. У куті, під густою виноградною альтанкою, сидить у напрямку до перил на присунутій лавці Марія Алфеева, одягнута в темне з вуаллю на обличчі. Вона беззвучно плаче. Ісус кличе її: "Маріє, тітко дорога!" Вона повертає до Нього переповнене жахом обличчя і підіймає руки: "Ісусе, моє серце наповнене болем".

Ісус підходить до неї. Він змушує її присісти. Сам залишається стояти з усе ще перекинутим через плечі покривалом. Він кладе одну руку на плечі тітки, а другою бере її руку і питає: "Що з тобою? Чому так сильно плачеш?"

"О, Ісусе, я втекла з дому і сказала: "Йду до Кани, щоби принести для хворих яйця і вино!" При Алфееві є Твоя Мати, його доглядає, як лише може; так я спокійна. Але сюди я прийшла. Дві ночі бігла, щоб чимшвидше тут бути. Тепер я більше не можу; але ж це не зусилля. Це біль мого серця, який робить мене хворою. Мій Алфей, мій Алфей... мої сини! Чому між ними, що мають одну й ту саму кров, така різниця? Це наче бідне материнське серце молилося між двома каменями млина. Чи Юда і Яків біля Тебе? Так? Тоді Ти знаєш, о Ісусе! Чому не хоче мій Алфей збагнути? Чому він помирає? Чому хоче він так померти? І Симон, і Йосиф? Чому вони не з Тобою, а проти Тебе?"

"Не плач, Маріє! Я не маю злоби на них. Я розумію і співчуваю їм. Якщо ти через це плачеш, тоді не плач більше".

"І лише тому, бо це ображає Тебе. Тільки тому, і потім... І потім я не хочу, щоби мій чоловік помер, хоч він - Твій ворог. Бог йому це ніколи не простить, а я, о, я ніколи не буду його мати в іншому житті".

Марія сповнена страху. Вона плаче і великі сльози падають при цьому на ліву руку Ісуса, що її все ще своїми обома руками міцно тримає і цілує жінка. Вона час від часу своє сповнене смутку обличчя підводить до Нього.

"Ні, - каже Ісус. - Ні, не говори так! Я прощаю. А коли я прощаю..."

"О прийди, Ісусе! Прийди, щоби його душу і тіло вилікувати! Прийди... Вони вже Тебе звинувачують, що Ти вмираючому батькові двох синів викрав, і вони сказали це в Назареті, розумієш? Вони всім рознесли: "Всюди робить Він чуда, а у власному домі не може". Я захищаю Тебе і зауважую: "Як Він це зробить, коли ви відганяєте Його своїми докорами, тому що не вірите? А потім ганьбите мене".

"Ти це добре сказала: тому, що не вірите. Хіба могу діяти там, де ніхто не вірить?"

"О, Ти всемогутній. Я думаю про всіх. Ходи! Зроби чудо... для своєї бідної тітки..."

"Я не могу!" - Ісус дуже сумний, коли це каже. Голова тітки лежить у Нього на грудях, здається, Він своє безсилля визнав, здається, Він її як свідка для своєї скорботи викликав. Жінка плаче ще сильніше.

"Послухай, Маріє! Будь добра! Я присягаюсь тобі, що це зробив би, коли б міг і коли б це було добре. О, я випросив би в Отця на Небі цю ласку для тебе, для моєї Матері, для Юди і Якова, і також, так, також для Алфея, Йосифа і Симона. Але ж я не могу. Ти маєш зараз великий біль серця і не можеш збагнути немічність цього мого безсилля. Я хотів би тобі це пояснити, однак ти його не зрозумієш. Коли година переходу мого батька настала - ти знаєш, яким праведним він був, і як моя Мати його любила - я не продовжив його життя. Це неправильно, одній родині, у якій Святий живе, уберегти неминучі події життя. Коли б так було, мусив би я вічно залишатися на землі, але я незабаром помру, і навіть Марія, моя свята Мати, не може мене вирвати від смерті. Я не могу! Що могу, буду робити!"

Ісус присів і поклав голову родички на своє плече.

"Я робитиму це! Обіцяю тобі, ради твого болю, мир для твого Алфея. Я запевняю, що ви ніколи не будете розлучені; я даю тобі моє слово, що наша родина на Небі буде з'єднана, з'єднана для вічності. Недовго я живу, і понад це хочу моїм вірним родичам глибокий мир і велику силу вселити, щоб сотворити апостола для багатьох-багатьох бідних жінок, з якими ти як жінка легко знайдеш зв'язок.

Ти повинна бути моєю дорогою приятелькою протягом часу голошення Доброї Вістки. Не плач, смерть Алфея звільнить тебе від шлюбних обов'язків і піднесе до благородних завдань містичного жіночого священства, яке надзвичайно потрібне на вівтарі великої жертви і при багатьох невірних, які свої душі скоріше перед учнями схиляють. О дорога жінко, твоє ім'я буде, наче полум'я, на християнському небі світити!.. Не плач більше! Іди в мирі! Будь сильною, святою, відданою Богу! Моя Мати - Вона стала вдовою перш ніж ти - буде тебе втішати, як тільки зможе. Ходи! Я не хочу, щоб ти одна під тим сонцем поверталася! Петро відвезе тебе в човні до Йордану і звідти проведе їздовим ослом до Назарета. Будь добра!"

"Поблагослови мене, Ісусе! Дай мені силу!"

"Так, я благословляю тебе і цілую, дорога тітко".

Він цілує її ніжно і ще довго притискає до свого серця, поки не переконується, що заспокоїлася.

133. ІСУС ПРОПОВІДУЄ ПЕРЕД НАТОВПОМ У ВИТСАЇДІ

Ісус у Витсаїді. Він говорить із човна, який сюди привезли і притягнули до берега й міцно прив'язали канатом. Багато людей сіло біля Ісуса, півколом, уважно прислухаються до Його слів. Ісус якраз розпочав говорити.

"...і тепер я бачу, що також ви, з Капернаума, мене любите, тому що ви слідуєте за мною і залишили торгівлю і вигоду, щоб послухати моє повчальне слово. Я знаю також, що неухважність до ваших дій принесе з собою не тільки фінансову шкоду, а вас ще висміють. Я знаю, що Симон, Елій, Урій і Йоаким налаштовані проти мене. Сьогодні - тільки налаштовані проти мене, завтра - мої вороги. І я кажу вам, бо не вводжу в оману нікого, і насамперед вас, моїх вірних приятелів, що могутні з Капернаума будуть використовувати всі засоби, щоби мені шкодити, мене мучити й відкидати: наклеп і погрозу, очорнення і насмішку. Спільний ворог

використовує все, щоби душі в Ісуса відняти і зробити їх своєю здобиччю. Я кажу: хто вичікує, врятується, але ж я кажу також: хто тілесне життя і благополуччя більше любить, аніж вічне життя, є вільним піти, мене залишити і турбуватися за мале життя і нетривале благо. Я не стримую нікого.

Людина - це вільна істота. Я прийшов, щоби спасти людину від гріха і через це її в душі зробити вільною; звільнити її від кайданів вирожденної пригноблюючої релігії, яка з потоком обмов, слів і наказів просте, ясне, легкозрозуміле, святе, повне слово Бога відкидає. Мій прихід вимагає перевірки совісті. Я збираю свій урожай на току, молочу його вченням жертви і просіваю решетом свободної волі. Полова й увесь бур'ян легко летять звідти, або падають важко, як шкідники на землю, і є поживою для птаства, тому що в мої комори надходить лише чистий, добрий врожай: зерна є святі!

Століттями триває війна між Вічним і сатаною, який через свою першу перемогу над людиною став гордий і сказав Богові: "Твої створіння будуть назавжди мені належати. Ніщо: ні кара, ні Закон, який Ти їм хочеш дати, не даватимуть їм права заслужити собі Небо, і це Твоє місце, з якого Ти мене вигнав, мене, єдиного інтелегента поміж Твоїми створіннями, залишиться порожнім, непотрібним і сумним, як усе, що є непотрібне". Але Вічний відповів проклятому: "Доти так буде, поки твоя отрута опановуватиме людину. Однак я пошлю своє Слово, і це Слово робитиме Твою отруту нешкідливою, і лікуватиме серця від божевілля, що їх ти зробив проклятими, і вони повернуться до мене. Як заблукані вівці, котрі знову знаходять пастуха, повернуться вони у свою стайню, і Небо стане заселене, тому що для них я створив його. А ти будеш своїми страшними зубами у безсиллі скреготати в своєму страшному царстві, в'язниці засуджених, і ангели Бога кидатимуть каміння на тебе, і запечатають його, морок і ненависть зустрінуть тебе і твоїх у той час, коли моїм буде даровано світло, любов і блаженство, безконечну, вічну і чудову свободу". А після того сатана під жажливий регіт запрягнув би: "Присягаюсь пеклом, що я прийду, коли та година настане. Я буду всюди втручатися поміж тих, які переконані, і тоді побачимо, хто з-поміж нас двох буде переможцем".

Так сатана чинить з вами, щоби вас просіяти. І я також питаю вас, щоби вас оцінити. Противників є два: я і він. Ви - посередині.

Двобій любові з ненавистю, мудрості з незнанням, добра зі злом відбувається над вами і навколо вас. Я захищу вас від ударів злого.

Я поставлю себе серед вашого існування і сатанинською зброєю, і велю мене замість вас ранили, бо я люблю вас. Однак внутрішні удари мусили б ви самі, з власної волі відбити, прийти до мене і слідувати моїм шляхом, який є правдою і любов'ю. Хто не хоче Неба, не матиме його. Хто не бажає бути учнем Христа, є шкідливим насінням, яке проростатиме у сатанинському царстві.

Я знаю, чому ви прийшли, ви з Капернаума! І моя совість чиста, на ній немає гріхів, які на мене звалюють. На основі цього вигаданого гріха мене лають, але я не боюся тим з Витсаїди показати підставу такої розмови. Серед вас, міщан із Витсаїди, є старші, які з різних причин ще не забули красуні з Хоразина. Це чоловіки, які з нею згрішили, і жінки, які через це плакали. Вони плакали; я ще не прийшов, щоб сказати: "Любіть тих, що вам шкоду заподіюють!"

Вони плакали й ликовали, коли дізналися, що красуня знемагає від розкладу, яке з нутрощів виходить на поверхню прекрасного тіла. Блудниця стала відображенням значно небезпечнішої прокази душі, порушниці подружньої вірності, вбивці, повії; тої, що порушила подружню вірність сімдесят сім разів з чоловіком, який мав гроші, убивця сімдесят сім разів їхніх позашлюбних дітей, повії з розбещеності, а не з потреби.

О! Я можу вас зрозуміти, вас, жінок, зраджених у подружжі! Я можу вашу радість зрозуміти, коли вам казали: "Плоть красуні огидніша і мерзенніша, ніж тої здихаючої жаби у вуличному рові, здобич ворон і черв'яків!" Але ж я кажу вам: учіться прощати! Бог вам відомстив, Бог вам простив. Простіть також їй. Я їй від вашого імені простив, бо знаю, що добре для неї, жінки з Витсаїди, які мене вітають окликом: "Будь прославлений, Агнецю Бога! Будь прославлений, що сюди прийшов в ім'я Господа!"

Якщо я Агнець Бога і ви мене як такого визнаєте, коли я до вас приходжу, я, Агнець, тоді мусили б всі лагідними вівцями стати; також ви, обдурені заміжні жінки, в яких колишній біль тепер пробудив інстинкт хижої птиці, що захищає своє гніздо. Я не хотів би як Агнець серед вас залишатися, коли б ви були тиграми або гієнами.

Він, котрий в найсвятішому імені Бога приходить, щоби праведних і грішників покликати разом і їх вести до Неба, пішов та-

кож до розкаяної і сказав їй: "Будь чистою, іди і спокутай". Я це зробив у шабаш. І в цьому мене звинувачують! Публічно звинувачують! Але вона була лише ще одною душею, яка плакала через свої гріхи.

Так, кажу вам, я це зробив і буду далі робити. Принесіть мені Книгу, дошукуйте в ній, студіюйте і докопуйтеся до цього. Відшукайте, якщо можете, місце, яке забороняє лікареві оздоровлювати хворого, левиту (старозавітному священнослужителю) присвятитися престольній службі, священику - стояти поруч віруючого лише тому, що є шабаш... Коли ви знайдете це місце і покажете мені, я битимусь у груди і казатиму: "Господи, я перед Твоїм лицем і перед людьми згрішив; я не заслуговую прощення. Однак коли Ти хочеш на своєму слугі виявити милосердя, вихвалити-му Тебе за це віднині й довіку".

Кожна душа була хвора, а хворі потребують лікаря. Це був осквернений престіл і потребував левита, котрий її очистив. Вона була віруючою, йшла до храму, до істинного Бога, і там плакала, і потребувала священика. Кажу вам: я лікар і левит, я - священик! Істинно кажу вам: якщо я своє завдання не виконаю, а також одну-єдину душу, котра є готова, не врятую, тоді Бог Отець спитає мене за загублену душу. Це є, на думку володарів Капернаума, мій злочин. Я повинен був би після шабашу вичекати день, щоби діяти? Так! Але навіщо чекати двадцять чотири години, щоби повести розкаяне серце в мир Господа? У цьому серці була справжня покірність, неприкрита довершеність, щирий розкаяний біль. Я прочитав у цьому серці. Проказа ще покривала тіло, однак душа була вже очищена бальзамом багаторічного розкаяння, сліз і примирення. Ця душа потребувала лиш оновлення, мого освячення, щоби наблизитися до Бога, щоби через це не забруднити величі, яка оточує Бога. Я їй дав ім'я. Вона вийшла з води тілесно чистою. Однак ще чистішою була в серці! Як багато, о, як багато з тих, які ступили у воду Йордану, щоби заповіт Предтечі послухати, не виплили такі чисті звідти, як вона! Тому що їхнє хрищення в Йордані не було бажаним актом широкого серця, що готується на мій прихід, а тільки формальністю, щоби перед очима світу з'явитися у святості.

Це було лише лицемірство й гордовитість. Два недоліки, які ще збільшили вже наявний у їхніх серцях гріховний тягар. Хрищення

через Йоана є лише символом, який промовляє: "Очистіться від гордості, упокорюючи себе і визнавши себе грішниками! Очистіться від нечистоти, віддаляючи її порок!" Тому що душа мусить за вашою волею охреститися, аби бути чистою на Господній гостині. Жодна провина не є такою великою, щоби її не можна було відмити спочатку через розкаяння, потім - через ласку і, нарешті - через Спасителя. Немає жодного такого великого грішника, щоби він не міг піднести своє пригнічене обличчя і в надії на спасіння усміхнутись. Достатньо, щоби він був сильним волею і широко уникав гріха, в героїчний спосіб протистояв спокусі й відродився.

Я кажу вам лише одну істину, яку мої вороги вважали за наклеп. Але ж ви - мої приятелі. Я говорю особливо до вас, мої добрі, вибрані учні, які мене слухають. Я кажу вам: ангели, цілковиті духи, які в світлі Найсвятішого прославляють Трійцю Господню, є у вашій досконалості. Та вони не можуть жертвувати собою і терпіти, щоби сприяти спасінню людей.

А як ви це уявляєте? Бог не кличе ангела і не каже йому: "Будь спасителем людства!" Він посилає свого Сина. І Господь знає, що хоча Його жертва безвимірна і Його влада безконечна, ще чогось бракує, щоби сума заслуг могла протистояти сумі гріхів, які з години на годину збільшуються; не бере Він інших ангелів, щоби збільшити масу і сказати до них: "Терпіть, щоби Христа наслідувати!", а каже Він це вам, вам, людям, і це Його доброта, яка не хоче робити жодної різниці поміж Сином Його любові та синами Його влади. Він мовить до вас: "Терпіть, приносьте жертву і будьте подібні до мого Агнца. Будьте учасниками спасіння! О, так... я бачу ангелів, котрі на хвилину зупиняються перед Трисидним Богом, поклоняються, нахиляють обличчя до землі й кажуть: "Благословенні, котрі можуть терпіти з Христом за нашого і вашого вічного Бога!"

Багато ще не збагне цієї величі. Вона занадто перевищує людську масу. Однак коли жертва подарована, коли вічне зерно хліба заново проросте, щоби ніколи більше не згинуть після того, як буде зібране, обмолочене, очищене й у землю закопане, тоді прийде Полегшувач і освітить душі, також пізніші, які Спасителеві Христу залишилися вірними. І потім ви зрозумієте, що я не чорнив, а звістив вам найбільший дар людини - бути учасниками спасіння, навіть коли до цього часу були грішниками. Готуйтеся, отже, в

чистоті серця і задуму! Що чистішими ви є, то глибше зрозумієте, що нечистота, як завжди вона хоче бути, є лише димом, який затемнює погляд і розум. Будьте чисті! Починайте від тіл, щоби потім у духовній ділянці працювати. Починайте од семи відчуттів, щоби до семи пристрастей перейти. Починайте від ока, короля одчуття, яке відкриває шлях до найширших і найгарніших бажань. Око бачить тіло жінки - і бажає цього тіла. Око бачить статки багатих - і бажає золота. Око бачить владу правлячих - і бажає влади. Коли ваше око спокійне, гідне, скромне і чисте, і ви будете мати спокійні, гідні, скромні й чисті бажання. Що скромніше ваше око, то чистішим буде ваше серце. Пильнуйте ваші очі, жадібного винахідника завчасно прийнятих яблук. Будьте непорочні у ваших поглядах, коли хочете бути непорочними у тілі. Коли ви знаєте непорочність тіла, тоді також знатимете "непорочність" багатств і влади. Ви будете у всьому непорочні, й тому станете приятелями Бога.

Не лякайтесь бути висміяними, коли ви непорочні. Бійтесь стати ворогами Бога! Одного дня я почув, як казали: "Ти будеш висміяним світом як брехун і євнух, коли хтось дізнається, що не маєш жодного потягу до жінки".

Істинно кажу вам, що Бог встановив подружжя і зробив вас своїми наслідувачами у творінні, і своїми співпрацівниками, щоби Небо заселити. Однак є ще вищий стан, перед яким поклоняються ангели і в якому вони бачать благородність, та вони її не можуть наслідувати. Стан, у якому живуть від народження аж до смерті, є цнотливість. Це тоді, коли люди своєї чоловічої або жіночої плідності зрікаються, щоби бути плідними духовно. Цей стан не забороняє наближатися до престолу, навпаки, в наступних століттях престоли оточаться людьми такого стану. Це найвищий стан, який відкидає усе, що не є приналежністю до Бога, тоді як для Нього оберігає непорочність тіла і серця, щоби у вічності посідати сяючу чистоту, котра є дорогою Агнцеві Бога.

Я говорив про народ і про вибраних із народу. Тепер, перш ніж ми ступимо в дім Филипа, щоб розламати хліб і розділити сіль, хочу вам усім сказати: добрі, щоби вас нагородити, грішні, щоби вам мужність додати, наближайтеся до Того, хто прийшов, щоби прощати. Мир з усіма вами!"

Ісус залишає човен і йде через натовп, який тісниться навколо Нього. На розі одного будинку стоїть Матей, який звідтіль слухав Учителя, не наслідуючись підійти ближче. Коли Ісус підходить до нього, Матей залишається стояти, і коли Ісус благословляє всіх, благословляє вдруге, то дивиться на Матея. Потім він іде до групи своїх і зникає у якомусь будинку.

Видіння закінчується.

134. ЗАПРОШЕННЯ МАТЕЯ СТАТИ УЧНЕМ

Базарна площа Капернаума. Базар уже закінчений, на площі стоять лише безробітні, які розмовляють між собою, діти граються і пустують.

Ісус - всередині своєї групи і йде від озера до площі. Він песить дітей, які спішать назустріч, і цікавиться їхніми проблемами. Одна дівчинка показує криваву тріщину на чолі й звинувачує в цьому братчика.

"Чому ти зробив своїй сестрі боляче? Це несправедливо!"

"Я зробив це ненавмисне. Я хотів зривати фіги і взяв для цього палицю. Патик був заважкий, випав мені з рук і попав у сестру. Я хотів також для неї дістати згори фіги".

"Це правда, Йоанно?"

"Так".

"Отже, бачиш, твій брат не хотів зробити боляче. Він бажав тобі підготувати радість. Помиріться мерщій і поцілуйтеся. Добрі брат і сестра ніколи не повинні ворогувати. Починайте..."

Заплакані діти цілуються. Плачуть: сестра - через болючу подряпину, брат - тому, що спричинив біль. Ісус усміхається через поцілунок, що засолоджений сльозами.

"Так, тепер, коли я бачу, що ви помирилися, буду зривати вам фіги без палиці".

Це Ісус охоче робить. Високий, Він може їх дістати. Ісус зриває фіги і роздає дітям.

Одна жінка спішить сюди: "Візьми, візьми, Вчителю! Я зараз же принесу Тобі хліба".

"Ні, ні, це не для мене; це для Йоанни і Товія! Вони бажали цього".

"І ви обтяжили цим Учителя? Які ж ви невідчепні! Пробач, Господи!"

"Жінко, треба було перемир'я... І я досяг його предметом суперечки: фігами. Діти ніколи не є невідчепні. Вони люблять соловодкі фіги, а я люблю їхні чисті, невинні душі. Вони забирають від мене багато гіркоти".

"Учителю, є пани, котрі не люблять Тебе. Однак ми, народ, любимо Тебе. Їх мало, а нас багато".

"Я знаю, жінко. Дякую за твою втіху! Мир з тобою! Прощавай, Йоанно! Прощавай, Товію! Будьте добрі, чесні, не робіть собі боляче і більше не сперчайтеся! Обіцяєте мені?"

"Так, так, Ісусе", - відповідають діти.

Ісус збирається в дорогу і каже, усміхаючись: "О, нині фіги помогли нам прогнати хмари, ходімо. Куди бажаєте?"

Апостоли не знали. Хтось вказує одне місце, дехто - інше. Ісус похитує головою і сміється. Петро каже: "Я відмовляюся. Якщо Ти цього сам не кажеш... В мене сьогодні чорні думки. Ти цього не бачив, однак коли ми зійшли з човна, там був Ілля, фарисей. Ще зеленіший на обличчі, ніж звичайно. І він так дивно дивився на нас..."

"Залиште його".

"Звичайно, іншого виходу немає. Але я запевняю Тебе, Вчителю, якщо з ним роботу дістають, тоді не вистачить двох фіг!"

"Що я сказав матері Товія? Я відновив мир предметом суперечки. Так я буду завжди намагатися творити мир: я хочу задумам Капернаума, якщо вони бажають бути скривдженими, мою увагу довести. Так буде також ще інший задоволений".

"Хто?"

Ісус не відповідає на питання і продовжує: "Мені це, мабуть, не вдасться, бо їм бракує доброї волі й вони не хочуть прийняти мене. Однак слухайте: коли при всіх розходженнях думок розумніший уступив би, замість наполягати на своєму, коли б він наполовину од свого права відмовився, було б краще і святіше. Не завжди воля є пануючою, щоби шкодити іншим. Іноді хтось заподіює шкоду іншому, не

бажаючи цього. Думайте завжди над цим і прощайте! Ілля та інші гадають, що вони Богові, так як діють, у вірний спосіб служать, з терпінням і витримкою, і великою покорою, і доброю вихованістю намагатимуться їх у тому переконати, що настав новий час, і Бог бажає, щоби Йому тепер в інший спосіб служили, щоби Йому служили так, як я цього навчаю. Розсудливість апостола - добрий спосіб. Його зброя - витримка, успіх, приклад і молитва за спасених".

Вони прийшли на площу. Ісус прямує дорогою до митного банку, де Матей рахує монети, які, добре упорядковані за видом і величиною, лежать перед ним, він потім сипле їх у різнокольоровий мішечок і складає у торбину, яку потім віднесуть слуги, що чекають. Коли на стіл падає велика тінь від постаті Ісуса, Матей підводить голову, щоби визначити, хто ж запізнилий платник. Петро тягне Ісуса за плече і каже: "Вчителю, що Ти тут робиш, тобі нічого платити!"

Однак Ісус не слухає його. Він дивиться на Матея, котрий устав, виявляючи пошану. Проникливий погляд! Та це не погляд суворого судді, як попереднього разу. Це захоплюючий погляд, сповнений любові. Він бентежить і наповнює любов'ю. Матей червоніє. Він не знає, що повинен робити чи казати...

"Матею, сину Алфея, настав час. Іди за мною", - пояснює йому Ісус величаво.

"Я, Учителю, Господи? Ти ж бо знаєш, хто я. Я кажу не заради Тебе, не заради мене".

"Іди за мною, Матею, сину Алфея!" - повторює Ісус лагідно.

"О, як міг я біля Бога знайти ласку? Я, я..."

"Матею, сину Алфея, я прочитав це в твоєму серці. Іди за мною", - це третє запрошення є ласкою.

"О, негайно, мій Господи", - і Матей, плачучи, виходить із-за свого робочого стола, не сумуючи за монетами, які ще лежать навколо, навіть не закриваючи торбину для грошей.

"Куди підемо, Господи? - питає він, коли стоїть перед Ісусом. - Куди ведеш мене?"

"У твій дім. Хочеш прийняти Сина Чоловічого?"

"О, але... що скажуть тоді ті, котрі Тебе ненавидять?"

"Я вислуховую те, що говорять на Небі, а там кажуть: "Боже, прославляю Тебе за грішника, який рятується!", і Отець каже: "У

вічності буде підійматися милосердя до неба і понад землею ширяти в повітрі, і так, як я люблю Тебе, вічного, повного любові, доводжу тобі також милосердя". Ідемо! З моїм приходом освячую не тільки твоє серце, але також і твій дім".

"Я це вже очистив у надії, яка наповнила мою душу... не зважаючи на те, що розум проти цього говорив. О, я з Твоїми святими!" Матей розглядає учнів.

"Так, з моїми приятелями. Ходіть усі! Я хочу вас повести разом, щоби ви стали братами!"

Учні настільки вражені, що ніби оніміли. Вони рушили за Ісусом і Матеєм через сонячну площу, яка нині повністю безлюдна, і дійшли до короткого провулка, розпеченого на сонці.

На вулиці не видно жодної живої істоти, всюди сонце і пилюка.

Вони заходять у дім. Гарний будинок із широким порталом, який відкривається геть до провулка. Тінистий, прохолодний прохід під колонами, за яким лежить подвір'я, що служить садом.

"Ходи, мій Вчителю! Принесіть воду і напої!"

Слуги приносять бажане.

Матей іде і розподіляє доручення, в той час, коли Ісус і Його учні освіжаються. Потім він повертається. "Ходи, Вчителю, у залі прохолодніше... Прийдуть приятелі. Я хотів би великого свята на честь мого виправлення, мого справжнього обрізання... Ти своєю любов'ю обрізав моє серце... Вчителю, це буде останнє моє свято, жодних інших свят для митаря Матея. Жодних свят для цього світу!.. Лише глибока душевна радість, щоби бути визволеним від того і сміти Тобі служити, стати Тобою любленим..."

Скільки я наплакався в ці місяці. Майже три місяці я плачу. Я більше не знав, що повинен робити. Я хотів прийти... але ж як я міг зі своєю брудною душею до Тебе, Святого, підійти?"

"Обмий її розкаянням і любов'ю до мене і до ближнього. Петре! Заходь сюди!"

Петро, котрий мовчав, так захоплений зненацька, підходить. Обидва чоловіки, Петро і Матей, одного віку, малі на зріст і сивоволосі стають навпроти один одного, Ісус - посередині, всміхаючись.

"Петре, ти мене часто питав, хто є власником гаманців із грішми, котрі Яків приносив щотижня. Ось, тут стоїть він перед тобою!"

"Що? Цей злодій? О, вибач, Матею! Однак хто міг припускати, що це ти? Справді ти... щоб ти собі кожного тижня цією багатую милостинею частину свого серця виривав..."

"Визнаю, я несправедливо обкладав податком. Але ж, бачите, я схилиюсь перед вами в поклони й прошу вас, не проганяйте мене! Він мене прийняв. Не будьте суворіші до мене, ніж Він!"

Петро, котрий стоїть біля нього, підносить Матея трохи грубим, але сердечним жестом догори і каже: "Вставай! Не в мене і не в інших, лише в Нього маєш просити прощення. Ми всі є більше або менше злодії, як ти! О, тепер я знову це сказав. Ти заборонив злий язик! Однак я так складений: те, що думаю - те й кажу. Що в серці лежить, прослизає мені на язик. Ходи, дозволь нам укласти договір миру і любові!" - і він цілує Матея в щоку.

Також інші роблять це, більш або менш ласкаво. Кажу так, бо Андрій по своїй природі сором'язливий, а Юда Іскаріот холодний; це виглядає так, наче він мусив би обійняти в'язку змії, такі короткі й раптові його обійми.

Матею виходить, бо чує шум.

"Але ж, Учителю, - каже Юда Іскаріот, - мені здається, що це було нерозумно. Фарисеї обвинувачують Тебе, а Ти... нині приймаєш ще одного митаря! Після розпусниці - митар!.. Ти хочеш знищити себе? Коли так, тоді кажу, що..."

"Що ми йдемо нашою дорогою, це правда?" - закінчує Петро іронічно.

"Хто говорить-бо з тобою?"

"Я знаю, що ти не говориш зі мною. Але ж дозволь мені говорити з твоєю владною душею, з твоєю чистою душею, з розумною душею. Я знаю, що ти як член храму запах гріха в нас відчуваєш, у нас, бідних, котрі не належать до храму. Я знаю, що ти наскрізь юдей, суміш фарисея, садукея та іродіанця, напівучений і частково есей - чи хочеш ще більше таких високих титулів почути? Ти не почуваш себе серед нас добре, як прекрасний вугор, що потрапив у сіль, де повно крабів. Але що робити? Він нас прийняв, і ми залишаємося при Ньому. Якщо це тобі не підходить, можеш будь-коли піти. Так матимемо ми всі більше повітря. Також Він, бачиш, засмучений через мене і через тебе. Через мене, тому що мені бракує терпіння, терпіння і також... так, також любові. Однак ще біль-

ще з твого боку, тому що ти нічого не розумієш, ти, титулований, і не знаєш любові до ближнього, покори й пошани. Нічого не маєш, парубче! Тільки велику пиху!.. Дай, Боже, щоби це був лише нешкідливий дим".

Ісус чекає із схрещеними на грудях руками і суворим поглядом, поки Петро закінчить, і тоді каже: "Ти тепер усе сказав, Петре? Ти очистив також свою душу від осаду, який у ній був? Ти добре зробив. Сьогодні для сина Авраама Пасха.

Звернення Ісуса є для ваших душ наче кров ягняти, і де вона, там більше не проходить гріх. Він не пройде через того, хто вірний. Бути викликаним силою - означає визволення і святкування без всякого осаду".

До Юди - жодного слова. Петро зніяковіло мовчить.

"Іде господар, - каже Ісус. - З приятелями ми не хочемо їм нічого, крім доброчесності, виявити. Хто принести це неготовий, повинен виходити. Не будьте як фарисеї, що через закони гноблять та їх першими не беруть до уваги".

Матей повертається з іншими чоловіками, починається обід. Ісус сидить посередині, між Петром і Матеєм. Вони говорять про багато справ, Ісус пояснює з великою терпеливістю цьому і тому, що вони хочуть знати. Поширюються також скарги на фарисеїв, які їх зневажають.

"Отже, ідіть до того, котрий все не зневажає. І потім поведіться так, щоби вас щонайменше добрі не могли зневажати", - відповідає Ісус.

"Ти - добрий, однак Ти сам".

"Ні, вони тут, як я. І потім... є Бог Отець, котрий всіх тих любить, що знову хочуть стати Його приятелями. Коли б людина не мала нічого, окрім Отця, була б її радість повною?"

Вони вже дійшли до десерту, як один із слуг передає господареві дому знак і щось йому повідомляє.

"Учителю, Ілля, Симон і Йоаким хотіли б увійти і з Тобою поговорити. Хочеш їх бачити?"

"Звичайно".

"Але ж мої приятелі - збирачі податків!"

"Вони бажають знати, що тут відбувається. Вони повинні це робити. Тому не буде корисним щось приховувати. Це не сприяло

б доброму, а погане посилило б привід і сказало б, що тут також були служниці. Дозволь їм увійти!"

Входять три фарисеї. Вони оглядаються, іронічно сміючись, і розмовляють один з одним. Однак Ісус устав і йде їм назустріч, разом із Матеєм. Він кладе йому руку на плече і каже: "О, справжні сини Ізраїлю! Я вітаю вас і повідомляю вам велику новину, яка визначить ваші серця як повноцінних ізраїльтян, що дбають лише про дотримання Закону всіма для прославлення Бога: Матеї, син Алфея, від сьогодні більше не грішник, не неприємність Капернаума. Паршива вівця Ізраїлю вивищена. Радійте! Наслідуючи його, лікуються інші грішні ягнята, їхнє місто, святість якого так обдумувалась, буде Богові як святе місто приємне. Він усе віддав, щоби служити Богові. Дайте блудному ізраїльтянинові, котрий нині повернувся в лоно Авраама, поцілунок миру!"

"І він займається митарями? На званому обіді? О, це справді бажане виправлення! Поглянь туди, Ілле... це Йосія, жінка-мисливець".

"А там - Симон Ісаака, порушник шлюбу!"

"А той другий! Це Азарій, господар, в кабаку якого римляни і юдеї грають, обдурюють, наживаються і забавляються з жінками".

"Але, Вчителю! Знаєш, принаймні, хто ці люди? Знав Ти це?"

"Я знав це".

"І ви, з Капернаума, ви, учні, чому це дозволили? Ти приголомшуєш мене, Симоне Йони!"

"І ти, Филипе, ти також тут, і ти, Натанаїле! Я більше не дивуюсь! Ти, справжній ізраїльтянин! Як ти міг дозволити, що мій Учитель з митарями, явними грішниками, їсть? Чи нема більше в Ізраїлі благородного відчуття?"

Трое дійсно налякані всім. Ісус каже: "Залиш моїх учнів у спокої. Я цього хотів. Я сам!"

"Звичайно, зрозуміло. Коли хочуть грати святого, а це не так, легко припускаються помилок".

"І коли виховують учнів до нешанобливості, можна Закон не поважати. Ще хвилює мене, фарисея Іллі, зневажлива усмішка цього юдея, який належить до храму. Він може Закон не поважати. Вчать, що не знають!"

"Ти помиляєшся, Ілле. Ви всі помиляєтеся. Вчать те, що знають. Це правда. І я, котрий знаю Закон, вчу цього також

тих, котрі його не знають: грішників! Ви... ви вже володарі своїх душ. Не грішники. Я шукаю ваші душі, я хочу їх вам повернути, щоб ви з вашого боку їх мені повернули, такими як вони є: хворими, пораненими, брудними, і я хочу їх лікувати й очищати. Для цього я прийшов. Грішники потребують Спасителя. І я їду їх спасати. Зрозумійте мене правильно! Не ненавидьте мене безпідставно".

Ісус говорить переконливо, сповнений покори й лагідності. Однак ці троє - наче засохлі колючі будяки... І вони відходять з виразом обличчя, що викликає відразу.

"Вони пішли! Тепер будуть нас всюди критикувати", - бурмо-че Юда Іскаріот.

"Нехай! Дій саме так, щоб Отець на Небі не критикував тебе! Не ображайся, Матею, і ви також, приятелі! Совість підказує нам: "Не роби поганого", і цього вистачає".

Ісус повертається на своє місце, видіння закінчується.

135. ІСУС НА ТИВЕРІАДСЬКОМУ ОЗЕРІ. ПОВЧАННЯ УЧНІВ НА ПЕРЕДМІСТІ

Ісус і Його учні - всі чотирнадцять - відповідно, по сім у двох човнах на озері Галилеї. Ісус із Петром, Андрієм, Симоном, Йосифом і двома двоюрідними братами - у першому човні. В другому - два сини Заведея з Іскаріотом, Филипом, Томою, Натанайлом і Матеєм.

Човни плывуть під вітрилами, гнані свіжим північним вітром. На воді утворюється легка піна, що лежить, як тюль, на бірюзовоголубому озері. Вони плывуть під вітрилами один біля одного і залишають за собою два кільвасери, котрі на деякій відстані об'єднуються з веселим збобтуванням.

Від човна до човна відбувається жвава розмова. З цього я роблю висновок, що галилейці показують юдеям кращі береги озера з торговельними площами, розповідають про людей, які живуть там, кажуть, якою є віддаль між місцем від'їзду з Капернаума до Тиверіади.

На човнах не ловлять риби, вони використовуються тільки для перевезення людей.

Ісус сидить на дошці біля згину і втішається, очевидно, гарною місцевістю, мовчанням довкруг, чудовою блакиттю неба й озера, зеленим берегом. Ісус не вслухається в розмову учнів. Він дивиться іноді на голубе дзеркало озера, наче хоче дослідити все, що в цій світлій воді живе. Хто знає, про що Він думає. Петро двічі питає Ісуса, чи Йому не заважає сонце, яке вже зійшло і досить гріє. Іншим разом Петро питає Ісуса, чи Він, як інші, хотів би трохи хліба і сиру. Але Ісус не бажає нічого: ні захисту від сонця, ні хліба. Петро залишає Його в спокої.

Кілька човнів, які призначені для поїздок-прогулянок, укриті пурпуровими балдахінами, матрацами, перетинає шлях човнам рибалок.

Чути, як співають, сміються і пахнуть аромати. На цих човнах багато гарних жінок, веселих римлян і палестинців; римлян, безумовно, більше; поруч із місцевими жителями є також греки. Це я розумію зі слів худого, повороткого юнака, колір шкіри якого темний, наче стигла оливка. Він носить короткий червоний одяг, облямований багатою грецькою обшивкою і в талії підтримуваний поясом, зразком майстерності ювеліра. Він каже: "Еллада гарна, однак моя олімпійська батьківщина не має такої блакиті й таких квітів. Отже, не дивно, що богині залишили мій рідний край і прийшли сюди. Обсипемо богинь, не тільки грецьких, але і юдейських, квітами й почестями..." - і він розсипає понад жінками із свого човна чудові рожеві пелюстки і також кидає в інші човни. Якийсь римлянин зауважив: "Обсипай, обсипай лиш греків! Однак Венера при мені. Я не зриваю листя: я збираю троянди з цих гарних уст. Це солодше!" - і він нахилиється вниз, щоби цілувати Марію Магдалину в губи, відкриті до сміху. Вона лежить на матрацах, поклавши свою біляву голову на лоно римлянина.

Тепер човни близько один біля одного і, чи з неухважності човняра, чи через вітер, мало не зіткнулися.

"Уважайте, якщо вам дороге життя!" - гукає розлючено Петро, керуючи човном так, щоб уникнути зіткнення.

Лайливі слова чоловіків і перелякані крики жінок летять від човна до човна. Римляни ображають галилейців: "Будьте уваж-

ніші, єврейські собаки!" Петро та інші галилеїці не терплять цієї образи, особливо Петро, червоний, наче півнячий гребінь, збуджений стоїть на краю човна, що сильно хитається серед води, і відповідає на лайки, удар за ударом, не щадячи римлян, греків, євреїв чи єврейок.

Він використовує багато брудних слів, які я краще не переповідастиму. Ця лайка триває так довго, поки весла і палиці не розплуталися і кожен човен міг йти далі своїм шляхом.

Ісус спокійно лежав, не звертаючи уваги на лайки, човни чи їхніх пасажирів. Опертий на один лікоть, Він безперервно дивився на далеке дзеркало води, наче навколо Нього нічого не відбувається. Закинуто і Йому квітку. Не знаю од кого... Напевно, від якоїсь жінки, тому що чую жіночий сміх, який супроводжує це кидання. Однак Ісус не рухається, квітка летить Йому мало не в обличчя, падає на дошки і закінчує свою подорож у ногах розлюченого Петра.

Коли човни розійшлися, бачу, що Магдалина встає і дивиться, аж поки її чудові очі не зупинилися на світлому обличчі Ісуса, як оддалене від світу це обличчя!..

"Скажи, Симоне, - питає Іскаріот, - ти, котрий юдеям є як я, відповіси мені: чи ця чудова блондинка на грудях римлянина, що встала, не сестра Лазаря з Витанії?"

"Не маю уяви, - каже Симон цілком сухо. - Я лише нещодавно повернувся, а ця жінка молода..."

"Ти ж не намагаєшся мене запевнити, що не знаєш Лазаря з Витанії! Переконалий, що ви товаришували і що ти з Вчителем там був".

"А коли й так?"

"І якщо так, то мусиш також знати грішницю, сестру Лазаря. Її всі знають. З десяти літ вона дала привід про себе говорити: тільки-но дозріла, почала легковажне життя. Відтоді минуло чотири роки! Ти повинен знати, якщо був у долині смерті. Увесь Єрусалим говорив про це. А Лазар тоді подався у Витанію... І добре зробив. Ніхто більше не ступив би ногою в чудовий палац на Ціоні, де вона входила і виходила. Я думаю, що ніхто порядний. На окраїні знають... А втім, є вона нині всюди, тільки не вдома. Тепер буде, мабуть, у Магдалі з колишнім коханцем. Ти не відповідаєш? Хочеш покарати мене, звинуватити у брехні?"

"Я не заперечую, я мовчу!"

"Отже, це вона! Ти також її упізнав".

"Я бачив цю жінку, коли вона ще була порядною дівчиною. Тепер бачу її знову. Незважаючи на те, що стала розпусницею вона дуже схожа до своєї матері, яка була порядною жінкою".

"І чому ти мало не заперечував, що вона є сестрою твого приятеля?"

Юда ревниво сміється.

"Ти це кажеш добре, Симоне! І ти порядний", - зауважує Петро.

"І ти також упізнав її? Ти, певно, теж йдеш до Магдали, щоби там продати свою рибу, і хто знає, як часто ти її бачив!"

"Парубче, запам'ятай: коли ти смертельно втомлений від чесної праці, тоді жінки - дрібниця. Любиш лише чисте ліжко своєї шлюбної жінки".

"Так, гарні речі подобаються всім. Щонайменше, їх розглядають".

"Чому ж бо? Щоби сказати: "Це не пожива для твого стола?" Ні, знаєш... озеро і ремесло дечого мене навчили, і ось що треба пам'ятати: риба з прісної води не може жити в солоній".

"Що ти хочеш цим сказати?"

"Кожний повинен залишатися на своєму місці, щоби не загинути".

"Може-бо Магдалина тебе погубити?"

"Ні. Я маю товсту шкіру. Але скажи мені: тобі, мабуть, недобре?"

"О, я її не бачив жодного разу".

"Брехун! Б'юся об заклад, тебе мучило, що ти не в першому човні, не біля неї... Мої слова підтверджуються тим, що заради цього ти сам заговорив зі мною після багатьох днів мовчання".

"Я? Я б тут не був, ніхто її не бачив би! Вона безперестанку дивилася на Учителя".

"Га, га, га... І потім ти кажеш, що не дивився за нею! Як би ти міг зауважити, куди вона дивиться, коли б свої очі не спрямував на неї?"

Всі сміються при такому зауваженні Петра, крім Юди, Ісуса і ревнителів. Ісус припиняє дискусію, до якої Він, як здавалось, не втручався. Він запитує Петра, чи вже Тиверіада.

"Так, Учителю".

"Можеш спрямувати човен у спокійну бухту? Я хотів би лише з вами говорити".

"Я подивлюся і потім Тобі скажу".

Петро бере довгу палицю і веде поволі до берега. "Це можливо, Вчителю. Чи повинен я ще ближче підплисти до берега?"

"Так близько, наскільки це можливо. Там затінок і безлюдно. Це мені подобається".

Петро наближається до берега десь на п'ятнадцять метрів. "Незабаром доторкнуся б землі".

"Тоді зупинися! Всі інші нехай прийдуть якнайближче до нас і слухають мене!"

Ісус залишає своє місце і сідає посередині човна на лавку, що від одного крила човна досягає до другого. Перед Ним інший човен і навколо Нього пасажери.

"Послухайте! Подумайте добре, часом я не беру участі у ваших розмовах, стаю ледачим Учителем, котрий не звертає уваги на своїх учнів. Проте ви мусите знати, що моя душа не залишає вас ні на хвилину.

Ви не бачили лікаря, що оглядає недужого, хвороба якого ще не визначена, бо симптоми настільки суперечливі. Він пам'ятає про хворого, після того, як його обстежив, спостерігає за недужим, коли той спить, відпочиває, вранці й увечері, при мовчанні та під час розмови, бо все може бути важливою ознакою, щоби відкрити прихований збудник хвороби і призначити правильне лікування. Я роблю з вами так само. Я тримаю вас на невидимих, однак відчутних нитках, які в мені прикріплені й мені переносять ніжні почуття вашого "я". Я залишаю вас, коли вірите, що мною не помічені та вільні, щоби ви виявили себе такими, якими є; наче учень, або той, хто помиляється, думаючи, що цього ніхто не помічає. Ви - група осіб, однак становите ядро, отже, єдиний предмет. Звідси ви є ціле, спільність, яка в усіх своїх більш або менш добрих рисах мусить вивчатися, щоби стати сформованою, з'єднаною, уніфікованою і заокругленою, так би мовити, довершеністю.

Я спостерігаю за вами також у той час, коли спите. Хто ви? Що має з вас стати? Ви - сіль землі. Ви повинні стати сіллю землі. Із сіллю не псується м'ясо, так само й інші продукти. Але ж сіллю можна солити, коли щось несмачне. З вами я хочу солити світ, щоби ви додали небесний смак. Як ви можете солити, коли ваша сіль звітріла?

Що викликає втрату небесного смаку? Те, що є людським. Вода моря, непридатна для пиття, бо вона засолена, чи не так? Коли хтось візьме горня морської води і наллє її в діжку з прісною, тоді можна буде цю воду пити, тому що вона вже так розведена, що втратила свою їдкість. Людство - наче прісна вода, що повинна розмішатися з вашою небесною сіллю. Чи приплив морської води, яка доходить в це озеро, стає потім спроможним відокремити цю солону воду від прісної? Ні, бо вона у прісній воді розчинилася. Так буде з вами, коли ви влієтесь у місійну працю. Ви - люди, я знаю це.

Хто ж я? Я Той, в котрому все миле. Що роблю? Я передаю вам цю силу, бо я вас покликав. Що це дає, коли я вам цю силу передаю, а ви її потім під лавинами людських почуттів ховаєте? Ви є, ви мусите бути світлом для світу! Я вас вибрав, я, Світло Бога серед людей, щоби свою правду просвітлення світу продовжити, коли до Отця повернуся. Але чи ви зможете це світло дарувати, коли ви погашені або зчаділи, що гірше, ніж повне погашення гніту - ви затемнили б пробіск світла серця. О, бідні ті, котрі в пошуках Бога звертаються до апостолів і замість світла знаходять чадіння. Образа і смерть є наслідком цього. Недостойні апостоли заслужать прокляття і кару. Величаве призначення вам дароване. Але, разом із тим, також велика, страшна відповідальність! Дякуйте за те, що від того, кому багато дано, також багато вимагається. І вам дана найвища міра на навчання і ласку. Ви будете від мене слова Божого навчати і діставатимете від Бога ласку бути "учнями", тими, котрі працю Божого Сина повинні продовжувати.

Я хотів би, щоб ви завжди над цим покликанням замислювалися, щоби ви себе перевіряли... І коли хтось вважає себе здатним бути вірним - я навіть не хочу казати, коли хтось почуває себе грішником або нерозкаяний, я кажу лише, коли хтось бажає бути мені вірним, та не відчуває в собі спонуки бути апостолом, тоді він повинен повернутися.

Світ для аматорів великий, гарний, багатогранний і багатий на переміни. Він дарує всі квіти і плоди для тіла й відчуття. Я пропоную лише єдине - святість. Вона є на землі найбідніша, найбагатша на терня, найбільше переслідувана. На Небі її бідність перетворюється у велич, її вбогість - у багатство, її терня - у

квітучий килим, її труднощі - у рівну приємну стежку, її переслідування - у мир і блаженство. Однак на землі вимагається героїзму, щоби бути святим. Я можу вам тільки це пропонувати.

Отже, хочете біля мене залишатися чи вважаєте, що до цього нездатні? О, не дивіться здивовано й жалісливо! Ви будете це від мене чути ще частіше, як до вас із цим запитанням звертатимусь. І коли ви його почуєте, тоді подумайте над тим, що моє серце при цьому плаче, бо воно поранене вашою глухотою щодо запрошення. Випробуйте себе і поміркуйте, потім чесно і широко зважтеся! Щоби не відштовхнутися, зважтеся! Скажіть: "Учителю, приятелі, я визнаю, що до цього завдання не годжуся. Я даю вам прощальний поцілунок і кажу: Моліться за мене!"

"Це краще, ніж зрадити! Краще, так?.."

"Що ви кажете? Кого зрадити? Кого? Мене!? Моє завдання, отже, справу Бога, бо я один з Отцем і з вами. Так, ви зрадили б. Душу зрадили б, а вона сатані віддалася б. Хочете залишатися юдеями? Я не змушую вас нічого міняти. Але не будьте зрадниками! Не зраджуйте свої душі, Христа і Бога! Присягаю, що ні я, ані віруючі в мене не будуть вас критикувати, не залишатимуть зневагу віруючих. Нещодавно один із ваших братів промовив велике слово: "Свої рани і рани тих, кого ми любимо, повинні намагатися приховувати". І хто розлучився б, відкрилася б рана, нарив, що утворюється у нашому апостольському організмі, і болючий шрам залишив би після себе, котрий ми серед усяких обставин мусили б приховувати, мусили б.

Ні, не плачте, ви найкращі! Не плачте! Я нічого не додаю вам, я також не є нетерплячим, коли бачу вас неповороткими. Ви лише недавно прийняті, і я не можу вимагати, щоб ви вже були цілком довершені. Я роками не вимагаю цього від вас, після того, як сто разів одне й те саме говоритиму даремно. Навпаки, послушайте: після декількох літ ви будете менше старанні, ніж тепер, тому що ви ще новонавернені. Життя є таким, людство є таким. Воно губить розмах після першого розгону. Але (Ісус устає) я присягаюся вам, що буду перемагати.

Очищені через природний добір, зміцнені через надприродні ліки, ви станете моїми найкращими героями, героями Христа, героями Неба. Сила кесарів буде порохом у порівнянні з королівст-

вом вашого священства. Ви, бідні рибалки з Галилеї, ви, неосвічені євреї, невідомі у сьогоднішній людській юрбі, станете відомими, будете більш поважані й шановані, ніж кесар чи інші володарі, котрих земля мала і матиме. Ви будете відомі й благословенні в близькому майбутньому, в століттях - аж до кінця світу. До цього високого призначення я вас обираю. Будьте чесні у волі. А також - здібні. Я даю вам суттєві вказівки для вашого апостольського буття.

Будьте завжди пильні й готові. Ваші стегна повинні бути завжди підперезані, а ваші лампи - засвічені, як тих, котрі з хвилини на хвилину вирушають в дорогу або мусять поспішати комусь назустріч. Ви будете, поки смерть вам у цьому не перешкодить, невтомними паломниками в пошуку тих, що помилилися, і поки смерть їх не погасить, мусите їхні лампи високо тримати, і вони мусять горіти, щоби тим шлях показати, котрі прийдуть до стайні овець Христа.

Ви повинні залишатися вірними Господеві, який вас покликав до цієї служби. Слуга, що його Господь завжди готовим знаходить і якого смерть в стані милості захоплює зненацька, стане щедро нагородженим. Ви не можете і не смієте казати: "Я молодий. Я маю час робити те чи те, а потім буду думати про Господа, про смерть, про свою душу". Молоді вмирають так само, як і старі, сильні - як і слабкі. А спокуси наражаються одночасно і старі, і молоді, сильні й слабкі. Поміркуйте: душа може перед тілом померти, і ви, не знаючи цього, розкладену душу в собі носитимете всюди. Смерть душі є непомітна! Наче смерть квітки. Жодного викрикування, жодного поставання! Вона нахиляє своє полум'я, як зів'яла квіткова чаша, і гасне. Пізніше тіло помічає, що воно за собою тягне червивий труп, і стає божевільним від страху, і само себе вбиває, щоби втекти від цієї спільності. Але воно не може від неї утекти; воно падає з душею, повною черв'яків, у зміїне кубло пекла!

Не будьте безчесними, як маклер чи повірений, котрі за два клієнти, що скаржаться, партію захоплюють. Не будьте фальшиві, як політики, котрі один одного називають "приятелем", а при цьому є запеклими ворогами. Не дійте в подвійний спосіб! Над Богом не насміхаються і Його не вводять в оману! Поводьтеся з людьми так, як ви поводитися з Богом, тому що завдана людям образа - це

образа, завдана Богові. Робіть, щоб Господь вас бачив такими, як ви хочете виглядати в очах людей. Будьте смиренні! Ви не можете вашому Вчителеві докоряти, що не є смиренным. Подаю вам приклад. Робіть так, як я! Будьте смиренні, лагідні й терплячі! Лише завдяки цьому можна перемогти, а не - владі й силі. Будьте тверді

й непохитні у боротьбі з вашими вадами! Виривайте їх, не зважаючи на розриваючі серце страждання. Кілька днів тому я сказав, що ви повинні також стежити за своїми поглядами. Але ж ви не знаєте, як це робити. Я кажу вам: було б краще стати сліпим і видерти собі жадібні очі, ніж стати не добродішним.

Будьте справедливі! Я - правда. В небесних і в людських ділах. Я хочу, щоб ви були чесними. Навіщо мене, приятеля або ближнього вводити в оману? Нащо брехати? Чому? Горді ви є, однак не досить гордості, щоби сказати: "Я не хочу мати славу брехуна".

Будьте також щодо Бога чесні! Вірите, що ви можете Його обдурити довгими благозвучними молитвами? О, бідні діти! Бог дивиться в серце!

Будьте стриманими, коли робите добро! Також при даванні милостині треба бути сором'язливим. Збирач податків зрозумів це перед своїм виправленням. А ви нездатні до цього? Так, я хвалю тебе, Матею, за твоє щотижневе таємне приношення, походження якого знали тільки я і Отець, і я наводжу тебе як приклад. Це також вид сором'язливості, приятелі! Не відкривайте вашу доброту, як не оголили б ви також юну доньку перед юрбою. Будьте невинні, коли чините добро. Добре діло є невинним, коли воно вільне від бажання похвали і пошанування, не веде до зарозумілості.

Ви не маєте права служити двом володарям. Ліжко нареченої не може одночасно вміщати двох наречених. Бог і сатана не можуть ділитися в обіймах. Людина на це нездатна, ні Бог, ні сатана не можуть потрійне обняття серед трьох істот розділити, які перебувають один проти другого. Будьте вільні від жадібності до золота, як од жадібності на м'ясо і на владу! Сатана вам це пропонує. О, його брехливі багатства! Шана, успіх, влада, достаток, облудна торгівля, гроші якої - ваша душа. Задовольняйтесь малим. Бог дає вам необхідне. Цього вистачає. Він вам це забезпечує, як птиці в повітрі, а вас все-таки багато, багато, більше, ніж одна птиця. Однак Він вимагає від вас довіри й поміркованості.

Коли ви маєте довіру, тоді Він не буде вас розчаровувати. Коли ви помірковані, вам вистачатиме Його щоденної подачі.

Не будьте поганами, які тільки імені Бога належать! Погани люблять гроші й владу більше, ніж Господа, щоби могли видаватися як напівбоги. Будьте святими - й у вічності споглядатимете красу Бога.

Не будьте нетерпимими! Всі ви - грішники, будьте зате до інших такими, як ви бажаєте, щоб вони до вас були, отже, повні співчуття і прощення.

Не засуджуйте! О, не судіть! Віднедавна ви зі мною, та вже бачите, як часто я, незважаючи на те, що невинний, фальшиво оцінений, через невчинені гріхи звинувачений. Фальшива думка є образою. Тільки той, хто дійсно святий, не відповідає образою на образу.

Уникайте образи, щоби не стати ображеним. Вас так не буде вистачати ні до любові до ближнього, ні до святої, дорогої і ніжної покори, яка разом із добротністю є ворогом сатани.

Прощайте, прощайте завжди. Кажіть: "Я прощаю, Отче, щоби мені від Тебе мої незліченні гріхи прощалися". Ставайте кращими од години до години з витримкою і героїзмом. Хто каже, що це не буде важко? Я кажу вам: це найтяжче від усіх зусиль. Але ж винагорода - Небо, а воно достойне цього зусилля.

І любіть! О, яких слів я повинен вжити, щоби вас переконати про необхідність любові? Жодне слово нездатне вас до неї навертати, вбогі люди, котрих сатана нацьковує. І тому кажу: "Отче, прискорою очищення! Ця земля і це Твоє стадо - змучене і хворе. Однак є роса, яка може приваблювати і лікувати. Відкрий, відкрий джерело! Відкрий мене, мене! Я тут, Отче! Я згораю від нетерпіння, щоби виконати Твоє бажання, котре є бажанням моєї і вічної любові. Отче, Отче, Отче! Споглянь на Твоє ягня і будь Його жерцем!"

Ісус дійсно сповнений Духом. Стоячи прямо, з розпростертими руками, наче хрест, обличчя піднесене до неба, на задньому плані - голубинь озера... Так схожий Він у своєму світлому лляному одязі до архангела, який молиться.

Цим завершується моє видіння.

136. ІСУС ШУКАЄ ЙОНАТАНА В ДОМІ ХУЗИ, У ТИВЕРІАДІ

Я бачу гарне місто Тиверіаду. Все дає мені розпізнати, що воно нове і чисте: правильна забудова, акуратна, як в інших палестинських містах, гармонійне і планомірне оформлення, яких Єрусалим не має. Гарні прямі вулиці, забезпечені вже й ровами для стоку, щоб вода і бруд не збиралися просто під ноги; просторі площі з фонтанами, з широкими мармуровими басейнами, палаци в римському стилі, з прозорими колонними ходами.

Через деякі, вже в ранкову годину відкриті головні входи око бачить просторі альтанки і мармурові колонні подвір'я, прикрашені дорогими килимами й обставлені кріслами й столами. Майже всі альтанки мають мармурову підлогу і фонтан посередині, а також мармурові вази з чудовими квітами.

У всьому - наслідування римської архітектури. На вулицях - чудові будинки, які найближче до озера. Перші три вулиці, котрі проходять паралельно до озера, - головні. Баржа, що пропливає уздовж погоєї бухти, навіть чудова. У кінці міста є ряд вілл, головний вхід яких знаходиться на паралельній вулиці, вони мають великі сходи, що сягають берега. Майже біля кожної вілли - маленька пристань, на якій прикріплені човни для відпочинку - з дорогими балдахінами і місцями для сидіння.

Здається, що Ісус залишив човен Петра не в гавані Тиверіади, а в іншому місці, можливо, в передмісті, бо Він приходить звідти по набережній вулиці.

"Ти ще ніколи не був у Тиверіаді, Вчителю?" - питає Петро.
"Ні".

"Тепер Антип добре зробив свою справу, і на високому рівні, щоби потішити Тиверіаду. За гроші він зробить усе, що побажають..."

"Здається, що це більше місто спокою і задоволення, ніж місто торгівлі".

"Торгівля на другому боці. Тут більшість людей торгує. Багато місто!"

"А ці будинки? Чи живуть тут палестинці?"

"І так, і ні. Багато з них належить римлянам, однак досить будинків, що наповнені статуетками й іншими цяцьками, вони - власність євреїв. Петро зітхає і бурмоче: "Коли б вони в нас щонайменше з незалежністю також віру не забрали!.. Ми можемо при цьому стати ще більшими поганями, ніж вони..."

"Не лише їхня віра, Петре. Вони мають свої звичаї і не змушують нас переймати їх. Ми самі псуємо себе. З власної користі, з моди, з прислужництва..."

"Ти це добре кажеш. Однак першим є тетрарх..."

"Учителю, ми прийшли, - каже пастух Йосиф. - Тут дім інтенданта Ірода!"

Вони зупинилися вкінці вулиці, де вона ділиться і створює нову вулицю. Вказаний будинок є першим, найкращим, повністю розміщеним у квітучому саду. Кущі жасмину і троянд сягають вниз до озера.

"І тут живе Йонатан?"

"Так мені сказали. Він керівник адміністрації. Хуза не злий, і він визнає заслуги свого керівника. Один із небагатьох у дворі, хто є чесним. Чи покликати його?"

"Іди!"

Йосиф іде до високого порталу і стукає. Вартовий підходить до нього. Вони розмовляють. Я бачу, як Йосиф займає заперечну позу і що вартовий висуває свою сиву голову. Ісус дивиться, а Йосиф потім питає, чому цей киває. Чоловіки ще з хвилину розмовляють. Потім Йосиф наближається до Ісуса, котрий терпляче чекає у тіні дерева. "Йонатана немає. Він у високому Ливані. Йонатан доставив туди Йоанну Хузи, котра хвора і мала б видужати на свіжому гірському повітрі. Слуга каже, що Йонатан тому супроводив жінку, бо Хуза виконує при дворі службу і не може тепер відійти після скандалу від втечі Йоана Христителя. Хвора стає слабшою, і лікар пояснив, що вона тут померла б. Вартовий ще сказав, що Ти повинен прийти і відпочити. Йонатан говорить про Дитину-Месію, і тут Тебе також знають на ім'я і чекають".

"Ходімо!"

Група вирушає. Вартовий уважно стежив за усім, тепер викликав інших слуг, які широко відчинили ворота; він із великою увагою наближається до Ісуса і каже: "Помилуй, Господи, Твое

благословення над нами і над цим сумним домом. Заходь! О, як буде боляче Йонатану, що він не зустрине Тебе! Він дуже бажав побачити Тебе. Заходь, заходь і з Тобою Твої приятелі".

У вестибюлі стоять слуги і служниці різного віку. Всі вітаються дуже шанобливо, але також явно допитливо. Якесь старенька сидить плачучи в кутку. Ісус входить і благословляє вітанням. Пропонуються прохолодні напої. Ісус сідає на стілець, інші - навколо Нього.

"Бачу, що я тут не є незнайомим", - зауважує Ісус.

"О, Йонатан виховував нас на спогаді Твоєї історії, Йонатан дуже добрий. Каже, він є такий тому, що поцілунок, який тобі дав, зробив його таким. Але ж він також від природи добрий".

"Я давав поцілунки й приймав... однак, як ти кажеш, тільки в добрих вони примножують доброту. Сьогодні його нема? Я заради нього прийшов".

"Я уже сказав: він у Ливані. Йонатан має там приятелів. Він - остання надія для молодого чоловіка, а коли це не допоможе..."

Старенька у кутку плаче сильніше. Ісус дивиться на неї допитливо.

"Це - Естер, годувальниця чоловіка. Вона плаче, бо не може з тим примиритися, щоб її втратити".

"Ходи, мамо, не плач більше! - просить її Ісус. - Ходи сюди, до мене. Ще не сказано, що хвороба неодмінно призводить до смерті".

"О, це смерть, смерть! З того часу, як вона мала викидень, повільно вмирає. Наче лампа, яка при сильному вітрі, котрий з кожним днем стає сильнішим, горить, але стає слабшою. О, я хотіла йти з нею. Але ж Йонатан мусив мати молодших слуг, тому що вона виснажена і їй потрібно носити, а я сама більше нічого не варта, більше нездатна це робити, ні, однак здатна її любити... Я взяла її від материнських грудей до своїх, я сама була молода заміжня служниця і мала сина, рівно в один місяць за віком, я обом давала молоко, бо матір була слабка. Я заміняла матір, коли дитя стало сиротою, тоді воно ледве "мама" могло сказати. Я посивіла, коли її мучила хвороба. Я її одягнула як наречену й усміхалась її материнській надії. Я плакала за її мертвонародженою дитиною. Всю свою любов подарувала я їй. А нині вона помирає, а я далеко..."

Старенька збуджує жаль.

Ісус гладить її, однак вона не звертає уваги на це. "Слухай, матере! Віриш?"

"У Тебе? Так!"

"У Бога, жінко. Віриш, що Бог усе може?"

"Я вірю, я вірю, що Ти - Його Месія, це знаєш. У місті вже говорять про Твою силу. Цей чоловік (вона показує на Филипа) говорив нещодавно в синагозі про Твої чуда. І Йонатан питає його: "Де Месія?". А він відповів: "Не знаю". Йонатан сказав мені потім: "Якщо б Він був тут, присягаюся, тоді вона могла б вилікуватися". Однак Тебе тут не було, і ось він з нею пішов... І вона помре..."

"Ні, вір! Скажи мені, ти можеш повірити, що вона завдяки твоїй вірі не помре?"

"Завдяки моїй вірі? О, якщо Ти цього хочеш, візьми її! Моє життя також можеш забрати, моє старе життя... Дай мені лише побачити її здоровою!"

"Я є життя, і я даю життя, а не смерть. Ти колись своїм молоком врятувала її життя. Це було життя, яке має кінець. Нині даєш їй своєю вірою вічне життя. Радуйся, матере!"

"Але ж її тут нема!" У старенької борються надія і страх. "Ти тепер тут, а її нема з нами!"

"Май же віру! Слухай, я іду тепер на деякий час у Назарет. Я маю там також деяких хворих приятелів... Після того відправляюся у Ливан. Йонатан протягом шести днів повернеться, то посилаю його у Назарет до Ісуса Йосифового. Коли він не прийде, я розшукаю їх".

"Як Ти його знайдеш?"

"Архангел Товія поведе мене. Кріпися у вірі. Я прошу тільки це в тебе. Не плач більше, матере!"

Однак старенька плаче ще сильніше. Вона біля ніг Ісуса, притискає свою голову до Божих колін і, вся в сльозах, цілує Його благословенну руку. Своєю рукою Ісус гладить стареньку, у той час інші слуги ніжно просять стареньку припинити плач, Він каже: "Залишіть її. Це спасаючий плач! Вона добре робить. Були б ви всі щасливі від того, коли б ваша добродійка стала здоровою?"

"О, вона така добра! Коли хтось є такий, тоді він не повелитель, а приятель, якого люблять. Ми любимо її. Повір нам!"

"Я читаю у ваших серцях. Будьте ще кращі! Я йду. Не можу залишатися. Хліб є тут. Я благословляю вас".

"Приходь знову, Вчителю! Приходь знову!"

"Я буду приходити. Дуже часто! Прощайте! Мир цьому дому і вам усім!"

Ісус іде зі своїми, в той час слуги Його звеличують. "Ти тут краше відомий, ніж у Назареті", - помічає його двоюрідний брат Яків трохи сумно.

"Цей дім збудований тим, який має істинну віру в Месію. Для Назарета я столяр... Ніщо більше".

"І ми не маємо сили про Тебе говорити і відповідати, хто Ти є".

"Ви її не маєте?"

"Ні, брате. Ми не такі мужні, як Твої пастухи".

"Віриш, Якове? - Ісус усміхається і розглядає свого двоюрідного брата, який дуже подібний до Його названого батька Йосифа: карі очі, коричневе волосся і засмагле обличчя, Юда ж виглядає блідим на фоні своєї чорної бороди і хвилястого волосся, він має фіалкові очі, які нагадують очі Ісуса. - Тепер, кажу тобі, ти себе не знаєш. Ти і Юда, ви обидва сильні".

Двоюрідні брати заперечливо хитають головами.

"Ви самі переконаєтеся, що я не помиляюся".

"Ми дійсно йдемо до Назарета?"

"Так, я хотів би зі своєю Матір'ю побачитись... маю ще інші справи. Хто бажає з нами, може йти".

Всі хочуть йти разом. Найщасливіші двоюрідні брати.

"Це заради батька і матері, Ти розумієш нас".

"Розумію. Ми підемо через Кану".

"Через Кану? О, тоді йдемо до Сузанни. Вона дасть нам фрукти для батька, Якове!"

"Напевно, і доброго меду. Батько любить його також!"

"Мед - поживний".

"Бідний батько! Він багато терпить! Як одної з викорінених рослин, гасне його життя... а він не хоче помирати!"

Яків спостерігає за Ісусом із мовчазним проханням. Однак Ісус, здається, не помічає.

"Але ж Йосиф помер від болю, чи не так?"

"Так, - відповідає Ісус, - та він терпів менше, бо був вірним".

"І він мав Тебе..."

"Алфей також міг би мене мати..."

Обидва брати зітхають засмучено, все завершується.

137. ІСУС У БУДИНКУ ДЯДЬКА АЛФЕЯ, ПОТІМ У СВОЄМУ ДОМІ

Ісус із учнями йде через чудові пагорби Галилеї. Хоча наближається вечір, сонце ще високо. Так прямують вони в тіні дерев, здебільшого, оливкових.

"За цим пагорбом - Назарет, - каже Ісус. - Незабаром будемо там. Зустрінемося на краю міста. Юда і Яків підуть до своїх батьків, як і потребують цього їхні серця. Петро та Йоан роздаватимуть милостиню бідним, котрі, ймовірно, зібралися біля криниці. Я з іншими піду додому на вечерю, а потім мусимо подумати про відпочинок".

"Ми також підемо до доброго Алфея, бо обіцяли це йому минулого разу. Однак я хочу його тільки привітати. Своє ліжко віддаю Матеєві, який ще не звик до незручностей", - каже Филип.

"Ні. Ти вже старий. Цього я не можу дозволити. Дотепер я мав завжди вигідну постіль, але ж які диявольські сни бачив на ній! Повір, нині маю такий спокій, що навіть коли буду спати на камені, мені здаватиметься, наче на пір'ї. О, це не совість, котра диктує спати або не спати!" - відповідає Матей.

Спір любові запалюється між учнями: Томою, Филипом, Вартоломеєм і Матеєм. Як і минулого разу, йде мова про батька Якова, тому що той каже до Андрія: "Тут завжди буде місце для тебе, як востаннє, тоді, коли батько ще не хворів". Тома перемагає: "Я наймолодший серед вас. Од ліжка відмовляюся. Дозволь мені, Матею. Ти мусиш до цього звикати. Думаєш, що це коштує мені значних зусиль? Ні! Я наче закоханий, котрий думає: "Хоча це тверде ліжко, але ж я поблизу своєї коханої". Тома, приблизно тридцяти восьми років, сміється весело, і Матей піддається.

Перші будинки Назарета лише за декілька метрів. "Ісусе, ми йдемо", - каже Юда Алфеїв.

"Ідіть, ідіть!"

Обидва брати відлучаються од групи.

"Ох, батько є батько", - бурчить Петро.

"Але коли він з нами сперечається, то все-таки має нашу кров, а кров важить більше, ніж суперечки. А тоді Твої брати подобаються мені. Вони добрі".

"Так, дуже добрі. Вони смиренні, без сумніву. Гадають, що завжди роблять багато помилок, бо їхній дух в усьому бачить добро, крім у них самих. Ці чоловіки пронесуть це далеко".

Ісус та Його учні вже в Назареті. Жінки впізнають Ісуса і вітають Його, чоловіки і діти також. Але немає радості, з якою зустрічають Месію в інших місцях. Тут люди, котрі приятеля, що повернувся, більш-менш сердечно вітають. У багатьох на обличчях бачу також цікавість при погляді на неоднорідну групу навколо Ісуса, яка складається не із знатних людей, не з священнослужителів.

Усі втомлені спекою, запорошені, однаково вдягнені, крім Юди Іскаріота, Матея, Симона і Вартоломея; вони схожі більше на групу людей з простого народу, що приїхала на базар, ніж на почет Царя, який вирізняється з-поміж них своєю величною постаттю, владним виглядом.

Вони роблять ще декілька кроків, потім Петро і Йоан повертають праворуч, у той час Ісус та інші йдуть далі, аж до невеликої площі, яка заповнена радісними дітьми, що танцюють навколо криниці, з якого матері черпають воду.

Якийсь чоловік бачить Ісуса і робить жести здивованої радості. Він спішить до Нього і вітає: "Сердечно вітаємо! Я Тебе так скоро не сподівався побачити. Поцілуй мого наймолодшого внука! Це малий Йосиф. Він прийшов на світ, коли Тебе тут не було", - чоловік при тих словах передає Ісусові малу дитину, яку тримає на руках.

"Ти назвав його Йосифом?"

"Так, я не міг забути мого майже родича, котрий мені більше ніж родичем був, моїм найкращим приятелем. Тепер я дав усі імена, що для мене найдорожчі, внукам: Анна, моя приятелька, коли я був ще зовсім малим, і Йоаким; потім Марія. О, коли Вона народилась, було велике свято! Я пригадую собі, як мені Її подали для поцілунку і сказали: "Бачиш, ця чудова веселка є мостом, по якому вона прийшла з неба. Ангели користуються цією дорогою". Вона справді була подібна до ангелятка, така гарна. Нині тут є Йосиф. Якби я знав, що Ти так скоро повернешся, почекав би з обрізанням".

"Я вдячний тобі за твою любов до дідуся і бабусі, до мого батька і моєї Матері. Це гарне дитя. Воно завжди буде справедливим, як справедливий Йосиф!"

Ісус справедливий, як справедливий Йосиф! Ісус, колишне Дитя, яке Йому всміхається.

"Якщо хочеш мене почекати, я піду з Тобою. Почекай, поки кухлі будуть наповнені! Не хочу, щоби моя донька Марія втомлювалась. Поглянь, я зроблю це так: віддам кухлі Твоїм, якщо вони захочуть зробити мені послугу, і я зможу тоді поговорити з Тобою".

"Справді, візьмімо! Ми ж не асирійські королі", - вигукує Тома і перший хапає кухоль.

"Отже, послухайте... Йосифової Марії вдома немає. Вона у свого швагра, чи не так? Однак ключ є у моєму домі. Дозвольте його дати вам, щоби увійти в дім... у майстерню".

"Так, так, іди ж у дім. Я потім прийду".

Апостоли збираються в дорогу, а Ісус залишається біля Алфея.

"Хотів би Тобі сказати, що я - Твій приятель, а коли хтось є справжнім приятелем, старший за віком і з одної місцевості, тоді він може говорити. Я думаю, що мій обов'язок - говорити... Не бажаю Тобі давати поради. Ти знаєш краще, ніж я, що робити. Я хочу Тобі лише звернути увагу на те... О, ні, я не хочу бути шпигуном і показати родичів у поганому світлі. Однак думаю про Тебе, Месіє, і мене це болить, коли Тобі інші кажуть, що Ти не Месія, що Ти є лише хворий, який руйнує родину і рідню, місто... Знаєш, Алфея дуже шанують, і тому його також слухають... Тепер він хворий і викликає співчуття... Біль іноді веде до несправедливості. Дивись, увечері я був при тому, коли Юда і Яків Тебе і свою волю Тобі служити захищали... О, що за сцена! Я не знаю, як Матір це витримує! А бідна Алфеева Марія? Жінка у такій ситуації в родині завжди є жертвою".

"Тепер двоюрідні брати біля свого батька..."

"Біля батька? О, вони роблять мені боляче. Старець зовсім вийшов із себе. Вік і хвороба, напевно, винні в тому, але ж Алфей поводить ся, мов навіжений. Якби він не був при глузді, завдав би ще більше шкоди, тому що шкодив би своїй душі".

"Думаєш, що він погано буде приймати своїх синів?"

"Упевнений. Мені жаль їх та їхніх жінок... Куди Ти йдеш?"

"До дому Алфея".

"Ні, Ісусе".

"Ті брати люблять мене більше, ніж самих себе; справедливо і правильно, що я за їхню любов відплачую. Там живуть також двоє жінок, які мені дорогі... Я йду. Не стримуй мене!"

Ісус спішить до дому Алфея, Його замислений співрозмовник залишається посеред вулиці.

Ісус іде швидко. Він уже на краю саду Алфея.

Жіночий плач і лайливі слова чоловіка доносяться до Його вух. Ісус проходить кілька метрів, віддаляючись од будинку, і чує ще сильніші крики, що долинають через зелений сад. Він майже на порозі дому, коли на дверях появляється Матір і бачить свого Сина.

"Мамо!"

"Ісусе!"

Два вигуки, сповнені любові.

Ісус збирається увійти, але Матір каже: "Ні, Сину!", - і Вона стає на порозі, розкладає руки, притискає долоні до одвірків - живий бар'єр любові - і повторює: "Ні, Сину, не роби цього!"

"Облиш, Мамо. Нічого не станеться".

Ісус дуже тихий, хоча Його непокоїть, як зблідла перелякана Матір. Він бере Її ніжно біля зап'ястка, забирає руку від дверної рами і входить у дім. У кухні на підлозі Він бачить розкладені яйця, виноградні грона і мед. Із сусіднього приміщення долинає сварливий старечий голос, який лає, обвинувачує і голосно скаржиться з гнівом, несправедливо, безсило, - неприємно й боляче це слухати.

"...а тепер моя родина зруйнована і стала глузом для усього Назарета. Я залишаюся сам, безпомічний і зболений у серці! Що з того, Алфею, що ти жив завжди як відданий віруючий? І чому? Чому? Задля божевільного? Якогось навіженого, котрий також моїх дурних синів примусив збожеволіти? О, який біль!"

Голос Марії Алфеевої, плачучи, просить: "Будь добрим, Алфею! Будь добрим! Хіба не бачиш, що собі шкодиш? Ходи, я допоможу тобі прилягти... Ти завжди був добрий і справедливий... Чому так змінився у ставленні до себе, налаштований проти мене, проти синів?.."

"Нічого, нічого! Не торкайся до мене! Я нічого не хочу! Сини добрі? О, так! Дійсно, два невдячні. Вони приносять мені мед після того, як додали гіркоти; дають мені яйця і фрукти після того, як зранили моє серце! Іди геть, кажу тобі! Я тебе не хочу! Я хочу

Марію. Вона може це найкраще. Де вона тепер, жінка, яка не має від свого Сина жодного послуху?"

Вигнана, Марія Алфеєва йде в кухню, коли Ісус хоче увійти до Алфея. Вона бачить Ісуса і відчайдушно кидається Йому на шию у той час, коли Марія, Діва, смиренна і терпляча, йде до розгніваного старця.

"Не плач, жінко. Я йду до нього".

"Ні, не дозволяй себе ображати. Він, здається, втратив розум. У нього є палиця. Ні, Ісусе, ні! Він навіть синів побив!"

"Мені він нічого злого не вчинить", - каже Ісус рішуче, однак ніжно посуває тітку вбік і заходить до Алфея.

"Мир тобі, Алфею!"

Старець, що якраз підводиться з ліжка, обвинувачуючи і ганьблячи Марію, мовляв, Вона нездатна (щойно перед тим він ще твердив, що тільки Вона могла б це), повертається назад. "Ти тут, щоб насміхатися наді мною? Цього ще бракувало?"

"Ні, аби принести тобі мир! Чому ти такий неспокійний? Ти стаєш через це ще більше хворий. Мамо, дозволь тут бути! Я йому допоможу. Не зроблю тобі нічого поганого, і це не буде тебе втомлювати. Мамо, візьми покривала!" Ісус бере вбогу, лаючу, галасуючу людину за плечі й дбайливо кладе її, наче новонародженого, на ліжко.

"Так добре. Так робив я це і біля свого батька. Ця подушка трохи вища, так лежиш краще і тобі легше дихати. Мамо, поклади малу подушку тут, під нирки. Йому так легше буде лежати. Так, тільки світло! Воно не повинно захоплювати очі, але сюди мусить проникати свіже повітря. Так! Я бачив відвар на вогні. Принеси його, Мамо, він солодкий. Ти сильно спітнів, Алфею, і тепер тебе морозить. Від чаю тобі стане краще".

Марія покійно виходить.

"Але я... але я... Чому Ти такий добрий до мене?"

"Бо я люблю тебе, ти це знаєш".

"О, я Тебе також любив, але тепер..."

"Тепер ти мене не любиш, я знаю. Однак я тебе люблю - і цього вистачає. Ти мене ще також будеш любити..."

"Але коли... ох, який біль!.. Якщо Ти мене любиш, чому ображаєш моє сиве волосся?"

"Я не ображаю тебе, Алфею. Я поважаю тебе!"

"Ти поважаєш мене? Я ж - насмішка Назарета, а це - ніщо!"

"Чому говориш так, Алфею? Як роблю тебе насмішкою Назарета?"

"Через дітей. Чому вони бунтівники? Заради Тебе! Чому наді мною насміхаються? Заради Тебе?"

"Скажи мені, коли б Назарет хвалив тебе через гідність і позиції твоїх синів, страждав би ти тоді також?"

"Ні, тоді ні! Однак Назарет не хвалить мене. Він хвалив би мене, якщо б Ти підкорився. Але так залишають мене мої сини на боці того, котрий своїми органами відчуттів не володіє, через світ тягнеться, ненависть і насмішки збирає на себе; бідний серед бідних! Хто повинен був тут не сміятися? Мій убогий дім! Бідний рід Давида, як ти закінчуєш! А я мусив довго жити, щоби на цю нужду дивитися. Щоби Тебе бачити, останнього нащадка роду, який себе сам у занадто великій підлеглості знищує. О, тільки нещастя пройшло через нас із дня, коли мій нерозумний брат дав себе з дурною і впертою жінкою одружити, яка потім таку владу над ним дістала. Я тоді сказав: "Йосиф для одруження непридатний. Він буде нещасливим". І став таким. Він знав, якою була ця жінка, і про одруження він колись не хотів навіть чути. Нехай буде проклята доля! Нехай будуть прокляті такі шлюби!"

Мати Ісуса увійшла з відваром і мусила вислуховувати скаргу швагра. Тепер вона ще блідіша. Однак її граційне терпіння є непохитним. Вона йде до Алфея і дарує йому лагідну усмішку.

"Ти несправедливий, Алфею. Однак ти такий хворий, що тобі все буде прощено", - каже Ісус, підтримуючи голову старого.

"О, так, я дуже хворий! Як відшкодування за моїх синів, що їх Ти в мене забрав, міг би Ти мене, щонайменше, вилікувати. Оздорови мене, і я пробачу Тобі все!"

"Вибач своїм синам, намагайся зрозуміти їхні душі, а я дам тобі полегшення. Та якщо ти мстивий, не можу тобі допомогти".

"Вибачити?" Старець робить різкий рух, який, звичайно, заново посилює всі його болі й робить ще більше розгніваним. "Вибачити? Ніколи! Иди геть! Геть, якщо Ти мені лише це маєш сказати. Иди! Я хочу померти, не терплячи ще більше".

Ісус каже: "Прощавай, Алфею! Я піду. Чи повинен я справді йти? Дядьку, мушу йти?"

"Якщо Ти не хочеш вислухати мої прохання, тоді йди! Скажи обидвом зміїним синам, що старий батько помирає у гніві".

"Ні, ні, в жодному разі! Ти не повинен губити своєї душі. Ти можеш не любити мене, якщо цього не хочеш. Ти можеш не вірити, що я - Месія. Однак Ти не повинен ненавидіти! Не ненавидь, Алфею! Висміюй мене спокійно. Назви мене дурнем, але не ненавидь!"

"Чому Ти мене все ж любиш, коли я Тебе так тяжко ображаю?"

"Бо я Той, котрого ти не хочеш визнавати. Я - Любов! Мамо, я йду вже додому".

"Так, Сину мій. Незабаром і я піду".

"Я залишаю тобі мій мир, Алфею! Якщо ти мене потребуватимеш, то вели мене в будь-який час покликати, і я прийду".

Ісус виходить з кімнати так тихо, ніби нічого надзвичайного не сталося. Він лише став блідіший.

"О Ісусе, Ісусе, прости його", - голосить Марія Алфеєва.

"Так, Маріє. Тому, хто так терпить, потрібно все прощати! Він тепер став уже спокійнішим. Ласка робить своє, хоча серце про це не знає. Також твої сльози, біль Юди і Якова і їхня відданість покликанню. Мир повертається у твоє поранене серце, тітко". Ісус цілує Марію Алфеєву і йде через сад додому.

Коли Він виходить на дорогу, назустріч Йому Петро та Йоан.

Обидва захекані, наче бігли. "О Вчителю, що сталося? Яків мені сказав: "Біжи хутко до мого дому! Хто знає, як Ісус поводитьсь. Але ні, я помиляюся, Алфей, котрий перед криницею сказав Юді: "Ісус у твоєму домі", і потім Яків до нас так сказав... Обидва брати заспокоїлися. Я не розумію більше нічого. Однак тепер бачу Тебе... І спокійний".

"Не турбуйся, Петре. Нещасний хворий, котрого біль робить нетерпеливим... Тепер усе закінчилося".

"О, це тішить мене. Що ти тут робиш?" - питає Петра Юда Іскаріот, котрий також появляється. Тон його голосу не є лагідним.

"Ти також тут, як бачу!"

"Мене запросили і я прийшов".

"Я також прийшов. Коли Вчитель у небезпеці, навіть на Його батьківщині, то можу того, кого я захищав у Юдеї, також тут, у Галилеї, захищати".

"Для цього вистачає нас! Але ж у Галилеї це не є необхідним".

"Звичайно. Батьківщина випльовує Ісуса як неїстівну страву. Добре, я радію за тебе, що ти так розхвилювався через події в Юдеї, де Він є невідомим. Але тут!.." - Юда закінчує з насмішкуватим свистом.

"Слухай, юначе, я погано налаштований. Опануй себе, якщо не хочеш, щоби... Учителю, чи з Тобою щось трапилось?"

"Ні, мій Петре. Я запевняю тебе. Дозволь нам швидше піти, щоби двоюрідних братів потішити!"

Вони заходять у велику майстерню. Юда і Яків біля масивного столярного верстата.

Яків стоїть, тоді як Юда сів на табурет, підпер лікоть на столярному верстаті й поклав голову на руку. Ісус, усміхаючись, підходить до них, щоби негайно переконати, що Його серце любить їх.

"Алфей тепер набагато спокійніший. Біль відходить, спокій повертається. Заспокойтеся!"

"Ти його бачив? І матір?"

"Я бачив їх обох".

Юда питає: "Братів також?"

"Ні, їх там не було".

"Вони були там. Однак не хотіли показуватися Тобі. Лише нам! О, коли б ми вчинили злочин, не могли б вони з нами гірше поводитися. Ми поспішно в радості прийшли з Кани, щоби його знову побачити і йому те принести, чому він так радіє. Ми любимо його... він нас більше не розуміє; він нам більше не вірить".

Юда простягає свою руку на лаві, кладе на неї голову і плаче. Яків сильніший. Однак його обличчя видає, що в душі - страждання.

"Не плач, Юдо! - опануй себе!"

"О Ісусе, ми - сини... а він нас прокляв! Але коли це нам розірве серце, ми не повернемося знов. Ми - Твої, і Твоїми хочемо залишитись, навіть коли б нам за це загрожувала смерть!" - вигукує Яків.

"І ти сказав, що нездатний до героїзму? Я це знав, але ж ти сказав це від себе самого. Ти залишишся вірним навіть під загрозою смерті! І ти також!"

Ісус гладить обидвох. Однак вони страждають. Плач Юди викликає сльози також у Петра.

Петро каже: "Який біль!.. Яка сумна обставина! Але ж, мої хлопці (він потрясає їх любовно), не всім дано ці слова заслужити... Я пригадую, що при моєму запрошенні мав щастя. Моя добра дружина завжди каже до мене: "Мені видається, що я - відкинута, бо ти мені більше не належиш". Однак я кажу собі: "Щасливе зневажання!" Ви також мусите так казати. Ви втрачаєте батька і одержуєте за це Бога".

Пастух Йосиф, вражений своєю необізнаністю, що батько може бути причиною сліз, каже: "Я думав, що я найнещасливіший, бо не маю батька. Тепер я визнаю, що краще мати його мертвого, ніж як ворога". Йоан задовольняється тим, щоб товариша поцілувати й обійняти. Андрій зітхає і мовчить, намагається щось сказати, однак його сором'язливість заважає цьому. Тома, Филип, Матей і Натанайл тихо розмовляють у куті, сповнені шанобливості, близької до справжнього страждання. Яків Заведеїв молиться, щоби Бог дарував спокій.

Самон-Зилот, о, як подобається мені його поведінка! Він покидає свій кут і йде до обох засмучених, кладе одну руку на голову Юди, другу на галію Якова і каже: "Не плач, сину! - Він нам сказав, мені й тобі: "Я з'єдную вас: тебе, котрий заради мене покидає батька, і тебе, котрий має батьківське серце, але не має синів". Ми тоді не зрозуміли пророчий зміст цих слів. Але Він це знав. Нині прошу вас: я старий і завжди мріяв про те, щоб стати названим батьком. Прийміть мене як такого, і я буду вас благословити як батько вранці й увечері. Прошу, прийміть мене!"

Обидва підтакують під сильніше ридання.

Входить Марія, поспішає до обох засмучених братів. Вона гладить голову Юди і щоки Якова. Марія біла, наче лілія. Юда бере Ї руку, цілує і запитує: "Що він робить?"

"Спить, сину. Мати посилає вам поцілунок", - і Вона цілує обох.

Хриплий голос Петра вибухає: "Слухай, прийди на хвилину до мене, я хотів би тобі щось сказати!"

Я бачу, як Петро своєю сильною рукою схопив Юду Іскаріота за руку й тягне його на вулицю. Потім Петро повертається сам.

"Куди ти його послав?" - питає Ісус.

"Подихати свіжим повітрям. Інакше зайшло б дуже далеко. Я це зробив лише заради Тебе. О, тепер мені стає краще. Хто перед

болем не має жодної поваги і над цим сміється, той є гадюкою, а я проганяю змій... Ти тут... а я послав його до місячного сяйва. Він стає... я стаю швидше книжником, щось, що лише Бог може зробити з мене, я ледве знаю, що на світі існую... але він навіть без допомоги Бога стає добрим. Це кажу, я, Симон-Петро, і я не помиляюся. Ні, не зважай на це! Він аж ніяк не усвідомлював, що завдавав нам смутку. Він сухіший, ніж камінь на серпневому сонці. Тут Матір, солодшої від Неї нема. Тут є Вчитель, який кращий, аніж усе в раю. Тут багато щирих сердець, які вас люблять. Бурі іноді добрі: вони віддаляють порох. Вранці ви свіжіші від квітів, жвавіші від птиці, щоби слідувати за нашим Ісусом".

І цими добрими й простими словами Петра закінчується видіння.

Ісус каже: "До цього видіння додаси те, котре я тобі велів споглядати навесні 1944 року. Я просив тоді свою Матір поділитися зі мною своїми враженнями про апостолів. Тепер нам відомі її душевні характерні ознаки, щоб це видіння переказати, не побоюючись викликати обурення. Я не вважав потрібною жодну пораду.

Ми були самі, тому що учні під час мого перебування в Назареті жили у здружених родинх і сусідніх селах. Для мене було відрадно говорити з моєю дорогою приятелькою, моєю Матір'ю, і з її ласкавих і сповнених мудрості вуст діставати підтвердження того, що я вже знав. Для Неї, навпаки, я ніколи не був інший, а саме її Син, і серед народжених жінками не було жодної матері, котра більше була матір'ю, ніж Вона, в усіх досконалостях людських, душевних і материнських чеснот, і жоден Син не мав такої глибокої поваги, довір'я і любові до своєї Матері, як я.

І тепер, коли також ви, дванадцятро, різні за характерами, у ваших чеснотах, помилках і внутрішній боротьбі щось знаєте, може це тут ще хтось дати, котрий намагається стверджувати, що для мене було легко сформулювати із вас одне ціле, вас організувати і повести вище?

Може хтось думати, що життя апостола легке і легко стати апостолом. Може хтось себе вважати апостолом, коли бажає мати спокійне життя, без терпінь і розчарувань? Може хтось, бо мені служить, припускати, що я, - його слуга, і безперервно чиню для його задоволення чуда, роблю для свого життя килим з квітів, його формую і перед людьми прославляю? Моє життя, моя праця,

моє служіння - це хрест, терпіння, покора, жертва. Так я живу, і так повинні ті жити, що вважають себе моїми учнями.

Це спрямовую не на такі душі, як у Йоана, а на буркотливих, невдоволених мудрагелів. А вченим мрійникам кажу, що я слова "дядько" і "тітка" використовую, хоча вони у палестинських мовах не уживані, щоби вияснити і визначити нешанобливе питання, яке стосується положення про Єдинородного Марії і дівоцтва моєї Матері до і після мого народження, яке було наслідком духовного і божественного єднання.

Я повторюю ще раз: Вона не знала жодних інших єднань і жодних інших народжень. Непошкоджена плоть, яку я також не розірвав, скритий у таємниці лона-кивота, престолу Пресвятої Трійці і Слова, що стало Тілом".

138. ІСУС РОЗПИТУЄ СВОЮ МАТІР ПРО АПОСТОЛІВ

Приблизно через дві години я бачу будинок у Назареті. Упізнаю кімнату прощання, відкриту в напрямку до саду, де рослини стоять у повній зрілості.

Ісус і Марія разом. Вони сидять одне біля одного на кам'яній лавці перед будинком. Здається, що вони повечеряли й інші (я не бачу нікого) вже повернулися. Мати і Син взаємно втішаються в задушевній розмові. Внутрішній голос каже мені, що це, мабуть, перший раз, коли Ісус після хрищення, після голодування в пустині й, особливо, після створення апостольської ради перебуває у Назареті. Він розповідає Матері про перші дні сповіщення Євангелія, про перші перемоги над серцями. Марія ловить кожне слово Ісуса.

Вона худіша, набагато блідіша, ніби вистраждала в останній час. Під Її очима - глибокі тіні, як у того, хто багато думав і проплав. Однак тепер Вона щаслива і радіє. Марія усміхається і гладить руку свого Ісуса. Вона щаслива, маючи Сина біля себе. Очевидно, тепер літо, тому що Ісус зірвав перші стиглі плоди з фігового дерева. Йому для цього достатньо лише встати, так низько звисають. Кращі дає своїй Матері, після того, як Він старанно перебрав

фіги, так що плоди виглядали як червоно-смугасті пуп'янки в квітковій кроні з білих пелюсток усередині й фіолетових назовні.

Ісус пропонує Матері плід, кладучи в долоню Її руки, і тішить-ся, що фіга їй смакує.

Потім питає: "Мамо, Ти бачила учнів? Що думаєш про них?"

Марія, що якраз хотіла взяти в рот третю фігу, дивиться на Ісуса.

"Що думаєш про них тепер, коли я Тобі їх усіх показав?" - питає Ісус ще раз.

"Я вірю, що вони Тебе люблять і що Ти можеш очікувати від них багато. Йоан... дорогий Йоан, як же він може любити! Він - ангел? Я спокійна, коли знаю, що Йоан біля Тебе. Петро також добрий, трохи жорсткий, тому що вже старий, але відвертий і переконаний. Його брат також. Вони люблять Тебе так, як лише можуть. Але вони будуть Тебе щоразу більше любити. Двоюрідні брати теж. Вони залишаються Тобі вірними. Однак чоловік з Каріота... він мені не подобається. Мій Сину, його око темне, а серце - ще більше. Я боюсь його!"

"Тобі, навпаки, він виявляє повну повагу".

"Занадто пошани. До Тебе він також шанобливий. Але ж Ти для нього не Вчитель, а майбутній цар, перед яким він заручається користю і повагою. Він був ніщо. Нині ж сподівається зіграти на Твоєму боці важливу роль; о Ісусе, я не хочу всупереч любові помилитися, однак думаю, що якби він розчарувався, виступив би проти Тебе. Він користолобний, честолюбний, сповнений плотської жадоби і скоріш до того здатний, щоб бути слугою земного володаря, ніж Твоїм апостолом, мій Сину! Я боюсь його". Мати дивиться на свого Сина очима, сповненими страху.

Ісус зітхає. Він замислюється; пильно дивиться Матір. Ісус усміхається, щоби Її підбадьорити.

"Він також потрібний, Мамо. Не був би він, був би інший на його місці. Мої учні мусять представляти світ, а в світі не всі є ангелами, і не всі з роду Петра й Андрія. Коли б я обирав тільки досконалих, як могли б убогі, хворі душі надіятися стати моїми учнями? Я прийшов, щоби врятувати загублене, Мамо. Йоан врятований сам від себе. Однак таких небагато!"

"За Левина я не боюся. Він урятувався, бо хотів спастися. Він залишив свої гріхи зі своїм митним банком і оновив душу, щоб

прийти до Тебе. Однак Юда з Каріота інший. Зарозумілість забирала його душу щоразу більше в своє володіння. Однак Ти знаєш це, Сину! Чому питаєш мене? Я можу лише за Тебе молитися і плакати. Ти ж також Учитель своєї бідної Матері".

Видіння завершується.

139. "СКІЛЬКИ ЛЮДСЬКОГО В АПОСТОЛІВ!"

Ісус каже: "Мій погляд прочитав у серці Юди Іскаріота. Ніхто не сміє думати, що мудрість не була в стані зрозуміти це серце. Але, як я сказав своїй Матері, він хотів бути з нами. Дволикий, хитрий, жадібний, розпусний, злодійкуватий і при цьому невдячний і розбитий, він бажав усюди здобути визнання. Сміливо вирівнював мені дорогу, також коли було це важко. Йому подобалось передусім виділятися поміж іншими і вказувати біля мене на свій пост довіри. Він не був з природного інстинкту готовий допомогти любові ближнього, а був єдиний і сам, бо належав до тих, яких називають "пихатими". Це робило Юду Іскаріота здатним також завідувати грішми і наближатися до жінок. Дві речі, які він любив до нестями, захоплений товариством людей.

Чиста, покірна, від усіх багатств світу відірвана, Мати відчула огиду від цієї змії.

Я також відчував огиду. І тільки я, Отець і Святий Дух знали, якого зусилля вартувало мені терпіти його поблизу себе. Я поясню тобі все до даного часу.

Так само був мені відомий ворожий погляд священників, фарисеїв, книжників і садукеев. Вони були хитрі, вовки, і намагалися загнати мене в свій закуток, щоб там розірвати. Їм хотілося пити мою кров. Вони намагалися всюди ставити пастки, щоби мене зловити, щоби мати підставу до обвинувачення і мене зі світу звести. Три роки вони мене переслідували, та од того не відмовилися, доки не визнали мене мертвим. Лише одного вечора вони спокійно спали. Голос їхнього обвинувачувача онімів назавжди. Вони знали це. Але ні! Вона ще не згасла. Вона не згасне ніколи і буде

знову лунати. Скільки страждань моя Мати через їхню провину зазнала! Цей біль я не забуду ніколи.

Нерішучість юрби не була новою. Вона є дикою твариною, яка лиже руку приборкувачу, коли він озброєний бичем або голодному подає кусок м'яса. Однак коли приборкувач падає, більше не може тримати бича у руці або голодній бестії не пропонує їжі, дика тварина нападає на нього, розриває. Достатньо говорити правду і до добра належати, щоби стати зненавидженим юрбою, коли захоплення розвіялись. Добро не потребує жодного батога, і тому погані не мають більше жодного страху. Звідси "Розпни його!" після вигуку "Осанна!" Моє життя наповнене цими закличками. "Востаннє я почув: "Розпни його!" "Осанна!" є наче віддих, який співак вживає, щоб мати достатньо повітря для найвищої точки його пісні. Марія почула в собі знову, ввечері Великої п'ятниці, ці відлуння "Осанни", які стали для Її Сина криком "Розпни його!", і Її серце від того було пронизане болем. Цього я також не забуду.

Людськість апостолів. Скільки людського! Я ніс важкі колоди на руках, які до землі гнули, щоб їх до неба підносити. Навіть ті, що не вважали себе слугами земного царя, як Юда Іскаріот, але, як він, думали при наступній можливості на моє місце, на трон піднятися, мріючи про земну славу. Прийшов день, коли також мій Йоан і його брат тужили за цією славою, яка в небесних справах їх бентежила, наче ілюзія. Жодний святий запал для раю, як я хотів, не є наявним, лише людське бажання, що святість буде визнана. А до цього проявляється щось із схильності мінійла, лихваря, хотілося б просити любові для того, котрий сказав також, що ви себе йому повністю musiли б дарувати, зайняти місце по Його правиці в Небі.

Ні, мої сини, ні! Спершу належить вчити випити повний келих, як я його випив. Вєсь - зі своєю любов'ю - як примирення з ненавистю, зі своєю чистотою проти почуттів, зі своїм героїзмом у випробуваннях, зі своєю самовідданістю з любові до Бога і до братів. Потім, коли виконано те, що до обов'язку належить, треба ще сказати: "Ми не корисливі слуги", і чекати того, що мій і ваш Отець у своїй доброті дасть вам місце у своєму Царстві.

Потрібно відмовитися од усіх людських справ, як ти мене бачила без усього людського, і лише те необхідно зберігати, що увага до дару Бога вимагає: життя і увагу для братів, яким ми в Небі потріб-

ніші можемо бути, аніж на землі. Потім віддає це Бог, вас в одержу безсмертя одягаючи, це стало сяюче чистим у крові Агнця".

140. ЗЦІЛЕННЯ ЙОАННИ ХУЗОВОЇ БІЛЯ КАНИ

Учні зібралися у великій майстерні Йосифа на вечерю. Столярний верстат служить за стіл, на якому - все необхідне. На інших двох робочих столах розстелена рогожа, з якої вони роблять постелі, а низькі лави для снання поставлені вздовж стін. Апостоли розмовляють між собою і з Учителем.

"Отже, Ти потім дійсно підеш у Ливан?" - питає Іскаріот.

"Я ніколи не обіцяю, щоби потім не дотримати слова. А це я обіцяв двічі: пастухам і годувальниці Йоанні Хузової. Я вичікував п'ять днів, як сказав, із розсудливості додавши сьогоднішній день. Однак тепер іду. Як тільки зійде місяць, ми від'їжджаємо. Це далека дорога, коли навіть візьмемо човен до Витсаїди. Однак я хотів би пережити радість, щоби побачити Веніаміна і Даниїла. Ти ж знаєш, які чудові душі мають пастухи. Так, вони заслуговують того, що ми йдемо туди і шануємо їх, бо Бог також не принижується, коли шанує слугу; навпаки, він вивищує цим свою справедливість".

"За такої спеки! Обміркуйте це добре. Я думаю тільки про Тебе!"

"Ночі вже більше не такі туманні. Лише короткий час сонце стоїть на знаку лева, і грози охолоджують повітря. Крім того, хотів би ще раз сказати: я не зобов'язую нікого йти. Навпроти і навколо мене все повинно відбуватися добровільно. Коли ви маєте справи або втомлені, то будьте тут. Ми зустрінемося через якийсь час".

"Так воно є, Ти кажеш це. Я мусив би думати про мою родину. Приходить час збору винограду, і моя мати просила мене пошукати помічників... Знаєш, я, по суті, голова родини, тобто я чоловік у родині".

Петро бурмоче: "Він щонайменше думає над тим, що мати все ще є першою після батька".

Юда робить так, наче він не розуміє буркотіння, це Ісус суворим поглядом стримав, у той час як Заведей смикає за туніку Петра, що сидів біля нього, аби його мовчання наставити.

"Іди ж, Юдо! Ти мусиш іти. Ти не повинен усупереч слухняності своєї матері дозволяти помилятися".

"Тоді я йду негайно, коли Ти дозволяєш. Прощай, Учителю! Бувайте здорові, приятелі!"

"Будь приятелем миру і дій так, щоби Бог завжди був із тобою! Прощай!" - каже Ісус, інші супроводжували це спільним вітанням. Здається, ніхто не жалів, що він відходить, навпаки. Петро помагає Юді зтягнути мішок шнурками і закласти на плечі. Він супроводжує його до дверей майстерні, що так само, як і двері саду, були відчиненими, напевно, щоб після такого спекотного дня провітрити приміщення. Петро стоїть при вході й переконується, що Юда справді йде, потім робить дружній, з іронічним прощанням, супроводжуючий рух і повертається до приятелів, розтираючи руки. Петрові непотрібно нічого більше казати; він усе пояснив без слів.

Багато з тих, котрі за ним спостерігали, усміхались. Однак Ісус не звертав жодної уваги на це, тому що Він не зводив очей з двоюрідного брата Якова, який став червоним і збентеженим, і навіть забув їсти свої оливки. Ісус питає Якова: "Про що ти думаєш?"

"Ти сказав: "Не треба всупереч слухняності своєї матері дозволяти помилятися". А ми, що повинні робити ми?"

"Не докоряй собі. Тут йдеться про вище батьківство, бажання і накази якого повинні виконуватися. Юда перед тобою і Матем прийнятий, однак він позаду. Він мусить ще далі просвічуватися, для цього потребуватиме багато часу. Любіть його! Люби його, Петре! Я розумію... однак кажу тобі: люби! Терпіти докучливі особи - це доброчесність. Використовуй її!"

"Так, Учителю... Але коли я його так бачу... так... Добре, будь спокійний, Петре! Він розуміє вже... Я видаюся вітрилом, занадто покараний вітром. Я можу під тиском тріснути, і це при тому завжди мені щось розриває... Але ти знаєш, ні, ти, ти не можеш цього знати, тому що як боцман ти повністю недосвідчений. Я поясню тобі так.

Коли на вітрилі через надто сильне напруження рвуться з'єднуючі канати, то, присягаюся, дурний боцман такий гарний ляпас отримає, що він з переляку їде разом... Тепер я відчуваю, уникаючи небезпеку, що всі з'єднуючі канати розриваються в мені... а потім... потім стає краще, коли він іноді на хвилину зникає. Так заспокоюється вітрило завдяки затишшю і я маю час зміцнювати скріплення".

Ісус усміхається і киває головою. Він розуміє праведного за пального Петра.

Шум від підков і голосний дитячий крик долинає з вулиці. "Тут воно, тут воно! Затримай його, чоловіче!", і поки Ісус та учні це усвідомили, під дверима показався темний обрис коня, з якого зі-йшов вершник, котрий, наче куля крізь двері, поспішив до Ісуса і Його шанобливо поцілував.

Всі були спантеличені.

"Хто ти? Чого хочеш?"

"Я Йонатан".

Йосиф, котрий сидів за великим верстатом, радісно викрикнув, він одразу не впізнав приятеля. Пастух поспішає до клячучого і вигукує: "Ти, дійсно ти!"

"Так, я поклоняюся поклонодостойному Господеві! Тридцять років надії, о, який довгий час очікування! Тепер вони розцвіли, наче квіти самотньої агави - і ще більше розквітли в щасливому екстазі, і ще блаженніший, ніж перед багатьма роками. О мій Спасителю!"

Жінки, діти і деякі чоловіки, серед них добрий Алфей Сари, з куском хліба й сиру в руці, тиснулися біля входу до майстерні й навіть всередині приміщення.

"Уставай, Йонатане! Я зібрався вирушати, щоб розшукати тебе, Веніаміна та Даніїла".

"Я знаю".

"Устань, щоб я тебе поцілував, як поцілував також твоїх супутників". Він змушує Йонатана встати і цілує його.

"Я знаю, - повторює здоровий, сильний старець, який добре одягнений. - Я знаю, вона права. Це не було гарячкове марення вмираючої! О Господи, мій Боже! Як душа все-таки бачить і чує Тебе, коли Ти її кличеш". Йонатан зворушений.

Однак він оволодіває собою. Йонатан не гає часу. Шанобливо, однак не вагаючись, каже: "Ісусе, Спасителю і Месіє. Я прийшов просити Тебе піти зі мною. Я говорив з Естер і вона сказала... Але раніше Йоанна сказала мені... О! Ти знаєш, що я з помираючою панею подорожував. Що за поїздка! Від Тиверіади до Витсаїди все було добре. Однак після того, як ми залишили вітрило і сіли на віз, що його так добре, як можливо, набили волосом, почалась мука. Ми просувалися вперед дуже повільно, бо була

ніч, а жінка хвора. Біля Кесарії Филипської вона майже втратила духа, оскільки рвала кров'ю. Ми мусили зробити зупинку. Третього ранку - сім днів тому - вона веліла покликати мене. Пані здавалася вже мертвою, такою блідою і виснаженою вона була. Однак коли я звернувся до неї, розплющила лагідні, вмираючі, газелеві очі й усміхнулася. Жінка подала мені знак своєю малою холодною рукою, щоб я нахилився до неї, тому що мала голос, тонший від нитки, і сказала: "Йонатане, віднеси мене назад, додому! Негайно!" Зусилля дати мені наказ було надто велике для неї, жінки, яка ще все-таки була ніжнішою від вразливої дівчини, що її губи червонілися, а очі на хвилину спалахували. Потім вона продовжила: "Я мріяла про свій дім у Тиверіаді. У приміщенні був чоловік із зоряно-світлим обличчям, високий блондин з очима, наче небо, і голосом, що був солодший від звуків арфи. Він казав: "Я є життя. Повертайся назад! Я чекаю на тебе, щоби тобі це дати. Я хочу негайно вирушати".

"Але ж, пані, - заперечив я, - ви цього не витримаєте, ви ж дуже хворі. Як тільки стане краще, побачимо..."

Я думав, що мова йшла про марення помираючої. Однак вона плакала, а потім... О, це було вперше, що вона за ці шість років, коли була моєю господинею, так до мене говорила. Вона звернулася ніби через гнів і сказала: "Слуго, я цього хочу. Я ж твоя пані. Слухайся!" Це промовивши, вона впала навznak, а рот був повний крові. Я думав, що жінка помре... І сказав собі: "Виконай її волю. Померти вона мусить так чи так... Я тоді не докорятиму собі, що перед кончиною розгнівив її; після того, як я все-таки був стурбований, вирішив їй в усьому догоджати".

Що за подарунок! Вона не хотіла робити привалу, крім тих, що між третьою і шостою годинами. Я підганяв коней, щоби швидше дістатися до цього місця. Ми прибули сьогодні зранку, о десятій годині, у Тиверіаду... Естер повідомила мене... І тут я зрозумів, що Ти є той, котрий її покликав. Тому що це було в той самий час і в той самий день, коли Ти обіцяв Естер чудо і в душі моєї пані появився. Вона хотіла до дев'ятої години знову вирушати і послала мене вперед... О, ходи, мій Спасителю!

"Я негайно піду. Ця віруюча заслуговує нагороду. Хто мене прагне, той матиме мене. Ходімо!"

"Почекай. Я одному учневі кинув гаманець і сказав: "Три, п'ять, так багато ослів, скільки можливо, якщо тут немає ніяких коней, і так швидко, як можливо, до дому Ісуса!" Вони повинні зараз бути тут. Так швидше. Я сподіваюся зустріти її в Кані. Якщо вона, принаймні..."

"Що, Йонатане?"

"Якщо вона ще живе!"

"Вона живе. Однак хоча вона й була б мертва, я є життя. Тут моя Мати".

Молода жінка, яка, напевно, кимось сповіщена, поспішно входить, проваджена Марією Алфеевою.

"Сину, Ти ідеш?"

"Так, Мамо. Я іду з Йонатаном. Він тут. Я знав, що зможу його Тобі представити. Тому я чекав один день довше".

Йонатан зі схрещеними руками на грудях низько поклонився. Тепер він стає навколішки, схоплює ніжно одяг Марії, цілує його край і каже: "Я вітаю Матір мого Спасителя".

Алфей Сари каже до цікавих: "Ну, що скажете тепер? Чи не соромно, що лише ми є без віри?"

Чути багаторазовий тупіт копит на вулиці. Це осли. Я думаю, що це всі, які є в Назареті, і їх вистачило б для одного ескадрону. В той час, коли Йонатан вибирає кращих і, довго не торгуючись, купує і ще двох назарян з ослами наймає, аби в разі, якщо одна тварина по дорозі випаде, вони увесь караван зможуть привести назад; назаряни допомагають Марії при зв'язуванні мішків і торбин.

Марія Алфеева каже до синів: "Я залишу ваші ліжка незмінними. Мені тоді буде так, ніби я вас пещу. Будьте добрі й гідні вашого Ісуса, сини мої... і я... я буду щаслива", - і при цьому вона плаче.

Марія допомагає своєму Ісусові, голубить Його й дає тисячі порад Йому і для пастухів у Ливані. Потім Ісус сказав Матері, що Він не повернеться, поки не знайде обидвох пастухів. Вони вирушають у дорогу. Настав вечір і на небі вже була видимою четвертина місяця. Ісус із Йонатаном - на чолі походу, інші сліднують за ними. До того часу, як вони перебувають у місті, мандрують кроком, бо навколо них збираються люди. Однак щойно вони поза містом, ідуть галопом у каравані, який гримить від копит і заліза.

"Вона на возі з Естер", - каже Йонатан.

"О моя пані! Яка радість робити тебе щасливою і привезти тобі Ісуса! О мій Господи, мати тебе тут, біля себе. Тебе мати! У Тебе справді обличчя зірки, таке - як вона Тебе бачила, і Ти - блондин з очима, мов небо, а Твій голос - як звук арфи... О, але також Твоя Мати! Приведеш мене якось до Неї?"

"Твоя пані прийде до моєї Матері й вони стануть приятельками".

"Так? О!.. Так, так повинно бути. Йоанна - жінка і була мартір'ю. Однак вона має душу чисту, як у молодій дівчини. Вона може перебувати поблизу благословенної Марії".

Ісус повертається, бо Йоан бадьоро і радісно сміявся і тепер робить це з іншими.

"Це я, Вчителю, всіх інших до сміху доводжу. На човні я надійний, наче кіт. Однак тут, верхи, на цьому ослі... Я видаюся собі як забута діжка на мості човна, що хитається", - каже Петро.

Ісус усміхається і підбадьорює його. Він запевняє Петра, що їзда верхи незабаром закінчиться.

"О, це нічого, коли мене висміюють учні. Нічого поганого. Лише вперед, робимо добро щасливим".

Ісус повертається ще раз із приводу іншого нападу сміху. Петро вигукує: "Ні, це я не можу Тобі сказати, Вчителю. Чи все-таки? Чому ж бо ні! Так, я хочу Тобі це сказати, я запевняю: "Наш "високий міністр" буде викручувати руки, коли дізнається, що він саме тоді не був при цьому, коли одній дамі міг би фронт зробити". І вони всі сміються. "Я переконаний, коли б Юда це передчував, тоді стали б йому виноградники батька дрібницею".

Ісус нічого не відповідає.

Шлях пройдений швидко на добре нагодованих ослах, що добре відпочили. При місячному світлі вони прийшли до Кани.

"Якщо ти дозволяєш, хочу просуватися. Я буду затримувати віз. Поштовхи їх дуже мучать".

"Йди-но".

Йонатан підганяє коня до галопу. Його видно при місячному світлі. Нарешті на краю вулиці появляються обриси великого критого дорожнього воза. Ісус поганяє свого осла, який спускається у легкому галопі. Він досягає воза і сходить.

"Месія!" - сповіщає Йонатан.

Стара годувальниця кидається з воза на дорогу, в порох. "О, рятуй її. Вона помирає!"

"Я тут!" - каже Ісус і піднімається до воза, де на купі подушок лежить ніжне тіло. У кутку стоїть запалена лампа, келихи і глечики. Молода служниця, плачучи, осушує холодний піт на чолі померлої. Йонатан кидається сюди з ліхтарем. Ісус нахиляється над дійсно померлою жінкою. Немає різниці між ясністю одягу, злегка голубою блідістю рук і обличчям, позбавленим життя. Лише густі брови і довгі чорні вії наносять трохи кольору на це сніжно-біле лице. Також червоних плям від туберкульозу немає на щоках. Губи ледь фіолетового відтінку, вони напіввідкриті при важкому диханні.

Ісус клякає і оглядає жінку. Годувальниця бере руку Йоанни і кличе її на ім'я. Однак душа вже на порозі вічності, вона більше не чує.

Прийшли учні, а також обидва юнаки з Назарета, всі стоять навколо воза.

Ісус кладе руку на чоло померлої, яка на хвилину розплющує прикриті очі, і потім знову заплющує.

"Вона більше не чує", - голосить годувальниця і плаче ще сильніше.

Ісус робить жест: "Мамо, вона почує. Повір!"

Потім він кличе: "Йоанно! Йоанно! Це я! Я кличу тебе! Я є Життя. Поглянь на мене, Йоанно!"

Померла розплющує великі чорні очі й жвавим поглядом дивиться на схилене над нею обличчя. Вона рада порухатись і усміхається. Жінка легко ворухить губами, однак не подає жодного звуку.

"Так, це я. Ти тут і я прийшов, щоб тебе врятувати. Віриш у мене?"

Померла дає стверджувальну відповідь кивком голови. Вся її життєва сила і всі її невимовлені слова сконцентровані в погляді.

"Добре". (Ісус схилений, Його ліва рука - на її чолі. Потім Він піднімається і приймає вираз чудотворця). "Добре. Я хочу цього. Будь здорова! Встань!"

Він забирає руку з чола і встає.

Тільки мить, і Йоанна Хузова сідає без будь-якої допомоги, викрикує, кидається до ніг Ісуса і вигукує при цьому голосно: "О, Тебе любити я маю право, Ти - моє життя! Назавжди! Я Твоя!"

Назавжди Твоя! Годувальнице, Йонатане! Я вилікувана. О, мерщій, поспішіть і скажіть це Хузі! Він повинен прийти і поклонитися Господеві. О, благослови мене ще раз, ще раз! О мій Спасителю!" Вона плаче і сміється, цілує одяг і руки Ісуса.

"Так. Я благословляю тебе. Що ти ще хочеш від мене?"

"Нічого, Господи! Тільки щоб Ти мене любив і щоб я Тебе могла любити!"

"Не хочеш мати жодного сина?"

"О, сина!.. Вирішуй Ти, Господи. Я хочу все Тобі віддати, моє минуле, моє теперішнє, моє майбутнє. Все я маю від Тебе, все даю Тобі. Дай своїй служниці те, що Ти вважаєш добрим".

"Отже, вічне життя. Будь щаслива. Бог любить тебе. Тепер я йду. Я благословляю тебе і благословляю вас".

"Ні, Господи! Зайди в мій дім, затримайся в ньому! Тому що нині він дійсно квітучий трояндовий кущ. Дозволь мені з Тобою туди повернутись. О, я щаслива!"

"Я прийду, але зі мною учні".

"Мої брати, Господи! Йоанна буде мати для них, як для Тебе, напої і різну закуску. Зроби мене щасливою!"

"Дозволь нам вирушати! Повернемо ослів і йтимемо пішки. Дорога не така довга. Ми будемо їхати повільно, щоби ви могли йти. Бувайте здорові, Ізмаїле й Азере! Вітай від мене ще раз мою Матір і всіх моїх приятелів у Назареті!"

Обидва назаряни відходять зі своїми крикливими ослиами.

Йде група учнів, які розмовляють про те, що трапилось.

Видіння закінчується.

141. ІСУС У ЛИВАНІ З ПАСТУХАМИ ВЕНІАМІНОМ І ДАНИЇЛОМ

Ісус іде біля Йонатана по зеленій затіненій стежці. Йдуть апостоли розмовляючи. Однак Петро віддаляється од інших, приходить наперед і питає Йонатана відверто: "Чи не був би шлях через Кесарію Филипську коротшим? На ньому тут... як довго буде-

мо тут перебувати? Невже проходив ти з своєю панею по цьому шляху?"

"З хворою я все пробував. Однак ти мусиш зрозуміти, що я належу до слуг Антипа, і Филип після цього кровозмішання неохоче бажає бачити царедворців Ірода... Це не через мене, знаєш, що я не боюся. Але я не хотів би вам і особливо Тобі, Вчителю, жодних неприємностей спричиняти і ворогів наживати. При поверненні оберіть дорогу, яку вважаєте кращою".

"Я хвалю твій розум, Йонатане. Однак на зворотньому шляху я хотів би йти в напрямку землі фінікійців", - каже Ісус.

"Вони закутані в туманність помилки".

"Я покажу себе біля границь, щоб їм нагадати, що є світло".

"Думаєш, Филип міг би вивищитися над слугою через несправедливість, що йому братом заподіяна?"

"Так, Петре. Один такий, як другий. Всі ниці інстинкти притаманні їм. Вони подібні до тварин, не до людей, віряться мені!"

"І все-таки нас, або, скоріше, його, який є родичем Йоана, мусив би він любити. Йоан говорив також в його імені та до його доброзичливостей, коли мовив в ім'я Бога".

"Він не раз питав би вас, хто ви або звідки йдете, коли б зі мною бачив. Коли б він мене пізнав, або коли б ворог дому Антипа звернув увагу на мене, слугу, повіреного в справах, були б ви негайно ув'язнені. Знали б, скільки сміття ховається під багатим одягом! Помста, зрада, наклеп, розпуста і розбій становлять субстанцію їхніх душ, душ? Тепер... ну, скажемо так. Я гадаю, що вони не мають душ. Ви це дізнаєтесь. Чому Йоан був випущений на волю? З помсти! Офіцер, який хотів іншого прибрати з дороги, фаворита Антипа, з допомогою певної суми грошей знайшов уночі доступ до в'язниці, звільнив Йоана... Я припускаю, що він матиме суперника, приголомшеного аптекарським вином, і вранці буде мусити бідний свою голову за Христителя віддати. Огида, кажу я!"

"А твій пан, як він себе утримує? Мені здається, що він добра людина?"

"Він такий. Однак він не може по-іншому. Його батько і дід належали до двору великого Ірода, і син не мав іншого вибору. Він нещасний, але мусить тим обмежуватися, свою жінку від цього двору пороку оберігати".

"Не міг би він сказати: "Мені гидко, я піду"?"

"Міг би. Але оскільки він дуже добрий, то до цього нездатний. Це означало б для нього смерть. А хто хотів би вмирати? Святий, як Христитель, мабуть. Але ми - вбогі!"

Ісус, що спокійно велів їм говорити, тепер вступає у розмову: "Незабаром будуть у всіх частинах відомого світу в такій великій кількості, як квіти на весняній луці, святі щасливо вихвалятися і мати право вмирати з вірності до ласки, з любові до Бога!"

"Справді? О, як радо вітав би я цих святих і казав би їм: молись за бідного Симона Йони!" - каже Петро.

Ісус, сміючись, дивиться йому в обличчя.

"Чому Ти так оглядаєш мене?"

"Бо ти їх побачиш, коли їм допомагатимеш, і тому що вони тебе будуть бачити, коли тобі допомагатимуть!"

"До чого тут я, Господи?"

"Вони будуть допомагати тобі, бо через жертву Освяченого тобі буде призначено стати скелею, на якій моє свідчення споруджуватиметься".

"Я не розумію Тебе".

"Колись ти це зрозумієш".

Інші учні, які підійшли і це чули, розмовляють один з одним.

Ісус повертається: "Істинно кажу вам, що через страждання ви будете всі опитані. Тепер є покірність на приємності, схильності й вигоди. Потім буде це завжди вищим аж до величної жертви, яка вас увінчатиме пам'ятною короною. Будьте вірні! І ви всі будете цього дотримуватися".

"Чи юдеї, можливо, синедріон, убиватимуть нас через нашу любов до Тебе?"

"Єрусалим омиває пороги свого храму кров'ю наших пророків і своїх святих. Але ж і світ чекає того, щоб стати омитим.... Прокази поганства буде освячена очищеною водою з крові мучеників!"

"О всемогутній Боже! Господи! Вчителю! Я недостойний такого великого! Я слабкий. Я маю у собі так багато поганого. О Господи! Прожени геть свого непотрібного слугу, або дай мені силу. Я не хотів би Тебе ставити підпорою, Вчителю, з мою нищістю!" - Петро кинувся до ніг Учителя і вмовляв Його тремтячим голосом від усього серця.

"Устань, мій Петре. Не бійся! Ти маєш ще далеку дорогу. Прийде час, коли захочеш виконати останнє завдання. Тоді матимеш усі сили з Неба і від себе самого. Я буду при тобі й за тобою із захопленням спостерігатиму".

"Ти кажеш це... І я думаю це. Але ж я така безпорадна людина!"

Вони збираються іти далі... І після тривалої перерви видіння починається знову. Я бачу, що Ісус із учнями вже пройшли через рівнину і збираються піднятися на гору, яка багата на ліс. Але це не той самий день... тому що останнього разу ранок був дуже гарячим, і я лише бачу гарне сонце, яке на всіх травинках запалює діаманти.

Чудовий гірський ланцюг. Я не знаю, чи все належить до Ливана, чи тільки ця гора. Я бачу, що ввись піднімаються гори, бачу долини і ріки, які подібні до срібно-голубих стрічок. Різні птахи наповнюють їх і хвойні ліси співом, помахами крил, в ранкову годину огортають усе чудовим туманом. Удалині блищать споконвічні моря і узбережжя простягається з півночі на південь із своїми містами, галявинами і малими притоками в море, які на землі видаються срібними комами і яких мізерна вода звільняє від літньої спеки...

"Гарне це місце", - зауважує Петро.

"Тут навіть не так гаряче", - каже Симон.

"Завдяки деревам сонце не надто докучливе", - додає Матей.

"Звідси привозять кедрове дерево на будівництво храмів?" - питає Йоан.

"Так. Це ліси, які постачають гарне дерево. Господар Веніаміна й Даниїла має багато лісів і отар. Дерево спилується на місці, а потім доставляється по каналах або на плечах у долину. Важка робота, коли колоди на всю довжину стовбура. Одначе власник платить добре, і багато хто працює біля нього. Він є також доволі тямущий. Не як розлючений Дорас. Бідний Йона!" - відповідає Йонатан.

"Чому він тримає своїх слуг майже як рабів? Йона мені це казав, після чого я йому порадив: "Залиши його і ходи з нами! Симон Йони завжди буде мати хліб для тебе".

Він заперечив: "Я не можу, якщо себе не викуплю".

"Що це за історія?"

"Дорас, і не тільки він, робить так в Ізраїлі: коли він бачить доброго слугу, тоді повертає хитрістю так, що той стає його рабом. Дорас обтяжує слугу вигаданими боргами, які вбогий ніколи не може оплатити. А коли сума доволі велика, тоді він каже: "Ти при мені став рабом".

"Яка ганьба! І це фарисей!"

"Так, Йона міг, поки мав щось заощаджене, оплатити, але потім... Одного року випав град, наступного - панувала спека. Збіжжя і виноградна лоза дали мало врожаю, а Дорас у своїх розрахунках у кілька разів збільшив втрати; Йона захворів через перевантаження роботою. Дорас позичив йому гроші на лікаря, але потім вимагав за це дванадцятиразово, а оскільки Йона тих грошей не мав, додав він їх до інших боргів. За декілька років борг був таким великим, що Йона став рабом. Господар не звільнить його ніколи. Він буде завжди знаходити причини і нові борги". Спогади про приятеля примусили Йонатана засумувати.

"А твій пан не міг би його..."

"Що, його залишити, Йону вилікувати? Хто може поставити себе проти фарисеїв? Дорас - один із могутніх. Я припускаю, що він навіть із високими священиками родина. Принаймні так говорять. Одного разу, коли Йона майже до смерті був побитий, а я про це дізнався, я так сильно плакав, що Хуза мені казав: "Я його викуплю на волю, щоб залишили в спокої". Однак Дорас сміявся йому в обличчя і не погоджувався з цією пропозицією. О, цей чоловік... Він має найбагатші поля Ізраїлю, але я присягаюся: вони насичені кров'ю і сльозами рабів".

Ісус дивиться на ревнителю, а ревнитель оглядає Ісуса. Обидва засмучені.

"А господар Даниїла, він добрий?"

"Він усе-таки людяний, не гнобить. А оскільки пастухи чесні, то поводить з ними добре. Пастухи відповідають за пасовища. Він знає і поважає мене, тому що я слуга Хузи і, мабуть, можу йому бути корисним. Чому, Господи, людина така егоїстична?"

"Тому що любов у земному раю придушена. Проте я прийшов, щоби пастку розплутати і любов знову до життя розбудити".

"Тут ми в маєтку Елізея. Пасовища ще досить далеко. Однак вівці через спекотне сонце майже завжди в стайнях. Я хотів по-

глянути, чи вони там". Йонатан поспішає звідси. Через деякий час він повертається разом із двома сивими, проте сильними пастухами, котрі через схил поспішають до Ісуса".

"Мир з вами!"

"О, наше Дитя з Вифлеєма!" - каже один, а інший: "Мир Бога прийшов до нас, будь прославлений!" Чоловіки вклякли на траву.

"Уставайте. Я благословляю вас і радію через те, що мир сходить радісно на тих, які його гідні".

"О, ми гідні?"

"Так, ви гідні, бо завжди вірні".

"Хто міг би на нашому місці бути невірним? Хто міг би спогад про той час зітерти? Хто міг би сказати: "Це неправда, що ми бачили"? Ми не могли б забути, що Ти нам місяцями усміхався, коли ми перед вечором поверталися з вівцями і до Тебе кликали, що Ти плескав своїми малими ручками при звуку наших свистів із пасовищ? Пригадуєш собі ще це, Даниїле? Майже завжди в біле одягнений, на руках Матері Ти показувався нам у сонячному світлі на поляні або на вікні: квітка на білизні Материного одягу".

"А як Ти тоді робив свої перші кроки, щоби погладити вівцю, котра не була така кучерява, як Ти? Який Ти був тоді щасливий! А ми не вміли в нашій незграбності нічого починати. Як радо були б ми ангелами, щоби Тобі не дуже незграбно появлятися..."

"О, мої приятелі! Я міг вам у серце дивитись, також сьогодні заглядаю".

"Ти усміхаєшся нам, як тоді".

"І Ти прийшов до цього місця, до нас, бідних пастухів!"

"До своїх приятелів. Тепер я задоволений. Я всіх вас віднайшов і більше не загублю. Можете ви Сина Чоловічого і Його приятелів гостинно прийняти?"

"О Господи! І Ти питаєш нас? Молока і хліба не буде бракувати. Також коли б мали ми один-єдиний шматок, то дали б його Тобі, лише щоб Ти був біля нас. Чи не так, Веніаміне?"

"Своє серце дали б ми Тобі як поживу, Тобі, нашому довгопрагнучому Господу!"

"Тоді ходімо й про Бога поговоримо".

"І про Твоїх батьків, Господа! Йосиф такий добрий! Марія, о Мати! Погляньте, свіжа, з росою нарциса. Вона чиста, гарна і подібна до діа-

мантової зірки. Однак Вона... О, це тут ніщо у порівнянні з Матір'ю! Усмішка Її була чистою... Її зустрічати - свято... Почути Її - означає освятити себе. Пригадуєш собі Її слова, Веніаміне?"

"Так, я можу їх повторити, Господи. Бо коли Вона говорила до нас, Її слова тут заринали (і він б'є себе в груди). Це наука, яку ми можемо всі зрозуміти. Господи, заходь і благослови цю щасливу хатину".

Вони входять у приміщення біля великої овечої стайні, видіння закінчується.

142. У МІСТІ БІЛЯ МОРЯ ІСУС ОДЕРЖУЄ ЛИСТИ ПРО ЙОНУ

Ісус - у чудовому місті, що лежить біля природної морської затоки, яка така велика і добре захищена, що може приймати багато кораблів і, крім того, має у своєму розпорядженні могутню портову греблю, яка робить спорудження ще сильнішим. Також, напевно, військові використовують цей порт, тому що я бачу римську трибаночну галеру з солдатами на борту. Вони якраз висаджуються, але я не знаю, чи прибувають нові підрозділи, гарнізон одержує підкріплення. Порт, а навіть це портове місто, яке володіє везувієслухняними горами, трохи нагадує мені Неаполь.

Ісус сидить у бідному домі біля порту. Це, напевно, дім рибалки, мабуть, приятеля Петра або Йоана, бо я бачу, що обидва орієнтуються в домі й добре знайомі з його мешканцями. Я не бачу пастуха Йосифа. Не бачу також Іскаріота, який ще не повернувся до учнів. Ісус говорить дуже простими словами до родичів і деяких інших людей, що прийшли Його послухати. Це, однак, не тільки проповідь. Це слова поради і розради, які лише Він може дати.

Андрій приходить, очевидно, з дорученням, тому що тримає якісь пакети в руці. Він став зовсім червоний, бо потрапити в центр уваги означає для нього, очевидно, справжнє мучеництво. Він наближається до Ісуса і шепоче: "Вчителю, міг би Ти піти зі мною? Треба щось добре зробити. Тільки Ти можеш це".

Ісус устає не питаючи, про що йде мова. Однак Петро запитує: "Куди ти Його відводиш? Він такий втомлений! Тепер час для вечері. Вони можуть до ранку на Нього чекати".

"Ні, Він мусить негайно йти. Він є..."

"Ну, говори вже, ти, ангельська газеле! Дивіться лиш, як великий і сильний чоловік може бути такий боязливий. Він подібний до рибки, заплутаної у сіті".

Андрій стає ще червонішим на обличчі. Ісус захищає його і тягне до себе: "Мені подобається він таким, яким є! Залиши його в мирі. Твій брат - наче освячена вода. Він працює беззвучно, приходять як нитка з землі, однак хто звідтіль п'є, буде освяченим. Ходімо, Андрію!"

"Я також піду з вами. Я хотів би знати, куди він Тебе веде", - пояснює Петро.

Андрій просить: "Ні, Вчителю, лише Ти і я! Коли інші при цьому присутні, тоді не можна нічого робити... Це сердечна справа..."

"Що це повинно бути?"

Андрій не відповідає братові. Він звертається до Ісуса: "Один чоловік хоче свою жінку прогнати, я з ним говорив. Та я нездатний до розмови... Одначе, коли Ти з ним поговориш... о, Тобі це, певно, вдасться, тому що чоловік не сердитий. Він... він є... він повинен сам Тобі це сказати..."

Ісус разом з Андрієм покидають дім, не сказавши нічого. Петро спочатку здається дещо нерішучим, але потім каже: "А я все-таки йду. Хочу принаймні бачити, куди вони".

Він іде, незважаючи на те, що інші умовляють його не робити цього.

Андрій звертає в малу бічну вулицю. Петро слідом. Він перетинає малу площу, повну базикаючих жінок. А Петро все ще йде слідом. Він проходить через в'їзд і попадає на велике подвір'я, яке оточене бідними помешканнями. (Я кажу в'їзд, бо там є склепіння, але нема дверей). Петро іде далі. Ісус заходить з Андрієм в один із малих будинків, Петро залишається перед дверима. Якась жінка помічає це і питає його: "Ти родич Аави? Обидва інші також? Ви прийшли, щоби її зустрічати?"

"Тихо будь, ти, курко! Мене не можна бачити!"

Заборонити жінці говорити - важка справа. Однак тому, що Петро проганяє її своїми блискучими очима, йде вона до інших

жінок, щоб з ними базікати. Бідний Петро за хвилину оточений натовпом жінок, до нього підходять також хлопці й чоловіки. Всі закликають до мовчанки, але створюють цим тільки метушню. Петро кипить в глибині душі, однак опановує себе. Зсередини будинку долинає гарний, спокійний голос Ісуса разом з голосом жінки і грубим голосом чоловіка.

"Якщо вона завжди була доброю жінкою, чому хочеш її відштовхнути? Чи вона коли-небудь проти тебе провинилася?"

"Ні, Вчителю, присягаюся Тобі! Я його берегла, як зіницю ока", - горює жінка.

А чоловік на це коротко і твердо: "Ні, вона сказала, що безплідна. Але я хочу мати дітей. Я не хочу прокляття Бога на своєму імені".

"Це не вина твоєї жінки, що вона безплідна".

"Він обвинувачує мене і моїх у зраді".

"Жінко, будь чесною: знала ти про це?"

"Ні. Я була і є, як всі інші. Також лікар мені казав, що я нормальна. Але я не можу мати дітей".

"Отже, ти бачиш, що вона тебе не обманювала. Вона терпить так само. Будь також чесним: коли б вона була матір'ю, ти б її відштовхнув?"

"Ні, присягаюся Тобі! Тоді не мав би я жодної підстави для цього. Однак рабин, а також книжник сказали: "Неплідна є прокляттям на твій дім, і ти маєш право й обов'язок себе від неї відділити. Не засмучуй свою мужність безплідністю". Отже, я роблю лише те, що приписує Закон".

"Ні, слухай, що Закон каже: "Не чужолож", а ти якраз наблизився до того, щоб це зробити. Старий Завіт учить так, і нічого іншого. Коли Мойсей змушений був, через черствість ваших сердець, дозволити розлучення, тоді він це зробив тільки для того, щоби Богом ненависні речі розмістити. Однак ваші пороки щоразу більше послаблювали наказ Мойсея і так подовжували ланцюг люті, побиттю камінням сприяли, які лише долею жінки стали, що завжди є жертвою ваших домагань, настроїв, вашої глухоти і сліпоти в любові. Я кажу: тобі не дозволено те робити, що ти затіяв. Твій намір є образою для Бога. Чи вигнав Авраам Сару? Або Яків - Рахиль? Або Елькана - Анну? А Мануїл - свою жінку? Знаєш Христителя? Так? Була його мати, аж до старшого віку, безплідна, і не народила

вона святого для Бога, так, як і жінка Мануїла - Самсона, Анна Ельканова - Самуїла, Рахиль - Йосифа і Сара - Ісаака народили? За поміркованість чоловіка, його співчуття до неплідної, його вірність шлюбу дарує Бог з часу століть нагороду. Він також перетворює плач безплідних у сміх, коли вони більше не безплідні й не засмучені, а сповнені радості в їхньому пізньому материнстві. Тобі недозволено ображати любов твоєї жінки. Будь справедливим і чесним! Бог нагородить тебе за твою заслугу сповна".

"Вчителю, Ти так говориш. Я цього не знав. Я питав книжників, і вони мені відповіли: "Роби так". Однак жодного слова про те, що Бог добре ставлення нагороджує своїми дарами. Ми вручені вам і ви закриваєте нам очі й серце залізною рукою. Я не сердитий, Учителю... Не зневажай мене!"

"Ні, я тебе не зневажаю. Я маю більше співчуття до тебе, ніж до жінки, яка там плаче. Її сльози вичерпуються на кінці її життя. Твій біль, навпаки, починається потім і триває вічно. Подумай над цим!"

"Ні, так не буде. Я не хочу цього. Поклянися мені, що те, що кажеш, правда!"

"Я - правда і мудрість. Хто в мене вірить, буде мати в собі справедливість, мудрість, любов і мир".

"Я хочу Тобі вірити. Так, я хочу Тобі вірити. Я відчуваю в Тобі те, чого іншим бракує. Тому йду тепер до священника і скажу йому: "Я не буду її виганяти. Я залишу її біля себе і прошу Бога лише про те, щоби Він мені дав сили і витривалості перенести біль безплідності". Ааво, не плач... Ми будемо просити Вчителя знову прийти, з цим я залишаюся, і ти... люби мене також в майбутньому!"

Жінка плаче ще сильніше через протилежності: од тільки-но відчутого болю й теперішньої радості. Ісус усміхається. "Не плач! Поглянь на мене, жінко!"

Вона піднімає голову. Мокрими від сліз очима вона розглядає сяючий лик.

"Іди сюди, чоловіче! Клякай перед своєю жінкою! Я поблагословлю вас тепер і освячу ваш шлюб. Слухайте: Господь, Бог наших батьків, з пороку створив Адама, а йому Єву супутницею дав, щоб вона заселила землю людьми і виховувала їх у святому Божому страху. Зійди зі своїм благословенням і своїм милосер-

дям, відкрий і заплідни лоно, котре ворог держить закритим, щоби вести до подвійного гріха порушення подружньої вірності й відчаю! Змилуйся над цими двома, святий Отче, вищий Творче! Зроби їх щасливими і святими! Зроби їх плідними, як виноградник; він повинен їх охороняти, наче в'яз, який не хитається. Зійди, Боже життя, щоби дати життя! Опустися, вогню, щоби гріти. Прийди, о Могутній, і дій! Зійди і вчини, щоби вони могли Тобі жертвувати до свята подяки за урожай наступного року свій повний життя дар, свого первородного, його Тобі, о Вічний, святого сина, бо Ти всіх благословляєш, які на Тебе надіються". Ісус молився в той час, як Його святі руки лежали на схилених головах обидвох.

Люди недовго панують над собою і починають натискати. В першому ряді стоїть Петро. "Встаньте! Майте віру і будьте святі!"

"О, залишися, Вчителю!" - просили обидвоє примирені.

"Не можу. Я буду повертатися!"

"Залишися, залишися! Говори до нас", - кличе натовп.

Однак Ісус дає благословення, не затримуючись довше. Але Він обіцяє незабаром повернутися. Невеликий натовп слідує за Ним, коли Він повертається до дому, де Ісуса гостинно приймають.

"Ти цікава людина! Що мені з тобою робити?" - питає Ісус Петра в дорозі.

"Що хочеш... але тим часом я присутній".

Вони входять у дім, звільняють людей, які розмовляли ще про подію, і відправляють на вечерю.

Петро все ще цікавиться: "Вчителю, чи вона дійсно матиме дитину?"

"Бачив ти вже колись, аби я щось обіцяв і це не здійснилось? Ти думаєш, що я дозволив би собі це, щоб використовувати в Отця довір'я, щоби говорити неправду й розчаровувати?"

"Ні... але... чи міг би Ти для всіх подруж так робити?"

"Я міг би. Проте роблю це лише там, де бачу, що дитина веде батьків до святості. Однак де це створювало б перешкоду, я не втручаюся".

Петро, замислений, мовчить.

Входить пастух Йосиф. Він повністю укритий порохом, наче мав би за собою далеку дорогу.

"Ти? Що трапилось?" - питає Ісус після вітального поцілунку.

"Я маю листи для Тебе. Твоя Мати дала їх мені. Один лист від Неї. Тут вони".

Йосиф передає Ісусові три малі згортки з тонкого пергаменту, які зв'язані разом стрічкою. Найбільший з них навіть запечатаний. Один згорток лише зав'язаний, третій має зламану печатку.

"Цей лист від Твоєї Матері", - каже Йосиф і показує на згорток із бантиком. Ісус розгортає його і читає. Спочатку тільки тихо, потім уголос: "До мого улюбленого Сина, хай будуть з Тобою мир і благословення Бога! Прийшов до мене з Елула посланець з Витанії. Це був Ісаак, пастух, котрому я від Твого імені передала поцілунок миру і висловила свою подяку. Він приніс мені обидва листи, які я Тобі посилаю, і повідомив усно, що приятель Лазар із Витанії просить Тебе виконати його просьбу. Любий Ісусе, мій прославлений Сину й Господи, прошу Тебе про дві речі: по-перше, хотіла б я Тобі нагадати про те, що Ти обіцяв свою бідну Матір у слові повчити. І, по-друге, хотіла б я Тебе просити не приходити в Назарет, поки не поговориш зі мною".

Ісус зупиняється, встає, іде до Якова і Юди й стає поміж обома. Він міцно обіймає їх і потім каже: "Алфей повернувся у час останнього повного місяця в лоно Авраама, і траур міста був дуже великий". Обидва сини плакали на грудях Ісуса, який читав лист до кінця: "В останній годині прагнув він до Тебе, але Ти був далеко. Це є все-таки втіха для Марії, яка в цьому бачить прощення Бога; це дасть також спокій племінникам".

"Чуєте, Вона каже це. А Вона знає, що каже. Дай мені листа!" - просив Яків.

"Ні, ти ще більше терпів би".

"Чому? Чи є ж то більший біль, аніж смерть батька?"

"Він прокляв нас?" - зітхає Юда.

"Ні, ні, не це", - каже Ісус.

"Ти це сказав, щоб нас не засмучувати. Але це, однак так!"

"Читай!"

Юда читає: "Ісусе, я прошу Тебе і також Марія просить Тебе про це: не приходи у Назарет, поки не мине траур! Любов до Алфея робить назарян несправедливими до Тебе, і Мати Твоя тому плаче. Добрий приятель Алфей Сарі утішає мене і заспокоює місто. Багато метушні спричинила розповідь Азера й Ізмаїла про

зцілення жінки Хузи. Однак Назарет тепер один на вітрах схвильованого моря. Я благословляю Тебе, мій Сину, і випрошую у Тебе миру і благословення для моєї душі. Мир племінникам! Твоя Матір."

Апостоли утішають братів, що плачуть, розмовляють з ними. Однак Петро питає: "А інші листи Ти не читаєш?"

Ісус підтверджує і відкриває згорток Лазаря. Він кличе Симона-Зилота. Вони читають разом. Потім відкривають інший згорток, читають його і говорять один з одним. Я бачу, що Зилот хоче в чомусь переконати Ісуса, це йому, однак, не вдається.

Ісус йде з листами в руці на середину кімнати і каже: "Послухайте, приятелі. Всі ми - одна родина і між нами немає таємниць. Коли співчуття хоче недугу приховати, тоді справедливість мусять добро сповістити. Отже, слухайте, що пише Лазар про Вітанію: "До Господа Ісуса, мир і благословення! Мир і вітання моему приятелю Симону! Я одержав Твій лист, і як слуга поклав на Твою службу моє серце, моє буття і все, що я маю, щоби Ти був задоволеним, і мати честь не бути Тобі некорисним слугою. Я прийшов до Дораса у його дім у Юдеї і просив продати мені слугу Йону, оскільки це Твоє бажання. Мушу визнати: якщо це не було б проти наполегливої просьби Симона, Твого приятеля, не відшукав би я ніколи цього непіддатливого, грубого, підлого шакала. Але для Тебе, мій Вчителю і приятелю, почуваю себе здатним вийти назустріч навіть дияволу, бо знаю, що це для Тебе. І захищений був я в дії, я переміг. Жорсткою була суперечка і печальною перша реакція.

Тричі я мусив гнутися перед цим підступним володарем. Потім він велів мені декілька днів почекати. Врешті прийшла відповідь. Гідна лише гадюки! Я ледве наважувався це казати: "Вступися ради мети". Тому що він не вартий мати Тебе. Проте немає іншого шляху. Від Твого імені я прийшов і розписався. Якщо я зробив це помилково, тоді осуджуй мене. Одначе вір: я намагався Тобі служити добре, як тільки це можливо. Вчора був один із Твоїх учнів з Юдеї, котрий сказав, що він прийшов від Твого імені, аби дізнатися, чи відомості для Тебе передані. Він назвав себе Юда з Каріота. Однак я надав перевагу очікувати Ісаака, щоби йому дати лист. І я дивувався, що Ти когось іншого послав, оскільки я

Тебе не повідомляв. Я цілую Твої святі ноги і прошу Тебе їх до Твого слуги і приятеля направити, як Ти це обіцяв.

Вітання Симонові. Тобі, Вчителю і приятелю, поцілунок миру і просьба про Твоє благословення! Лазар'".

А тепер інший лист: "Вітаю, Лазарю. Я зважився. За подвійну суму можеш мати Йону. Однак я ставлю таку умову, од якої у жодному випадку не буду відходити: я хочу, щоби Йона ще поміг зібрати врожай. Я бажаю, щоби Ісус з Назарета його особисто зустрів. Прошу Його прийти під мій дах, щоби також я з Ним познайомився. Я вимагатиму негайну плату згідно з договором. Дорас".

"Яка чума! - вигукує Петро. - Але ж хто повинен-бо платити? Хто знає, скільки він вимагає, а ми... ми завжди без жодного гелера".

"Симон платить, щоби цим зробити мене і бідного Йону щасливим. Він має лише руїну від людини, яка йому більше не може бути корисною. Однак набуває собі велику заслугу для Неба".

"Ти? О!" - Всі здивовані. Також сини Алфея від здивування на хвилину забувають про свій траур.

"Це він! Справедливо, що дізнаються про це".

"Було б також добре дізнатися, чому Юда з Каріота пішов до Лазаря. Хто ж його туди послав? Не Ти?"

Однак Ісус не дає Петрові жодної відповіді. Він став дуже серйозним і задуманим. Лише каже: "Дозволь Йосифові підкріпитися, а потім всі підемо на відпочинок. Я буду готувати відповідь Лазареві... Чи Ісаак все ще в Назареті?"

"Він чекає там на мене".

"Тоді всі ми підемо в Назарет".

"Ні! Твоя Матір каже..."

Усі схвильовані.

"Мовчіть! Я так хочу. Мати говорить серцем, повним любові. Я міркую своїм розумом. Я хотів би цього, бо Юди нема. Я хотів би двоюрідним братам Симонові та Йосифу виявити свою дружбу і з ними плакати, поки не закінчиться траурний час. Потім повертаємось у Капернаум, в Генезарет над озером, щоби там вичекати кінець місяця Тішрі. Ми візьмемо з собою обидві Марії. Ваша матір потребує багато любові. Ми дамо це їй. Моя Матір потребує спокою. Я - Її спокій!"

"Думаєш, що в Назареті...", - питає Петро.

"Я аж ніяк не думаю!"

"А, добре так, тому що коли вони Її турбують або намагаються зробити їй боляче, тоді їм доведеться мати справу зі мною!" - каже Петро зловливо.

Ісус пестить його, однак Він замислений. Я хочу сказати, що Ісус сумний. Потім Він іде до Юди і Якова, сідає біля них, хоче втішити. Інші говорять тихо, щоб не заважати їм.

143. ІСУС ДАРУЄ МИР ДОМУ МАРІЇ АЛФЕЄВОЇ

Вечір спочатку наче згасаючий вогонь, потім темнішає, поки не стає червоно-фіолетовим. Єдиний чудовий колір, що позначає небо в напрямку до заходу, в той час, коли схід повільно гасне, щоби в темній кобальтовій синяві неба заховатися, де вже перші звуки спалахують і місяць показується у своїй другій фазі.

Селяни поспішають додому.

Ісус повертається до міста, всупереч бажанню інших, не хоче, щоби хтось повідомив Його Матір.

"Нічого не станеться. Чому вони перед тим хвилюються?" - каже Ісус. Тепер вони прибули до перших будиночків. Деякі люди вітаються, інші шепчуться за їхніми плечима, ще якісь повертаються або зачиняють двері, коли група апостолів проходить повз них.

Міни на лиці Петра - це справжнє диво! Але інші також неспокійні. Сини Алфея поводяться як два засуджені. Вони йдуть з Ісусом попереду, опутивши голови. Однак спостерігають за всім, іноді дивлячись один на одного; потім споглядають на Ісуса, наче просячи виrozumіння. Він відповідає, мовби нічого особливого не сталося, зі звичною ласкавістю, на вітання і схиляється ніжно до дітей, які у своїй щирості не стають на той чи той бік, а завжди є малими приятелями свого Ісуса, який такий добрий до них.

Особливо один з дітей, кулеподібний товстунчик, приблизно чотирирічний, визволяється від руки матері, вискакує навпроти Ісуса з простягнутими руками і просить: "Візьми мене, візьми

мене!" Ісус задовольняє його - бере на руки і цілує у маленькі уста, що повністю замазані солодкою соковитою фігою, яку дитина ще смочче. Малий охоплює всю свою дитячу Любов, пропонує Ісусові шматочок фіги і просить Його: "Візьми, вона смачна!" Ісус сміється, коли маленька людина кладе Йому в рот кусочок фіги.

Ісаак приходиться від криниці, навантажений глечиками. Він дивиться на Ісуса, ставить глечики на землю і вигукує: "О мій Господи! - і спішить назустріч Ісусові. - Тільки що пішла додому Твоя Матір. Вона була у швагрової. Але... Ти не одержав листа?" - питає він.

"Саме тому я тут. Не кажи ще Мамі нічого. Спочатку я хочу піти в дім Алфея". Ісаак не міг нічого іншого сказати, як лише "я слухаю Тебе". Він бере свої глечики і йде додому.

"Тепер ходімо. Ви, мої приятелі, чекайте нас тут. Ми не будемо довго затримуватися".

"Ні, дійсно. Ми не хочемо входити в дім трауру, а надаємо перевагу залишатися тут, надворі. Чи не правда?" - каже Петро.

"Петро правий! Ми залишаємося на вулиці, але поблизу Тебе".

Ісус усміхається і каже: "Ви нічого не будете мені заподіювати. Вірте мені. Ви не лихі! Ви лише сповнені людських почуттів. Ходімо!"

Тепер вони на дорозі до дому; ідуть у сад. Ісус - попереду, за Ним - Юда і Яків. Ісус переступає поріг. Марія Алфеева біля вогнища зайнята приготуванням їжі. Вона плаче. В куті сидять Симон і Йосиф з іншими чоловіками. Серед них також Алфей Сари. Вони - наче німі статуї. Чи це такий звичай? Я не знаю цього.

"Мир цьому дому і душі, яка його покинула".

Вдова скрикує і стає з інстинктивним, запобігаючим жестом між Ісусом та іншими. Симон і Йосиф піднімаються похмурі, недовірливі. Однак Ісус діє, наче не помічає цього. Він іде до обох чоловіків (Симоніві вже близько п'ятдесяти, якщо не більше) і простягає до них руки. Обидва розгублені, однак не насмілюються робити щось непристойне.

"Симоне, ти відтепер голова родини. Чому не приймаєш мене? Я прийшов, щоби з тобою оплакувати батька. Як охоче був би я в годину болю біля вас! Це не моя вина, що мене тут не було! Будь справедливим, Симоне! Ти мусиш погодитися з цим!"

"А ти, Йосифе, з таким дорогим мені поцілунком! Чому не приймаєш мого поцілунку? Не хочете мені дозволити з вами пла-

кати? Смерть - це узи чистої любові. І ми любимо вас. Чому повинен тепер панувати розбрат?"

"Через Тебе мав наш батько тужливу смерть", - каже Йосиф твердо.

А Симон додас: "Ти повинен був тут залишитися. Ти знав, що він лежав при смерті. Чому Ти не залишився тут? Він Тебе ждав".

"Я не міг би більше йому зробити, як я вже зробив. Ви знаєте це..."

Симон тепер каже розважливо: "Це правда! Я знаю, що Ти прийшов і він Тебе прогнав. Але він був хворий і ображений".

"Я знаю це, і я казав твоїй матері й твоїм братам. Я не пам'ятаю це йому, бо розумів його серце. Але понад усім стоїть Бог. І Він вимагав од усіх це терпіння; від мене, який терпів; думається мені, наче моє тіло було на муки роздерте; від вашого батька, котрий в цьому великому горі зрозумів велику істину, яка йому про час його життя таємно сказала правду; про вас, котрі через це горе маєте можливість принести жертву, яка корисніша, ніж та зарізана молода тварина; і від Якова та Юди, котрі нині не менше дорослі, ніж ти, мій Симоне, - на них найбільший біль, який їх притискав, наче жорно, і вони стали вільними в очах Бога".

"Яку істину пізнав наш батько? Одну-єдину: щоби в останній годині його власна кров йому ворогом не стала", - сказав Йосиф твердо.

"Ні, тому що над кров'ю стоїть дух. Він зрозумів біль Авраама, і тому прийшов йому на допомогу", - відповідає Ісус.

"Була б це правда! Однак хто підтвердить це?"

"Я, Симоне. А ще більше ніж я - смерть твого батька. Він мене не шукав? Ти сам це казав".

"Я це казав, це правда. Він хотів Ісуса. Він говорив: "Щонайменше, моя душа не повинна померти! Він може це зробити. Я Його прогнав і тепер Він більше не прийде. О смерте без Ісуса! Який жах! Чому я Його прогнав?" - Так, так він сказав. Потім додав: "Він мене часто питав: "Чи повинен я йти?" - і я Його вигнав... Тепер Він більше не прийде." Він Тебе хотів... Тебе просив. Твоя Матір веліла Тебе шукати, однак вони не могли знайти Тебе в Капернаумі, і він тому дуже плакав. І зі своїх останніх сил схопив він руки Твоїєї Матері й не відпускав. Він міг тільки бурмотіти. Але він сказав: "Матір - частина Сина. Я тримаю Матір міцно, щоби щось від Нього мати, бо я боюся смерті". Мій бідний батько!"

Тут починається сцена з голосним лементуванням і болісним голосінням, в яких беруть участь всі; Яків і Юда на це наважились увійти. Найспокійнішим є Ісус. Він лише беззвучно плаче.

"Ти плачеш? Отже, Ти його любив?" - питає Симон.

"О Симоне! Ти питаєш мене про це?"

"Коли хотів би я, думаєш, залишив би цей біль? Однак з батьком, але не через батька".

"Ти виліковуєш помираючих, але його Ти не вилікував", - каже Йосиф засмучено.

"Він не вірив у мене".

"Це правда, Йосифе", - зауважує брат Симон.

"Він не вірив і не міг перебороти свою злобу. Я не можу нічого зробити там, де панують безвір'я і ненависть. Тому кажу вам: не ненавидьте своїх братів! Вони тут. Ваша скорбота не повинна од вашої злоби примножуватися. Ваша матір страждає від цієї ненависті більше, ніж од смерті; батькова потреба в мені виклопотала йому прощення в Бога. Я говорю з вами не від себе і не вимагаю від вас нічого для себе. Я є в світі, однак я не від цього світу. Той, котрий у мені живе, компенсує мені за те, що світ мені затримує. Я страждаю в моєму людстві, та мій дух піднімається над землею і радіє в небесних ділах.

Однак вони!.. Не вистачає любові й крові. Любіть одне одного! Це не є зневага крові у Якова і Юди. І навіть коли цей випадок був би... вибачайте! Розглядайте речі справедливо, і ви побачите, що вони найбільше болем уражені, тому що потреби їхніх освячених Богом душ незрозумілі. Все-таки в них немає ненависті! Лише потребують любові. Чи не так, мої двоюрідні брати?"

Яків і Юда, котрих матір притискає до серця, підтверджують у сльозах: "Симоне, ти найстарший, подай приклад..."

"Я... як хочете... однак світ... і Ти..."

"О, світ! Він забуває і міняється з кожним новим днем... А я? Іди, поцілуй мене по-братньому! Я люблю тебе! Ти знаєш це. Скинь свій панцир, який робить тебе таким твердим і так тобі не личить. Міркуй завжди своїм добрим серцем!"

Симон, все ще опираючись, простягає руки. Ісус цілує його і веде до своїх братів. Вони цілюються зі сльозами і вигуками.

"Тепер ти, Йосифе..."

"Ні, не наполягай на цьому! Я думаю про біль батька".

"Справді, ти увіковічиюєш його своєю настирливістю".

"Що робиш! Я вірний!"

Ісус не наполягає. Він звертається до Симона: "Вже пізно, але коли ти дозволяєш... наші серця бажають вшанувати його тлінні останки. Де Алфей? Де ви його поховали?"

"Позаду дому. Де оливковий сад межує зі скелею. Достойне місце".

"Прошу тебе, проведи мене туди. Маріє, підбадьорюйся! Твій чоловік радіє, бо бачить синів навколо тебе. Залишайся тут! Я хочу піти з Симоном. Будьте в мирі! Йосифе, тобі кажу те, що твоєму батькові також говорив. Я не серджуся на тебе. Я люблю тебе. Якщо ти мене потребуєш, поклич мене! Я прийду, щоби з тобою поплакати. Бувай здоровий!" Ісус виходить із Симоном.

Апостоли здивовані. Все-таки вони бачать обидвох у злагоді й тішаються цим.

"Ходіть також ви! - каже Ісус. - Вони - мої учні, Симоне. І теж хотіли б виявити пошану твоєму батькові. Ходімо!"

Вони йдуть до оливкового саду, видіння закінчується.

144. "ЛАСКА ЗАВЖДИ ДІЄ ТАМ, ДЕ ДОБРА ВОЛЯ ІСНУЄ ДЛЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ"

Ісус каже: "Як бачиш, Симоне, хто не такий зашкарублий, принаймні частково підкорився справедливості зі святою готовністю. Він не став одразу моїм учнем або апостолом, як ти казав у своєму незнанні рік тому, та він після цієї зустрічі з приводу смерті Алфея не є більше ворожим глядачем. Він - захисник як своєї, так і моєї Матері, чоловік, котрий її, коли потрібно, перед глузуванням людей захищає. Не досить сильний, щоб протиставлятися тим, котрі мене вважали божевільним, ще надто людина, щоби ради мене трохи не соромитися, і переживати, що я міг би його родині зашкодити, особливо через моє апостольство, яке протиставляється сектам. Однак він уже на доброму шляху. На ньому буде продовжувати після моєї жертви, стаючи щоразу впевненішим, поки

свою кров'ю за мене засвідчить. Ласка діє інколи як блискавка а деколи дуже повільно. Проте там, де є добра воля, вона діє завжди.

Иди в мирі. Зберігай мир у своїх стражданнях! Час приготування до Пасхи почався, і ти несеш за мене хрест. Я благословляю тебе, Маріє, з хреста".

Потім Він каже: "З безмежною любов'ю і тактовною розсудливістю мусиш всіх приймати і не смієш нікого відсилати. Закритися в собі приваблювала би багатьох тільки цікавість. Відмова була б безсердечністю. Я тобі казав: ти будеш містом, яке шукають. Не всі приходять зі щирим серцем? Що робити? Мусиш бути розумним, цього достатньо. Побоюєшся втратити час? Хто є Господь часу? Туди відчинено без страху, без хвилювання, без нетерпіння. Ти бачиш, як часто я мушу свою програму міняти? А це був я... мир, мир і любов для всіх, цього вистачає!"

145. ІСУСА ПОГАНО ПРИЙМАЮТЬ У НАЗАРЕТІ

Я бачу велике квадратне приміщення. Кажу приміщення, хоча знаю, що мова йде про синагогу в Назареті (внутрішній голос підказує мені), тому що крім голих стін, які побілені голубуватою фарбою, видно лише кафедру і високий пульт для читання (читальний пульт або полиця). Це, можна сказати, стіл, на ньому лежать один біля одного згортки.

Там є також люди, які не моляться... як ми це робимо, а в один бік нахилені і їхні руки не складені, а піднесені; близько, так як священик, вони стоять біля вітваря. На кафедрі й над пультом висять лампи.

Я не розумію зміст цього видіння, яке на деякий час залишається в мені незмінним. Однак Ісус доручає мені його записати, і я це роблю.

Я знову в синагозі Назарета.

Рабин читає щось уголос. Я чую його, але не можу зрозуміти слів невідомої мені мови. Серед людей бачу Ісуса з двоюрідними братами та іншими чоловіками.

Після читання рабин звертає питальний погляд на юрбу. Ісус іде наперед і просить сьогодні проводити зібрання. Я чую Його чудовий голос, Ісус читає вірш Ісаї, що міститься в Євангелії: "Дух Господа наді мною...", і я чую Його пояснення, в якому Ісус називає себе Тим, що несе Благую Вість, закон любові, який витривалість замінює милосердям, щоби всі люди, які через вину Адама стали хворими в душі й тілі, тому що гріх завжди викликає порок, а порок - тілесні хвороби. І щоби усі, котрі є полоненими духом зла, знайшли визволення. "Я прийшов, щоби розірвати ці ланцюги, відкрити дорогу до Неба, щоби засліпленим душам принести світло, глухим - подарувати слух. Час ласки Господа настав. Він серед вас. Це той, що говорить до вас. Патріархи передбачили день, про який голос Всевишнього сповіщає і час якого звістили пророки. І через надприродний вплив їм уже повідомлено, що ранок цього дня настав і їхній вхід до раю не дуже далекий. Вони - радість тим у душі, котрі вже святі і яким не вистачає тільки ще мого благословення, щоби стати громадянами Неба. Ви бачите це! Прийдіть до Світла, яке зійшло! Відкиньте ваші пристрасті, щоби стати слухняними і Христа наслідувати. Майте добру волю вірити, вдосконалювати себе і бажати щастя - і благо вам буде дано. Воно у моїх руках. Але я дарую його лише тим, які з доброю волею готові його взяти. Бо було б образою супроти ласки тим це подати, котрі далі хочуть служити злому духові".

Шепіт у синагозі. Ісус дивиться довкруг. Він читає на обличчях і в серцях і продовжує: "Я розумію, що ви думаєте. Тому що я назарянин, хочете мати право на привілей. Однак це лише ваш егоїзм, не сила вашої віри. Я кажу вам: істинно, жодний пророк у її розум не вміщається. Багато мене прийняло, а численні інші, імена яких для вас означають порушення норм моралі, будуть мене приймати з ще більшою вірою. Там я відшукуватиму своїх послідовників, у той час, як я тут, на своїй батьківщині, нічого робити не можу, бо вона закрита і ворожа до мене. Але я нагадую вам про Іллю і Елізея. Перший знайшов віру біля жінки у Фоніції, другий - при сирійцеві. І при обох могло діятися чудо. Люди, які в Ізраїлі були при смерті від голоду, не одержували хліба, а прокажені - очищення, бо їхні серця не мали доброї волі, яку шукав пророк, наче перлину. Це станеться і з вами, коли ви ворожі й не вірите слову Божому".

Юрба починає кричати і намагається стати переконливою. Однак апостоли, двоюрідні брати, Юда, Яків і Симон захищають Ісуса, тоді розлучені назаряни проганяють Його з міста. Вони переслідують Ісуса аж до вершини гори і погрожують Йому не лише словами. Однак Ісус повертається і чарує їх своїм магнітним поглядом, так що вони не можуть рухатися. Потім Він проходить спокійно посеред них і зникає на гірській стежці.

Я бачу дуже мале село, яке складається тільки із жмені будинків. Ми називали б це сьогодні присілком. Поселення стоїть вище, ніж Назарет, котрий видно в долині, але він віддалений лише на декілька кілометрів. Дуже вбога місцевість.

Ісус говорить з Марією, що сидить на маленькому мурі біля будинку. Мабуть, це дім приятелів, або, щонайменше, гостинних і доброзичливих людей, відповідно до звичаїв східної гостинності. Ісус прийшов сюди після того, як з Назарета був вигнаний, і чекає апостолів, які по сусідству були розкидані, а Він сам зупинився біля Марії.

З Ним лише троє двоюрідних братів, які в цей час розмовляють зі старшою жінкою, яку Тадей називає матір'ю. Отже, я розумію, що це Марія Клеопова. Це старша жінка, і я упізнала її. Вона була веселою молодою жінкою на весіллі в Кані. Напевно, Марія Клеопова повернулася із синами сюди, щоби Ісус міг спокійно поговорити зі своєю Матір'ю.

Марія засмучена. Вона чула про випадок у синагозі й через це сумна. Ісус утішає її. Марія просить Сина триматися подалі від Назарета, де всі проти Ісуса, і навіть родичі, котрі Його визнають за нерозумного, який лише суперечки й чвари викликає.

Однак Ісус усміхається. Здається, наче Він хоче сказати: "Цього можна було б очікувати, забудьмо". Але Марія дуже стурбована. Ісус каже: "Мамо, коли б Син Чоловічий лише туди хотів іти, де Його люблять, тоді мусив би Він свої кроки з цієї землі змінити й до Неба повернутися. Я маю ворогів усюди. Однак я прийшов, щоби сповнити волю Отця і спасти людей. Ти є любов, Мамо, моя любов, яка мені за все відшкодовує. Ти і Твоя мала отара, що кожного дня на декілька ягнят збільшується, я вовкам пристрасть віднімаю і веду в долину агнів Бога. Це мій обов'язок. Я прийшов, щоби виконати це завдання, і я мушу його виконати сам аж до роздрібнення на каменях їхніх сердець, які добре спрацювалися. Тільки коли я

йду на жертву й ці серця у своїй крові купаю, можу їх пом'якшити і їм свій знак дати, який того ворога зітре. Мамо, тому я з Неба зійшов. Я не можу нічого іншого бажати, ніж це виконати".

"О Сину! Мій Сину!" - каже Марія з плачем у голосі. Ісус голубить Її. Я помічаю, що Марія, крім звичайного покрову, також одягнула плащ. Вона повністю закутана.

"Я деякий час буду відсутній, щоби Ти була спокійною. Коли я наближуся, велю Тебе сповістити".

"Пошли Йоана! Мені здається, що я в ньому бачу частину Тебе. Його матір також сповнена турботи про мене і про Тебе. Вона сподівається, це правда, про достойне місце для її синів. Треба вибачити цій жінці. Вона хоче також з Тобою про це говорити. Однак ця жінка Тобі щиро віддана. Але коли вона від людського буде звільнена, яке ще в ній, в її силах, як і в інших, перебуває, потім, мій Сину, вона буде сильна у вірі. Це боляче, що всі від Тебе очікують земним благ; добро, коли є нелюдське, егоїстичне. Але гріх, з його жадібністю, опановує її. Ще не прийшла благословенна година, якої я так сильно боюся, оскільки любов до Бога і до людей дозволяє мені обирати їх - коли Ти гріх будеш викорінювати. О, цей час! Як тремтить серце Твоєї Матері перед цією годиною. Що вони Тобі заподіють, Сину? Синові, Спасителю, якому пророки передбачували таку велику смерть!"

"Не переживай за це, Мамо! Бог буде завжди допомагати Тобі. Мені й Тобі Бог допомагатиме. А потім буде мир. Я кажу це Тобі ще раз. Тепер іди, тому що вечір буде опускатися над землею, а дорога далека. Я благословляю Тебе!"

146. ІСУС ІЗ МАТЕР'Ю В ДОМІ ЙОАННИ ХУЗОВОЇ

Я бачу, як Ісус іде до будинку Йоанни Хузової. Коли вартовий упізнає Його здалеку, дружньо вітає Ісуса. Ісус входить усміхаючись і благословляючи.

Йоанна поспішає з городу, який повністю у квітах, щоби поцілувати ноги Вчителя. Приходить також Хуза. Спочатку він вкло-